

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2018. gada 18. aprīlī
(OR. en)

7959/18
ADD 1

Starpiestāžu lieta:
2018/0092 (NLE)

WTO 63
SERVICES 12
COASI 80

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Direktors <i>Jordi AYET PUIGARNAU</i> kungs, Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vārdā
Saņemšanas datums:	2018. gada 18. aprīlis
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i> kungs
K-jas dok. Nr.:	COM(2018) 193 final
Temats:	PIELIKUMS dokumentam Priekšlikums Padomes Lēmumam par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu Ekonomisko partnerattiecību nolīgumu starp Eiropas Savienību un Japānu

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2018) 193 *final*.

Pielikumā: COM(2018) 193 *final*

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 18.4.2018.
COM(2018) 193 final

ANNEX 1

PIELIKUMS

dokumentam

Priekšlikums Padomes Lēmumam

**par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu Ekonomisko partnerattiecību nolīgumu
starp Eiropas Savienību un Japānu**

EKONOMISKO PARTNERATIECĪBU NOLĪGUMS
STARP EIROPAS SAVIENĪBU UN JAPĀNU

SATURS

PREAMBULA

1. NODAĻA VISPĀRĪGI NOTEIKUMI (1.1. līdz 1.9. pants)

2. NODAĻA PREČU TIRDZNIECĪBA

A IEDAĻA Vispārīgi noteikumi (2.1. līdz 3. pants)

B IEDAĻA Valsts režīms un preču tirgus pieejamība (2.6. līdz 2.22. pants)

C IEDAĻA Vīna produktu eksporta veicināšana (2.23. līdz 2.31. pants)

D IEDAĻA Citi noteikumi (2.32. līdz 2.35. pants)

3. NODAĻA IZCELSMES NOTEIKUMI UN IZCELSMES PROCEDŪRAS

A IEDAĻA Izcelsmes noteikumi (3.1. līdz 3.15. pants)

B IEDAĻA Izcelsmes procedūras (3.16. līdz 3.26. pants)

C IEDAĻA Dažādi (3.27. līdz 3.29. pants)

4. NODAĻA MUITAS JAUTĀJUMI UN TIRDZNIECĪBAS ATVIEGLOŠANA (4.1. līdz 4.14. pants)

5. NODAĻA TIRDZNIECĪBAS AIZSARDZĪBAS INSTRUMENTI

A IEDAĻA Vispārīgi noteikumi (5.1. pants)

B IEDAĻA Divpusēji aizsardzības pasākumi (5.2. līdz 5.8. pants)

C IEDAĻA Globāli aizsardzības pasākumi (5.9. līdz 5.10. pants)

D IEDAĻA Antidempinga un kompensācijas pasākumi (5.11. līdz 5.14. pants)

6. NODAĻA SANITĀRIE UN FITOSANITĀRIE PASĀKUMI (6.1. līdz 6.16. pants)

7. NODAĻA TEHNISKIE ŠĶĒRŠĻI TIRDZNIECĪBĀ (7.1. līdz 7.14. pants)

8. NODAĻA PAKALPOJUMU TIRDZNIECĪBA, IEGULDĪJUMU LIBERALIZĀCIJA UN E-KOMERCIJA

A IEDAĻA Vispārīgi noteikumi (8.1. līdz 8.5. pants)

B IEDAĻA Ieguldījumu liberalizācija (8.6. līdz 8.13. pants)

- C IEDAĻA Pakalpojumu pārrobežu tirdzniecība (8.14. līdz 8.19. pants)
- D IEDAĻA Fizisku personu ieceļošana un pagaidu uzturēšanās (8.20. līdz 8.28. pants)
- E IEDAĻA Tiesiskais regulējums
1. APAKŠIEDAĻA Iekšējais regulējums (8.29. līdz 8.32. pants)
2. APAKŠIEDAĻA Vispārpiemērojami noteikumi (8.33. līdz 8.35. pants)
3. APAKŠIEDAĻA Pasta un kurjeru pakalpojumi (8.36. līdz 8.40. pants)
4. APAKŠIEDAĻA Telesakaru pakalpojumi (8.41. līdz 8.57. pants)
5. APAKŠIEDAĻA Finanšu pakalpojumi (8.58. līdz 8.67. pants)
6. APAKŠIEDAĻA Starptautiskā jūras transporta pakalpojumi (8.58. līdz 8.67. pants)
- F IEDAĻA E-komercija (8.70. līdz 8.81. pants)

3. APAKŠIEDAĻA Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes (14.22. līdz 14.30. pants)
4. APAKŠIEDAĻA Rūpnieciskie dizainparaugi (14.31. pants)
5. APAKŠIEDAĻA Produkta neregistrēts ārējais izskats (14.32. pants)
6. APAKŠIEDAĻA Patenti (14.33 līdz 14.35. pants)
7. APAKŠIEDAĻA Komerccnoslēpumi un neizpausti testu rezultāti vai citi dati (14.36. līdz 14.37. pants)
8. APAKŠIEDAĻA Jaunas augu šķirnes (14.38. pants)
9. APAKŠIEDAĻA Negodīga konkurence (14.39. pants)

C IEDAĻA Tiesībaizsardzība

1. APAKŠIEDAĻA Vispārīgi noteikumi (14.40. līdz 14.41. pants)
2. APAKŠIEDAĻA Tiesībaizsardzība — civiltiesiskās aizsardzības līdzekļi (14.42. līdz 14.49. pants)

3. APAKŠIEDAĻA Aizsardzības pret komercnoslēpumu piesavināšanos
nodrošināšana (14.50. pants)

4. APAKŠIEDAĻA Tiesībaizsardzības pasākumi uz robežas (14.51. pants)

D IEDAĻA Sadarbība un institucionālā kārtība (14.52. līdz 14.55. pants)

15. NODAĻA KORPORATĪVĀ PĀRVALDĪBA (15.1. līdz 15.7. pants)

16. NODAĻA TIRDZNIECĪBA UN ILGTSPĒJĪGA ATTĪSTĪBA (16.1. līdz 16.19. pants)

17. NODAĻA PĀRREDZAMĪBA (17.1. līdz 17.8. pants)

18. NODAĻA LABA REGULATĪVĀ PRAKSE UN REGULATĪVĀ SADARBĪBA

A IEDAĻA Laba regulatīvā prakse un regulatīvā sadarbība

1. APAKŠIEDAĻA Vispārīgi noteikumi (18.1. līdz 18.3. pants)

2. APAKŠIEDAĻA Laba regulatīvā prakse (18.4. līdz 18.11. pants)

3. APAKŠIEDAĻA Regulatīvā sadarbība (18.12. un 18.13. pants)

4. APAKŠIEDAĻA Institucionālie noteikumi (18.14. līdz 18.16. pants)

B IEDAĻA Dzīvnieku labturība (18.17. pants)

C IEDAĻA Nobeiguma noteikumi (18.18. un 18.19. pants)

19. NODAĻA SADARBĪBA LAUKSAIMNIECĪBAS JOMĀ (19.1. līdz 19.8. pants)

20. NODAĻA MAZIE UN VIDĒJIE UZŅĒMUMI (20.1. līdz 20.4. pants)

21. NODAĻA DOMSTARPĪBU IZŠĶIRŠANA

A IEDAĻA Mērķis, darbības joma un definīcijas (21.1. līdz 21.3. pants)

B IEDAĻA Apspriešanās un mediācija (21.4. līdz 21.6. pants)

C IEDAĻA Šķīrējtiesas procedūra (21.7. līdz 21.24. pants)

D IEDAĻA Vispārīgi noteikumi (21.25. līdz 21.30. pants)

22. NODAĻA INSTITUCIONĀLI NOTEIKUMI (22.1. līdz 22.6. pants)

23. NODAĻA NOBEIGUMA NOTEIKUMI (23.1. līdz 23.8. pants)

PIELIKUMI (uzskaitīti tikai esošie pielikumi):

2.-A PIELIKUMS TARIFA SAMAZINĀŠANA UN ATCELŠANA

2.-B PIELIKUMS 2.15. UN 2.17. PANTĀ MINĒTO PREČU SARAKSTS

2.-C PIELIKUMS MEHĀNISKIE TRANSPORTLĪDZEKĻI UN TO DETAĻAS

2-C-1. papildinājums ANO noteikumi, kurus piemēro abas Puses

2-C-2. papildinājums ANO noteikumi, kurus piemēro viena Puse, bet otra Puse vēl neievēro

2.-D PIELIKUMS *SHOCHU* EKSPORTA VEICINĀŠANA

2.-E PIELIKUMS VĪNA PRODUKTU EKSPORTA VEICINĀŠANA

3.-A PIELIKUMS IEVADPIEZĪMES PAR KONKRĒTIEM PRODUKTIEM
PIEMĒROJAMAJIEM IZCELSMES NOTEIKUMIEM

3.-B PIELIKUMS KONKRĒTIEM PRODUKTIEM PIEMĒROJAMIE IZCELSMES
NOTEIKUMI

3-B-1. papildinājums Noteikumi, kas attiecas uz konkrētiem transportlīdzekļiem un
transportlīdzekļu daļām

3.-C PIELIKUMS INFORMĀCIJA, KAS MINĒTA 3.5 PANTA 4. PUNKTĀ

3.-D PIELIKUMS PAZIŅOJUMA PAR IZCELSMI TEKSTS

3.-E PIELIKUMS PAR ANDORAS FIRSTISTI

3.-F PIELIKUMS PAR SANMARĪNO REPUBLIKU

6. PIELIKUMS PĀRTIKAS PIEDEVAS

8.-A PIELIKUMS REGULATĪVĀ SADARBĪBA FINANŠU REGULĒJUMA JOMĀ

8.-B PIELIKUMS GRAFIKI ATTIECĪBĀ UZ 8. NODAĻU

I PIELIKUMS ATRUNAS ATTIECĪBĀ UZ ESOŠIEM PASĀKUMIEM

II PIELIKUMS ATRUNAS ATTIECĪBĀ UZ TURPMĀKIEM PASĀKUMIEM

III PIELIKUMS VIESDARBINIEKI UZŅĒMĒJDARBĪBAS VEIKŠANAS NOLŪKOS,
UZŅĒMUMA IETVAROS PĀRCELTIE DARBINIEKI, IEGULDĪTĀJI
UN ĪSTERMIŅA VIESDARBINIEKI-

IV PIELIKUMS LĪGUMPAKALPOJUMU SNIEDZĒJI UN NEATKARĪGIE SPECIĀLISTI

IV papildinājums Ierobežojumi līgumpakalpojumu sniedzēju un neatkarīgo
speciālistu darījumdarbībai Japānā

8.-C PIELIKUMS VIENOŠANĀS PAR FIZISKU PERSONU PĀRVIETOŠANOS
DARĪJUMDARBĪBAS NOLŪKOS

10. PIELIKUMS PUBLISKAIS IEPIRKUMS

14.-A PIELIKUMS PUŠU NORMATĪVIE AKTI ATTIECĪBĀ UZ ĢEOGRĀFISKĀS
IZCELSMES NORĀDĒM

14.-B PIELIKUMS ĢEOGRĀFISKĀS IZCELSMES NORĀŽU SARAKSTS

23. PIELIKUMS KOPĪGĀ DEKLARĀCIJA

PREAMBULA

EIROPAS SAVIENĪBA un JAPĀNA (turpmāk – "Puses"),

APZINOTIES savu ilgstošo un ciešo partnerību, kuras pamatā ir kopīgi principi un vērtības, un savas svarīgās ekonomiskās, tirdzniecības un ieguldījumu attiecības;

ATZĪSTOT, cik svarīgi ir stiprināt to ekonomiskās, tirdzniecības un ieguldījumu attiecības saskaņā ar mērķi nodrošināt ilgtspējīgu attīstību ekonomikas, sociālajā un vides dimensijā un veicināt tirdzniecību un ieguldījumus Pušu starpā, paturot prātā katras Puses darījumu aprindu, jo īpaši mazo un vidējo uzņēmumu, vajadzības, un nodrošināt augsta līmeņa vides un darba aizsardzību, izmantojot attiecīgus starptautiski atzītus standartus un starptautiskos nolīgumus, kuru dalībnieces ir abas Puses;

ATZĪSTOT, ka šis nolīgums palīdz uzlabot patērētāju labklājību, īstenojot politiku, kas nodrošina augsta līmeņa patērētāju aizsardzību un ekonomisko labklājību;

APZINOTIES, ka dinamiskā un strauji mainīgā globālā vide, ko radījusi globalizācija un ciešāka ekonomikas integrācija pasaulē, rada Pusēm daudzus jaunus ekonomiskos izaicinājumus un iespējas;

ATZĪSTOT, ka abu Pušu ekonomikā pastāv piemēroti apstākļi, lai tās viena otru papildinātu, un ka šādai papildināmībai būtu jāsekmē tirdzniecības un ieguldījumu attīstības turpmāka veicināšana starp Pusēm, divpusējās tirdzniecības un ieguldījumu darbībās izmantojot to attiecīgo ekonomisko potenciālu;

UZSKATOT, ka skaidri noteikta un nodrošināta tirdzniecības un investīciju satvara izveide ar savstarpēji izdevīgiem noteikumiem, kas reglamentē tirdzniecību un ieguldījumus starp Pusēm, varētu uzlabot Pušu ekonomikas konkurētspēju, padarītu to tirgus efektīvākus un dinamiskākus un nodrošinātu paredzamu komerciālo vidi tirdzniecības un ieguldījumu turpmākai paplašināšanai starp tām;

ATKĀRTOTI APSTIPRINOT apņemšanos ievērot Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtus un ņemt vērā Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā noteiktos principus;

ATZĪSTOT, ka pārredzamība starptautiskās tirdzniecības un ieguldījumu jomā ir nozīmīga un ka no tās iegūst visas ieinteresētās personas;

TIECOTIES noteikt skaidrus un savstarpēji izdevīgus noteikumus, kas reglamentē tirdzniecību un ieguldījumus starp Pusēm, un samazināt vai likvidēt šķēršļus tirdzniecībai un ieguldījumiem;

APŅEMOTIES veicināt harmonisku starptautiskās tirdzniecības un ieguldījumu attīstību un paplašināšanu, ar šo nolīgumu novēršot tam šķēršļus, un izvairīties radīt tādus jaunus šķēršļus tirdzniecībai vai ieguldījumiem Pušu starpā, kuri varētu mazināt ieguvumus no šā nolīguma;

PAMATOJOTIES uz savām attiecīgajām tiesībām un pienākumiem, kas izriet no PTO līguma un citiem daudzpusējiem, reģionāliem un divpusējiem nolīgumiem, kuru dalībnieces ir abas Puses, un

APŅEMOTIES izveidot tiesisko regulējumu, lai stiprinātu savu ekonomisko partnerību,

IR VIENOJUŠĀS ŠĀDI.

1. NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1.1. PANTS

Mērķi

Šā nolīguma mērķis ir liberalizēt un veicināt tirdzniecību un ieguldījumus, kā arī sekmēt ciešākas ekonomiskās attiecības starp Pusēm.

1.2. PANTS

Vispārējās definīcijas

Šajā nolīgumā, ja vien nav norādīts citādi:

- a) “Nolīgums par lauksaimniecību” ir Nolīgums par lauksaimniecību, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā;

- b) “Antidempinga nolīgums” ir Nolīgums par 1994. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību VI panta īstenošanu, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā;
- c) “Nolīgums par importa licencēšanas procedūrām” ir Nolīgums par importa licencēšanas procedūrām, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā;
- d) “Nolīgums par aizsargpasākumiem” ir Nolīgums par aizsargpasākumiem, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā;
- e) “CPC” ir Centrālā preču klasifikācija (Apvienoto Nāciju Organizācijas Statistikas biroja Starptautisko Ekonomikas un sociālo lietu komitejas statistikas dokumentu M sērija, Nr. 77, Ņujorka, 1991. gads);
- f) "muitas dienests" ir
 - i) attiecībā uz Eiropas Savienību — Eiropas Komisijas dienesti, kas atbildīgi par muitas jautājumiem, un muitas pārvaldes un citas iestādes, kuras Eiropas Savienības dalībvalstīs ir pilnvarotas piemērot un izpildīt tiesību aktus muitas jomā, un
 - ii) attiecībā uz Japānu — Finanšu ministrija;

- g) "tiesību akti muitas jomā" ir visi Japānas vai Eiropas Savienības normatīvie akti, ar kuriem reglamentē preču ievešanu, izvešanu un tranzītu vai jebkuru citu muitas procedūru, tostarp aizlieguma, ierobežojuma un kontroles pasākumu, piemērošanu precēm, kas ir muitas dienestu kompetencē;
- h) "muitas teritorija" ir
 - i) attiecībā uz Eiropas Savienību — muitas teritorija, kā noteikts 4. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu¹, un
 - ii) attiecībā uz Japānu — teritorija, attiecībā uz kuru ir spēkā Japānas tiesību akti muitas jomā;
- i) "dienas" ir kalendārās dienas;
- j) "VSI" ir Vienošanās par noteikumiem un procedūrām, kas reglamentē strīdu izšķiršanu, kura ietverta PTO līguma 2. pielikumā;
- k) "GATS" ir Vispārējā vienošanās par pakalpojumu tirdzniecību PTO līguma 1.B pielikumā;

¹ OV L 269, 10.10.2013., 1. lpp.

- l) “*GATT* 1994” ir 1994. gada Vispārējā vienošanās par tarifiem un tirdzniecību, kas ietverta PTO līguma 1.A pielikumā; šajā nolīgumā atsauces uz pantiem *GATT* 1994 ietver skaidrojošās piezīmes;
- m) “*GPA*” ir Nolīgums par valsts iepirkumu PTO līguma 4. pielikumā²;
- n) “Harmonizētā sistēma” jeb “HS” ir preču aprakstīšanas un kodēšanas harmonizētā sistēma, ieskaitot tās interpretācijas vispārīgos noteikumus, sadaļu piezīmes, nodaļu piezīmes un apakšpozīciju piezīmes;
- o) “SVF” ir Starptautiskais Valūtas fonds;
- p) “pasākums” ir pasākums tiesību akta, normas, noteikumu, procedūras, lēmuma, administratīva akta vai kādā citā formā;

² Lielākai noteiktībai — “*GPA*” saprot kā *GPA*, kurš grozīts ar Protokolu, ar ko groza Nolīgumu par publisko iepirkumu, kurš pieņemts Ženēvā 2012. gada 30. martā.

- q) “Puses fiziska persona” Eiropas Savienības gadījumā ir Eiropas Savienības dalībvalsts valstspiederīgais un Japānas gadījumā — Japānas valstspiederīgais, saskaņā ar Pušu attiecīgajiem piemērojamajiem normatīvajiem aktiem³;
- r) “persona” ir fiziska vai juridiska persona;
- s) “SKP nolīgums” ir Nolīgums par subsīdijām un kompensācijas pasākumiem, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā;
- t) “SFS līgums” ir Līgums par sanitāro un fitosanitāro pasākumu piemērošanu, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā;
- u) “TBT nolīgums” ir Nolīgums par tehniskajiem šķēršļiem tirdzniecībā, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā;
- v) “teritorija” ir platība, uz kuru attiecas šis nolīgums saskaņā ar 1.3. pantu;
- w) “LESD” ir Līgums par Eiropas Savienības darbību;

³ Nomenklatūras 8. nodaļā definīcija “Puses fiziska persona” ietver arī fizisku personu, kura pastāvīgi uzturas Latvijas Republikā, kura nav Latvijas Republikas pilsonis vai citas valsts pilsonis, bet kura ir tiesīga saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem saņemt nepilsoņa pasi.

- x) “*TRIPS* līgums” ir Līgums par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem, kas ietverts PTO līguma 1.C pielikumā;
- y) “*WIPO*” ir Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācija;
- z) “PTO” ir Pasaules Tirdzniecības organizācija un
- aa) “PTO līgums” ir Marrākešas Līgums par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu, kas noslēgts Marrākešā 1994. gada 15. aprīlī.

1.3. PANTS

Teritoriālā piemērošana

- 1. Šo nolīgumu piemēro:
 - a) attiecībā uz Eiropas Savienību — teritorijām, kurās piemēro Līgumu par Eiropas Savienību un LESD, atbilstoši minēto Līgumu nosacījumiem, un
 - b) attiecībā uz Japānu — tās teritorijā.

2. Ja vien nav noteikts citādi, šis nolīgums attiecas arī uz visām teritorijām ārpus katras Puses teritoriālajiem ūdeņiem, tostarp to jūras gultni un jūras grunti, attiecībā uz kurām minētajai Pusei ir suverēnas tiesības vai jurisdikcija saskaņā ar starptautisko tiesību normām, tostarp Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvenciju, kas parakstīta Montegobejā 1982. gada 10. decembrī, un Puses normatīvajiem aktiem, kuri atbilst starptautisko tiesību normām⁴.
3. Attiecībā uz šā nolīguma noteikumiem par preferenciāla tarifa režīma piemērošanu precēm, kā arī 2.9. un 2.10. pantu, šis nolīgums attiecas arī uz tām Eiropas Savienības muitas teritorijas platībām, uz kurām neattiecas 1. punkta a) apakšpunkts, un uz tām platībām, kas minētas 3.-E un 3.-F pielikumā.
4. Katra Puse informē otru Pusi gadījumā, ja mainās šā nolīguma teritoriālās piemērojamības attiecīgais apjoms, kā minēts 1. līdz 3. punktā, un nekavējoties pēc otras Puses pieprasījuma sniedz papildu informāciju vai paskaidrojumus par to.

⁴ Lielākai noteiktībai — attiecībā uz Eiropas Savienību — teritorijas ārpus katras Puses teritoriālajiem ūdeņiem saprot kā Eiropas Savienības dalībvalstu attiecīgās teritorijas.

1.4. PANTS

Nodokļu sistēma

1. Šajā pantā:

- a) “rezidences vieta” ir residences vieta nodokļu vajadzībām;
- b) “nodokļu nolīgums” ir nolīgums par nodokļu dubultas uzlikšanas novēršanu vai ikviens cits starptautisks nolīgums vai vienošanās, kura pilnīgi vai galvenokārt attiecas uz nodokļu sistēmu un kuras dalībniece ir Eiropas Savienība vai tās dalībvalstis vai Japāna, un
- c) “nodokļu pasākums” ir pasākums, piemērojot Eiropas Savienības, tās dalībvalstu vai Japānas nodokļu tiesību aktus.

2. Šis nolīgums uz nodokļu pasākumiem attiecas tikai tiktāl, cik tā piemērošana ir vajadzīga, lai īstenotu šā nolīguma noteikumus.

3. Nekas šajā nolīgumā neietekmē Eiropas Savienības, tās dalībvalstu vai Japānas tiesības un pienākumus, kas izriet no ikviena nodokļu nolīguma. Ja pastāv neatbilstība starp šo nolīgumu un kādu šādu nodokļu nolīgumu, tad, ciktāl pastāv neatbilstība, prevalē nodokļu nolīgums. Attiecībā uz nodokļu nolīgumu starp Eiropas Savienību vai tās dalībvalstīm un Japānu attiecīgās kompetentās iestādes saskaņā ar šo nolīgumu un minēto nodokļu nolīgumu kopīgi nosaka, vai pastāv neatbilstība starp šo nolīgumu un nodokļu nolīgumu.

4. Šajā nolīgumā noteiktās lielākās labvēlības režīma saistības nepiemēro attiecībā uz priekšrocību, ko Eiropas Savienība, tās dalībvalstis vai Japāna ir piešķīrusi saskaņā ar nodokļu nolīgumu.

5. Attiecībā uz nodokļu pasākumiem Apvienotā komiteja, kas izveidota saskaņā ar 22.1. pantu, var lemt par 21. nodaļā minētās domstarpību izšķiršanas procedūras atšķirīgu piemērošanas jomu.

6. Ievērojot prasību, ka nodokļu pasākumus nepiemēro tādā veidā, kas radītu patvaļīgu vai nepamatotu diskrimināciju starp Pusēm, ja pastāv vienādi apstākļi, vai slēptus ierobežojumus tirdzniecībai un ieguldījumiem, neko šajā nolīgumā neinterpretē tā, ka tas liedz Eiropas Savienībai, tās dalībvalstīm vai Japānai pieņemt, saglabāt vai izpildīt jebkādus nodokļu pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt līdztiesīgu un efektīvu nodokļu uzlikšanu vai iekasēšanu, piemēram:

- a) nošķirt nodokļu maksātājus, kuri nav vienādā situācijā, it īpaši saistībā ar viņu dzīvesvietu vai vietu, kur ieguldīts viņu kapitāls, vai
- b) novērst izvairīšanos no nodokļu maksāšanas saskaņā ar ikviena nodokļu nolīguma noteikumiem vai iekšzemes tiesību aktiem nodokļu jomā.

1.5. PANTS

Ar drošību saistīti izņēmumi

- 1. Neko šajā nolīgumā neinterpretē tā, ka tas
 - a) liek Pusei sniegt informāciju, ja Puse uzskata, ka šīs informācijas izpaušana ir pretrunā tās būtiskām drošības interesēm;

- b) attur Pusi no jebkādas darbības, kuru Puse uzskata par nepieciešamu savu būtisko drošības interešu aizsardzībai:
- i) attiecībā uz materiāliem, kas neitronu iedarbībā pārvēršas par skaldmateriāliem, un kodoltermiskajai sintēzei izmantojamiem materiāliem vai materiāliem, no kuriem tos iegūst;
 - ii) attiecībā uz ieroču, munīcijas un militārā inventāra ražošanu un tirdzniecību, kā arī tādu citu preču un materiālu ražošanu un tirdzniecību, kuri tieši vai netieši paredzēti militāru formējumu apgādei;
 - iii) attiecībā uz tādu pakalpojumu sniegšanu, kuru tiešais vai netiešais mērķis ir apgādāt militārus formējumus, vai
 - iv) darbības, kas tiek veikta kara laikā vai citādā ārkārtas situācijā starptautiskajās attiecībās, vai
- c) attur Pusei no jebkādas darbības savu saistību izpildei saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtiem nolūkā saglabāt starptautisko mieru un drošību.
2. Neatkarīgi no 1. punkta:
- a) 10. nodaļas nolūkos piemēro *GPA* III pantu un
 - b) 14. nodaļas nolūkos piemēro 14.54. pantu.

1.6. PANTS

Konfidenciāla informācija

1. Ja vien šajā nolīgumā nav noteikts citādi, nekas šajā nolīgumā neliek Pusei sniegt konfidenciālu informāciju, kuras izpaušana traucētu tās normatīvo aktu izpildi vai citādi būtu pretrunā ar sabiedrības interesēm vai kaitētu noteiktu publisku vai privātu uzņēmumu legītīmām komerciālajām interesēm.
2. Ja saskaņā ar šo nolīgumu Puse sniedz otrai Pusei informāciju, kas saskaņā ar Puses normatīvajiem aktiem uzskatāma par konfidenciālu, otra Puse saglabā sniegtās informācijas konfidencialitāti, izņemot gadījumus, kad saņemta informācijas sniedzējas Puses piekrišana.

1.7. PANTS

Saistību izpilde un deleģētas pilnvaras

1. Katra Puse nodrošina, ka ir veikti visi nepieciešamie pasākumi, lai stātos spēkā šā nolīguma noteikumi.

2. Ja vien šajā nolīgumā nav noteikts citādi, katra Puse nodrošina, ka jebkura fiziska vai juridiska persona, kam Puse deleģējusi regulatīvas vai administratīvas pilnvaras pildīt Puses pienākumus saskaņā ar šo nolīgumu, īstenojot šādas deleģētas pilnvaras, rīkojas saskaņā ar minētajiem pienākumiem.

3. Lielākai noteiktībai — neviena no Pusēm netiek atbrīvota no tās pienākumiem saskaņā ar šo nolīgumu gadījumā, ja šā nolīguma noteikumus nav ievērojusi Puses valsts iestāde vai nevalstiska organizācija, īstenojot Puses deleģētās pilnvaras.

1.8. PANTS

Normatīvie akti un to grozījumi

Ja šajā nolīgumā ir atsauce uz Puses normatīvajiem aktiem, minētie normatīvie akti ietver arī to grozījumus, ja vien nav norādīts citādi.

1.9. PANTS

Saistība ar citiem nolīgumiem

1. Šis nolīgums neaizstāj vai nepārtrauc spēkā esošos nolīgumus starp Eiropas Savienību vai tās dalībvalstīm un Japānu.

2. Nekas šajā nolīgumā neliek Pusēm rīkoties neatbilstoši to saistībām saskaņā ar PTO līgumu.
3. Ja ir neatbilstība starp šo nolīgumu un jebkuru citu nolīgumu, kas nav PTO līgums un kā dalībnieces ir abas Puses, Puses nekavējoties savstarpēji apspriežas nolūkā rast abpusēji apmierinošu risinājumu.
4. Atsauce uz starptautiskiem nolīgumiem⁵ vai to pilnīga vai daļēja iekļaušana šajā nolīgumā ietver arī šo nolīgumu grozījumus vai tos aizstājošos nolīgumus, kas stājas spēkā attiecībā uz abām Pusēm šā nolīguma parakstīšanas dienā vai pēc tam. Ja šādu grozījumu vai aizstājošu nolīgumu rezultātā rodas jautājums par šā nolīguma noteikumu īstenošanu vai piemērošanu, Puses pēc vienas Puses pieprasījuma var savstarpēji apspriesties nolūkā rast nepieciešamo abpusēji apmierinošo risinājumu šim jautājumam.

⁵ Ja ir atsauce uz starptautiskiem nolīgumiem vai tie pilnībā vai daļēji tiek iekļauti šajā nolīgumā, tas ietver arī šo nolīgumu jaunākos grozījumus, kas stājas spēkā attiecībā uz abām Pusēm pirms šā nolīguma parakstīšanas dienas.

2. NODAĻA

PREČU TIRDZNIECĪBA

A IEDAĻA

Vispārīgi noteikumi

2.1. PANTS

Mērķis

Šīs nodaļas mērķis ir veicināt preču tirdzniecību starp Pusēm un pakāpeniski liberalizēt preču tirdzniecību saskaņā ar šā nolīguma noteikumiem.

2.2. PANTS

Darbības joma

Ja vien šajā nolīgumā nav noteikts citādi, šīs nodaļas noteikumi attiecas uz preču tirdzniecību starp Pusēm.

2.3. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā

- a) “eksporta licencēšanas procedūras” ir administratīvas procedūras, kuras tiek vai netiek sauktas par licencēšanu, ko Puse izmanto eksporta licencēšanas režīmu darbībā, kā priekšnoteikumu eksportam no minētās Puses pieprasot iesniegt attiecīgajai administratīvajai iestādei pieteikumu vai citus dokumentus, kuri nav muitas procedūrām nepieciešamie dokumenti;
- b) “neautomātiskas importa vai eksporta licencēšanas procedūras” ir licencēšanas procedūras, kurās pieteikumu apstiprina ne visām personām, kas atbilst attiecīgās Puses prasībām, lai iesaistītos tādu preču importa vai eksporta darbībās, uz kurām attiecas minētās licencēšanas procedūras, un
- c) “noteikta izcelsme” nozīmē, ka preces ir kādas Puses noteiktas izcelsmes preces saskaņā 3. nodaļas noteikumiem.

2.4. PANTS

Muitas nodoklis

Katra Puse samazina vai atceļ muitas nodokļus saskaņā ar 2.8. panta 1. punktu. Šajā nodaļā jēdziens “muitas nodokļi” ietver visus nodokļus vai jebkāda veida maksājumus, ko uzliek precēm, tās importējot, vai saistībā ar preču importēšanu, tostarp visu veidu papildnodokļus vai uzcenojumus, kurus uzliek šādai importēšanai vai saistībā ar to, taču tie neietver:

- a) maksu, kas līdzvērtīga iekšējam nodoklim, kuru piemēro saskaņā ar *GATT* 1994 III pantu;
- b) nodokli, ko piemēro saskaņā ar *GATT* 1994 VI un XIX pantu, Antidempinga nolīgumu, SPK nolīgumu, Nolīgumu par aizsargpasākumiem un VSI nolīguma 22. pantu, un
- c) nodevas vai citas maksas, ko piemēro saskaņā ar 2.16. pantu.

2.5. PANTS

Lauksaimniecības aizsardzības pasākumi

1. Lauksaimniecības precēm, kas ir vienas Puses noteiktas izcelsmes preces (turpmāk “noteiktas izcelsmes lauksaimniecības preces”), nepiemēro tādus nodokļus, kurus otra Puse piemēro saskaņā ar īpašu aizsardzības pasākumu atbilstoši Nolīgumam par lauksaimniecību.
2. Lauksaimniecības aizsardzības pasākumus noteiktas izcelsmes lauksaimniecības precēm atbilstīgi šim nolīgumam var piemērot saskaņā ar 2.–A pielikuma 3. daļas C iedaļu.

B IEDAĻA

Valsts režīms un preču tirgus pieejamība

2.6. PANTS

Preču klasifikācija

1. Preču klasifikācija tirdzniecībā starp Pusēm atbilst Harmonizētajai sistēmai.

2. Katra Puse nodrošina konsekvenci, piemērojot savus normatīvos aktus par tarifa klasifikāciju otras Puses noteiktas izcelsmes precēm.

2.7. PANTS

Valsts režīms

Katra Puse saskaņā ar *GATT* 1994 III pantu nosaka valsts režīmu attiecībā uz otras Puses precēm. Šim nolūkam *GATT* 1994 III pantu *mutatis mutandis* iekļauj šajā nolīgumā, un tas kļūst par šā nolīguma daļu.

2.8. PANTS

Ievedmuitas nodokļu samazināšana un atcelšana

1. Ja vien šajā nolīgumā nav noteikts citādi, katra Puse samazina vai atceļ muitas nodokļus otras Puses noteiktas izcelsmes precēm saskaņā ar 2.-A pielikumu.

2. Ja Puse samazina tās lielākās labvēlības režīma piemērotā muitas nodokļa likmi, minēto nodokļa likmi piemēro otras Puses izcelsmes precei, ja un kamēr tā ir zemāka par to muitas nodokļa likmi tādai pašai precei, kas aprēķināta saskaņā ar 2.-A pielikumu.
3. Režīmu, ko piemēro vienas Puses noteiktas izcelsmes precēm, kuras klasificētas tarifa pozīcijās ar norādi “S” slejā “Piezīme” Eiropas Savienības sarakstā 2.-A pielikuma 2. daļas B iedaļā un Japānas sarakstā 2.-A pielikuma 3. daļas D iedaļā, Puses pārskata piektajā gadā pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas vai gadā, par ko Puses vienojušās — atkarībā no tā, kurš termiņš iestājas agrāk. Pārskatīšanu veic nolūkā uzlabot tirgus pieejamības nosacījumus, piemēram, veicot tādus pasākumus kā straujāka muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana, iepirkuma procesu racionalizācija un kvotu daudzuma palielināšana, kā arī jautājumu saistībā ar nodevām risināšana.
4. Ja Puse, pamatojoties uz starptautisku nolīgumu, attiecībā uz 3. punktā minētajām precēm kādai trešai valstij piešķir lielāku vai ātrāku tarifa samazināšanu, lielākas kvotas vai jebkuru citu labvēlīgāku režīmu par to, kāds paredzēts saskaņā ar šo nolīgumu, un tas ietekmē līdzsvaru šo preču Eiropas Savienības vai Japānas tirgū, Puses nolūkā nodrošināt, ka otra Puse gūst vismaz tādu pašu priekšrocību, šādu pārskatīšanu sāk trīs mēnešu laikā no dienas, kad stāties spēkā starptautiskais nolīgums starp Eiropas Savienību un minēto trešo valsti vai starp Japānu un minēto trešo valsti, un šo pārskatīšanu veic ar mērķi to pabeigt sešos mēnešos pēc minētās dienas.

2.9. PANTS

Pēc remonta un pārveidošanas atpakaļievestas preces

1. Puse nepiemēro muitas nodokli jebkādas izcelsmes precei, kas tiek atpakaļievesta Puses muitas teritorijā pēc tam, kad tā uz laiku ir izvesta no tās muitas teritorijas uz otras Puses muitas teritoriju remonta vai pārveidošanas nolūkā, neatkarīgi no tā, vai minēto remontu vai pārveidošanu būtu varēts veikt pirmās Puses muitas teritorijā, ar nosacījumu, ka attiecīgā prece pirmās Puses muitas teritorijā tiek atpakaļievesta šīs Puses normatīvajos aktos⁶ noteiktajā laikposmā.
2. Panta 1. punktu nepiemēro precei, kas atrodas Puses muitas teritorijā, kurā veic muitas kontroli bez ievadmuitas nodokļu un maksājumu piemērošanas, ja šo precī eksportē remonta vai pārveidošanas nolūkā un to neieved atpakaļ muitas teritorijā, kurā veic muitas kontroli bez ievadmuitas nodokļu un maksājumu piemērošanas.

⁶ Eiropas Savienības gadījumā šajā punktā izmanto izvešanas pārstrādei procedūru, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu.

3. Puse nepiemēro muitas nodokli jebkādas izcelsmes precei, kas uz laiku importēta no otras Puses muitas teritorijas remonta vai pārveidošanas nolūkā, ar nosacījumu, ka prece tiek reeksportēta no importētājās Puses muitas teritorijas Puses normatīvajos aktos⁷ noteiktajā laikposmā.

4. Šajā pantā remonts vai pārveidošana nozīmē jebkādu darbību vai procesu, kas veikts precēm, lai novērstu darbības defektus vai būtisku kaitējumu, un iever preču atjaunošanu, lai tās pildītu savas sākotnējās funkcijas vai lai nodrošinātu to atbilstību lietošanas tehniskajām prasībām. Preces remonts vai pārveidošana ietver atjaunošanu un uzturēšanu neatkarīgi no tā, vai ir iespējams preces vērtības pieaugums, bet neietver darbību vai procesu, kas:

- a) iznīcina preces pamatīpašības vai rada jaunu vai komerciāli atšķirīgu preci;
- b) pārveido nepabeigtu preci gatavā precē vai
- c) maina preces funkciju.

⁷ Eiropas Savienības gadījumā šajā punktā izmanto ieviešanas pārstrādei procedūru, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu.

2.10. PANTS

Preču pagaidu ieviešana

Katra Puse saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem piešķir pagaidu atļauju beznodokļu ieviešanai savā muitas teritorijā attiecībā uz šādām precēm — ar nosacījumu, ka šādas preces netiek nekādi mainītas, izņemot normālu nolietojumu, kas rodas to izmantošanas dēļ, un ka tās tiek eksportētas katras Puses noteiktajā laikposmā:

- a) preces, ko izstāda vai izmanto izstādēs, gadatirgos, sanāksmēs vai tamlīdzīgos pasākumos;
- b) profesionāls aprīkojums, tostarp iekārtas, kas nepieciešamas preses darbiniekiem vai skaņas vai televīzijas apraidei, kino iekārtas, šāda aprīkojuma palīgierīces un piederumi;
- c) preču paraugi un reklāmfilmas un ieraksti;
- d) konteineri un paliktņi, ko izmanto vai kas izmantojami preču nosūtīšanai starptautiskos pārvadājumos, to piederumi un palīgierīces;

- e) jūrnieku iedzīve;
- f) vienīgi zinātniskiem nolūkiem importētas preces;
- g) preces, kas importētas starptautiskām sporta sacensībām, paraugdemonstrējumiem vai treniņiem;
- h) personu, kas viesojas uz laiku, personiskās mantas un
- i) tūrisma reklāmas materiāli.

2.11. PANTS

Muitas vērtības noteikšana

Lai noteiktu to preču muitas vērtību, kuras tirgo starp Pusēm, *mutatis mutandis* piemēro I daļu Nolīgumā par 1994. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību VII panta īstenošanu, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā.

2.12. PANTS

Eksporta nodokļi

Puse nepieņem vai neatstāj spēkā jebkākus nodokļus, nodevas, maksu vai citus jebkāda veida maksājumus par precēm, ko eksportē no minētās Puses uz otru Pusi, vai jebkādos iekšējos nodokļus vai citus maksājumus precēm, ko eksportē uz otru Pusi, kuri pārsniedz tos nodokļus, kas tiktu uzlikti līdzīgām precēm, kuras paredzētas iekšzemes patēriņam. Šajā pantā maksa vai citi jebkāda veida maksājumi neietver maksu vai citus maksājumus, ko piemēro saskaņā ar 2.16. pantu un kas nepārsniedz sniegto pakalpojumu aptuvenās izmaksas.

2.13. PANTS

Jaunu pasākumu nepieņemšana

1. Ja vien šajā nolīgumā nav noteikts citādi, Puse nepalielina muitas nodokli otras Puses noteiktas izcelsmes precēm, lai tas pārsniegtu likmi, kas piemērojama saskaņā ar 2.-A pielikumu.
2. Lielākai noteiktībai — pēc muitas nodokļa vienpusēja samazinājuma Puse var paaugstināt muitas nodokli līdz līmenim, kas attiecīgajam gadam noteikts Eiropas Savienības sarakstā 2.-A pielikuma 2. daļas B iedaļā un Japānas sarakstā 2.-A pielikuma 3. daļas D iedaļā.

2.14. PANTS

Eksporta konkurence

1. Šajā pantā “eksporta subsīdijas” ir subsīdijas, kas minētas Nolīguma par lauksaimniecību 1. panta e) apakšpunktā, un citas subsīdijas, kuras uzskaitītas SKP nolīguma I pielikumā, ko var piemērot lauksaimniecības precēm, kuras uzskaitītas Nolīguma par lauksaimniecību 1. pielikumā.
2. Puses apstiprina savu apņemšanos, kas izteikta 2015. gada 19. decembra PTO ministru lēmumā par eksporta konkurenci (WT/MIN(15)/45, WT/L/980), ievērot vislielāko atturību attiecībā uz eksporta subsīdijām un eksporta pasākumiem ar līdzvērtīgu iedarbību, kā tas izklāstīts minētajā lēmumā.

2.15. PANTS

Importa un eksporta ierobežojumi

1. Puse nepieņem vai neatstāj spēkā nekādus aizliegumus vai ierobežojumus, izņemot muitas nodokļus, ko piemēro otras Puses jebkādu preču importam vai preču eksportam vai pārdošanai eksportam uz otras Puses muitas teritoriju, izņemot saskaņā ar *GATT* 1994 XI pantu. Šim nolūkam *GATT* 1994 XI pantu *mutatis mutandis* iekļauj šajā nolīgumā, un tas kļūst par šā nolīguma daļu.

2. Ja Puse saskaņā ar *GATT* 1994 XI panta 2. punktu vai XX pantu plāno pieņemt aizliegumu vai ierobežojumu 2.-B pielikumā uzskaitīto preču eksportam vai pārdošanai eksportam, tā:

- a) cenšas ierobežot šo aizliegumu vai ierobežojumu līdz nepieciešamajam apmēram, pienācīgi ņemot vērā tā iespējamo negatīvo ietekmi uz otru Pusi;
- b) rakstiski paziņo par to otrai Pusei, kad vien iespējams — pirms šāda aizlieguma vai ierobežojuma noteikšanas un cik vien savlaicīgi iespējams, vai, ja to nevar izdarīt — ne vēlāk kā 15 dienu laikā pēc aizlieguma vai ierobežojuma noteikšanas, turklāt šajā rakstiskajā paziņojumā iekļauj iesaistītās preces aprakstu, noteikto aizliegumu vai ierobežojumu, tostarp tā būtību un iemeslus, un šāda aizlieguma vai ierobežojuma noteikšanas datumu, kā arī tā paredzamo ilgumu, un
- c) pēc pieprasījuma sniedz otrai Pusei pienācīgu iespēju apspriesties par jebkuru jautājumu, kas saistīts ar šādu aizliegumu vai ierobežojumu.

2.16. PANTS

Maksas un formalitātes, kas saistītas ar importu un eksportu

1. Katra Puse saskaņā ar *GATT* 1994 VIII pantu nodrošina, ka nekāda nodeva un maksa neatkarīgi no to būtības (izņemot muitas nodokļus, eksporta nodokļus un maksājumus saskaņā ar *GATT* 1994 III pantu), ko Puse uzliek preču importam vai eksportam vai saistībā ar to, nepārsniedz sniegto pakalpojumu aptuvenās izmaksas, kuras neaprēķina procentuāli, un netieši neaizsargā iekšzemes preces un nenozīmē nodokļu uzlikšanu importam fiskāliem mērķiem.
2. Puse nepieprasa konsulārus darījumus, tostarp saistītās nodevas un maksas. Šajā punktā “konsulāri darījumi” ir importētājas Puses konsula, kurš atrodas eksportētājā Pusē, prasības nolūkā saņemt konsulārus rēķinus vai konsulāras vīzas preču pārdošanas pavadrēķiniem, izcelsmes sertifikātiem, manifestiem, nosūtītāja eksporta deklarācijām vai citiem muitas dokumentiem, kas nepieciešami preces importam vai saistībā ar to.

2.17. PANTS

Importa un eksporta licencēšanas procedūras

1. Puses apstiprina savas pašreizējās tiesības un pienākumus, kas izriet no Nolīguma par importa licencēšanas procedūrām.
2. Katra Puse pieņem vai atstāj spēkā eksporta licencēšanas procedūras saskaņā ar Nolīguma par importa licencēšanas procedūrām 1. panta 1. līdz 9. punktu un 3. pantu. Šajā nolūkā minētos Nolīguma par importa licencēšanas procedūrām noteikumus *mutatis mutandis* iekļauj šajā nolīgumā, tie kļūst par šā nolīguma daļu un tos piemēro eksporta licencēšanas procedūrām starp Pusēm. Puse var pieņemt vai atstāt spēkā eksporta licencēšanas procedūras saskaņā ar Nolīguma par importa licencēšanas procedūrām 2. pantu. Panta 2. līdz 8. punktu piemēro visām precēm, kas uzskaitītas 2.-B pielikumā.
3. Katra Puse nodrošina, ka visas eksporta licencēšanas procedūras piemēro neitrāli un administrē taisnīgi, objektīvi, nediskriminējoši un pārredzami.
4. Katra Puse pieņem vai atstāj spēkā importa vai eksporta licencēšanas procedūras tikai tad, ja citas piemērotas procedūras administratīva mērķa sasniegšanai nav pamatoti pieejamas.

5. Puse nepieņem un neatstāj spēkā neautomātiskas importa vai eksporta licencēšanas procedūras, ja vien tās nav nepieciešamas, lai īstenotu ar šo nolīgumu saderīgu pasākumu. Puse, kas pieņem neautomātisku licencēšanas procedūru, skaidri norāda, kurš pasākums tiek īstenots ar šādu licencēšanas procedūru.
6. Puse 60 dienu laikā sniedz atbildi uz katru otras Puses pieprasījumu attiecībā uz importa vai eksporta licencēšanas procedūrām, ko pirmā Puse plāno pieņemt, ir pieņēmusi vai atstāj spēkā, kā arī informē par importa vai eksporta licences izsniegšanas vai piešķiršanas kritērijiem.
7. Piemērojot precei eksporta ierobežojumus kvotas veidā, Puse tiecas panākt, ka minētās preces izplatīšanas un tirdzniecības apjoms būtu cik vien iespējams vienāds ar to apjomu, ko varētu sagaidīt, ja nepastāvētu minētais ierobežojums.
8. Ja Puse pieņem vai atstāj spēkā eksporta licencēšanas procedūras, Puses pēc otras Puses pieprasījuma rīko apspriedes par visiem jautājumiem, kas saistīti ar minēto procedūru īstenošanu, un pienācīgi ņem vērā minēto apspriežu rezultātus.

2.18. PANTS

Atjaunotas preces

1. Ja vien šajā nolīgumā nav noteikts citādi, katra Puse nodrošina, ka atjaunotas preces tiek uzskatītas par jaunām precēm. Katra puse var pieprasīt, lai izplatīšanas vai pārdošanas nolūkos tiek norādīts, ka preces ir atjaunotas preces.
2. Šajā pantā “atjaunotas preces” ir preces, kas klasificētas Harmonizētās sistēmas pozīcijā 40.12, 84. līdz 90. nodaļā vai pozīcijā 94.02 un kas:⁸
 - a) pilnībā vai daļēji sastāv no daļām, kuras iegūtas no izmantotām precēm;
 - b) ir ar tādu pašu paredzamo darbības ilgumu un rādītājiem, salīdzinot ar šādām jaunām precēm, un
 - c) ir ar rūpnīcas garantiju, kura ir līdzīga garantijai, ko piešķir šādām jaunām precēm.

⁸ Lielākai noteiktībai — šajā nodaļā atsauču uz Harmonizētās sistēmas tarifu klasifikācijas numuru pamatā ir Harmonizētā sistēma ar grozījumiem, kas izdarīti 2017. gada 1. janvārī.

2.19. PANTS

Netarifa pasākumi

1. Katras Puses īpašās saistības attiecībā uz netarifa pasākumiem precēm ir norādītas 2.-C un 2.-D pielikumā.
2. Desmit gadus pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas vai pēc vienas Puses pieprasījuma Puses izvērtē, vai jautājumus, kas izriet no netarifa pasākumiem precēm, var efektīvi risināt šā nolīguma ietvaros. Šā izvērtējuma rezultātā Puses sāk apspriedes nolūkā apsvērt esošo saistību paplašināšanu vai abpusējas intereses papildu saistības attiecībā uz netarifa pasākumiem precēm, tostarp attiecībā uz sadarbību. Pamatojoties uz šīm apspriedēm, Puses var vienoties noslēgt vienošanos abu Pušu interesēs. Īstenojot šo punktu, Puses ņem vērā pieredzi, kas gūta šā nolīguma īstenošanas iepriekšējā laikposmā.

2.20. PANTS

Ierobežojumi, lai aizsargātu maksājumu bilanci

1. Neko šajā nolīgumā neinterpretē tā, ka Pusei tiek liegts veikt jebkākus pasākumus maksājumu bilances nolūkiem. Puse, kas veic šādus pasākumus, to dara saskaņā ar nosacījumiem, kuri iekļauti *GATT* 1994 XII pantā un 1994. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību, kas ietverta PTO līguma 1.A pielikumā, Vienošanās par maksājumu bilances noteikumiem.
2. Nekas šajā nolīgumā neliedz Pusei izmantot valūtas maiņas kontroles vai maiņas ierobežojumus saskaņā ar Starptautiskā Valūtas fonda Vienošanās līgumu.

2.21. PANTS

Izcelsmes marķējums

Ja vien šajā nolīgumā nav noteikts citādi, ja kāda no Pusēm piemēro obligāta izcelsmes valsts marķējuma prasības precēm, kas nav pārtikas, lauksaimniecības un zivsaimniecības preces, kā definēts attiecīgās Puses normatīvajos aktos, tad uzskata, ka minētās prasības attiecībā uz Eiropas Savienību izpilda marķējums „*Made in Japan*” vai līdzīgs marķējums importētājvalsts vietējā valodā, un attiecībā uz Japānu — marķējums “Ražots ES” vai līdzīgs marķējums japāņu valodā. Uz šo pantu neattiecas 3. nodaļa.

2.22. PANTS

Vispārēji izņēmumi

1. Šīs nodaļas nolūkos *GATT* 1994 XX pantu *mutatis mutandis* iekļauj šajā nolīgumā, un tas kļūst par šā nolīguma daļu.
2. Ja Puse plāno veikt jebkākus pasākumus saskaņā ar *GATT* 1994 XX panta i) un j) punktu, tā:
 - a) sniedz otrai Pusei visu attiecīgo informāciju un
 - b) pēc pieprasījuma sniedz otrai Pusei pienācīgu iespēju apspriesties par jebkuru jautājumu, kas saistīts ar šādu pasākumu, ar mērķi panākt abpusēji pieņemamu risinājumu.
3. Puses var vienoties par jebkādiem līdzekļiem, lai atrisinātu jautājumus, kas tiek apspriesti saskaņā ar 2. punkta b) apakšpunktu.

4. Ja ārkārtēju un kritisku apstākļu dēļ ir nepieciešama tūlītēja rīcība un iepriekšēja informēšana vai izskatīšana nav iespējama, Puse, kas plāno veikt attiecīgos pasākumus, var nekavējoties piemērot pasākumus, kuri ir nepieciešami attiecīgajos apstākļos, un tūlīt informē par tiem otru Pusi.

C IEDAĻA

Vīna produktu eksporta veicināšana

2.23. PANTS

Darbības joma

Šīs iedaļas noteikumi neattiecas uz citām precēm, kas nav vīna produkti, kuri klasificēti Harmonizētās sistēmas pozīcijā 22.04.

2.24. PANTS

Vispārējie principi

Ja vien no 2.25. panta līdz 2.28. pantam nav noteikts citādi, vīna produktus, ar kuriem notiek tirdzniecība starp Pusēm un uz kuriem attiecas šī iedaļa, importē un pārdod saskaņā ar importētājas Puses normatīvajiem aktiem.

2.25. PANTS

Vīndarības metožu atļaušana — pirmais posms

1. No šā nolīguma spēkā stāšanās dienas Eiropas Savienība atļauj importēt un pārdot vīna produktus lietošanai pārtikā Eiropas Savienībā, kuru izcelsme ir Japānā un kuri ražoti saskaņā ar:
 - a) produktu definīcijām un atļautajām vīndarības metodēm un ierobežojumiem, ko Japānā piemēro Japānas vīna pārdošanai, kā minēts 2.-E pielikuma 2. daļas A iedaļā, ar nosacījumu, ka tie atbilst produktu definīcijām un vīndarības metodēm un ierobežojumiem, kā minēts 2.-E pielikuma 1. daļas A iedaļā, un
 - b) vīndarības metodēm, kā minēts 2.-E pielikuma 2. daļas B iedaļā.
2. No šā nolīguma spēkā stāšanās dienas Japāna atļauj importēt un pārdot vīna produktus lietošanai pārtikā Japānā, kuru izcelsme ir Eiropas Savienībā un kuri ražoti saskaņā ar:
 - a) produktu definīcijām un atļautajām vīndarības metodēm un ierobežojumiem, ko Eiropas Savienībā piemēro, kā minēts 2.-E pielikuma 1. daļas A iedaļā, ar nosacījumu, ka tie atbilst produktu definīcijām un vīndarības metodēm un ierobežojumiem, kā minēts 2.-E pielikuma 2. daļas A iedaļā, un

b) vīndarības metodēm, kā minēts 2.-E pielikuma 1. daļas B iedaļā.

3. Šā nolīguma spēkā stāšanās dienā Puses apmainās ar paziņojumiem, apstiprinot, ka ir pabeigtas to procedūras attiecībā uz vīndarības metožu atļaušanu, kā minēts attiecīgi 2.-E pielikuma 1. daļas B iedaļā un 2. daļas B iedaļā.

2.26. PANTS

Vīndarības metožu atļaušana — otrais posms

1. Eiropas Savienība bez kavēšanās veic nepieciešamos pasākumus nolūkā atļaut vīndarības metodes, kas minētas 2.-E pielikuma 2. daļas C iedaļā, un paziņo Japānai par minētās atļaušanas procedūru pabeigšanu.

2. Japāna bez kavēšanās veic nepieciešamos pasākumus nolūkā atļaut vīndarības metodes, kas minētas 2.-E pielikuma 1. daļas C iedaļā, un paziņo Eiropas Savienībai par minētās atļaušanas procedūru pabeigšanu.

3. Atļaujas, kas minētas 1. un 2. punktā, stājas spēkā no dienas, kad Puses attiecīgi par to paziņojušas.

2.27. PANTS

Vīndarības metožu atļaušana — trešais posms

1. Eiropas Savienība veic nepieciešamos pasākumus nolūkā atļaut vīndarības metodes, kas minētas 2.-E pielikuma 2. daļas D iedaļā, un paziņo Japānai par minētās atļaušanas procedūru pabeigšanu.
2. Japāna veic nepieciešamos pasākumus nolūkā atļaut vīndarības metodes, kas minētas 2.-E pielikuma 1. daļas D iedaļā, un paziņo Eiropas Savienībai par minētās atļaušanas procedūru pabeigšanu.
3. Atļaujas, kas minētas 1. un 2. punktā, stājas spēkā no dienas, kad Puses attiecīgi par to paziņojušas.

2.28. PANTS

Pašsertifikācija

1. Sertifikāts, kura autentiskums apstiprināts saskaņā ar Japānas normatīvajiem aktiem, tai skaitā ražotāja, ko pilnvarojusi Japānas kompetentā iestāde, pašsertifikācijas apliecība ir pietiekams dokuments, kurš kalpo par pierādījumu tam, ka ir izpildītas 2.25., 2.26. vai 2.27. pantā minētās prasības attiecībā uz Japānas izcelsmes vīna produktu importu un pārdošanu Eiropas Savienībā.

2. Darba grupa vīna jautājumos, kas izveidota saskaņā ar 22.4. pantu, šā nolīguma spēkā stāšanās dienā pieņem lēmumu par kārtību, kādā:

- a) īsteno 1. punktu, jo īpaši par izmantojamajām veidlapām un par sertifikātu sniedzamo informāciju, un
- b) sadarbojas katras Eiropas Savienības dalībvalsts un Japānas izraudzītie kontaktpunkti.

3. Nav nepieciešams sertifikāts vai cits līdzvērtīgs dokuments par pierādījumu tam, ka ir izpildītas 2.25., 2.26. vai 2.27. pantā minētās prasības attiecībā uz Eiropas Savienības izcelsmes vīna produktu importu un pārdošanu Japānā.

2.29. PANTS

Pārskatīšana, apspriešanās un pašsertifikācijas pagaidu apturēšana

1. Puses pārskata to, kā tiek īstenots:

- a) 26.2. pants, un dara to regulāri un vismaz reizi gadā divus gadus pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas, un

b) 2.27. pants, un dara to ne vēlāk kā trīs gadus pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas.

2. Ja, pārskatot 2.26. panta īstenošanu, Puses konstatē, ka divu gadu laikā pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas nav notikusi apmaiņa ar 2.26. pantā noteiktajiem paziņojumiem, tās apspriežas nolūkā vienoties par praktisku risinājumu.

3. Ja 2.26. panta 1. punktā noteiktie paziņojumi nav nosūtīti divu gadu laikā pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas un ir nosūtīts 2.26. panta 1. punktā noteiktais paziņojums, Eiropas Savienība var uz laiku apturēt vīna produktu pašsertifikācijas atzīšanu, kas minēta 28.2. pantā, ja vienošanās par 2. punktā minēto praktisko risinājumu nav panākta trīs mēnešu laikā pēc 2. punktā minētās apspriešanās sākšanas.

4. Pašsertifikācijas atzīšanas pagaidu apturēšanu, kas minēta 3. punktā, nekavējoties izbeidz, tiklīdz Japānas nosūta 2.26. panta 2. punktā noteikto paziņojumu Eiropas Savienībai.

5. Ja, pārskatot 2.27. panta īstenošanu, kā minēts 1. punktā, Puses konstatē, ka piecu gadu laikā pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas nav notikusi apmaiņa ar 2.27. pantā noteiktajiem paziņojumiem, tās apspriežas.

6. Nekas šajā pantā neietekmē Pušu tiesības un pienākumus atbilstīgi SFS līgumam.

2.30. PANTS

Jaunu pasākumu nepieņemšana

1. Jautājumos, uz kuriem attiecas 2.25. līdz 2.28. pants, Puse piemēro ne mazāk labvēlīgus nosacījumus par tiem, kādi noteikti šajā iedaļā vai Puses normatīvajos aktos, kuri ir spēkā šā nolīguma parakstīšanas dienā.
2. Panta 1. punkts neskar Pušu tiesības pieņemt sanitāros un fitosanitāros pasākumus, kas nepieciešami cilvēku un dzīvnieku dzīvības vai veselības vai augu aizsardzībai, ar nosacījumu, ka šie pasākumi nav pretrunā ar SFS līguma noteikumiem.

2.31. PANTS

Grozījumi

Apvienotā komiteja, kas izveidota saskaņā ar 22.1. pantu, var pieņemt lēmumus, ar kuriem groza 2.-E pielikumu, lai pievienotu, svītrotu vai labotu atsauces uz vīndarības metodēm, ierobežojumiem un citiem elementiem saskaņā ar 23.2. panta 3. punktu.

D IEDAĻA

Citi noteikumi

2.32. PANTS

Informācijas apmaiņa

1. Lai pārraudzītu šā nolīguma darbību, 10 gadus pēc šā nolīguma stāšanās spēkā Puses katru gadu apmainās ar statistikas datiem par importu, kas pieejami par nesenāko kalendāro gadu. Preču tirdzniecības komiteja, kas izveidota saskaņā ar 22.3. pantu, šo laikposmu var pagarināt vēl uz pieciem gadiem.
2. Panta 1. punktā minētā apmaiņa ar statistikas datiem par importu ietver, ciktāl iespējams, par nesenāko kalendāro gadu pieejamos datus, tai skaitā, atbilstīgi Puses nomenklatūrai norādot vērtību un apjomu — par otras Puses preču importu, kuras gūst labumu no preferenciāla tarifa atbilstīgi šim nolīgumam, un to preču importu, kam nav piešķirts preferenciāla tarifa režīms.

2.33. PANTS

Īpaši pasākumi attiecībā uz preferenciāla tarifa režīma pārvaldību

1. Puses atzīst, ka Pušu tiesību aktu muitas jomā, kuri attiecas uz preferenciāla tarifa režīmu atbilstīgi šim nolīgumam, pārkāpumi var nelabvēlīgi ietekmēt iekšzemes ražošanas nozares, un vienojas sadarboties, lai novērstu, atklātu un apkarotu šādus pārkāpumus saskaņā ar attiecīgajiem 3. nodaļas noteikumiem un Nolīgumu starp Eiropas Kopienu un Japānas valdību par muitas sadarbību un savstarpēju administratīvo palīdzību muitas lietās, kas parakstīts Briselē 2008. gada 30. janvārī (turpmāk "CMAA").
2. Puse var saskaņā ar procedūru, kura noteikta 4. līdz 7. punktā, uz laiku apturēt preferenciāla tarifa režīmu atbilstīgi šim nolīgumam attiecībā uz precēm, kas ir saistītas ar a) apakšpunktā minētajiem sistemātiskajiem pārkāpumiem, ja Puse, pamatojoties uz objektīvu, pārliecinošu un pārbaudāmu informāciju, konstatē ka:
 - a) attiecībā uz konkrētu preci sistemātiski tikuši pārkāpti Puses tiesību akti muitas jomā, kuri attiecas uz preferenciāla tarifa režīmu atbilstīgi šim nolīgumam, un
 - b) otra Puse sistemātiski un nepamatoti ir noraidījusi vai kā citādi nav spējusi īstenot 1. punktā minēto sadarbību attiecībā uz a) apakšpunktā minētajiem sistemātiskajiem pārkāpumiem.

3. Neatkarīgi no 2. punkta pagaidu apturēšanu nepiemēro tirgotājiem, kas izpilda atbilstības kritērijus, par kuriem Puses ir vienojušās 4. punktā minētajās apspriedēs.

4. Puse, kas ir izdarījusi 2. punktā minēto konstatējumu, bez liekas vilcināšanās par to paziņo otrai Pusei, sniedzot pietiekamu informāciju apspriešanās sākšanai, tai skaitā galveno faktu kopsavilkumu saistībā ar 2. punkta a) un b) apakšpunktu, un Preču tirdzniecības komitejā apspriežas ar otru Pusi nolūkā rast abām Pusēm pieņemamu risinājumu un vienoties par atbilstības kritērijiem attiecībā uz šā nolīguma un attiecīgo tiesību aktu muitas jomā prasībām.

5. Puse, kas ir izdarījusi 2. punktā minēto konstatējumu, pirms galīgā lēmuma pieņemšanas informē visas ieinteresētās personas par savu nodomu piemērot pagaidu apturēšanu un nodrošina, ka šīm personām tiek dota iespēja pilnībā aizstāvēt savas intereses. Pagaidu apturēšanu ieinteresētajām personām nepiemēro ar nosacījumu, ka tās objektīvi un pietiekami Pusei, kas izdarījusi konstatējumu, pierāda, ka viņas nav iesaistītas 2. punkta a) apakšpunktā minētajos sistemātiskajos pārkāpumos.

6. Pēc 4. un 5. punktā minēto procedūru veikšanas, ja Puses sešos mēnešos pēc paziņojuma nespēj vienoties par pieņemamu risinājumu, konstatējumu izdarījusī Puse var pieņemt lēmumu uz laiku apturēt preferenciāla tarifa režīmu atbilstīgi šim nolīgumam attiecībā uz konkrētajām precēm, pienācīgi ņemot vērā 3. punktā minētos izņēmumus. Par pagaidu apturēšanu bez liekas vilcināšanās paziņo otrai Pusei.
7. Pagaidu apturēšanu piemēro tikai tik ilgi, cik vajadzīgs, lai novērstu pārkāpumus, un ne ilgāk par sešiem mēnešiem. Ja Puse konstatē, ka apstākļi, kas bijuši sākotnējās apturēšanas pamatā, saglabājas pēc pagaidu apturēšanas perioda beigām, attiecīgā Puse var pieņemt lēmumu atjaunot pagaidu apturēšanu, paziņojot otrai Pusei par šādu konstatējumu un sniedzot pietiekamu informāciju, kura pamato šo lēmumu. Pagaidu apturēšana tiek izbeigta ne vēlāk kā divus gadus no sākotnējās apturēšanas dienas, izņemot gadījumus, kad Preču tirdzniecības komitejai ir pierādīts, ka apstākļi, kas bijuši sākotnējās apturēšanas pamatā, pēc katra atjaunošanas perioda beigām joprojām saglabājas.
8. Par piemēroto pagaidu apturēšanu periodiski apspriežas Preču tirdzniecības komitejā.
9. Puse, kura ir izdarījusi 2. vai 7. punktā minēto konstatējumu, saskaņā ar tās iekšējām procedūrām publisko informāciju importētājiem par visiem paziņojumiem un lēmumiem par pagaidu atcelšanu, kas minēta 4. līdz 7. punktā.

10. Pagaidu apturēšanu nepiemēro 3. punktā minētajiem tirgotājiem un 5. punktā minētajām ieinteresētajām personām ar nosacījumu, ka tās objektīvi un pietiekami Pusei, kas izdarījusi 2. vai 7. punktā minēto konstatējumu, pierāda, ka viņas nav iesaistītas 2. punkta a) apakšpunktā minētajos sistemātiskajos pārkāpumos.

11. Lielākai noteiktībai — neko šajā pantā neinterpretē tā, ka tirgotājiem vai ieinteresētajām personām par zaudējumiem, kas nelikumīgi radušies 6. punktā minēto pasākumu dēļ, tiek liegts prasīt kompensāciju no Puses, kas izdarījusi 2. vai 7. punktā minēto konstatējumu saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem.

2.34. PANTS

Preču tirdzniecības komiteja

1. Preču tirdzniecības komiteja, kas izveidota saskaņā ar 22.3. pantu (turpmāk šajā pantā “komiteja”), ir atbildīga par šīs nodaļas efektīvu īstenošanu un darbību.

2. Komitejai ir šādi uzdevumi:

a) pārskatīt un pārraudzīt šīs nodaļas īstenošanu un darbību;

- b) ziņot par konstatējumiem Apvienotajai komitejai un
 - c) pildīt citas funkcijas, ko tai var deleģēt Apvienotā komiteja saskaņā ar 22.1. panta 5. punkta b) apakšpunktu.
3. Komiteja rīko sanāksmes tādā laikā un vietā, vai izmantojot tādus līdzekļus, par ko var vienoties Pušu pārstāvji.

2.35. PANTS

Darba grupa vīna jautājumos

1. Darba grupa vīna jautājumos, kas izveidota saskaņā ar 22.4. panta 1. punktu, ir atbildīga par C iedaļas un 2.-E pielikuma efektīvu īstenošanu un darbību.
2. Darba grupai vīna jautājumos ir šādas funkcijas:
 - a) pieņemt metodes attiecībā uz 2.28. panta 2. punktā minēto pašsertifikāciju;

- b) pārraudzīt 2.25. līdz 2.29. panta īstenošanu, tostarp pārskatīšanu un apspriešanos saskaņā ar 2.29. pantu, un
 - c) apsvērt 2.-E pielikuma grozījumus un sniegt ieteikumus Apvienotajai komitejai attiecībā uz lēmuma pieņemšanu par minētajiem grozījumiem.
3. Darba grupas vīna jautājumos pirmā sanāksme notiek dienā, kad stājas spēkā šis nolīgums.

3. NODAĻA

IZCELSMES NOTEIKUMI UN IZCELSMES PROCEDŪRAS

A IEDAĻA

Izcelsmes noteikumi

3.1. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā

- a) “akvakultūra” ir ūdens organismu, tostarp zivju, gliemju, vēžveidīgo, citu ūdens bezmugurkaulnieku un ūdensaugu, audzēšana, kurā izmanto tādu pavairošanas materiālu kā ikri, zivju mazuļi, kāpuri, plankumotajā stadijā esoši mazuļi, smolti vai citas dzimumnenobriedušas zivis pēckāpura stadijā un produkciju palielinošu iejaukšanos audzēšanas vai augšanas procesos, piemēram, regulārus ielaidumus, barošanu vai aizsardzību no plēsoņām;

- b) “sūtījums” ir produkti, kurus viens eksportētājs vienlaikus nosūta vienam saņēmējam vai uz kuriem attiecas vienots pārvadājuma dokuments par to nosūtīšanu no eksportētāja saņēmējam vai, ja šāda dokumenta nav, viens faktūrrēķins;
- c) “eksportētājs” ir persona, kuras atrašanās vieta ir kādā no Pusēm un kura saskaņā ar prasībām, kas noteiktas attiecīgās Puses normatīvajos aktos, eksportē vai ražo noteiktas izcelsmes produktus un sagatavo paziņojumu par izcelsmi;
- d) “importētājs” ir persona, kas importē noteiktas izcelsmes produktu un lūdz tam piemērot preferenciāla tarifa režīmu;
- e) “materiāls” ir jebkāds materiāls vai viela, kas izmantota produkta izgatavošanā, tostarp jebkuras detaļas, sastāvdaļas, izejvielas vai daļas;
- f) “nenoteiktas izcelsmes materiāls” ir materiāls, kas nav kvalificējams kā noteiktas izcelsmes materiāls saskaņā ar šo nodaļu, tostarp materiāls, kura izcelsmes statusu nevar noteikt;
- g) “preferenciāla tarifa režīms” ir muitas nodokļa likme, ko piemēro noteiktas izcelsmes precei saskaņā ar 2.8. panta 1. punktu;

- h) “produkts” ir jebkāds priekšmets vai viela, kas iegūts ražošanas procesā, pat, ja to ir paredzēts izmantot cita produkta ražošanai, un uzskatāms par preci, kā minēts 2. nodaļā, un
- i) "ražošana" ir jebkura apstrāde vai pārstrāde, ieskaitot montāžu.

3.2. PANTS

Prasības attiecībā uz noteiktas izcelsmes produktiem

1. Lai Puse varētu piemērot preferenciāla tarifa režīmu otras Puses noteiktas izcelsmes precei saskaņā ar 2.8. panta 1. punktu, šādus produktus, ja tie atbilst visām citām piemērojamām šīs nodaļas prasībām, uzskata par tādiem, kuru izcelsme ir otrā Pusē:
 - a) pilnībā iegūti vai ražoti produkti, kā noteikts 3.3. pantā;
 - b) produkti, kas izgatavoti tikai no materiāliem, kuru izcelsme ir minētajā Pusē, vai
 - c) produkti, kas izgatavoti, izmantojot tikai nenoteiktas izcelsmes materiālus, ar nosacījumu, ka tie atbilst visām piemērojamajām 3.-B pielikuma prasībām.

2. Šajā nodaļā Puses teritoriālās darbības jomā neietilpst jūra, jūras gultne un jūras grunts ārpus Puses teritoriālajiem ūdeņiem.
3. Ja produkts ir ieguvis noteiktas izcelsmes statusu, nenoteiktas izcelsmes materiālus, kas izmantoti šā produkta ražošanā, neuzskata par nenoteiktas izcelsmes materiāliem, ja minētais produkts kā materiāls ir ielauts kādā citā produktā.
4. Šajā nodaļā izklāstītās prasības attiecībā uz noteiktas izcelsmes statusa iegūšanu kādā Pusē ir jāpilda nepārtraukti.

3.3. PANTS

Pilnībā iegūti produkti

1. Piemērojot 3.2. pantu, produkts ir pilnībā iegūts kādā no Pusēm, ja tas ir:
 - a) augs vai augu produkts, kas tur audzēts, kultivēts, ievākts, nolasīts vai novākts;
 - b) tur dzimis un audzēts dzīvs dzīvnieks;
 - c) produkts, kas iegūts no tur audzētiem dzīvniekiem;

- d) produkts, kas iegūts no tur dzimušiem un audzētiem dzīvniekiem;
- e) dzīvnieks, kas tur iegūts medījot, liekot slazdus, zvejojot, notverot vai sagūstot;
- f) produkts, kas tur iegūts no akvakultūras;
- g) minerāls vai cita dabā sastopama viela, kas nav minēta a) līdz f) apakšpunktā un ir izgūta vai iegūta tur;
- h) zivis, gliemji, vēžveidīgie un adatādaini vai citi jūras dzīvie organismi, ko Puses kuģi ir izguvuši no jūras, jūras gultnes vai jūras grunts ārpus Puses teritoriālajiem ūdeņiem, un saskaņā ar starptautiskajām tiesībām — ārpus trešo valstu teritoriālajiem ūdeņiem;
- i) produkts, kas ražots tikai no produktiem, kuri minēti h) apakšpunktā, uz Puses apstrādes kuģa ārpus katras Puses teritoriālajiem ūdeņiem, un saskaņā ar starptautiskajām tiesībām — ārpus trešo valstu teritoriālajiem ūdeņiem;
- j) produkts, kas nav zivis, gliemji, vēžveidīgie un adatādaini vai citi jūras dzīvie organismi, kuru Puse vai Puses persona ir izguvusi no jūras gultnes vai jūras grunts ārpus Puses teritoriālajiem ūdeņiem un ārpus teritorijām, kurās trešās valstis īsteno jurisdikciju, ar nosacījumu, ka minētajai Pusei vai tās personai ir tiesības izmantot minēto jūras gultni vai jūras grunti saskaņā ar starptautiskajām tiesībām;

k) produkts, kas ir

i) Pusē ražošanas rezultātā radušies atkritumi vai lūžņi vai

ii) no Pusē savāktiem lietotiem produktiem iegūti atkritumi vai lūžņi, ar nosacījumu, ka minētie produkti ir derīgi vienīgi izejvielu atgūšanai, vai

l) produkts, kas tur saražots tikai no a) līdz k) apakšpunktā minētiem produktiem vai no to atvasinātiem ražojumiem.

2. “Puses kuģis” 1. punkta h) apakšpunktā un “Puses apstrādes kuģis” 1. punkta i) apakšpunktā ir attiecīgi kuģis vai apstrādes kuģis, kas:

a) reģistrēts kādā Eiropas Savienības dalībvalstī vai Japānā;

b) kuģo ar kādas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Japānas karogu un

c) atbilst vienam no šādiem kritērijiem:

i) vismaz 50 procentu apmērā pieder vienai vai vairākām vienas Puses fiziskām personām vai

ii) pieder vienai vai vairākām juridiskām personām⁹:

A) kuras galvenais birojs un galvenā darījumdarbības vieta ir vienā Pusē un

B) kurā vismaz 50 procenti no īpašumtiesībām pieder vienas Puses fiziskām vai juridiskām personām.

3.4. PANTS

Nepietiekama apstrāde vai pārstrāde

1. Neatkarīgi no 3.2. panta 1. punkta c) apakšpunkta produktu neuzskata par kādas Puses noteiktas izcelsmes produktu, ja minētajā Pusē produkta ražošanas laikā ar nenoteiktas izcelsmes materiāliem ir veikta tikai viena vai vairākas šādas darbības:

a) saglabāšanas darbības, piemēram, žāvēšana, saldēšana, turēšana sālījumā un citas līdzīgas darbības, ja to vienīgais mērķis ir nodrošināt produktu uzturēšanu labā stāvoklī pārvadāšanas un uzglabāšanas laikā;

⁹ Šajā nodaļā "juridiska persona" ir jebkurš tiesību subjekts, kas noteiktā kārtībā izveidots vai citādi organizēts saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem peļņas gūšanai vai citā nolūkā un kas pieder privātai personai vai valstij, tostarp jebkura korporācija, fonds, personālsabiedrība, kopuzņēmums, viena īpašnieka īpašums vai asociācija.

- b) iepakojuma maiņa;
- c) iepakojumu sadalīšana vai salikšana;
- d) mazgāšana, tīrīšana vai putekļu, oksīdu, eļļu, krāsu vai citu pārklājumu noņemšana;
- e) tekstilmateriālu un tekstilizstrādājumu gludināšana vai presēšana;
- f) vienkāršas krāsošanas vai pulēšanas darbības;
- g) labības un rīsu atsēnalošana, daļēja vai pilnīga balināšana, pulēšana vai glazēšana;
- h) cukura iekrāsošana vai aromatizēšana vai cukurgraudiņu veidošana; cieta cukura daļēja vai pilnīga samalšana;
- i) augļu, riekstu vai dārzeņu mizošana, kauliņu izņemšana vai lobīšana;
- j) asināšana, vienkārša slīpēšana vai vienkārša sagriešana;
- k) sijāšana, šķirošana, klasificēšana, šķirošana pēc kvalitātes, saskaņošana, tostarp priekšmetu komplektu veidošana;

- l) vienkārša iepildīšana pudelēs, bundžās, flakonos, maisos, kastēs vai kārbās, vienkārša piestiprināšana pie kartītēm vai plāksnēm un jebkādas citas vienkāršas iepakojšanas darbības;
- m) marķējuma, etiķešu, logotipu un citu tamlīdzīgu atšķirības zīmju piestiprināšana vai uzdrukāšana uz produktiem vai to iepakojuma;
- n) vienkārša vienādu vai dažādu produktu¹⁰ sajaukšana;
- o) vienkārša ūdens pievienošana produktiem, to atšķaidīšana, dehidratācija vai denaturācija¹¹;
- p) vienkārša daļu savākšana vai salikšana, lai izveidotu nokomplektētu vai gatavu produktu, vai produktu, kas klasificējams kā nokomplektēts vai gatavs produkts saskaņā ar Harmonizētās sistēmas interpretācijas vispārīgo noteikumu 2. noteikuma a) punktu; produktu izjaukšana daļās vai
- q) dzīvnieku nokaušana.

¹⁰ Šajā pantā vienkārša produktu sajaukšana ietver cukura sajaukšanu.

¹¹ Šajā pantā, denaturācija ietver jo īpaši to, ka produktus padara nederīgus lietošanai pārtikā, pievienojot toksiskas vielas vai vielas ar sliktu piegaršu.

2. Panta 1. punkta nolūkos darbības uzskata par vienkāršām, ja to veikšanai nav vajadzīgas īpašas prasmes vai mehānismi, iekārtas vai aprīkojums, kas īpaši izgatavots vai uzstādīts un nepieciešams minēto darbību veikšanai.

3.5. PANTS

Akumulācija

1. Produktu, kas kvalificējams par kādas Puses noteiktas izcelsmes produktu, uzskata par otras Puses noteiktas izcelsmes produktu, ja to izmanto par materiālu cita produkta ražošanai minētajā otrā Pusē.
2. Lai noteiktu, vai produkts ir otras Puses noteiktas izcelsmes produkts, var ņemt vērā kādā Pusē veiktu nenoteiktas izcelsmes materiālam piemērotu ražošanu.
3. Panta 1. un 2. punktu nepiemēro, ja otrā Pusē veiktā ražošana nepārsniedz vienu vai vairākas darbības, kas minētas 3.4. panta 1. punkta a) līdz q) apakšpunktā.
4. Lai eksportētājs 2. punktā minētajam produktam sagatavotu paziņojumu par izcelsmi, kas minēts 3.16. panta 2. punkta a) apakšpunktā, eksportētājs saņem no sava piegādātāja 3.-C pielikumā noteikto informāciju.

5. Panta 4. punktā minētā informācija attiecas uz vienu un tā paša materiāla vienu sūtījumu vai vairākkārtīgiem sūtījumiem, kas piegādāti laikposmā, kurš nepārsniedz 12 mēnešus no informācijas sniegšanas dienas.

3.6. PANTS

Pielaiides

1. Ja nenoteiktas izcelsmes materiāls, ko izmanto kāda produkta ražošanā, neatbilst 3.-

B pielikumā noteiktajām prasībām, produktu uzskata par kādas Puses noteiktas izcelsmes produktu ar nosacījumu, ka:

- a) produktam, kas klasificēts Harmonizētās sistēmas 1. līdz 49. nodaļā vai 64. līdz 97. nodaļā¹², visu izmantoto nenoteiktas izcelsmes materiālu vērtība nepārsniedz 10 procentus no produkta ražotāja cenas (EXW) vai franko uz kuģa (FOB) cenas;
- b) produktam, kas klasificēts Harmonizētās sistēmas 50. līdz 63. nodaļā, piemēro pielaiides, kā noteikts 3.-A pielikuma 6. līdz 8. piezīmē.

¹² Lielākai noteiktībai — šajā nodaļā atsauču uz Harmonizētās sistēmas tarifu klasifikācijas numuru pamatā ir Harmonizētā sistēma ar grozījumiem, kas izdarīti 2017. gada 1. janvārī.

2. Panta 1. punktu nepiemēro, ja produkta ražošanā izmantoto nenoteiktas izcelsmes materiālu vērtība pārsniedz jebkuru maksimālo nenoteiktas izcelsmes materiālu procentuālo vērtību, kā noteikts 3.-B pielikumā izklāstītajās prasībās.

3. Panta 1. punktu nepiemēro produktiem, kas pilnībā iegūti Puses teritorijā 3.3. panta nozīmē. Ja 3.-B pielikumā prasīts, ka produkta ražošanā izmantotajiem materiāliem jābūt pilnīgi iegūtiem, piemēro 1. un 2. punktu.

3.7. PANTS

Kvalifikācijas vienība

1. Kvalifikācijas vienība šīs nodaļas noteikumu piemērošanai ir konkrētais produkts, ko uzskata par pamatvienību, klasificējot produktu Harmonizētajā sistēmā.

2. Ja sūtījumā ir vairāki vienādi produkti, kas Harmonizētajā sistēmā klasificēti vienā pozīcijā, tad, piemērojot šīs nodaļas noteikumus, katru produktu ņem vērā atsevišķi.

3.8. PANTS

Uzskaites nošķiršana

1. Noteiktas izcelsmes un nenoteiktas izcelsmes atvietojami materiāli glabāšanas laikā ir fiziski jānošķir, lai saglabātu to noteiktas izcelsmes statusu.
2. Šajā pantā “atvietojami materiāli” ir viena un tā paša veida un tirdznieciskās kvalitātes materiāli, kuru tehniskie un fizikālie raksturlielumi ir identiski un kurus savā starpā nevar atšķirt, kad tie ir iekļauti galaproduktā.
3. Neatkarīgi no 1. punkta noteiktas izcelsmes un nenoteiktas izcelsmes atvietojamus materiālus var izmantot produkta ražošanā, materiālu glabāšanas laikā tos fiziski nenošķirot, ar nosacījumu, ka tiek izmantota uzskaites nošķiršanas metode.
4. Panta 3. punktā minēto uzskaites nošķiršanas metodi piemēro atbilstoši krājumu uzskaites metodei saskaņā ar Puses vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem.

5. Saskaņā ar Puses normatīvajos aktos ietvertiem nosacījumiem Puse var pieprasīt, ka uzskaites nošķiršanas metodes izmantošanai ir nepieciešama iepriekšēja atļauja, ko sniedz minētās Puses muitas dienests. Puses muitas dienests pārrauga atļaujas izmantošanu un var atsaukt atļauju, ja tās turētājs nepareizi izmanto uzskaites nošķiršanas metodi vai nepilda kādu no šajā nodaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

6. Uzskaites nošķiršanas metode ir jebkura metode, ar kuru nodrošina, ka jebkurā brīdī noteiktas izcelsmes statusu piemēro ne lielākam materiālu daudzumam, kā tas būtu gadījumā, ja materiāli būtu fiziski nošķirti.

3.9. PANTS

Komplekti

Komplektu, kas klasificēts saskaņā ar Harmonizētās sistēmas interpretācijas vispārīgo noteikumu 3. noteikuma b) un c) punktu, uzskata par kādas Puses noteiktas izcelsmes komplektu, ja saskaņā ar šo nodaļu visas tā sastāvdaļas ir noteiktas izcelsmes. Ja komplekta sastāvā ir noteiktas un nenoteiktas izcelsmes sastāvdaļas, tad to kopumā uzskata par kādas Puses noteiktas izcelsmes komplektu ar nosacījumu, ka nenoteiktas izcelsmes sastāvdaļu vērtība nepārsniedz 15 procentus no komplekta ražotāja cenas vai franko uz kuģa cenas.

3.10. PANTS

Izmaiņu neveikšana

1. Noteiktas izcelsmes produkts, kas deklarēts iekšzemes lietošanai importētājā Pusē, pēc izvešanas un pirms tas deklarēts iekšzemes lietošanai netiek mainīts, nekādā veidā pārveidots vai pakļauts kādām darbībām, izņemot darbības, kuras veic nolūkā to saglabāt labā stāvoklī vai pievienot vai piestiprināt marķējumu, etiķetes, zīmogus vai citu dokumentāciju, lai nodrošinātu atbilstību konkrētām importējošās Puses iekšzemes prasībām.
2. Produktu var glabāt vai izstādīt trešā valstī ar nosacījumu, ka minētajā trešā valstī tas paliek muitas uzraudzībā.
3. Neskarot B iedaļu, sūtījumus var sadalīt trešā valstī, ja to veic eksportētājs vai viņš ir par to atbildīgs un ar nosacījumu, ka minētajā trešā valstī tie paliek muitas uzraudzībā.
4. Ja rodas šaubas par to, vai 1. līdz 3. punktā noteiktās prasības tiek ievērotas, importētājas Puses muitas dienests var pieprasīt, lai importētājs iesniedz pierādījumus par atbilstību, kas var būt dažāda veida, ieskaitot līgumā paredzēto pārvadājumu dokumentus, piemēram, kravaszīmes vai faktisku vai konkrētu pierādījumu, kura pamatā ir iepakojumu marķējums vai numerācija, vai jebkādu ar pašu produktu saistītu pierādījumu.

3.11. PANTS

Produktu atpakaļnosūtīšana

Ja no kādas Puses uz trešās valsts teritoriju eksportētu noteiktas izcelsmes produktu nosūta atpakaļ minētajai Pusei, tad to uzskata par nenoteiktas izcelsmes produktu, ja vien minētās Puses muitas dienestiem nevar pierādīt, ka atpakaļ nosūtītais produkts:

- a) ir tas pats produkts, kas ticis eksportēts, un
- b) ar to nav veiktas nekādas darbības, izņemot darbības, kuras vajadzīgas, lai precī saglabātu labā stāvoklī, kamēr tā atrodas minētajā trešajā valstī vai kamēr to eksportē.

3.12. PANTS

Piederumi, rezerves daļas, darbarīki, instrukcijas vai citi informatīvi materiāli

1. Šis pants attiecas uz piederumiem, rezerves daļām, darbarīkiem, instrukcijām vai citiem informatīviem materiāliem, ja:

- a) piederumi, rezerves daļas, darbarīki, instrukcijas vai citi informatīvi materiāli ir klasificēti un piegādāti kopā ar produktu un par tiem nav izrakstīts atsevišķs rēķins un

- b) piederumi, rezerves daļas, darbarīki, instrukcijas vai citi informatīvi materiāli ir raksturīgi minētajam produktam.
2. Nosakot, vai produkts ir pilnībā iegūts, vai atbilst ražošanas procesa vai tarifa klasifikācijas maiņas prasībai, kā noteikts 3.-B pielikumā, piederumus, rezerves daļas, darbarīkus, instrukcijas vai citus informatīvus materiālus neņem vērā.
3. Nosakot, vai produkts atbilst 3.-B pielikumā noteiktai vērtības prasībai, piederumus, rezerves daļas, darbarīkus, instrukcijas vai citus informatīvus materiālus ņem vērā kā attiecīgi noteiktas vai nenoteiktas izcelsmes materiālus, veicot aprēķinus nolūkā piemērot produktam vērtības prasību.
4. Piederumiem, rezerves daļām, darbarīkiem, instrukcijām vai citiem informatīviem materiāliem ir tā produkta noteiktas izcelsmes statuss, ar kuru kopā tie tiek piegādāti.

3.13. PANTS

Neitrālie elementi

Lai noteiktu, vai produkts ir kādas Puses izcelsmes produkts, nav nepieciešams noteikt šādu elementu noteiktas izcelsmes statusu:

- a) degviela, enerģija, katalizatori un šķīdinātāji;
- b) iekārtas, ierīces un piederumi, ko izmanto, lai testētu pārbaudītu produktu;
- c) cimdi, brilles, apavi, apģērbs, drošības aprīkojums un piederumi;
- d) mehānismi, darbarīki, veidnes un matricas;
- e) rezerves daļas un materiāli, ko izmanto iekārtu un ēku uzturēšanai;
- f) smērvielas, ziedes, jaukti materiāli un citi materiāli, ko izmanto ražošanā vai iekārtu un ēku izmantošanai, un
- g) jebkāds cits produktā neiekļauts materiāls, par kura izmantošanu produkta ražošanā var pamatoti pierādīt, ka tā ir daļa no ražošanas.

3.14. PANTS

Iepakojuma materiāli un tara pārvadāšanai

Iepakojuma materiālus un taru, ko izmanto produkta aizsargāšanai transportēšanas laikā, ņem vērā, nosakot produkta noteiktas izcelsmes statusu.

3.15. PANTS

Iepakojuma materiāli un tara mazumtirdzniecībai

1. Iepakojuma materiālus un taru, kurā produkts ir iepakots pārdošanai mazumtirdzniecībā, ja tos klasificē kopā ar produktu, ņem vērā, nosakot, vai attiecībā uz visiem produkta ražošanā izmantotajiem nenoteiktas izcelsmes materiāliem ir veikta piemērojamā tarifa klasifikācijas maiņa vai ražošanas process, kā noteikts 3.-B pielikumā, kā arī nosakot to, vai produkts ir pilnībā iegūts.
2. Ja uz produktu attiecas 3.-B pielikumā noteikta vērtības prasība, iepakojuma materiālus un taru, kurā produkts ir iepakots pārdošanai mazumtirdzniecībā, ja tos klasificē kopā ar produktu, ņem vērā kā attiecīgi noteiktas vai nenoteiktas izcelsmes materiālus, veicot aprēķinus nolūkā piemērot produktam vērtības prasību.

B IEDAĻA

Izcelsmes procedūras

3.16. PANTS

Lūgums piemērot preferenciāla tarifa režīmu

1. Pamatojoties uz importētāja lūgumu piemērot preferenciāla tarifa režīmu, importētāja Puse piešķir preferenciāla tarifa režīmu otras Puses izcelsmes produktam, to importējot. Importētājs ir atbildīgs par to, ka lūgums piemērot preferenciāla tarifa režīmu ir pareizs un atbilst šajā nodaļā noteiktajām prasībām.
2. Lūguma piemērot preferenciāla tarifa režīmu pamatā ir:
 - a) eksportētāja sagatavots paziņojums par izcelsmi, kurā apliecināts, ka tas ir noteiktas izcelsmes produkts, vai
 - b) importētāja informētība par to, ka tas ir noteiktas izcelsmes produkts.

3. Lūgumu piemērot preferenciāla tarifa režīmu un tā pamatojumu, kā noteikts 2. punkta a) vai b) apakšpunktā, ietver muitas importa deklarācijā saskaņā ar importētājas Puses normatīvajiem aktiem. Importētājas Puses muitas dienests var pieprasīt importētājam sniegt paskaidrojumu par to, ka produkts atbilst šīs nodaļas prasībām, ciktāl importētājs var sniegt šādu paskaidrojumu muitas importa deklarācijā vai iesniedzot to kopā ar deklarāciju.
4. Importētājs, kas lūdz piemērot preferenciāla tarifa režīmu, pamatojoties uz 2. punkta a) apakšpunktā minēto paziņojumu par izcelsmi, patur paziņojumu par izcelsmi un, ja to pieprasa importētājas Puses muitas dienests, iesniedz tā kopiju minētajam dienestam.
5. Panta 2. līdz 4. punktu nepiemēro gadījumos, kas minēti 3.20. pantā.

3.17. PANTS

Paziņojums par izcelsmi

1. Paziņojumu par izcelsmi var sagatavot produkta eksportētājs, pamatojoties uz informāciju, kas apliecina, ka tas ir noteiktas izcelsmes produkts, norādot informāciju par produkta ražošanā izmantoto materiālu noteiktas izcelsmes statusu. Eksportētājs ir atbildīgs par paziņojuma par izcelsmi un sniegtās informācijas pareizību.
2. Paziņojumu par izcelsmi sagatavo, izmantojot 3.-D pielikumā sniegto tekstu vienā no tur norādītajām valodām, uz rēķina vai cita tirdzniecības dokumenta, kurš sniedz pietiekami detalizētu noteiktas izcelsmes produkta aprakstu, kas ļauj šo produktu identificēt. Importētāja Puse nepieprasa, lai importētājs iesniedz paziņojuma par izcelsmi tulkojumu.
3. Importētājas Puses muitas dienests nenoraida lūgumu piemērot preferenciāla tarifa režīmu, ja paziņojumā par izcelsmi ir nelielas kļūdas vai neatbilstības, vai tikai tā iemesla dēļ, ka rēķinu ir izrakstījusi trešā valsts.
4. Paziņojums par izcelsmi ir derīgs divpadsmit mēnešus no datuma, kurā tas ir sagatavots.

5. Paziņojums par izcelsmi var attiekties uz

- a) viena vai vairāku produktu, ko importē kādā no Pusēm, vienu sūtījumu vai
- b) identisku produktu vairākiem sūtījumiem, ko importē kādā no Pusēm jebkurā laikposmā, kurš norādīts paziņojumā par izcelsmi un nepārsniedz 12 mēnešus.

6. Ja pēc importētāja pieprasījuma nesalikts vai izjaukts produktus Harmonizētās sistēmas interpretācijas vispārīgo noteikumu 2. noteikuma a) punkta nozīmē, kuri ietilpst Harmonizētās sistēmas XV līdz XXI sadaļā, ieved pa daļām, šādiem produktiem var izmantot vienu paziņojumu par izcelsmi saskaņā ar prasībām, ko noteicis importētājas Puses muitas dienests.

3.18. PANTS

Importētāja informētība

Importētāja informētības par to, ka produkta izcelsme ir eksportētājā Pusē, pamatā ir informācija, kas pierāda, ka tas ir noteiktas izcelsmes produkts un atbilst šajā nodaļā noteiktajām prasībām.

3.19. PANTS

Dokumentēšanas prasības

1. Importētājs, kas iesniedz lūgumu piemērot preferenciāla tarifa režīmu attiecībā uz produktu, kurš importēts importētājā Pusē, vismaz trīs gadus pēc produkta importēšanas uzglabā:
 - a) ja lūguma pamatā bijis paziņojums par izcelsmi — paziņojumu par izcelsmi, ko sagatavojis eksportētājs, vai
 - b) ja lūguma pamatā bijusi importētāja informētība — visus dokumentus, kas apliecina, ka produkts atbilst prasībām, lai iegūtu noteiktas izcelsmes statusu.
2. Eksportētājs, kas ir sagatavojis paziņojumu par izcelsmi, ne mazāk kā četrus gadus pēc minētā paziņojuma par izcelsmi sagatavošanas saglabā paziņojuma par izcelsmi kopiju un visus citus dokumentus, kuri apliecina, ka produkts atbilst prasībām, lai iegūtu noteiktas izcelsmes statusu.
3. Saskaņā ar šo pantu uzglabājamais dokumentus var glabāt elektroniski.
4. Panta 1. līdz 3. punktu nepiemēro gadījumos, kas minēti 3.20. pantā.

3.20. PANTS

Mazi sūtījumi un atbrīvojumi

1. Produktus, kurus viena privātpersona pārsūta otrai sīkpakās vai kuri ir daļa no ceļotāja personīgās bagāžas, uzskata par noteiktas izcelsmes produktiem ar nosacījumu, ka tos neimportē tirdzniecībai¹³ un ka ir deklarēta to atbilstība šīs nodaļas prasībām, un ja nav šaubu par šādas deklarācijas ticamību.
2. Ar nosacījumu, ka šāda ieviešana nav daļa no importa, ko var pamatoti uzskatīt par atsevišķi veiktu nolūkā izvairīties no prasības sniegt paziņojumu par izcelsmi, 1. punktā minēto produktu kopējā vērtība nepārsniedz:
 - a) Eiropas Savienības gadījumā — EUR 500 sīkpakām vai EUR 1200 produktiem, kuri ir daļa no ceļotāja personīgās bagāžas. Izmantojamās summas citās Eiropas Savienības dalībvalstu valūtās ir līdzvērtīgas summām, kuras izteiktas euro pēc kursa katra gada oktobra pirmajā darba dienā. Minētās summas ir tās, ko Eiropas Centrālā banka publicē minētajā dienā, izņemot gadījumus, kad Eiropas Komisijai līdz katra gada 15. oktobrim ir paziņota atšķirīga summa, un tās piemēro no nākamā gada 1. janvāra. Eiropas Komisija paziņo Japānai attiecīgās summas;

¹³ Ja imports notiek neregulāri un produkti ir paredzēti tikai saņēmēju, ceļotāju vai viņu ģimenes locekļu personīgai lietošanai, tad to neuzskata par produktu importu tirdzniecībai, ja pēc produktu veida un daudzuma ir redzams, ka nav paredzēti nekādi komerciāli mērķi.

b) Japānas gadījumā — 100 000 jenas vai tāda summa, kādu Japāna var noteikt.

3. Katra Puse var noteikt, ka 3.16. panta 2. punktā minētā lūguma pamatojums nav nepieciešams tāda produkta importam, attiecībā uz kuru importētāja Puse ir atteikusies no prasībām.

3.21. PANTS

Pārbaude

1. Lai pārbaudītu, vai kādā Pusē importēts produkts ir otras Puses izcelsmes produkts, vai to, ka ir izpildītas citas šīs nodaļas prasības, importētājas Puses muitas dienests var veikt pārbaudi, izmantojot riska novērtēšanas metodes, kurās var ietilpt gadījumatlase, pieprasot importētājam, kurš iesniedzis 3.16. pantā minēto lūgumu, sniegt informāciju. Importētājas Puses muitas dienests var veikt pārbaudi laikā, kad tiek sagatavota muitas importa deklarācija, pirms produktu atbrīvošanas vai pēc produktu atbrīvošanas.

2. Saskaņā ar 1. punktu pieprasītā informācija ietver tikai šādus elementus:
- a) ja lūgumam, kas minēts 3.16. panta 2. punkta a) apakšpunktā, par pamatu bijis paziņojums par izcelsmi — minētais paziņojums par izcelsmi;
 - b) produkta tarifa klasifikācijas numurs Harmonizētajā sistēmā un izmantotie izcelsmes kritēriji;
 - c) ražošanas procesa īss apraksts;
 - d) ja izcelsmes kritērija pamatā bijis konkrēts ražošanas process — minētā procesa konkrēts apraksts;
 - e) attiecīgā gadījumā — ražošanas procesā izmantoto noteiktas un nenoteiktas izcelsmes materiālu apraksts;
 - f) ja izcelsmes kritērijs bijis “pilnībā iegūts” — piemērojamā kategorija (piemēram, ievākšana, ieguves rūpniecība, zveja un ražošanas vieta);
 - g) ja izcelsmes kritērija pamatā bijusi vērtības metode — produkta vērtība, kā arī visu nenoteiktas izcelsmes materiālu vērtība vai, ja tas nepieciešams, lai noteiktu atbilstību vērtības prasībai — ražošanā izmantoto noteiktas izcelsmes materiālu vērtība;

- h) ja izcelsmes kritērija pamatā bijis svars — produkta svars, kā arī attiecīgo nenoteiktas izcelsmes materiālu svars vai, ja tas nepieciešams, lai noteiktu atbilstību svara prasībai — produktā izmantoto noteiktas izcelsmes materiālu svars;
- i) ja izcelsmes kritērija pamatā bijusi tarifa klasifikācijas maiņa — visu nenoteiktas izcelsmes materiālu saraksts, norādot to tarifa klasifikācijas numuru Harmonizētajā sistēmā (divu, četru vai sešu ciparu formātā atkarībā no izcelsmes kritērijiem), vai
- j) informācija, kas attiecas uz atbilstību 3.10. pantā minētajam izmaiņu neveikšanas noteikumam.

3. Sniedzot pieprasīto informāciju, importētājs var pievienot jebkādu citu informāciju, ko tas uzskata par būtisku pārbaudes nolūkiem.

4. Ja lūguma piemērot preferenciāla tarifa režīmu pamatā bijis paziņojums par izcelsmi, kā noteikts 3.16. panta 2. punkta a) apakšpunktā, importētājs informē importētājas Puses muitas dienestu, ja pieprasīto informāciju pilnībā vai attiecībā uz vienu vai vairākiem datu elementiem var tieši sniegt eksportētājs.

5. Ja lūguma piemērot preferenciāla tarifa režīmu pamatā bijusi importētāja informētība, kā noteikts 3.16. panta 2. punkta b) apakšpunktā, tad importētājas Puses muitas dienests, kas veic pārbaudi, vispirms pieprasa informāciju saskaņā ar šā panta 1. punktu un pēc tam var pieprasīt informāciju no importētāja, ja muitas dienests uzskata, ka produkta noteiktas izcelsmes statusa noteikšanai ir vajadzīga papildu informācija. Importētājas Puses muitas dienests vajadzības gadījumā var pieprasīt importētājam sniegt konkrētu dokumentāciju un informāciju.

6. Ja importētājas Puses muitas dienests nolemj apturēt preferenciāla režīma piešķiršanu attiecīgajam produktam, tad, gaidot pārbaudes rezultātus, tas importētājam piedāvā produktu atbrīvot, ievērojot atbilstošus piesardzības pasākumus, tostarp garantijas. Preferenciāla tarifa režīma apturēšanu pārtrauc cik drīz vien iespējams, tiklīdz importētājas Puses muitas dienests ir pārliecinājies par attiecīgā produkta noteiktas izcelsmes statusu vai atbilstību pārējām šīs nodaļas prasībām.

3.22. PANTS

Administratīvā sadarbība

1. Lai nodrošinātu šīs nodaļas pareizu piemērošanu, Puses ar savu muitas dienestu starpniecību sadarbojas, pārbaudot, vai tas ir noteiktas izcelsmes produkts un vai tas atbilst citām šajā nodaļā noteiktām prasībām.
2. Ja lūguma piemērot preferenciāla tarifa režīmu pamatā bijis paziņojums par izcelsmi, kā noteikts 3.16. panta 2. punkta a) apakšpunktā, tad importētājas Puses muitas dienests, kas veic pārbaudi, vispirms pieprasa informāciju saskaņā ar 3.21. panta 1. punktu un pēc tam divu gadus pēc produkta ieviešanas var arī pieprasīt informāciju no eksportētājas Puses muitas dienesta, ja importētājas Puses muitas dienests, kas veic pārbaudi, uzskata, ka produkta noteiktas izcelsmes statusa noteikšanai ir vajadzīga papildu informācija. Informācijas pieprasījumā iekļauj šādu informāciju:
 - a) paziņojums par izcelsmi;
 - b) tā muitas dienesta identifikācijas dati, kas iesniedz pieprasījumu;
 - c) eksportētāja vārds vai nosaukums;

- d) pārbaudes objekts un darbības joma un
- e) attiecīgā gadījumā — jebkādi saistīti dokumenti.

Papildus šai informācijai importētājas Puses muitas dienests vajadzības gadījumā var lūgt eksportētājas Puses muitas dienestam konkrētus dokumentus un informāciju.

3. Eksportētājas Puses muitas dienests var saskaņā ar Puses normatīvajiem aktiem pieprasīt dokumentus vai pārbaudi, pieprasot jebkākus pierādījumus vai apmeklējot eksportētāja telpas, lai apskatītu dokumentāciju un iekārtas, ko izmanto produkta ražošanā.

4. Neskarot 5. punktu, eksportētājas Puses muitas dienests, kas saņēmis 2. punktā minēto pieprasījumu, sniedz importētājas Puses muitas dienestam šādu informāciju:

- a) pieprasīto dokumentāciju, ja tā ir pieejama;
- b) atzinumu par produkta noteiktas izcelsmes statusu;
- c) pārbaudāmā produkta aprakstu un tarifa klasifikāciju, kas būtiska šīs nodaļas piemērošanā;
- d) ražošanas procesa aprakstu un skaidrojumu, kas ir pietiekams, lai pamatotu produkta noteiktas izcelsmes statusu;

e) informāciju par veidu, kādā veikta pārbaude, un

f) vajadzības gadījumā — apliecinošus dokumentus.

5. Eksportētājas Puses muitas dienests nesniedz 4. punktā minēto informāciju importētājas Puses muitas dienestam, ja eksportētājs uzskata, ka minētā informācija ir konfidenciāla.

6. Katra Puse paziņo otrai Pusei savu muitas dienestu kontaktinformāciju, tai skaitā pasta un e-pasta adreses, tālruna un faksa numuru, un visas šīs informācijas izmaiņas otrai Pusei dara zināmas 30 dienu laikā pēc izmaiņu veikšanas dienas.

3.23. PANTS

Savstarpēja palīdzība cīņā pret krāpšanu

Gadījumā, ja rodas aizdomas par šīs nodaļas noteikumu pārkāpumu, Puses viena otrai sniedz savstarpēju palīdzību saskaņā ar *CMAA*.

3.24. PANTS

Preferenciāla tarifa režīma atteikums

1. Neskarot 3. punktu, importētājas Puses muitas dienests var atteikt preferenciāla tarifa režīmu, ja:
 - a) trīs mēnešu laikā pēc dienas, kad pieprasīta informācija saskaņā ar 3.21. panta 1. punktu:
 - i) nav sniegta atbilde vai
 - ii) sniegtā informācija nav pietiekama, lai apstiprinātu, ka tas ir noteiktas izcelsmes produkts, ja lūguma piemērot preferenciāla tarifa režīmu pamatā bijusi importētāja informētība, kā noteikts 3.16. panta 2. punkta b) apakšpunktā;
 - b) trīs mēnešu laikā pēc dienas, kad pieprasīta informācija saskaņā ar 3.21. panta 5. punktu:
 - i) nav sniegta atbilde vai
 - ii) sniegtā informācija nav pietiekama, lai apstiprinātu, ka tas ir noteiktas izcelsmes produkts;

- c) desmit mēnešu laikā pēc dienas, kad pieprasīta informācija saskaņā ar 3.22. panta 2. punktu:
 - i) nav sniegta atbilde vai
 - ii) sniegtā informācija nav pietiekama, lai apstiprinātu, ka tas ir noteiktas izcelsmes produkts, vai
- d) pēc iepriekšēja palīdzības pieprasījuma saskaņā ar 3.23. pantu un termiņā, par ko Puses ir savstarpēji vienojušās, attiecībā uz produktiem, uz kuriem attiecas 3.16. panta 1. punktā minētais lūgums:
 - i) eksportētājas Puses muitas dienests nav sniedzis palīdzību vai
 - ii) sniegtā palīdzība nav pietiekama, lai apstiprinātu, ka tas ir noteiktas izcelsmes produkts.

2. Importētājas Puses muitas dienests var atteikt preferenciāla tarifa režīmu produktam, kam importētājs lūdz piemērot preferenciāla tarifa režīmu, ja importētājs neievēro tādas šīs nodaļas prasības, kuras neattiecas uz produktu noteiktas izcelsmes statusu.

3. Ja importētājas Puses muitas dienestam ir pietiekams pamatojums atteikt preferenciāla tarifa režīmu saskaņā ar 1. punktu, gadījumos, kad eksportētājas Puses muitas dienests ir sniedzis atzinumu saskaņā ar 3.22. panta 4. punkta b) apakšpunktu, apliecinot produkta noteiktas izcelsmes statusu, importētājas Puses muitas dienests savu nodomu atteikt preferenciāla tarifa režīmu eksportētājas Puses muitas dienestam paziņo divu mēnešu laikā pēc minētā atzinuma saņemšanas dienas. Ja ir sniegts šāds paziņojums, pēc vienas Puses pieprasījuma Puses apspriežas trīs mēnešu laikā pēc paziņojuma dienas. Apspriešanās periodu katrā konkrētā gadījumā var pagarināt, Pusēm savstarpēji vienojoties. Puses var apspriesties saskaņā ar procedūru, ko noteikusi saskaņā ar 22.3. pantu izveidotā Izcelsmes noteikumu un muitas jautājumu komiteja. Kad ir beidzies apspriešanās periods, importētājas Puses muitas dienests var atteikt preferenciāla tarifa režīmu, pamatojoties vienīgi uz pietiekamu pamatojumu un pēc tam, kad tas devis tiesības importētājam tikt uzklausītam.

3.25. PANTS

Konfidencialitāte

1. Katra Puse saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem nodrošina jebkādas informācijas, ko otra Puse tai sniegusi saskaņā ar šo nodaļu, konfidencialitāti un aizsargā minēto informāciju pret izpaušanu.

2. Informāciju, ko importētājas Puses dienesti saņēmuši saskaņā ar šo nodaļu, var izmantot tikai šīs nodaļas nolūkos.

3. Konfidenciālu komercinformāciju, ko no eksportētāja saņēmis eksportētājas Puses vai importētājas Puses muitas dienests, piemērojot 3.21. un 3.22. pantu, neizpauž, ja vien šajā nodaļā nav noteikts citādi.

4. Informāciju, ko importētājas Puses muitas dienests saņēmis saskaņā ar šo nodaļu, importētāja Puse neizmanto nevienā kriminālprocesā, ko vada tiesa vai tiesnesis, izņemot gadījumus, kad eksportētāja Puse saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem ir devusi atļauju izmantot šādu informāciju.

3.26. PANTS

Administratīvie pasākumi un sankcijas

Katra Puse piemēro administratīvus pasākumus un attiecīgā gadījumā sankcijas saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem ikvienai personai, kas sagatavo vai liek sagatavot dokumentu, kurā ietverta nepareiza informācija, kas sniegta nolūkā iegūt preferenciāla tarifa režīmu attiecībā uz produktu, kurš neatbilst 3.19. pantā noteiktajām prasībām, vai personai, kas nesniedz pierādījumus vai atsaka apmeklējumu, kā noteikts 3.22. panta 3. punktā.

C IEDAĻA

Dažādi

3.27. PANTS

Šīs nodaļas piemērošana Seūtā un Meliljā

1. Šīs nodaļas nolūkos attiecībā uz Eiropas Savienību termins “Puse” neietver Seūtu un Melilju.
2. Importējot Seūtā vai Meliljā Japānas izcelsmes produktus, tiem visos aspektos piemēro tādu pašu muitas režīmu saskaņā ar šo nolīgumu kā attiecībā uz Eiropas Savienības muitas teritorijas izcelsmes produktiem saskaņā ar Akta par Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas pievienošanos Eiropas Savienībai 2. protokolu. Japāna to produktu importam, uz kuriem attiecas šis nolīgums un kuru izcelsme ir Seūtā un Meliljā, piemēro to pašu muitas režīmu saskaņā ar šo nolīgumu, ko piemēro produktiem, kuri importēti no Eiropas Savienības un kuru izcelsme ir Eiropas Savienībā.
3. Šīs nodaļas izcelsmes noteikumus un izcelsmes procedūras *mutatis mutandis* piemēro produktiem, ko eksportē no Japānas uz Seūtu un Melilju, un produktiem, kurus eksportē no Seūtas un Meliljas uz Japānu.

4. Produktu importam un eksportam starp Eiropas Savienību, Japānu un Seūtu un Melilju piemēro 3.5. pantu.
5. Seūtu un Melilju uzskata par vienotu teritoriju.
6. Spānijas Karalistes muitas dienests ir atbildīgs par šā panta piemērošanu Seūtā un Meliljā.

3.28. PANTS

Izcelsmes noteikumu un muitas jautājumu komiteja

1. Izcelsmes noteikumu un muitas jautājumu komiteja, kas izveidota saskaņā ar 22.3 pantu (turpmāk šajā nodaļā “komiteja”), ir atbildīga par šīs nodaļas efektīvu īstenošanu un darbību papildus pārējiem 4.14. panta 1. punktā izklāstītajiem pienākumiem.

2. Šajā nodaļā komitejai ir šādas funkcijas:
- a) pārskatīt un, ja nepieciešams, sniegt atbilstīgus ieteikumus Apvienotajai komitejai, kas izveidota saskaņā ar 22.1. pantu, par:
 - i) šīs nodaļas īstenošanu un darbību un
 - ii) šīs nodaļas noteikumu grozījumiem, ko ierosinājusi kāda Puse;
 - b) pieņemt skaidrojošas piezīmes, lai sekmētu šīs nodaļas noteikumu īstenošanu;
 - c) sagatavot 3.24 panta 3. punktā minēto apspriešanās procedūru un
 - d) izskatīt jebkākus citus jautājumus saistībā ar šo nodaļu, kā Pušu pārstāvji var vienoties.

3.29. PANTS

Pārejas noteikumi tranzītā vai uzglabāšanā esošiem produktiem

Šā nolīguma noteikumus var piemērot produktiem, kas atbilst šīs nodaļas noteikumiem un kas šā nolīguma spēkā stāšanās dienā atrodas vai nu tranzītā no eksportētājas Puses uz importētāju Pusi, vai importētājas Puses muitas kontrolē bez ievadmuitas nodokļu un maksājumu piemērošanas, ar nosacījumu, ka 12 mēnešu laikā pēc minētā dienas importētājas Puses muitas dienestam tiek iesniegts lūgums piemērot preferenciāla tarifa režīmu saskaņā ar 3.16. pantu.

4. NODAĻA

MUITAS JAUTĀJUMI UN TIRDZNIECĪBAS ATVIEGLOŠANA

4.1. PANTS

Mērķi

Šīs nodaļas mērķi ir šādi:

- a) atvieglot preču tirdzniecību starp Pusēm, vienlaikus nodrošinot efektīvu muitas kontroli, ņemot vērā tirdzniecības prakses attīstību;

- b) nodrošināt katras Puses tiesību aktu muitas jomā un citu ar tirdzniecību saistītu normatīvo aktu pārredzamību un to atbilstību piemērojamajiem starptautiskajiem standartiem;
- c) nodrošināt, ka katra Puse paredzami, konsekventi un nediskriminējoši piemēro tiesību aktus muitas jomā un citus ar tirdzniecību saistītos normatīvos aktus;
- d) veicināt katras Puses muitas procedūru un prakses vienkāršošanu un modernizāciju;
- e) turpināt attīstīt riska pārvaldības metodes, lai atvieglotu likumīgu tirdzniecību, vienlaikus stiprinot starptautiskās tirdzniecības piegādes ķēdi, un
- f) pastiprināt Pušu sadarbību muitas jautājumos un tirdzniecības atvieglošanas jomā.

4.2. PANTS

Darbības joma

1. Šī nodaļa attiecas uz jautājumiem, kas saistīti ar katras Puses tiesību aktiem muitas jomā, citiem ar tirdzniecību saistītiem normatīviem aktiem un vispārējām administratīvām procedūrām saistībā ar tirdzniecību, -tai skaitā to piemērošanu attiecībā uz precēm, kuras tirgo starp Pusēm, kā arī Pušu sadarbību.

2. Nekas šajā nodaļā neietekmē Pušu tiesības un pienākumus, kas izriet no 6. un 7. nodaļas.
3. Ja pastāv neatbilstība starp šo nodaļu un 6. vai 7. nodaļu, tad 6. vai 7. nodaļa prevalē, ciktāl pastāv neatbilstība.
4. Šo nodaļu piemēro, neskarot katras Puses likumīgo politikas mērķu sasniegšanu un tās saistību izpildi saskaņā ar starptautiskiem nolīgumiem, kuru dalībniecē Puse ir, attiecībā uz šādu elementu aizsardzību:
 - a) sabiedrības morāle;
 - b) cilvēku un dzīvnieku dzīvības vai veselības vai augu aizsardzība;
 - c) nacionālās bagātības ar māksliniecisku, vēsturisku vai arheoloģisku vērtību vai
 - d) vide.
5. Šo nodaļu katra Puse īsteno saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem. Katra Puse izmanto tai pieejamos resursus, lai atbilstoši īstenotu šo nodaļu.

4.3. PANTS

Pārredzamība

1. Katra Puse nodrošina, ka tās tiesību akti muitas jomā un citi ar tirdzniecību saistītie normatīvie akti, kā arī vispārējās administratīvās procedūras un būtiskā, vispārpiemērojamā informācija saistībā ar tirdzniecību tiek publicēta un ir brīvi pieejama jebkurai ieinteresētai personai viegli pieejamā veidā, tai skaitā vajadzības gadījumā izmantojot internetu.
2. Katra Puse publicē un dara viegli pieejamus tās tiesību aktus muitas jomā un citus ar tirdzniecību saistītos normatīvos aktus, kā arī vispārējās administratīvās procedūras saistībā ar tirdzniecību pēc iespējas ātrāk pirms to stāšanās spēkā, lai ikviena ieinteresētā persona varētu ar tiem iepazīties, izņemot šādus gadījumus:
 - a) pastāv steidzami apstākļi;
 - b) izmaiņas šādos tiesību aktos, noteikumos vai administratīvās procedūrās ir nelielas;
 - c) iepriekšēja publicēšana mazinātu šādu normatīvo aktu vai to izpildes efektivitāti vai
 - d) tie ir pasākumi, ar ko piešķir atbrīvojumus.

3. Katra Puse norīko vienu vai vairākus informācijas punktus, kas sniedz atbildes uz ikvienas ieinteresētas personas pamatotiem pieprasījumiem par 1. punktā minētajiem jautājumiem. Informācijas punkti atbild uz šādiem pieprasījumiem un izsniedz visas attiecīgās veidlapas un dokumentus katras Puses noteiktā samērīgā laikposmā.
4. Katra Puse attiecīgā gadījumā nodrošina regulāras apspriedes starp tās muitas dienestu un citām ar tirdzniecību saistītām aģentūrām un tirgotājiem vai citām ieinteresētām personām, kas atrodas tās teritorijā.
5. Informāciju par nodevām un maksām publicē saskaņā ar 1. un 2. punktu. Minētā informācija ietver nodevas un maksas, kas tiks piemērotas, pamatojumu šādām nodevām vai maksām, atbildīgo iestādi un norādi, kad un kā maksājums veicams. Šādas nodevas un maksas nepiemēro, kamēr nav publicēta informācija par tām.

4.4. PANTS

Importa, eksporta un tranzīta procedūras

1. Katra Puse piemēro tās tiesību aktus muitas jomā un citus ar tirdzniecību saistītos normatīvos aktus paredzami, konsekventi, pārredzami un nediskriminējoši.

2. Katra Puse nodrošina, ka tās muitas procedūras:
- a) saskan ar starptautiskajiem standartiem un ieteicamo praksi, ko katra Puse piemēro muitas procedūru jomā, piemēram, standartiem, kas izstrādāti Pasaules Muitas organizācijas¹⁴ (turpmāk “PMO”) aizbildnībā, tai skaitā ar būtiskajiem elementiem Starptautiskās konvencijas par muitas procedūru vienkāršošanu un saskaņošanu Grozījumu protokolā, kas parakstīts Briselē 1999. gada 26. jūnijā, Starptautisko konvenciju par preču aprakstīšanas un kodēšanas harmonizēto sistēmu, kas parakstīta Briselē 1983. gada 14. jūnijā, un PMO Pamatstandartiem pasaules tirdzniecības nodrošināšanai un sekmēšanai (turpmāk “SAFE sistēma”);
 - b) ir vērstas uz to, ka tiek veicināta likumīga tirdzniecība, ņemot vērā tirdzniecības prakses attīstību, vienlaikus nodrošinot atbilstību normatīvajiem aktiem;
 - c) nodrošina efektīvu izpildi gadījumos, kad tiek pārkāpti tās normatīvie akti attiecībā uz muitas procedūrām, ieskaitot izvairīšanos no muitas nodokļu maksāšanas un kontrabandu, un
 - d) neparedz, ka obligāti jāizmanto muitas brokeri vai pirmsnosūtīšanas pārbaudes.

¹⁴ Lielākai noteiktībai — PMO tika izveidota 1952. gadā kā Muitas sadarbības padome (MSP).

3. Katra Puse pieņem vai atstāj spēkā pasākumus, kas piešķir labvēlīgu režīmu attiecībā uz muitas kontroli pirms preču izlaišanas tirgotājiem vai uzņēmējiem, kuri atbilst Puses normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem.
4. Katra Puse veicina progresīvu sistēmu izstrādi un izmantošanu, ieskaitot tās, kas balstās uz informācijas un sakaru tehnoloģiju, lai atvieglinātu elektronisko datu apmaiņu starp tirgotājiem vai uzņēmējiem un tās muitas dienestu un citām ar tirdzniecību saistītām aģentūrām.
5. Katra Puse strādā pie tā, lai turpinātu to datu un dokumentācijas vienkāršošanu un standartizāciju, kurus pieprasa tās muitas dienests un citas ar tirdzniecību saistītas aģentūras.

4.5. PANTS

Preču izlaišana

Katra Puse pieņem vai atstāj spēkā muitas procedūras, kas:

- a) paredz preču ātru izlaišanu laikposmā, kas nav ilgāks nekā nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstību Puses normatīvajiem aktiem;

- b) ļauj dokumentāciju un jebkuru citu nepieciešamo informāciju iesniegt un apstrādāt elektroniski iepriekš pirms preču pienākšanas un
- c) ļauj izlaist preces, pirms tiek galīgi noteikti muitas nodokļi, nodokļi, nodevas un maksājumi, uz ko attiecas garantijas sniegšana, ja to prasa tās normatīvie akti, lai nodrošinātu to galīgo maksājumu.

4.6. PANTS

Muitas procedūru vienkāršošana

1. Katra Puse cenšas vienkāršot prasības un formalitātes attiecībā uz muitas procedūrām, lai samazinātu tām patērēto laiku un izmaksas tirgotājiem un uzņēmējiem, ieskaitot mazos un vidējos uzņēmumus.
2. Katra Puse pieņem vai atstāj spēkā pasākumus, kas ļauj tirgotājiem vai uzņēmējiem, kuri atbilst Puses normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem, gūt labumu no muitas procedūru turpmākas vienkāršošanas. Šāda vienkāršošana var atļaut periodisku deklarāciju iesniegšanu, lai noteiktu un nomaksātu muitas nodokļus un citus maksājumus, kas attiecas uz vairākiem importiem noteiktā laikposmā pēc preču izlaišanas.

3. Katra Puse pieņem vai atstāj spēkā programmas, kas uzņēmējiem, kuri atbilst Puses normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem, ļauj arī turpmāk gūt labumu vai izmantot vieglāku piekļuvi 2. punktā minētajai vienkāršošanai.

4.7. PANTS

Iepriekšēji nolēmumi

1. Katra Puse ar sava muitas dienesta starpniecību pieņem iepriekšēju nolēmumu, kurā noteikts attiecīgajām precēm piemērojamais režīms. Minēto nolēmumu samērīgā laikā izsniedz pieteikuma iesniedzējam, kas iesniedzis rakstisku lūgumu, tostarp elektroniskā formā-, ietverot visu nepieciešamo informāciju saskaņā ar nolēmuma pieņemējas Puses normatīvajiem aktiem.
2. Iepriekšējā nolēmumā norāda preču tarifa klasifikāciju, preču izcelsmi, tostarp to kvalificēšanu par noteiktas izcelsmes precēm saskaņā ar 3. nodaļu, vai jebkuru citu jautājumu, par kuru Puses var vienoties, jo īpaši attiecībā uz piemēroto metodi vai kritērijiem, ko izmanto preču muitas vērtības noteikšanai.
3. Ievērojot Puses normatīvajos aktos noteiktās konfidencialitātes prasības, Puse var publicēt savus iepriekšējos nolēmumus, tostarp ar interneta starpniecību.

4.8. PANTS

Pārsūdzība un pārskatīšana

1. Katra Puse garantē tiesības uz pārsūdzību vai pārskatīšanu ikvienai personai, attiecībā uz kuru administratīvu lēmumu ir pieņēmis minētās Puses muitas dienests vai cita ar tirdzniecību saistīta aģentūra.
2. Pārsūdzība un pārskatīšana attiecas uz:
 - a) administratīvu pārsūdzību vai pārskatīšanu pārvaldes iestādē, kura ir augstāka par amatpersonu vai biroju, kas izdevis lēmumu, vai ir neatkarīga, vai
 - b) lēmuma pārsūdzību vai pārskatīšanu tiesā.
3. Katra Puse nodrošina, ka gadījumā, ja lēmums par pārsūdzību vai pārskatīšanu, kas minēts 2. punkta a) apakšpunktā, nav pieņemts tās normatīvajos aktos noteiktā laikposmā vai bez liekas vilcināšanās, 1. punktā minētajai personai ir tiesības uz papildu pārsūdzību vai pārskatīšanu administratīvā kārtā vai tiesā.
4. Katra Puse nodrošina, ka 1. punktā minētā persona tiek informēta par administratīvā lēmuma pamatojumu, lai šī persona vajadzības gadījumā varētu izmantot pārsūdzības vai pārskatīšanas procedūras.

4.9. PANTS

Riska pārvaldība

1. Katra Puse pieņem vai atstāj spēkā riska pārvaldības sistēmas, kas ļauj tās muitas dienestiem koncentrēt pārbaūžu darbības uz augsta riska sūtījumiem un kas paātrina zema riska sūtījumu izlaišanu.
2. Katra Puse riska pārvaldībā pamatojas uz risku novērtēšanu, izmantojot piemērotus atlases kritērijus.
3. Lai veiktu 1. punktā minētās pārbaudes darbības kā daļu no riska pārvaldības, Puse sūtījumus var izraudzīties arī gadījumizlases veidā.
4. Katra Puse izstrādā un piemēro riska pārvaldību tā, lai novērstu patvaļīgu vai nepamatotu diskrimināciju vai slēptus starptautiskās tirdzniecības ierobežojumus.

4.10. PANTS

Pēcmuitošanas pārbaude

1. Lai paātrinātu preču izlaišanu, katra Puse pieņem vai atstāj spēkā pēcmuitošanas pārbaudi-, lai nodrošinātu atbilstību tās tiesību aktiem muitas jomā un citiem ar tirdzniecību saistītiem normatīviem aktiem. Piemērojot 4.9. pantā minēto riska pārvaldību, katras Puses muitas dienests izmanto tā veiktas pēcmuitošanas pārbaudes rezultātus. Puse var noteikt, ka, piemērojot riska pārvaldību, tās muitas dienests izmanto citu ar tirdzniecību saistītu aģentūru veiktas pēcmuitošanas pārbaudes rezultātus, un otrādi.
2. Katra Puse izraugās personu vai sūtījumu pēcmuitošanas pārbaudei uz risku pamatotā veidā, kas var ietvert attiecīgus atlases kritērijus. Katra Puse pēcmuitošanas pārbaudes veic pārredzami-. Ja persona ir iesaistīta pēcmuitošanas pārbaudē un ja Puse ir ieguvusi pārliecinošus rezultātus, tā nekavējoties informē personu, kuras dokumenti tiek pārbaudīti, par rezultātiem, personas tiesībām un saistībām un rezultātu pamatojumu.

4.11. PANTS

Tranzīts un pārkraušana

Katra Puse pieņem vai atstāj spēkā procedūras, lai atvieglotu tādu preču pārvietošanu uz otru Pusi vai no tās, kuras atrodas tranzītā vai pārkraušanai pirmās Puses muitas teritorijā, vienlaikus saglabājot atbilstīgu kontroli.

4.12. PANTS

Sadarbība muitas jomā

1. Neskarot citas sadarbības formas, kas paredzētas šajā nolīgumā, Pušu muitas dienesti sadarbojas, tostarp apmainoties ar informāciju, un saskaņā ar *CMAA* sniedz savstarpēju administratīvu palīdzību šajā nodaļā minētajos jautājumos neatkarīgi no 1.6. panta.

2. Pušu muitas dienesti pastiprina sadarbību jautājumos, kas minēti šajā nodaļā, nolūkā turpmāk atvieglot tirdzniecību, vienlaikus nodrošinot atbilstību Pušu attiecīgajiem tiesību aktiem muitas jomā un uzlabojot piegādes ķēdes drošību šādās jomās:

- a) sadarbība muitas procedūru turpmākā vienkāršošanā, ņemot vērā tirdzniecības prakses attīstību;
- b) sadarbība datu prasību saskaņošanā muitas vajadzībām, ievērojot piemērojamos starptautiskos standartus, piemēram, PMO standartus;
- c) sadarbība, turpinot attīstīt muitas jomas aspektus, lai stiprinātu un veicinātu starptautisko tirdzniecības piegādes ķēdi saskaņā ar *SAFE* sistēmu;
- d) sadarbība Pušu riska pārvaldības metožu uzlabošanā, tostarp apmainoties ar paraugpraksi un vajadzības gadījumā informāciju par riskiem un kontroles rezultātiem;
- e) sadarbība ar mērķi turpināt izstrādāt pasākumus, kas minēti 4.4. panta 3. punktā un 4.6. panta 2. punktā, vai 4.6. panta 3. punktā minētās programmas, tostarp rast iespēju sadarboties nolūkā ļaut vienas Puses tirgotājiem vai uzņēmējiem gūt labumu no otras Puses pasākumiem vai programmām;

- f) sadarbība un koordinācija tādās starptautiskās organizācijās kā PTO un PMO par kopīgu interešu jautājumiem, tostarp tarifa klasifikāciju, muitas vērtību un izcelsmi, lai, ja iespējams, izstrādātu vienotu nostāju, un
 - g) sadarbība tiesībsardzības jomā, vēršoties pret aizliegtu preču kontrabandu.
3. Pušu muitas dienesti nodrošina informācijas apmaiņu, kas vajadzīga 2. punktā minētajām darbībām.

4.13. PANTS

Pagaidu ieviešana

Nolīguma 2.10. pantā minēto preču pagaidu ieviešanai un neatkarīgi no to izcelsmes katra Puse saskaņā ar procedūrām, kas noteiktas starptautiskos nolīgumos par pagaidu ieviešanu, kurus Puse piemēro, pieņem otras Puses izdotas *ATA* karnetes¹⁵.

¹⁵ Jēdzienam "*ATA* karnete" ir tāda pati nozīme kā Muitas konvencijā par *ATA* karneti preču pagaidu ieviešanai, kas parakstīta Briselē 1961. gada 6. decembrī, vai Konvencijā par pagaidu ieviešanu, kas parakstīta Stambulā 1990. gada 26. jūnijā.

4.14. PANTS

Izcelsmes noteikumu un muitas jautājumu komiteja

1. Izcelsmes noteikumu un muitas jautājumu komiteja, kas izveidota saskaņā ar 22.3. pantu (turpmāk šajā nodaļā “komiteja”), ir atbildīga par šīs nodaļas efektīvu īstenošanu un darbību un par 2. nodaļas un 14.51. panta ar maitu saistītajiem jautājumiem papildus pārējiem pienākumiem, kuri izklāstīti 3.28. panta 1. punktā¹⁶.
2. Komiteja rīko kopīgas sanāksmes ar Apvienoto muitas sadarbības komiteju (turpmāk šajā nodaļā “JCCC”), kas izveidota saskaņā ar *CMAA*, ja vien, lai nodrošinātu konsekvenci 1. punktā un *CMAA*¹⁷ minēto noteikumu īstenošanā un darbībā, šādas kopīgas sanāksmes nav nepieciešamas.
3. Puses nodrošina, ka delegācijas sastāvs, ko tās nosūta uz komitejas sanāksmēm, atbilst darba kārtības jautājumiem.

¹⁶ Lielākai noteiktībai — nekas šajā pantā neietekmē Pušu tiesības un pienākumus attiecībā uz Preču tirdzniecības komiteju saistībā ar 2. nodaļu, kā arī attiecībā uz Intelektuālā īpašuma komiteju saistībā ar 14. nodaļu.

¹⁷ Lielākai noteiktībai — nekas šajā pantā nav interpretējams tā, kas tas liegtu *JCCC* rīkot sanāksmi vienīgi saistībā ar *CMAA*.

4. Neskarot *JCCC* funkcijas, komitejai ir šādas funkcijas:
- a) risināt visus jautājumus, kas izriet no 1. punktā minēto noteikumu īstenošanas un darbības;
 - b) noteikt uzlabojumu jomas 1. punktā minēto noteikumu īstenošanā un darbībā;
 - c) darboties par mehānismu, kurā ātri panākt savstarpēji saskaņotus risinājumus attiecībā uz visiem jautājumiem, uz kuriem attiecas 1. punktā minētie noteikumi;
 - d) formulēt rezolūcijas, ieteikumus vai atzinumus par darbībām vai pasākumiem, ko tā uzskata par vajadzīgiem, lai sasniegtu šīs nodaļas mērķus un nodrošinātu tās efektīvu darbību;
 - e) pieņemt lēmumus par pasākumiem, kuri Pusei vai Pusēm ir jāveic jomās, kas minētas 4.12. panta 2. punktā, un kurus tā uzskata par nepieciešamu, sasniegt šīs nodaļas mērķus un nodrošinātu tās efektīvu darbību, un
 - f) pildīt citas funkcijas, ko tai var deleģēt Apvienotā komiteja saskaņā ar 22.1. panta 5. punkta b) apakšpunktu.

5. NODAĻA

TIRDZNIECĪBAS AIZSARDZĪBAS INSTRUMENTI

A IEDAĻA

Vispārīgi noteikumi

5.1. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā

- a) “iekšzemes ražošanas nozare” ir līdzīgu vai tieši konkurējošu preču vienas Puses ražotāju kopums vai arī ražotāju kopums, kuru līdzīgu vai tieši konkurējošu preču kopējais saražotais apjoms veido lielāko daļu no minēto preču kopējā iekšzemes ražošanas apjoma;
- b) “nopietns kaitējums” ir ievērojama vispārēja stāvokļa pasliktināšanās kādā iekšzemes ražošanas nozarē;

- c) “nopietna kaitējuma draudi” ir ievērojams kaitējums, kas ir nepārprotami neizbēgams saskaņā ar 5.4. panta 3. punktā veikto izmeklēšanu. Nopietna kaitējuma draudu noteikšana tiek balstīta uz faktiem un nevis tikai uz apgalvojumu, minējumu vai vāju iespējamību, un
- d) “pārejas periods” attiecībā uz konkrētu noteiktas izcelsmes preci ir laikposms, kas sākas šā nolīguma spēkā stāšanās dienā un beidzas dienā, kas ir pēc 10 gadiem pēc tarifa samazināšanas vai atcelšanas pabeigšanas minētajai precei saskaņā ar 2.-A pielikumu.

B IEDAĻA

Divpusēji aizsardzības pasākumi

5.2. PANTS

Divpusēju aizsardzības pasākumu piemērošana

1. Ja pēc tam, kad atbilstīgi 2.8. pantam muitas nodoklis ir samazināts vai atcelts, kādas Puses noteiktas izcelsmes prece tiek importēta otras Puses teritorijā tādā palielinātā apjomā, kuru nosaka absolūtā izteiksmē vai attiecībā pret iekšzemes ražošanas nozari, un ar tādiem nosacījumiem, ka rodas nopietns kaitējums vai nopietna kaitējuma draudi iekšzemes ražošanas nozarei, otra Puse var pieņemt 2. punktā paredzētos pasākumus tādā apmērā, kas nepieciešams, lai novērstu vai labotu nopietno kaitējumu otras Puses iekšzemes ražošanas nozarei un veicinātu iekšzemes ražošanas nozares pielāgošanos.

2. Divpusējs aizsardzības pasākums var būt:
- a) muitas nodokļa likmes noteiktas izcelsmes precei turpmākas samazināšanas saskaņā ar 2. nodaļu apturēšana vai
 - b) muitas nodokļa likmes noteiktas izcelsmes precei palielināšana līdz apmēram, kas nepārsniedz mazāko no šādiem nodokļiem:
 - i) lielākās labvēlības režīma piemērotā muitas nodokļa likmi, kas ir spēkā dienā, kad piemēro divpusējo aizsardzības pasākumu, un
 - ii) lielākās labvēlības režīma piemērotā muitas nodokļa likmi, kas ir spēkā dienā pirms šā nolīguma spēkā stāšanās dienas.

5.3. PANTS

Nosacījumi un ierobežojumi

1. Nepatur spēkā nekādus divpusējus aizsardzības pasākumus, izņemot pasākumus tādā apmērā un uz tik ilgu laiku, cik var būt nepieciešams, lai novērstu vai labotu nopietno kaitējumu iekšzemes ražošanas nozarei un veicinātu iekšzemes ražošanas nozares pielāgošanos, ar nosacījumu, ka šāds laikposms nepārsniedz divus gadus. Tomēr divpusēju aizsardzības pasākumu var pagarināt ar nosacījumu, ka divpusējā aizsardzības pasākuma kopējais ilgums, ieskaitot šādus pagarinājumus, nepārsniedz četrus gadus.
2. Divpusējus aizsardzības pasākumus var piemērot tikai pārejas perioda laikā.
3. Lai nodrošinātu situācijas pielāgošanos gadījumos, kad iecerētā divpusējā aizsardzības pasākuma ilgums pārsniedz vienu gadu, Puse, kas atstāj spēkā divpusēju aizsardzības pasākumu, regulāros intervālos pakāpeniski liberalizē divpusējo aizsardzības pasākumu tā piemērošanas laikā.
4. Konkrētas noteiktas izcelsmes preces importam, kam jau bijis piemērots šāds divpusējs aizsardzības pasākums, nekādus divpusējus aizsardzības pasākumus nepiemēro uz laikposmu, kas vienāds ar iepriekšējā divpusējā aizsardzības pasākuma ilgumu vai vienu gadu, atkarībā no tā, kurš laikposms ir ilgāks.

5. Izbeidzot piemērot divpusēju aizsardzības pasākumu, muitas nodokļa likme noteiktas izcelsmes precei, uz kuru attiecies pasākums, ir likme, kas būtu bijusi spēkā, ja nebūtu piemērots divpusējais aizsardzības pasākums.

5.4. PANTS

Izmeklēšana

1. Puse drīkst piemērot divpusēju aizsardzības pasākumu tikai pēc tam, kad tās kompetentā iestāde¹⁸ ir veikusi izmeklēšanu saskaņā ar tām pašām procedūrām, kas paredzētas Nolīguma par aizsargpasākumiem 3. pantā un 4. panta 2. punkta c) apakšpunktā.
2. Izmeklēšanu vienmēr pabeidz viena gada laikā pēc tās uzsākšanas dienas.

¹⁸ Šajā iedaļā attiecībā uz Japānu kompetentā iestāde ir tās attiecīgās iestādes.

3. Izmeklēšanā ar mērķi noteikt, vai noteiktas izcelsmes preces importa palielinājums ir radījis vai draud radīt nopietnu kaitējumu iekšzemes ražošanas nozarei, kompetentā iestāde, kura veic izmeklēšanu, izvērtē visus attiecīgos objektīvos un kvantitatīvi nosakāmos faktorus, kas ietekmē minētās iekšzemes ražošanas nozares stāvokli. Minētie faktori ir jo īpaši šādi: noteiktas izcelsmes preces importa palielinājuma temps un apjoms absolūtā un relatīvā izteiksmē, noteiktas izcelsmes preces importa palielinājuma iekšzemes tirgus daļa, izmaiņas pārdošanas apjomā, ražošanas apjomā, ražīgumā, jaudas izmantošanā, peļņas un zaudējumu un nodarbinātības rādītājos.

4. To, vai noteiktas izcelsmes preces importa palielinājums ir radījis vai draud radīt nopietnu kaitējumu iekšzemes ražošanas nozarei, nosaka tikai tad, ja izmeklēšanā, pamatojoties uz objektīviem pierādījumiem, tiek parādīts, ka pastāv cēloņsakarība starp noteiktas izcelsmes preces importa palielinājumu un nopietnu kaitējumu vai nopietna kaitējuma draudiem iekšzemes ražošanas nozarei. To nosakot, vienlaikus ņem vērā arī citus faktorus, kuri nav noteiktas izcelsmes preces importa palielinājums, kas arī rada kaitējumu iekšzemes ražošanas nozarei.

5.5. PANTS

Ziņošana

1. Puse nekavējoties rakstiski informē otru Pusi šādos gadījumos:
 - a) sākot 5.4. panta 1. punktā minēto izmeklēšanu attiecībā uz nopietnu kaitējumu vai nopietna kaitējuma draudiem, norādot arī izmeklēšanas iemeslus;
 - b) konstatējot nopietnu kaitējumu vai nopietna kaitējuma draudus, ko radījis importa palielinājums, un
 - c) pieņemot lēmumu piemērot vai pagarināt divpusēju aizsardzības pasākumu.
2. Paziņotāja Puse, kas minēta 1. punktā, sniedz otrai Pusei visu būtisko informāciju, kurā norāda:
 - a) attiecībā uz paziņojumu, kas minēts 1. punkta a) apakšpunktā: iemeslu izmeklēšanas sākšanai, tās noteiktas izcelsmes preces precīzu aprakstu, uz kuru attiecas izmeklēšana, un preces apakšpozīciju Harmonizētajā sistēmā, izmeklēšanas paredzamo ilgumu un tās uzsākšanas dienu, un

- b) attiecībā uz paziņojumu, kas minēts 1. punkta b) un c) apakšpunktā: pierādījumu par nopietnu kaitējumu vai nopietna kaitējuma draudiem, ko radījis noteiktas izcelsmes preces importa palielinājums, tās noteiktas izcelsmes preces precīzu aprakstu, uz kuru attiecas ierosinātais divpusējās aizsardzības pasākums, un preces apakšpozīciju Harmonizētajā sistēmā, ierosinātā divpusējā aizsardzības pasākuma precīzu aprakstu un divpusējā aizsardzības pasākuma ierosināto ieviešanas datumu un paredzamo ilgumu.

5.6. PANTS

Apspriedes un kompensācijas

1. Puse, kas ierosina piemērot vai pagarināt divpusēju aizsardzības pasākumu, nodrošina otrai Pusei atbilstošu iespēju iepriekš apspriesties nolūkā izskatīt informāciju, kas iegūta 5.4. panta 1. punktā minētajā izmeklēšanā, apmainīties ar viedokļiem par divpusējo aizsardzības pasākumu un panākt vienošanos par kompensāciju, kā noteikts šajā pantā.
2. Puse, kas ierosina piemērot vai pagarināt divpusēju aizsardzības pasākumu, nodrošina otrai Pusei savstarpēji saskaņotus atbilstīgus tirdzniecības kompensācijas pasākumus muitas nodokļu koncesiju veidā, kuru vērtība būtībā ir vienāda ar to papildu muitas nodokļu vērtību, kas sagaidāmi divpusējā aizsardzības pasākuma rezultātā.

3. Ja Puses nespēj vienoties par kompensāciju 30 dienu laikā pēc apspriežu sākuma, Puse, kuras noteiktas izcelsmes precei ir piemērots divpusējais aizsardzības pasākums, var apturēt to muitas nodokļu koncesiju piemērošanu saskaņā ar šo nolīgumu, kuru vērtība būtībā ir vienāda ar to papildu muitas nodokļu vērtību, kas sagaidāmi divpusējā aizsardzības pasākuma rezultātā. Puse, kura izmanto apturēšanas tiesības, var apturēt muitas nodokļu koncesiju tikai uz minimālo laikposmu, kas vajadzīgs, lai sasniegtu būtiski līdzvērtīgu iedarbību, un tikai tik ilgi, kamēr tiek piemērots divpusējais aizsardzības pasākums.

4. Neatkarīgi no 3. punkta tajā minētās apturēšanas tiesības neīsteno divpusējā aizsardzības pasākuma pirmo 24 mēnešu spēkā esamības laikā, ar nosacījumu, ka divpusējais aizsardzības pasākums ir piemērots importa absolūta palielinājuma rezultātā un ka šāds aizsardzības pasākums atbilst šā nolīguma noteikumiem.

5.7. PANTS

Pagaidu divpusēji aizsardzības pasākumi

1. Kritiskos apstākļos, kad kavēšanās varētu radīt kaitējumu, kuru būtu grūti izlabot, Puse var piemērot pagaidu divpusēju aizsardzības pasākumu tāda pasākuma veidā, kas minēts 5.2. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā, atbilstīgi pagaidu konstatējumam, ka ir skaidri pierādījumi tam, ka otras Puses kādas noteiktas izcelsmes preces importa palielinājums ir radījis nopietnu kaitējumu vai nopietna kaitējuma draudus tās Puses iekšzemes ražošanas nozarei, kura ierosina piemērot pagaidu divpusējo aizsardzības pasākumu.
2. Puse rakstiski paziņo otrai Pusei par savu ierosināto pagaidu divpusējo aizsardzības pasākumu ne vēlāk kā pasākuma piemērošanas dienā. Apspriedes starp Pusēm par pagaidu divpusēja aizsardzības pasākuma piemērošanu sāk tūlīt pēc pagaidu divpusējā aizsardzības pasākuma piemērošanas. Paziņojumā ietver pierādījumus par to, ka pastāv kritiski apstākļi, pierādījumus par nopietnu kaitējumu vai nopietna kaitējuma draudiem, ko radījis noteiktas izcelsmes preces importa palielinājums, tās noteiktas izcelsmes preces precīzu aprakstu, uz kuru attiecas ierosinātais pagaidu divpusējās aizsardzības pasākums, un preces apakšpozīciju Harmonizētajā sistēmā, un ierosinātā pagaidu divpusējā aizsardzības pasākuma precīzu aprakstu.

3. Pagaidu divpusēju aizsardzības pasākumu piemēro laikposmā, kas nepārsniedz 200 dienas. Minētajā laikposmā izpilda 5.4. panta attiecīgās prasības. Pagaidu divpusēja aizsardzības pasākumu ilgumu ieskaita kā daļu no 5.3. panta 1. punktā minētā laikposma.

4. Nolīguma 5.3. panta 5. punktu *mutatis mutandis* piemēro pagaidu divpusējam aizsardzības pasākumam. Muitas nodokli, kas uzlikts pagaidu divpusēja aizsardzības pasākuma rezultātā, atmaksā, ja turpmākajā izmeklēšanā, kura minēta 5.4. panta 1. punktā, nekonstatē, ka to noteiktas izcelsmes preces importa palielinājums, uz kurām attiecas pagaidu divpusējais aizsardzības pasākums, ir radījis nopietnu kaitējumu vai nopietna kaitējuma draudus kādai iekšzemes ražošanas nozarei.

5.8. PANTS

Dažādi

Paziņojumus, kas minēti 5.5. panta 1. punktā un 5.7. panta 2. punktā, un jebkādus citus paziņojumus starp Pusēm saskaņā ar šo iedaļu sagatavo angļu valodā.

C IEDAĻA

Globāli aizsardzības pasākumi

5.9. PANTS

Vispārīgi noteikumi

1. Nekas šajā nodaļā neliedz Pusei piemērot aizsardzības pasākumus otras Puses izcelsmes precei saskaņā ar *GATT* 1994 XIX pantu un Nolīgumu par aizsargpasākumiem.
2. Uz šīs iedaļas noteikumiem neattiecas domstarpību izšķiršanas procedūra atbilstīgi 21. nodaļai.

5.10. PANTS

Aizsardzības pasākumu piemērošana

Puse attiecībā uz vienu un to pašu preci vienlaicīgi nepiemēro vai nepatur spēkā:

- a) divpusēju aizsardzības pasākumu, kas izklāstīts B iedaļā;
- b) pasākumu saskaņā ar *GATT* 1994 XIX pantu un Nolīgumu par aizsargpasākumiem vai
- c) aizsardzības pasākumu, kas izklāstīts 2.-A pielikuma 3. daļas C iedaļā.

D IEDAĻA

Antidempinga un kompensācijas pasākumi

5.11. PANTS

Vispārīgi noteikumi

1. Puses saglabā savas tiesības un pienākumus saskaņā ar Antidempinga nolīgumu un SKP nolīgumu.

2. Uz šīs iedaļas noteikumiem neattiecas domstarpību izšķiršanas procedūra atbilstīgi 21. nodaļai.
3. Nolīguma 3. nodaļu nepiemēro antidempinga un kompensācijas pasākumiem saskaņā ar šo nolīgumu.

5.12. PANTS

Pārredzamība un būtisku faktu sniegšana

1. Katra Puse veic antidempinga un kompensācijas maksājuma izmeklēšanu taisnīgi un pārredzami un pamatojoties uz Antidempinga nolīgumu un SKP nolīgumu.
2. Katra Puse nodrošina, ka pirms vai tūlīt pēc pagaidu pasākumu noteikšanas, kas minēti Antidempinga nolīguma 7. pantā un SKP nolīguma 17. pantā, un jebkurā gadījumā pirms galīgā lēmuma pieņemšanas tiek sniegti visi būtiskie fakti, kuri tiek izskatīti un ir lēmuma pamatā par to, vai piemērot pagaidu un galīgos pasākumus. Visu būtisko faktu sniegšana neskar prasības par konfidencialitāti, kas minētas Antidempinga nolīguma 6.5. pantā un SKP nolīguma 12.4. pantā. Šādus faktus sniedz rakstveidā, un tam būtu jānotiek pietiekami savlaicīgi, lai ieinteresētās personas varētu aizstāvēt savas intereses.

3. Sniedzot būtiskos faktus saskaņā ar 2. punktu, tajos jo īpaši norāda:
- a) antidempinga izmeklēšanas gadījumā — konstatētās dempinga starpības, pietiekami detalizētu skaidrojumu par pamatu un metodiku, kura izmantota normālo vērtību un eksporta cenu noteikšanai, un par metodiku, kas izmantota normālo vērtību un eksporta cenu salīdzināšanā, ietverot arī iespējamās korekcijas;
 - b) kompensācijas maksājuma izmeklēšanas gadījumā — konstatējumu par kompensējamo subsīdiju, ietverot pietiekami detalizētu informāciju par summas aprēķināšanu un metodiku, kas izmantota subsidēšanas esības noteikšanai, un
 - c) kaitējuma noteikšanai būtisku informāciju, tostarp informāciju par importa par dempinga cenām apjomu un ietekmi uz līdzīgu preču iekšzemes tirgus cenām, detalizētu metodiku, kas izmantota cenu starpības aprēķināšanai, importa par dempinga cenām attiecīgo ietekmi uz iekšzemes ražošanas nozari un cēloņsakarības atspoguļojumu, tostarp aplūkojot citus faktorus, kuri nav imports par dempinga cenām, kā minēts Antidempinga nolīguma 3.5. pantā.

4. Gadījumos, kad vienas Puses izmeklēšanas iestāde¹⁹ ir iecerējusi izmantot pieejamos faktus atbilstoši Antidempinga nolīguma 6.8. pantam, izmeklēšanas iestāde informē attiecīgo ieinteresēto personu par savu nodomu un sniedz skaidru norādi par iemesliem, kuru rezultātā varētu izmantot pieejamos faktus. Ja pēc tam, kad attiecīgajai ieinteresētajai personai samērīgā laikposmā ir dota iespēja iesniegt papildu paskaidrojumus, izmeklēšanas iestāde tās sniegtos paskaidrojumus uzskata par nepietiekamiem, būtiskos faktus sniedz ar skaidru norādi par pieejamajiem faktiem, kurus izmeklēšanas iestāde izmantojusi.

5.13. PANTS

Sabiedrības interešu ievērošana

Veicot antidempinga un kompensācijas maksājuma izmeklēšanu attiecībā uz kādu preci, importētājas Puses izmeklēšanas iestāde saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem dod iespēju līdzīgas preces ražotājiem importētājā Pusē, preces importētājiem, preces rūpnieciskajiem lietotājiem un reprezentatīvām patērētāju organizācijām gadījumos, kad prece parasti tiek pārdota mazumtirdzniecības līmenī, rakstiski paust savu viedokli par antidempinga un kompensācijas maksājuma izmeklēšanu, tostarp par nodokļa iespējamo ietekmi uz viņu stāvokli.

¹⁹ Šajā iedaļā attiecībā uz Japānu izmeklēšanas iestāde ir tās attiecīgās izmeklēšanas iestādes.

5.14. PANTS

Antidempinga izmeklēšana

Ja importētājas Puses izmeklēšanas iestāde ir saņēmusi rakstisku pieteikumu no iekšzemes ražošanas nozares pārstāvjiem vai to uzdevumā par to, lai tiktu sākta antidempinga izmeklēšana saistībā ar kādu eksportētājas Puses precī, importētāja Puse informē eksportētāju Pusi par šādu pieteikumu vismaz 10 dienas pirms šādas izmeklēšanas sākšanas.

6. NODAĻA

SANITĀRIE UN FITOSANITĀRIE PASĀKUMI

6.1. PANTS

Mērķi

Šīs nodaļas mērķi ir šādi:

- a) aizsargāt cilvēku un dzīvnieku dzīvību vai veselību, vai augus, izstrādājot, pieņemot un izpildot sanitāros un fitosanitāros pasākumus, vienlaikus līdz minimumam samazinot to negatīvo ietekmi uz tirdzniecību starp Pusēm;

- b) veicināt sadarbību starp Pusēm SFS līguma īstenošanā un
- c) nodrošināt līdzekļus, ar kuriem uzlabot saziņu un sadarbību starp Pusēm, satvaru to jautājumu risināšanai, kuri attiecas uz sanitāro un fitosanitāro pasākumu īstenošanu, un līdzekļus savstarpēji pieņemamus risinājumu panākšanai.

6.2. PANTS

Piemērošanas joma

Šī nodaļa attiecas uz visiem sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem, ko Puses īsteno atbilstīgi SFS līgumam un kas var tieši vai netieši ietekmēt tirdzniecību starp Pusēm.

6.3. PANTS

Definīcijas

1. Šajā nodaļā piemēro SFS līguma A pielikumā noteiktās definīcijas.

2. Šajā nodaļā

- a) “ importa nosacījumi” ir visi sanitārie vai fitosanitārie pasākumi, kas jāizpilda, lai produktu importētu, un
- b) “ aizsargājamā zona” ir oficiāli definēta ģeogrāfiska daļa katras Puses teritorijā, kurā nav konstatēts konkrēts reglamentēts kaitīgais organisms, neraugoties uz labvēlīgiem apstākļiem tā izplatībai un tā esamību citās Puses teritorijas daļās.

3. Turklāt Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteja, kas izveidota saskaņā ar 22.3. pantu, var vienoties par citām definīcijām šīs nodaļas piemērošanai, ņemot vērā glosārijus un definīcijas, kuras ir izstrādājušas attiecīgas starptautiskas organizācijas, piemēram, Pārtikas kodeksa komisija (“Pārtikas kodeksa komisija”), Pasaules Dzīvnieku veselības organizācija (turpmāk “OIE”) un attiecīgas starptautiskas organizācijas, kuras darbojas Starptautiskās augu aizsardzības konvencijas (turpmāk “IPPC”) satvarā. Ja pastāv neatbilstība starp definīcijām, par kurām vienojusies Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteja, un definīcijām, kas izklāstītas SFS līgumā, prevalē SFS līgumā izklāstītās definīcijas.

6.4. PANTS

Saistība ar PTO līgumu

Puses apstiprina savas tiesības un pienākumus saistībā ar sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem atbilstīgi SFS līgumam. Nekas šajā nodaļā neietekmē Pušu tiesības un pienākumus, kas izriet no SFS līguma.

6.5. PANTS

Kompetentās iestādes un kontaktpunkti

1. Šā nolīguma spēkā stāšanās dienā katra Puse sniedz otrai Pusei to kompetento iestāžu aprakstu, kuras atbildīgas par šīs nodaļas īstenošanu, un norāda kontaktpunktu saziņai par visiem jautājumiem, uz kuriem attiecas šī nodaļa.
2. Katra Puse informē otru Pusi par visām būtiskajām izmaiņām to kompetento iestāžu struktūrā, organizācijā un atbildības sadalē un nodrošina, ka informācija par kontaktpunktiem tiek atjaunināta.

6.6. PANTS

Riska novērtējums

Puses nodrošina, ka to sanitāro un fitosanitāro pasākumu pamatā ir riska novērtējums saskaņā ar SFS līguma 5. pantu un citiem attiecīgiem noteikumiem.

6.7. PANTS

Importa nosacījumi, importa procedūras un tirdzniecības atvieglošana

1. Importa nosacījumus nosaka importētāja Puse nolūkā sasniegt atbilstošo aizsardzības līmeni, nepieciešamības gadījumā Pusēm apspriežoties un ņemot vērā šo apspriežu rezultātus.
2. Neskarot katras Puses tiesības un pienākumus atbilstīgi SFS līgumam, importētājai Puse, ja to pieprasa eksportētāja Puse, vajadzētu produktiem konsekventi piemērot importa nosacījumus visā eksportētājas Puses teritorijā.
3. Panta 1. un 2. punkts neietekmē importa nosacījumus, kas pastāv starp Pusēm dienā, kad stājas spēkā šis nolīgums. Puses izskata jebkuru lūgumu par minēto importa nosacījumu pārskatīšanu.

4. Katra Puse attiecībā uz jebkuru importa procedūru nolūkā pārbaudīt un nodrošināt sanitāro vai fitosanitāro pasākumu izpildi, tostarp attiecībā uz apstiprināšanu un muitošanu, nodrošina, ka:

- a) šādas procedūras saskaņā ar SFS līgumu ir vienkāršotas un paātrinātas un tiek pabeigtas bez liekas vilcināšanās;
- b) šādas procedūras netiek piemērotas veidā, ka tās varētu izraisīt patvaļīgu vai nepamatotu otras Puses diskrimināciju;
- c) katras procedūras informācijas apstrādei nepieciešamais laikposms tiek publicēts vai paredzētais apstrādes laikposms tiek darīts zināms pieteikuma iesniedzējam pēc tā lūguma un
- d) informācijas pieprasījums nepārsniedz to, kas ir nepieciešama informācija attiecīgām kontroles, pārbaudes un novērtēšanas procedūrām, ieskaitot piedevu izmantošanas apstiprināšanu vai piesārņotāju pieļaujamo daudzumu noteikšanu pārtikā, dzērienos vai lopbarībā.

5. Ņemot vērā piemērojamus standartus, kas izstrādāti saskaņā ar *IPPC*, Puses nodrošina atbilstošu informāciju par kaitīgo organismu statusu, tostarp uzraudzības, izskaušanas un ierobežošanas programmām un to rezultātiem, lai pamatotu kaitīgo organismu kategorizāciju un attaisnotu fitosanitāros importa nosacījumus.

6. Katra Puse attiecībā uz precēm²⁰ izveido sarakstu ar reglamentētajiem kaitīgajiem organismiem, ja pastāv bažas fitosanitārijas jomā. Sarakstā attiecīgi iekļauj:

- a) karantīnas organismus, kuru sastopamība nav konstatēta nevienā tās teritorijas daļā;
- b) karantīnas organismus, kuri ir sastopami kādā tās teritorijas daļā, bet nav plaši izplatīti un tiek oficiāli kontrolēti, un
- c) jebkuru citu reglamentētu kaitīgo organismu, attiecībā uz kuru var veikt fitosanitāros pasākumus.

Precēm, attiecībā uz kurām pastāv bažas fitosanitārijas jomā, kā importa nosacījumus piemēro tikai pasākumus, kas nodrošina importētājas Puses reglamentēto kaitīgo organismu neizplatību.

Importētāja Puse dara pieejamu tās reglamentēto preču sarakstu un fitosanitārās importa prasības attiecībā uz visām reglamentētajām precēm. Šajā informācijā attiecīgā gadījumā ietver konkrētos karantīnas organismus un papildu deklarācijas par fitosanitārajiem sertifikātiem, kā to noteikusi importētāja Puse.

²⁰ Šajā nodaļā jēdzienu “preces” saprot saskaņā ar Fitosanitāro terminu glosāriju (Fitosanitāro pasākumu starptautiskie standarti Nr. 5), ko sagatavojis *IPPC* sekretariāts.

7. Ja ir nepieciešams noteikt importa nosacījumus, lai reaģētu uz eksportētājas Puses pieprasījumu:

- a) importētāja Puse bez liekas vilcināšanās veic visus nepieciešamos pasākumus, lai atļautu attiecīgā produkta importu;
- b) eksportētāja Puse:
 - i) sniedz visu vajadzīgo informāciju, ko pieprasa importētāja Puse, un
 - ii) nodrošina samērīgu piekļuvi importētājai Pusei, lai veiktu revīziju un pārējās vajadzīgās procedūras.

8. Ja ir pieejami vairāki alternatīvi sanitārie vai fitosanitārie pasākumi, lai sasniegtu atbilstošo importētājas Puses aizsardzības līmeni, Puses pēc eksportētājas Puses pieprasījuma apsver iespēju izraudzīties praktiskāku risinājumu, kas mazāk ierobežo tirdzniecību.

9. Ja sertifikāts, ko izsniedz eksportētāja Puse, ir nepieciešams sanitāriem vai fitosanitāriem mērķiem, Puses vienojas par sertifikāta formu un saturu, ņemot vērā starptautiskos standartus, pamatnostādnes vai Pārtikas kodeksa komisijas, *OIE* vai *IPPC* ieteikumus.

10. Katra Puse veicina elektronisko sertifikāciju un citas tehnoloģijas tirdzniecības atvieglošanai.
11. Pārbaudēm, ko importētājās Puses amatpersonas veic eksportētājās Puses teritorijā, būtu jāsekmē jaunas tirdzniecības iespējas. Minētajām pārbaudēm nevajadzētu kļūt par pastāvīgu pasākumu. Ja eksportētāja Puse pieprasa un importētāja Puse to pieņem bez liekas vilcināšanās, importētāja Puse aizstāj esošu pārbaudes pasākumu ar alternatīvu pasākumu, ar kuru pārbauda eksportētājās Puses atbilstību saskaņotajām prasībām attiecībā uz fitosanitārajiem pasākumiem.
12. Reglamentēto preču sūtījumus pieņem, pamatojoties uz eksportētājās Puses pietiekamām garantijām un neprasot īpašas importa atļaujas licences vai atļaujas veidā, izņemot gadījumus, kad ievešanai ir nepieciešama oficiāla piekrišana, pamatojoties uz attiecīgajiem *IPPC* standartiem, pamatnostādnēm un ieteikumiem.
13. Kaitīgo organismu riska analīzi sāk cik drīz vien iespējams un bez liekas vilcināšanās.
14. Jebkādas nodevas, kas piemērotas par procedūrām saistībā ar produktiem, kuri importēti no eksportētājās Puses, atbilst maksām, ko iekasē attiecībā uz līdzīgiem iekšzemes produktiem, un tās nedrīkstētu būt augstākas par faktiskajām pakalpojuma izmaksām saskaņā ar SFS līguma C pielikuma 1. punkta f) apakšpunktu.

6.8. PANTS

Revīzija

1. Lai iegūtu un saglabātu uzticību par šīs nodaļas efektīvu īstenošanu, Puses palīdz viena otrai veikt šādas revīzijas:

- a) attiecībā uz visu eksportētājas Puses pārbaudes un sertifikācijas sistēmu vai tās daļu un
- b) attiecībā uz to pārbažu rezultātiem, kas veiktas saskaņā ar eksportētājas Puses pārbaudes un sertifikācijas sistēmu.

Puses veic minētās revīzijas saskaņā ar SFS līguma noteikumiem, ņemot vērā attiecīgos starptautiskos standartus, pamatnostādnes un Pārtikas kodeksa komisijas, *OIE* vai *IPPC* ieteikumus.

2. Importētāja Puse var veikt revīziju, pieprasot informāciju no eksportētājas Puses vai veicot revīzijas apmeklējumus eksportētājā Pusē.

3. Revīzijas apmeklējumu veic saskaņā ar nosacījumiem, par kuriem Puses iepriekš vienojušās.

4. Importētāja Puse sniedz eksportētājam Pusei iespēju sniegt rakstiskas piezīmes par revīzijas konstatējumiem. Importētāja Puse ņem vērā šīs piezīmes, pirms tā izdara secinājumus un rīkojas attiecīgajā jautājumā. Importētāja Puse bez liekas vilcināšanās sniedz eksportētājam Pusei rakstisku ziņojumu, kurā izklāstīti tās secinājumi.
5. Revīzijas apmeklējuma izmaksas sedz importētāja Puse, ja vien Puses nevienojas citādi.

6.9. PANTS

Procedūra uzņēmumu vai ražotņu saraksta sagatavošanai

1. Ja to pieprasa importētāja Puse, eksportētājam Puses kompetentās iestādes nodrošina, ka tiek sagatavots, atjaunināts un importētājam Pusei paziņots to uzņēmumu un ražotņu saraksts, kuras atbilst importētājam Puses importa nosacījumiem.
2. Importētāja Puse var pieprasīt, ka eksportētāja Puse sniedz informāciju, kas nepieciešama 1. punkta minētā saraksta izskatīšanai. Ja vien nav nepieciešama papildu informācija, lai pārbaudītu sarakstā minētos uzņēmumus un ražotnes, importētāja Puse veic nepieciešamos pasākumus, lai bez liekas vilcināšanās atļautu importu no sarakstā minētajiem uzņēmumiem un ražotnēm. Neskarot 6.13. pantu, šādos pasākumos neietver iepriekšējas pārbaudes, izņemot gadījumus, kad šādu pārbaūžu veikšana ir noteikta katras Puses normatīvajos aktos vai Puses ir vienojušās citādi.

3. Importētāja Puse var veikt revīzijas saskaņā ar 6.8. pantu.
4. Importētāja Puse 1. punktā minēto sarakstu vajadzības gadījumā publisko.
5. Puse paziņo otrai Pusei par savu nodomu pieņemt jaunus normatīvos aktus šā panta darbības jomā un dod iespēju otrai Pusei sniegt par to piezīmes.

6.10. PANTS

Pielāgojumi reģionāliem nosacījumiem

1. Attiecībā uz dzīvniekiem, dzīvnieku izcelsmes produktiem un dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem Puses atzīst zonas un nodalījuma konceptu, kas noteikts *OIE* Sauszemes dzīvnieku veselības kodeksā un *OIE* Ūdensdzīvnieku veselības kodeksā.
2. Pēc eksportētājas Puses pieprasījuma nosakot vai atstājot spēkā sanitāros importa nosacījumus, importētāja Puse, apsverot importa atļaušanu vai turpināšanu, par pamatu atzīst eksportētājas Puses noteiktās zonas vai nodalījumus.

3. Eksportētāja Puse nosaka savas 2. punktā minētās zonas vai nodalījumus un pēc importētājas Puses pieprasījuma sniedz pilnīgu skaidrojumu un apliecinošus datus, pamatojoties uz *OIE* Sauszemes dzīvnieku veselības kodeksu vai *OIE* Ūdensdzīvnieku veselības kodeksu, vai dara to citos veidos, kurus Puses uzskata par atbilstošiem, pamatojoties uz zināšanām, kas gūtas no eksportētājas Puses kompetento iestāžu pieredzes.
4. Katra Puse nodrošina, ka procedūras un pienākumus, kas noteikti saskaņā ar 2. un 3. punktu, izpilda bez liekas vilcināšanās.
5. Ja vien Puses nevienojas citādi, Puses ar Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komitejas starpniecību apmainīsies ar informāciju par veidu, kādā izveidot un paturēt spēkā veselības statusa savstarpēju atzīšanu, pamatojoties uz *OIE* Sauszemes dzīvnieku veselības kodeksu un *OIE* pieņemtajiem ieteikumiem.
6. Katra Puse var noteikt 2. punktā minētās zonas vai nodalījumus attiecībā uz slimībām, kuras nav iekļautas *OIE* Sauszemes dzīvnieku veselības kodeksā vai *OIE* Ūdensdzīvnieku veselības kodeksā, un vienojas ar otru Pusi par šādu zonu vai nodalījumu piemērošanu tirdzniecībā starp Pusēm.
7. Attiecībā uz augiem un augu valsts produktiem Puses atzīst šādus konceptus — no kaitīgiem organismiem brīva teritorija, no kaitīgiem organismiem brīva ražošanas vieta, no kaitīgiem organismiem brīva ražotne un kaitīgā organisma zemas izplatības teritorija —, kas noteikti *IPPC* izstrādātajos Fitosanitāro pasākumu starptautiskajos standartos, kā arī aizsargājamās zonas konceptu, un Puses vienojas šos konceptus piemērot savstarpējā tirdzniecībā.

8. Pēc eksportētājas Puses pieprasījuma nosakot vai atstājot spēkā fitosanitāros importa nosacījumus, importētāja Puse, apsverot importa atļaušanu vai turpināšanu, par pamatu atzīst eksportētājas Puses noteiktās no kaitīgiem organismiem brīvās teritorijas, no kaitīgiem organismiem brīvās ražošanas vietas, no kaitīgiem organismiem brīvās ražotnes, kaitīgā organisma zemas izplatības teritorijas un aizsargājamās zonas.
9. Eksportētāja Puse nosaka savas no kaitīgiem organismiem brīvās teritorijas, no kaitīgiem organismiem brīvās ražošanas vietas, no kaitīgiem organismiem brīvās ražotnes, kaitīgā organisma zemas izplatības teritorijas vai aizsargājamās zonas. Ja to pieprasa importētāja Puse, eksportētāja Puse sniedz pilnīgu skaidrojumu un apliecinošus datus, pamatojoties uz attiecīgajiem *IPPC* izstrādātajiem Fitosanitāro pasākumu starptautiskajiem standartiem, vai dara to citos veidos, kurus Puses uzskata par atbilstošiem, pamatojoties uz zināšanām, kas gūtas no eksportētājas Puses fitosanitāro iestāžu pieredzes.
10. Īstenojot 7. līdz 9. punktu, var veikt tehniskas konsultācijas un revīzijas. Tehniskas konsultācijas notiek saskaņā ar 6.12. pantu. Revīzijas veic saskaņā ar 6.8. panta noteikumiem, ņemot vērā kaitīgā organisma bioloģiskās īpašības un attiecīgo precī.
11. Katra Puse nodrošina, ka procedūras un pienākumus, kas noteikti 8. līdz 10. punktā, izpilda bez liekas vilcināšanās.

12. Ja aizsargājamā zonā tiek konstatēts karantīnas organisms, eksportētāja Puse nekavējoties informē importētāju Pusi un pēc importētājas Puses pieprasījuma nekavējoties aptur attiecīgo eksportu. Eksportētāja Puse var atsākt eksportu ar nosacījumu, ka importētāja Puse ir apmierināta ar eksportētājas Puses sniegtajām garantijām.

6.11. PANTS

Pārredzamība un informācijas apmaiņa

1. Katra Puse saskaņā ar SFS līguma 7. pantu un SFS līguma B un C pielikumu:

a) nodrošina pārredzamību attiecībā uz:

- i) sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem, tai skaitā importa nosacījumiem, un
- ii) kontroles, pārbaudes un apstiprināšanas procedūrām, kas ietver pilnīgu informāciju par obligātajām administratīvajām darbībām, paredzamajiem laika grafikiem un iestādēm, kas atbild par importa pieteikumu saņemšanu un apstrādi;

- b) uzlabo savstarpējo izpratni par Pušu sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem un to piemērošanu un
- c) pēc otras Puses pamatota pieprasījuma un cik drīz vien iespējams sniedz informāciju par sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem un to piemērošanu, tostarp par:
 - i) importa nosacījumiem, ko piemēro konkrētu produktu importam;
 - ii) atļaujas pieteikuma attiecībā uz konkrētiem produktiem izskatīšanas virzību;
 - iii) importa pārbaūžu biežumu, ko veic attiecībā uz otras Puses produktiem, un
 - iv) jautājumiem, kas saistīti ar sanitāro un fitosanitāro pasākumu izstrādi un piemērošanu, tostarp iegūtajiem jaunajiem zinātniskajiem pierādījumiem, kuri ietekmē vai var ietekmēt tirdzniecību starp Pusēm, nolūkā mazināt to negatīvās sekas.

2. Ja 1. punkta a) un c) apakšpunktā minētā informācija ir darīta pieejama, Pusei to paziņojot saskaņā ar SFS līgumu, vai ja šāda informācija ir darīta pieejama minētās Puses oficiālā, publiski pieejamā un bezmaksas tīmekļa vietnē, uzskata, ka 1. punkta a) un c) apakšpunktā minētā informācija ir sniegta.

6.12. PANTS

Tehniskas konsultācijas

1. Ja kādai Pusei ir nopietnas bažas attiecībā uz cilvēku un dzīvnieku dzīvības vai veselības vai augu aizsardzību, vai pasākumiem, ko ierosinājusi vai īstenojusi otra Puse, pirmā minētā Puse var lūgt tehniskas konsultācijas.
2. Otra Puse uz šādu pieprasījumu atbild bez liekas vilcināšanās un iesaistās tehniskās konsultācijās, lai risinātu minētās problēmas.
3. Katra Puse cenšas sniegt vajadzīgo informāciju, lai izvairītos no pārtraukumiem tirdzniecībā vai panāktu savstarpēji pieņemamu risinājumu.
4. Ja Puses problēmu risināšanai jau ir noteikušas citus mehānismus, kas nav šajā pantā minētie mehānismi, Puses pēc iespējas tos izmanto, lai izvairītos no nevajadzīgas dublēšanās.
5. Katra Puse cenšas atrisināt visus 1. punktā minētos otras Puses jautājumus attiecībā uz sanitāriem un fitosanitāriem pasākumiem, veicot tehniskas konsultācijas saskaņā ar šo pantu, pirms sākt domstarpību izšķiršanas procesu saskaņā ar šo nolīgumu.

6. Katra Puse var izbeigt tehniskās konsultācijas, par to rakstiski paziņojot otrai Pusei jebkurā laikā un ne mazāk kā 90 dienas pēc 2. punktā minētās atbildes saņemšanas no otras Puses, vai jebkurā citā laikposmā pēc Pušu vienošanās.

6.13. PANTS

Ārkārtas pasākumi

1. Puse var pieņemt ārkārtas pasākumus, kas ir vajadzīgi cilvēku un dzīvnieku dzīvības vai veselības, vai augu aizsardzībai. Pieņemot šādus ārkārtas pasākumus, minētās Puses kompetentā iestāde:
 - a) par šādiem ārkārtas pasākumiem nekavējoties informē otras Puses kompetentās iestādes;
 - b) ļauj otrai Pusei rakstiski iesniegt piezīmes;
 - c) iesaistās, ja nepieciešams, 6.12. pantā minētajās tehniskajās konsultācijās un
 - d) ņem vērā b) apakšpunktā minētās piezīmes un c) apakšpunktā minēto tehnisko konsultāciju rezultātus.

2. Lai izvairītos no nevajadzīgiem pārtraukumiem tirdzniecībā, pieņemot lēmumus attiecībā uz sūtījumiem, kuri ārkārtas pasākumu pieņemšanas laikā tiek pārvadāti starp Pusēm, importētāja Puse ņem vērā informāciju, ko tai savlaicīgi sniegusi eksportētāja Puse.

3. Importētāja Puse nodrošina, ka nevienu 1. punktā minēto ārkārtas pasākumu nepatur spēkā bez zinātniskiem pierādījumiem. Gadījumos, kad zinātniskie pierādījumi ir nepietiekami, importētāja Puse var pieņemt pagaidu ārkārtas pasākumus, pamatojoties uz pieejamo noderīgo informāciju, tai skaitā informāciju no attiecīgajām starptautiskām organizācijām. Importētāja Puse pārskata ārkārtas pasākumu ar mērķi līdz minimumam samazināt tā negatīvo ietekmi uz tirdzniecību, pasākumu vai nu atceļot, vai aizstājot to ar pastāvīgu pasākumu.

6.14. PANTS

Līdzvērtīgi pasākumi

1. Importētāja Puse akceptē eksportētājas Puses sanitāros vai fitosanitāros pasākumus kā līdzvērtīgus, ja eksportētāja Puse objektīvi parāda importētājai Pusei, ka tās pasākumi nodrošina importētājas Puses atbilstoša līmeņa aizsardzību. Tālab pēc attiecīga lūguma importētājai Pusei piešķir samērīgu piekļuvi pārbaudei, testēšanai un citu attiecīgu procedūru veikšanai.

2. Puses pēc vienas Puses pieprasījuma sāk apspriedes ar mērķi panākt vienošanos, lai noteiktu konkrētu sanitāro un fitosanitāro pasākumu līdzvērtību.
3. Nosakot sanitāro un fitosanitāro pasākumu līdzvērtību, Puses ņem vērā PTO Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komitejas attiecīgās vadlīnijas, jo īpaši Lēmumu par Nolīguma par sanitāro un fitosanitāro pasākumu piemērošanu 4. panta īstenošanu²¹ un starptautiskos standartus, pamatnostādnes un Pārtikas kodeksa komisijas, *OIE* vai *IPPC* ieteikumus.
4. Ja ir noteikti līdzvērtīgi pasākumi, Puses var vienoties par alternatīviem importa nosacījumiem un vienkāršotiem sertifikātiem, ņemot vērā starptautiskos standartus, pamatnostādnes vai Pārtikas kodeksa komisijas, *OIE* vai *IPPC* ieteikumus.

6.15. PANTS

Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteja

1. Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteja, kas izveidota saskaņā ar 22.3. pantu, ir atbildīga par šīs nodaļas efektīvu īstenošanu un darbību.

²¹ PTO 2004. gada 23. jūlija dokuments G/SPS/19/Rev.2.

2. Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komitejas mērķi ir šādi:
 - a) veicināt to, kā katra Puse īsteno šo nodaļu;
 - b) izskatīt abpusējas intereses sanitāros un fitosanitāros jautājumus un
 - c) uzlabot saziņu un sadarbību attiecībā uz abpusējas intereses sanitārajiem un fitosanitārajiem jautājumiem.
3. Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteja:
 - a) nodrošina forumu, lai uzlabotu Pušu izpratni par sanitārajiem un fitosanitārajiem jautājumiem, kas saistīti ar SFS līguma īstenošanu;
 - b) nodrošina forumu, lai uzlabotu savstarpējo izpratni par katras Puses sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem un saistīto regulatīvo procesu;
 - c) pārbauda, pārskata un apmainās ar informāciju par šīs nodaļas īstenošanu un darbību;

- d) nodrošina forumu, kurā risināt 6.12. panta 1. punktā minētās problēmas nolūkā panākt abpusēji pieņemamu risinājumu, ar nosacījumu, ka Puses vispirms ir mēģinājušas problēmas risināt tehniskās konsultācijās saskaņā ar 6.12. pantu, un izskatīt citus jautājumus, par kuriem Puses ir vienojušās;
 - e) nosaka piemērotos līdzekļus, kas var būt arī *ad hoc* darba grupas, lai veiktu īpašus uzdevumus saistībā ar Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komitejas funkcijām;
 - f) var identificēt un izskatīt tehniskas sadarbības projektus starp Pusēm saistībā ar sanitāro un fitosanitāro pasākumu izstrādi, īstenošanu un piemērošanu un
 - g) var apspriesties par jautājumiem un nostājām PTO Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komitejā un sanāksmēs, kas notiek Pārtikas kodeksa komisijas, *OIE* vai *IPPC* aizbildnībā.
4. Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komitejas sastāvā ir Pušu pārstāvji, kuri ir atbildīgi par sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem un kuriem ir atbilstošas zināšanas.
5. Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteja pieņem savu reglamentu un vajadzības gadījumā var pārskatīt minēto reglamentu.

6. Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteja pirmo sanākumi rīko viena gada laikā pēc šā nolīguma stāšanās spēkā.

6.16. PANTS

Domstarpību izšķiršana

1. Domstarpību izšķiršanas procedūru saskaņā ar 21. nodaļu nepiemēro 6.6. pantam, 6.7. panta 4. punkta b) līdz d) apakšpunktam un 6.14. panta 1. un 2. punktam.

2. Ja ir radušās domstarpības, uz kurām attiecas šī nodaļa un kuras skar zinātniskus vai tehniskus jautājumus, tad, ja vien Puses nenolemj citādi, šķīrējtiesa vēršas pēc padoma pie ekspertiem, ko tā ir izraudzījusi, apspriežoties ar Pusēm. Šim nolūkam kolēģija pēc vienas Puses pieprasījuma izveido tehnisko ekspertu padomdevēju grupu vai konsultējas ar attiecīgajām starptautiskajām organizācijām.

7. NODAĻA

TEHNISKIE ŠĶĒRŠĻI TIRDZNIECĪBĀ

7.1. PANTS

Mērķi

Šīs nodaļas mērķi ir atvieglot un palielināt preču tirdzniecību starp Pusēm:

- a) nodrošinot, ka tehniskie noteikumi, standarti un atbilstības novērtēšanas procedūras nerada nevajadzīgus šķēršļus tirdzniecībai;
- b) uzlabojot Pušu sadarbību, tai skaitā *TBT* nolīguma īstenošanā, un
- c) izraugoties piemērotus veidus, kā samazināt nevajadzīgu negatīvu ietekmi uz tirdzniecību ar pasākumiem šīs nodaļas darbības jomā.

7.2. PANTS

Darbības joma

1. Šī nodaļa attiecas uz centrālās pārvaldes iestāžu tehnisko noteikumu, standartu un atbilstības novērtēšanas procedūru izstrādi, pieņemšanu un piemērošanu saskaņā ar *TBT* nolīgumu, kas var ietekmēt preču tirdzniecību starp Pusēm.
2. Katra Puse veic tādus samērīgus pasākumus, kādi tai var būt pieejami, lai mudinātu ievērot 7.5. līdz 7.11. panta noteikumus tās vietējās pašvaldības iestādes Puses teritorijā, kuras atrodas tieši nākamajā līmenī zem centrālās valdības, kas ir atbildīga par tehnisko noteikumu, standartu un atbilstības novērtēšanas procedūru izstrādi, pieņemšanu un piemērošanu.
3. Šo nodaļu nepiemēro:
 - a) iepirkuma specifikācijām, ko izstrādā valdības struktūra ražošanas vai patēriņa prasībām, vai
 - b) sanitāriem un fitosanitāriem pasākumiem, kā tie definēti SFS līguma A pielikumā.

7.3. PANTS

Konkrētu *TBT* nolīguma noteikumu iekļaušana

1. Puses apstiprina savas tiesības un pienākumus saskaņā ar *TBT* nolīgumu.
2. *TBT* nolīguma 2. līdz 9. pantu un *TBT* nolīguma 1. un 3. pielikumu *mutatis mutandis* iekļauj šajā nolīgumā, un tie kļūst par šā nolīguma daļu.
3. Ja rodas domstarpības attiecībā uz konkrētu vienas Puses pasākumu, par kuru otra Puse apgalvo, ka tas ir viennozīmīgi pretrunā 2. punktā minētajiem *TBT* nolīguma noteikumiem, minētā otra Puse — neatkarīgi no 21.27. panta 1. punkta — izraugās domstarpību izšķiršanas mehānismu saskaņā ar PTO līgumu.

7.4. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā piemēro *TBT* nolīguma 1. pielikuma noteikumus un definīcijas.

7.5. PANTS

Tehniskie noteikumi

1. Puses atzīst to, cik svarīga ir laba regulatīvā prakse attiecībā uz tehnisko noteikumu sagatavošanu, pieņemšanu un piemērošanu, jo īpaši tajā darbā, ko saistībā ar labu regulatīvo praksi veic PTO Tehnisko šķēršļu tirdzniecībai komiteja. Šajā sakarā katra Puse apņemas:

a) izstrādājot tehniskos noteikumus:

- i) saskaņā ar saviem normatīvajiem aktiem vai administratīvajām vadlīnijām izvērtēt pieejamās regulatīvās vai neregulatīvās alternatīvas ierosinātajiem tehniskajiem noteikumiem, kuras var izpildīt to likumīgo mērķi, lai nodrošinātu, ka ierosinātie tehniskie noteikumi neierobežo tirdzniecību vairāk nekā vajadzīgs likumīgā mērķa sasniegšanai saskaņā ar *TBT* nolīguma 2. panta 2. punktu; nekas šajā noteikumā neietekmē katras Puses tiesības sagatavot, pieņemt un piemērot pasākumus nekavējoties, ja rodas vai draud rasties steidzami risināmas problēmas, tai skaitā saistībā ar drošību, veselību, vides aizsardzību vai valsts drošību;
- ii) censties regulāri veikt to tehnisko noteikumu ietekmes novērtējumus, kuriem ir būtiska ietekme uz tirdzniecību, tostarp to ietekmes uz tirdzniecību novērtējumu, un

iii) atbilstošos gadījumos precizēt tehniskos noteikumus, kuru pamatā ir produktiem noteiktās prasības, attiecībā uz to sniegumu nevis attiecībā uz dizainu vai aprakstošiem elementiem, un

b) neskarot *TBT* nolīguma 2. panta 3. punktu, pieņemtos tehniskos noteikumus pārskatīt atbilstošos intervālos, kas, vēlams, nepārsniedz piecus gadus, jo īpaši nolūkā palielināt to konvergenci ar attiecīgajiem starptautiskajiem standartiem. Veicot šo pārskatīšanu, katra Puse cita starpā ņem vērā visas jaunās attiecīgo starptautisko standartu attīstības tendences un to, vai turpina pastāvēt apstākļi, kas rada atšķirības starp minētās Puses tehniskajiem noteikumiem un visiem attiecīgajiem starptautiskajiem standartiem. Šīs pārskatīšanas rezultātus paziņo un izskaidro otram Pusei pēc tās pieprasījuma.

2. Ja Puse uzskata, ka tās tehniskie noteikumi un kāds otras Puses tehniskais noteikums, kam ir tādi paši mērķi un kā aptvertie produkti ir līdzvērtīgi, minētā Puse var, sniedzot detalizētu pamatojumu, rakstiski pieprasīt, lai otra Puse atzīst minētos tehniskos noteikumus par līdzvērtīgiem. Pieprasījuma saņēmēja Puse pozitīvi apsver pieņemt minētos tehniskos noteikumus kā līdzvērtīgus, pat ja tie atšķiras, ar nosacījumu, ka šī Puse ir pārliecinājusies par to, ka pieprasījuma iesniedzējas Puses tehniskie noteikumi atbilst tiem pašiem mērķiem kā pieprasījuma saņēmējas Puses tehniskie noteikumi. Ja pieprasījuma saņēmēja Puse nepieņem pieprasījuma iesniedzējas Puses tehniskos noteikumus kā līdzvērtīgus, pieprasījuma saņēmēja Puse pēc pieprasījuma iesniedzējas Puses pieprasījuma lūguma paskaidro sava lēmuma iemeslus.

3. Pēc vienas Puses lūguma, kura vēlas izstrādāt tehniskus noteikumus, kas ir līdzīgi otras Puses tehniskajiem noteikumiem, pieprasījuma saņēmēja Puse, cik vien praktiski iespējams, sniedz pieprasījuma iesniedzējai Pusei informāciju, tostarp pētījumus vai dokumentus, izņemot konfidenciālu informāciju, uz kuriem tā ir balstījies, izstrādājot tehniskus noteikumus.

4. Katra Puse vienoti un konsekventi piemēro tās prasības attiecībā uz produktu laišanu tirgū, kuras ir noteiktas tehniskajos noteikumos, kas piemērojami visā Puses teritorijā. Ja kādai Pusei ir pamatots iemesls uzskatīt, ka kāda no šīm prasībām otras Puses teritorijā netiek piemērota vienoti un konsekventi un ka šī situācija rada būtisku ietekmi uz divpusējo tirdzniecību, minētā Puse var informēt otru Pusi par šiem pamatotajiem iemesliem nolūkā noskaidrot jautājumu un, ja vajadzīgs, to savlaicīgi risināt ar 7.14. pantā minētā kontaktpunkta vai citu atbilstošu struktūru, kas izveidotas saskaņā ar šo nolīgumu, starpniecību.

7.6. PANTS

Starptautiskie standarti

1. Lai piemērotu šo nodaļu un *TBT* nolīgumu, šādu starptautisko organizāciju — Starptautiskā Standartizācijas organizācija (*ISO*), Starptautiskā elektrotehnikas komisija (*IEC*), Starptautiskā Telesakaru savienība (*ITU*), Pārtikas kodeksa komisija, Starptautiskajā Civilās aviācijas organizācija (*ICAO*), Transportlīdzekļu noteikumu saskaņošanas pasaules forums (*WP.29*) Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas (ANO EEK) ietvaros, Apvienoto Nāciju Organizācijas Ekspertu apakškomiteja Ķīmisko vielu klasificēšanas un marķēšanas globāli harmonizētā sistēmas jautājumos (*UNSCEGHS*) un Starptautiskā padome tehnisko prasību saskaņošanai cilvēkiem paredzētajām zālēm (*ICH*) — pieņemtus standartus uzskata par atbilstīgiem starptautiskiem standartiem, kā minēts šajā nodaļā, *TBT* nolīguma 2. un 5. pantā un *TBT* nolīguma 3. pielikumā, ar nosacījumu, ka to izstrādē ir ievēroti principi un procedūras, kas izklāstītas PTO Tehnisko šķēršļu tirdzniecībai komitejas Lēmumā par principiem starptautisko standartu, norāžu un ieteikumu izstrādei attiecībā uz *TBT* nolīguma 2. un 5. punktu un *TBT* nolīguma 3. pielikumu²², izņemot gadījumus, kad šādi standarti vai to attiecīgās daļas būtu neefektīvas vai neatbilstošas nosprausto likumīgo mērķu sasniegšanai.

¹ PTO 2000. gada 13. novembra dokumenta G/TBT/9 4. pielikums.

2. Lai harmonizētu standartus cik vien plaši iespējams, Puses mudina reģionālās vai nacionālās standartizācijas iestādes to teritorijā:

- a) savu resursu robežās pilnībā iesaistīties starptautisko standartu sagatavošanā, kurus izstrādā attiecīgās starptautiskās standartizācijas iestādes;
- b) izmantot attiecīgos starptautiskos standartus par pamatu standartiem, ko tās izstrādā, izņemot gadījumus, kad šādi starptautiski standarti būtu neefektīvi vai nepiemēroti, piemēram, tie nenodrošina pietiekamu aizsardzības līmeni vai pastāv fundamentāli klimata vai ģeogrāfiski faktori vai fundamentālas tehnoloģiskas problēmas;
- c) izvairīties no to darbību dublēšanās vai pārklāšanās, ko veic starptautiskās standartizācijas iestādes, un
- d) pārskatīt savus standartus, kuru pamatā nav attiecīgie starptautiskie standarti, atbilstošos intervālos, kas, vēlams, nepārsniedz piecus gadus, nolūkā palielināt to konvergenci ar attiecīgajiem starptautiskajiem standartiem.

3. Izstrādājot tehniskos noteikumus vai atbilstības novērtēšanas procedūras:
- a) katra Puse attiecīgos starptautiskos standartus, norādes vai ieteikumus vai to attiecīgās daļas tiktāl, ciktāl tas noteikts *TBT* nolīguma 2. panta 4. punktā un 5. panta 4. punktā, izmanto par pamatu saviem tehniskajiem noteikumiem un atbilstības novērtēšanas procedūrām un nepieļauj novirzes no attiecīgajiem starptautiskajiem standartiem vai papildu prasības, salīdzinot ar minētajiem standartiem, izņemot gadījumus, kad Puse, izstrādājot tehniskos noteikumus vai atbilstības novērtēšanas procedūru un pamatojoties uz attiecīgo informāciju, tostarp pieejamajiem zinātniskajiem vai tehniskajiem pierādījumiem, var pierādīt, ka šādi starptautiskie standarti būtu neefektīvi vai neatbilstoši nosprausto likumīgo mērķu sasniegšanai, kā minēts *TBT* nolīguma 2. panta 2. punktā un 5. panta 4. punktā, un
 - b) ja Puse attiecīgos starptautiskos standartus, norādes vai ieteikumus vai to attiecīgās daļas, kā minēts 1. punktā, neizmanto par pamatu saviem tehniskajiem noteikumiem vai atbilstības novērtēšanas procedūrām, minētā Puse pēc otras Puses pieprasījuma paskaidro iemeslus, kādēļ tā uzskata, ka šādi starptautiskie standarti ir neefektīvi vai neatbilstoši nosprausto likumīgo mērķu sasniegšanai, kā minēts *TBT* nolīguma 2. panta 2. punktā un 5. panta 4. punktā, un sniedz attiecīgo informāciju, tostarp pieejamos zinātniskos vai tehniskos pierādījumus šā vērtējuma pamatā, kā arī norāda attiecīgās tehnisko noteikumu vai atbilstības novērtēšanas procedūru daļas, kas būtiski atšķiras no attiecīgajiem starptautiskajiem standartiem, norādēm vai ieteikumiem.

4. Katra Puse mudina reģionālās vai nacionālās standartizācijas iestādes tās teritorijā sadarboties ar attiecīgajām otras Puses standartizācijas iestādēm starptautiskās standartizācijas darbībās. Šāda sadarbība var notikt starptautiskās standartizācijas iestādēs, kurās abas Puses vai Pušu standartizācijas iestādes ir dalībnieces. Šādas divpusējas sadarbības mērķi varētu būt cita starpā šādi: veicināt starptautisko standartu attīstību, veicināt abām Pusēm kopīgu standartu izstrādi kopīgo interešu jomās, kurās nav starptautisku standartu, jo īpaši attiecībā uz jauniem produktiem vai tehnoloģijām, vai turpināt uzlabot informācijas apmaiņu starp Pušu standartizācijas iestādēm.

7.7. PANTS

Standarti

1. Puses apstiprina savas saistības saskaņā ar *TBT* nolīguma 4. panta 1. punktu, lai nodrošinātu, ka reģionālās vai valsts standartizācijas iestādes Pušu teritorijā akceptē un ievēro Pozitīvās prakses kodeksu standartu sagatavošanā, pieņemšanā un piemērošanā, kas ietverts *TBT* nolīguma 3. pielikumā.

2. Puses atgādina, ka saskaņā ar standarta definīciju *TBT* nolīguma 1. pielikumā atbilstība standartiem nav obligāta. Ja viena Puse pieprasa atbilstību standartam, iekļaujot minēto standartu vai atsauci uz to kādā tehniskajā noteikumā vai atbilstības novērtēšanas procedūrā, tad attiecīgā Puse, izstrādājot tehniskā noteikuma vai atbilstības novērtēšanas procedūras projektu, ievēro pienākumu nodrošināt pārredzamību, kā noteikts *TBT* nolīguma 2. panta 9. punktā un 5. panta 6. punktā, kā arī 7.9. pantā.

3. Katra Puse, ievērojot tās normatīvos aktus, mudina reģionālās vai valsts standartizācijas iestādes nodrošināt minētās Puses teritorijā esošo ieinteresēto personu pienācīgu līdzdalību standartu izstrādes procesā un ļauj otras Puses personām piedalīties konsultāciju procedūrās, kuras ir pieejamas plašai sabiedrībai, ar tādiem noteikumiem, kas nav mazāk labvēlīgi par tiem, kādi attiecas pašas Puses ieinteresētajām personām.

4. Puses apņemas apmainīties ar informāciju par šādiem jautājumiem:

- a) kā katra Puse izmanto standartus, lai pierādītu vai veicinātu atbilstību tehniskajiem noteikumiem;
- b) kā notiek standartu noteikšanas procesi, jo īpaši veids un apmērs, kādā starptautiskos vai reģionālos standartus izmanto par pamatu Pušu reģionālajiem vai valsts standartiem, un

- c) kādi sadarbības nolīgumi vai vienošanās par standartizāciju ir panāktas ar trešām personām vai starptautiskām organizācijām.

7.8. PANTS

Atbilstības novērtēšanas procedūras

1. Sagatavojot, pieņemot un piemērojot tehniskos noteikumus, atbilstības novērtēšanas procedūrām *mutatis mutandis* piemēro 7.5. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) daļu, 1. punkta a) apakšpunkta ii) daļu un 1. punkta b) apakšpunktu.
2. Saskaņā ar *TBT* nolīguma 5. panta 1.2. punktu katra Puse nodrošina, ka atbilstības novērtēšanas procedūras nav stingrākas vai netiek piemērotas stingrāk, nekā nepieciešams, lai nodrošinātu importētājam Pusei pienācīgu pārlicēbi par to, ka produkti atbilst piemērojamajiem tehniskajiem noteikumiem vai standartiem, ņemot vērā ar produktu saistītos riskus, tostarp risku, ko varētu radīt neatbilstība.

3. Puses atzīst, ka pastāv daudzi un dažādi mehānismi, kā atvieglot atbilstības novērtēšanas procedūru rezultātu akceptēšanu. Šie mehānismi var būt šādi:

- a) nolīgumi par atbilstības novērtēšanas procedūru rezultātu savstarpēju atzīšanu attiecībā uz īpašiem tehniskajiem noteikumiem, ko īsteno otras Puses teritorijā esošas institūcijas;
- b) sadarbība un brīvprātīgas vienošanās starp atbilstības novērtēšanas iestādēm, kuras atrodas Pušu teritorijā;
- c) daudzpusēji atzīšanas nolīgumi vai nolīgumiem, kuros Puses ir dalībnieces;
- d) akreditācijas izmantošana, lai kvalificētu atbilstības novērtēšanas iestādes;
- e) valdības veikta atbilstības novērtēšanas iestāžu, arī otras Puses teritorijā esošu iestāžu, norīkošana;
- f) otras Puses teritorijā veiktu atbilstības novērtēšanas procedūru rezultātu atzīšana un
- g) ražotāja vai piegādātāja atbilstības deklarācija.

4. Puses apmainās ar informāciju par 3. punktā minētajiem mehānismiem.

Puse pēc otras Puses pieprasījuma sniedz informāciju par:

- a) panta 3. punktā minētajiem mehānismiem un līdzīgiem mehānismiem, kuru mērķis ir veicināt atbilstības novērtēšanas procedūru rezultātu atzīšanu;
- b) faktoriem, tai skaitā riska novērtēšanu un pārvaldību, ko ņem vērā, izraugoties piemērotas atbilstības novērtēšanas procedūras konkrētiem produktiem, un
- c) akreditācijas politiku, tai skaitā starptautiskiem akreditācijas standartiem un starptautiskiem nolīgumiem un vienošanās akreditācijas jomā, tostarp tām, kuras pieņēmusi Starptautiskā Laboratoriju akreditācijas kooperācija (*ILAC*) un Starptautiskais Akreditācijas forums (*IAF*), — tiktāl, ciktāl tas iespējams un ciktāl Puse tās izmanto kādā konkrētā jomā.

5. Attiecībā uz minētajiem mehānismiem katra Puse:

- a) kad vien iespējams un saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem izmanto piegādātāja atbilstības deklarāciju kā garantiju par atbilstību piemērojamajiem tehniskajiem noteikumiem;

- b) izmanto akreditāciju, pamatojoties uz valdības attiecīgi piešķirtām vai īstenotām pilnvarām, kā pierādīšanas līdzekli par tehnisko kompetenci, lai kvalificētu atbilstības novērtēšanas iestādes;
- c) ja ar tiesību aktu ir noteikts, ka akreditācija ir nepieciešams atsevišķs pasākums ar mērķi kvalificēt atbilstības novērtēšanas iestādes, nodrošina, ka akreditācijas darbības ir neatkarīgas no atbilstības novērtēšanas darbībām un ka nepastāv interešu konflikts starp akreditācijas iestādēm un atbilstības novērtēšanas iestādēm struktūrām, ko tās akreditē; Puses var izpildīt šo pienākumu, nošķirot atbilstības novērtēšanas iestādes no akreditācijas iestādēm²³;
- d) apsver iespēju pievienoties vai attiecīgā gadījumā neaizliegt testēšanas, pārbaudes un sertifikācijas struktūrām pievienoties starptautiskiem nolīgumiem vai vienošanās par atbilstības novērtēšanas rezultātu akceptēšanas veicināšanu un
- e) ja Puse ir pilnvarojusi divas vai vairākas atbilstības novērtēšanas iestādes veikt atbilstības novērtēšanas procedūras, kas nepieciešamas kāda produkta laišanai tirgū — neaizliedz uzņēmumiem izvēlēties starp atbilstības novērtēšanas iestādēm.

²³ Punkta c) apakšpunktu nepiemēro atbilstības novērtēšanas darbībām, ko veic pati Puse, ja minētā Puse saglabā sev pilnvaras pieņemt galīgo lēmumu attiecībā uz produkta atbilstību.

6. Puses savstarpējas atzīšanas jomā sadarbojas saskaņā ar 2. panta 1. punktu Nolīgumā starp Eiropas Kopienu un Japānu par savstarpējo atzīšanu, kas noslēgts Briselē 2001. gada 4. aprīlī. Puses saskaņā ar šā nolīguma attiecīgajiem noteikumiem var arī nolemt paplašināt tvērumu attiecībā uz produktiem, piemērojamajām regulatīvajām prasībām un atzītajām atbilstības novērtēšanas iestādēm.

7.9. PANTS

Pārredzamība

1. Izstrādājot tehniskos noteikumus vai atbilstības novērtēšanas procedūru, kam var būt nozīmīga ietekme uz tirdzniecību, katra Puse:

- a) ievērojot tās normatīvos aktus, īsteno apspriešanās procedūras, kas ir pieejamas plašai sabiedrībai, un publisko šādu apspriešanās procedūru un visu veikto ietekmes novērtējumu rezultātus;
- b) ļauj otras Puses personām piedalīties apspriešanās procedūrās, kas ir pieejamas plašai sabiedrībai, ar tādiem noteikumiem, kuri nav mazāk labvēlīgi par tiem, kādi attiecas pašas Puses ieinteresētajām personām;

- c) ņem vērā otras Puses viedokli, īstenojot apspriešanās procedūras, kas ir pieejamas plašai sabiedrībai, un pēc otras Puses pieprasījuma savlaicīgi sniedz rakstiskas atbildes uz otras Puses iesniegtajām piezīmēm;
- d) papildus 7.5. panta 1. punkta a) apakšpunkta ii) daļā noteiktajam publisko rezultātus ietekmes novērtējumam, ja tāds veikts, par ierosinātiem tehniskiem noteikumiem vai atbilstības novērtēšanas procedūru, ietverot to ietekmi uz tirdzniecību, un
- e) pēc otras Puses pieprasījuma cenšas sniegt d) apakšpunktā minētā ietekmes novērtējuma kopsavilkumu angļu valodā.

2. Katra Puse, sniedzot paziņojumu saskaņā ar *TBT* nolīguma 2. panta 9.2. punktu vai 5. panta 6.2. punktu:

- a) principā ļauj otrai Pusei sniegt rakstiskas piezīmes par priekšlikumu vismaz 60 dienas pēc paziņojuma sniegšanas dienas, izņemot gadījumus, kad rodas vai var rasties steidzami risināmas problēmas saistībā ar drošību, veselību, vides aizsardzību vai valsts drošību, kā arī, ja iespējams, pienācīgi izskatīt pamatotus pieprasījumus pagarināt termiņu piezīmju iesniegšanai;

- b) sniedz paziņotā teksta pilnu versiju kopā ar paziņojumu elektroniski;
- c) gadījumā, ja paziņotais teksts nav vienā no oficiālajām PTO valodām, sniedz detalizētu un visaptverošu aprakstu par pasākuma saturu paziņojuma formātā, kā arī, ja tas jau ir pieejams — paziņotā teksta tulkojumu vienā no oficiālajām PTO valodām;
- d) sniedz rakstisku atbildi uz otras Puses rakstiskajām piezīmēm par priekšlikumu ne vēlāk kā dienā, kad tiek publicēts galīgais tehniskais noteikums vai atbilstības novērtēšanas procedūra;
- e) sniedz informāciju par pieņemto galīgo tekstu, sākotnējam paziņojumam pievienojot papildinājumu;
- f) atvēl samērīgu laikposmu²⁴ starp tehnisko noteikumu publicēšanas dienu un to spēkā stāšanās dienu, lai otras Puses uzņēmēji varētu pielāgoties, un

²⁴ Šajā apakšpunktā “samērīgs laikposms” parasti nav mazāks par sešiem mēnešiem, izņemot gadījumu, ja tas nebūtu neefektīvi nosprausto likumīgo mērķu sasniegšanai.

g) nodrošina, ka informācijas punkti, kas izveidoti saskaņā ar *TBT* nolīguma 10. pantu, sniedz informāciju un atbildes kādā no oficiālajām PTO valodām uz otras Puses vai otras Puses ieinteresēto personu pamatotiem pieprasījumiem par pieņemtajiem tehniskajiem noteikumiem un atbilstības novērtēšanas procedūrām.

3. Katra Puse pēc otras Puses pieprasījuma sniedz informāciju par mērķiem un loģisko pamatojumu tehniskajiem noteikumiem vai atbilstības novērtēšanas procedūrai, ko Puse ir pieņēmusi vai ierosina pieņemt.

4. Katra Puse nodrošina, ka visi pieņemtie tehniskie noteikumi un atbilstības novērtēšanas procedūras ir publiski un bez maksas pieejamas oficiālās tīmekļa vietnēs un angļu valodā, ja šī valodas versija jau ir pieejama.

7.10. PANTS

Tirgus uzraudzība

1. Šajā pantā “tirgus uzraudzība” ir valsts iestādes funkcija, kura ir nodalīta un tiek īstenota pēc atbilstības novērtēšanas procedūrām, un nozīmē darbības un pasākumus, ko veic valsts iestādes, pamatojoties uz vienas Puses procedūrām, lai minētā Puse varētu pārraudzīt produktu atbilstību prasībām, kuras noteiktas tās normatīvajos aktos, vai risināt ar to saistītus jautājumus.

2. Katra Puse cita starpā:

- a) ar otru Pusi apmainās ar informāciju par tirgus uzraudzību un izpildes darbībām, ko veic, piemēram, par tirgus uzraudzību un izpildi atbildīgās iestādes, vai par veiktajiem pasākumiem pret bīstamiem produktiem;
- b) nodrošina tirgus uzraudzības funkciju neatkarību no atbilstības novērtēšanas funkcijām, lai izvairītos no interešu konfliktiem²⁵, un
- c) nodrošina, ka nepastāv interešu konflikti starp tirgus uzraudzības iestādēm un attiecīgajām personām, kuras kontrolē vai uzrauga, tostarp ražotāju, importētāju un izplatītāju.

²⁵ Lielākai noteiktībai — šo apakšpunktu nepiemēro atļauju izsniegšanas funkcijām, ko pilda pati Puse, ja tā saglabā sev pilnvaras pieņemt galīgo lēmumu attiecībā uz produkta atbilstību. Puse var izpildīt šo pienākumu, nošķirot tirgus uzraudzības iestādes no atbilstības novērtēšanas iestādēm.

7.11. PANTS

Marķēšana un etiķetēšana

1. Puses atzīmē, ka tehniskie noteikumi var ietvert tikai marķēšanas vai etiķetēšanas prasības vai attiekties tikai uz tām. Tādējādi, ja kāda Puse izstrādā marķēšanas vai etiķetēšanas prasības tehnisko noteikumu veidā, minētā Puse nodrošina, ka šādas prasības nav izstrādātas, pieņemtas vai piemērotas tā, ka to mērķis ir vai to rezultātā rodas nevajadzīgi šķēršļi starptautiskajai tirdzniecībai, un tās neierobežo tirdzniecību vairāk nekā nepieciešams, lai sasniegtu likumīgos mērķus, kā minēts *TBT nolīguma* 2. panta 2. punktā.
2. Jo īpaši Puses vienojas, ka tad, ja kāda Puse pieprasa produkta marķēšanu vai etiķetēšanu kā tehnisko noteikumu:
 - a) informācija, kas vajadzīga šādai produkta marķēšanai vai etiķetēšanai, nepārsniedz to, kas ir būtiska informācija ieinteresētajām personām, tostarp patērētājiem, produkta lietotājiem vai iestādēm, lai norādītu produkta atbilstību regulatīvajām prasībām;
 - b) ja produkts atbilst Puses obligātajām tehniskajām prasībām, Puse kā priekšnoteikumu produkta laišanai tirgū nepieprasa, ka tā marķējumam vai etiķetei būtu nepieciešama iepriekšēja apstiprināšana, reģistrācija vai sertifikācija, izņemot gadījumus, ja tas nepieciešams likumīga mērķa sasniegšanai;

- c) ja attiecīgā Puse pieprasa izmantot unikālu identifikācijas numuru produktu marķēšanai vai etiķetēšanai, tā bez liekas vilcināšanās un diskriminācijas piešķir šādu numuru attiecīgajām personām, tai skaitā ražotājam, importētājam un izplatītājam;
- d) ar nosacījumu, ka tas nav maldinoši, pretrunīgi vai neskaidri vai ka netiek apdraudēti Puses likumīgie mērķi, Puse attiecībā uz informāciju, kas tiek pieprasīta preču galamērķa valstī, atļauj izmantot:
 - i) informāciju citās valodās papildus valodai, kura jāizmanto preču galamērķa valstī;
 - ii) starptautiskās nomenklatūras, piktogrammas, simbolus vai attēlus un
 - iii) informāciju papildus tai, kas ir nepieciešama preču galamērķa valstī;
- e) kā alternatīvu produkta etiķetēšanai eksportētājā Pusē Puse atļauj veikt etiķetēšanu un etiķetējuma labojumus muitas noliktavās produkta importa vietā, ja vien nav noteikts, ka sabiedrības veselības vai drošības apsvērumu dēļ šāda etiķetēšana ir jāveic apstiprinātām personām, un

- f) Puse, ja vien tā neuzskata, ka tādējādi tiek apdraudēti *TBT* nolīguma likumīgie mērķi, cenšas akceptēt nepastāvīgās vai noņemamās etiķetes vai marķējumu vai etiķetējumu, kas ietverts pavaddokumentācijā, nevis ir fiziski piestiprinātas produktam.

7.12. PANTS

Sadarbība

1. Puses stiprina sadarbību tehnisko noteikumu, standartu un atbilstības novērtēšanas procedūru jomā ar nolūku uzlabot savstarpējo izpratni par to attiecīgajām sistēmām un atvieglot piekļuvi to attiecīgajiem tirgiem. Puses atzīst, ka notiekošie dialogi par regulatīvo sadarbību ir svarīgi līdzekļi, lai stiprinātu šādu sadarbību.
2. Puses cenšas identificēt, izstrādāt un veicināt abpusējas intereses iniciatīvas tirdzniecības atvieglošanai.
3. Panta 2. punktā minētās iniciatīvas var būt šādas:
 - a) uzlabot Pušu attiecīgo tehnisko noteikumu, standartu un atbilstības novērtēšanas procedūru kvalitāti un efektivitāti, un sekmēt labu regulatīvo praksi, izmantojot regulatīvo sadarbību starp Pusēm, tai skaitā informācijas, pieredzes un datu apmaiņu;

- b) attiecīgos gadījumos — vienkāršot Pušu attiecīgos tehniskos noteikumus, standartus un atbilstības novērtēšanas procedūras;
- c) palielināt konvergenci starp Pušu attiecīgajiem tehniskajiem noteikumiem, standartiem un atbilstības novērtēšanas procedūrām ar attiecīgiem starptautiskajiem standartiem, norādēm vai ieteikumiem;
- d) nodrošināt efektīvu mijiedarbību un sadarbību starp Pušu attiecīgajām regulatīvajām iestādēm starptautiskā, reģionālā vai valsts līmenī;
- e) veicināt vai paplašināt sadarbību starp Pušu organizācijām, kuras atbild par standartizāciju, akreditāciju un atbilstības novērtēšanas procedūrām, un
- f) cik vien iespējams — apmainīties ar informāciju par starptautiskiem nolīgumiem un vienošanās attiecībā uz tehniskajiem šķēršļiem tirdzniecībā, kurā viena vai abas Puses ir dalībnieces.

7.13. PANTS

Tehnisko šķēršļu tirdzniecībai komiteja

1. Tehnisko šķēršļu tirdzniecībai komiteja, kas izveidota saskaņā ar 22.3. pantu, ir atbildīga par šīs nodaļas efektīvu īstenošanu un darbību.

2. Tehnisko šķēršļu tirdzniecībai komitejai ir šādas funkcijas:
- a) pārskatīt šīs nodaļas īstenošanu un darbību;
 - b) pārskatīt 7.12 pantā minēto sadarbību tehnisko noteikumu, standartu un atbilstības novērtēšanas procedūru izstrādē un uzlabošanā;
 - c) pārskatīt šo nodaļu, ņemot vērā attīstības tendences PTO Tehnisko šķēršļu tirdzniecībai komitejā, kas izveidota saskaņā ar *TBT* nolīguma 13. pantu, un vajadzības gadījumā izstrādāt ieteikumus šīs nodaļas grozījumiem;
 - d) veikt visus pasākumus, kurus Puses var uzskatīt tādiem, kas palīdz īstenot šo nodaļu un *TBT* nolīgumu un veicināt tirdzniecību starp Pusēm;
 - e) pēc vienas Puses pieprasījuma apspriest jebkuru jautājumu, uz ko attiecas šī nodaļa;
 - f) nekavējoties risināt visus jautājumus, kas kādai Pusei radušies saistībā ar otras Puses tehnisko noteikumu, standartu vai atbilstības novērtēšanas procedūru izstrādi, pieņemšanu vai piemērošanu saskaņā ar šo nodaļu un *TBT* nolīgumu;
 - g) ja tas nepieciešams šīs nodaļas mērķu sasniegšanai, izveidot tehnisko jautājumu *ad hoc* darba grupas, lai pievērstos konkrētiem jautājumiem vai nozarēm nolūkā rast risinājumus;

- h) apmainīties ar informāciju par darbu reģionālajos un daudzpusējos forumos, kuri iesaistīti darbībās saistībā ar tehniskajiem noteikumiem, standartiem un atbilstības novērtēšanas procedūrām, un informāciju par šīs nodaļas īstenošanu un darbību;
 - i) pildīt citas funkcijas, ko tai var deleģēt Apvienotā komiteja saskaņā ar 22.1. panta 5. punkta b) apakšpunktu, un
 - j) par šīs nodaļas īstenošanu un darbību ziņot Apvienotajai komitejai, kad tā to uzskata par nepieciešamu.
3. Tehnisko šķēršļu tirdzniecībai komiteju un ikvienu tās aizbildnībā izveidotu tehnisko jautājumu *ad hoc* darba grupu koordinē:
- a) attiecībā uz Eiropas Savienību — Eiropas Komisija un
 - b) attiecībā uz Japānu — Ārlietu ministrija.
4. Panta 3. punktā minētās iestādes ir atbildīgas par to, lai to attiecīgajās teritorijās koordinētu darbības ar attiecīgajām iestādēm un personām, kā arī nodrošinātu, ka šādas iestādes un personas, ja nepieciešams, tiek aicinātas uz Tehnisko šķēršļu tirdzniecībai komitejas sanāksmēm.

5. Pēc vienas Puses pieprasījuma Tehnisko šķēršļu tirdzniecībai komitejas un ikvienas tās aizbildnībā izveidotas tehnisko jautājumu *ad hoc* darba grupas sanāksmes notiek laikā un vietā, par ko vienojas Pušu pārstāvji. Sanāksmes var notikt videokonferences veidā vai izmantojot citus līdzekļus.

7.14. PANTS

Kontaktpunkti

1. Katra Puse, šim nolīgumam stājoties spēkā, norīko kontaktpunktu, lai nodrošinātu šīs nodaļas īstenošanu, un paziņo otrai Pusei kontaktinformāciju, tai skaitā informāciju par attiecīgajām amatpersonām. Puses nekavējoties informē viena otru par visām izmaiņām minētajā kontaktinformācijā.

2. Kontaktpunkta funkcijas ir šādas:

- a) apmainīties ar informāciju par katras Puses tehniskajiem noteikumiem, standartiem un atbilstības novērtēšanas procedūrām vai jebkuriem citiem jautājumiem, uz kuriem attiecas šī nodaļa;
- b) drukātā vai elektroniskā formā sniegt jebkādu informāciju vai paskaidrojumu, ko viena Puse ir pieprasījusi saskaņā ar šo nodaļu, to darot samērīgā laikposmā, par ko Puses ir vienojušās, un, ja iespējams, 60 dienu laikā no pieprasījuma saņemšanas dienas, un

- c) nekavējoties noskaidrot un risināt, ja iespējams, visus jautājumus, kas kādai Pusei radušies saistībā ar tehnisko noteikumu, standartu un atbilstības novērtēšanas procedūru izstrādi, pieņemšanu vai piemērošanu saskaņā ar šo nodaļu un *TBT* nolīgumu.

8. NODAĻA

PAKALPOJUMU TIRDZNIECĪBA, IEGULDĪJUMU LIBERALIZĀCIJA UN E-KOMERCIJA

A IEDAĻA

Vispārīgi noteikumi

8.1. PANTS

Darbības joma

1. Puses, apstiprinot to attiecīgās saistības saskaņā ar PTO līgumu un apņemšanos radīt labvēlīgu vidi tirdzniecības un ieguldījumu attīstībai starp Pusēm, ar šo nosaka nepieciešamos pasākumus pakāpeniskai un savstarpējai pakalpojumu tirdzniecības un ieguldījumu liberalizācijai un sadarbībai e-komercijas jomā.

2. Šīs nodaļas nolūkos Puses apstiprina savas tiesības to teritorijās pieņemt regulatīvus pasākumus, kas nepieciešami tam, lai sasniegtu tādus leģitīmus politikas mērķus kā sabiedrības veselības aizsardzība, drošība, vide vai sabiedrības morāle, sociālā vai patērētāju tiesību aizsardzība vai kultūras daudzveidības veicināšana un aizsardzība.
3. Šī nodaļa neattiecas uz pasākumiem, kas skar Puses fiziskas personas, kuras vēlas piekļūt otras Puses darba tirgum, un uz pasākumiem saistībā ar valstspiederību vai pilsonību, uzturēšanos vai pastāvīgu nodarbinātību.
4. Šī nodaļa neliedz Pusei piemērot pasākumus, kas reglamentē fizisko personu ieceļošanu vai pagaidu uzturēšanos Puses teritorijā, tostarp pasākumus, kas vajadzīgi, lai aizsargātu robežu neaizskaramību un nodrošinātu to, ka fiziskās personas likumīgi šķērso robežas, ja vien tādus pasākumus nepiemēro tā, ka tie likvidē vai mazina ieguvumus, kuri otrai Pusei rodas saskaņā ar šīs nodaļas noteikumiem. Vīzu pieprasīšana fiziskām personām no konkrētas valsts un to nepieprasīšana fiziskām personām no citām valstīm netiek uzskatīta par to ieguvumu likvidēšanu vai mazināšanu, kas iegūti saskaņā ar šo nodaļu.

8.2. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā

- a) “gaisa kuģu remonta un apkopes pakalpojumi, kuru laikā gaisa kuģi neizmanto” ir tādi pasākumi, kas tiek veikti gaisa kuģim vai tā daļai, kamēr to neizmanto, un tie neietver tā saukto līnijas tehnisko apkopi;
- b) "datoru rezervācijas sistēmas (*CRS*) pakalpojumi" ir pakalpojumi, ko sniedz datorizētās sistēmas, kuras satur informāciju par gaisa pārvadātāju grafikiem, pieejamību, braukšanas maksām un noteikumiem, kurus izmantojot var veikt rezervēšanu vai izsniegt biļetes;
- c) “aptverts uzņēmums” ir uzņēmums Puses teritorijā, ko otras Puses uzņēmējs ir tieši vai netieši izveidojis uzņēmējdarbības veikšanai saskaņā ar i) punktu un kas pastāv dienā, kad stājas spēkā šis nolīgums, vai ir izveidots pēc tam saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem;

- d) “pakalpojumu pārrobežu tirdzniecība” ir pakalpojuma sniegšana:
 - i) no vienas Puses teritorijas otras Puses teritorijā vai
 - ii) vienas Puses teritorijā otras Puses pakalpojuma patērētājam;
- e) “tiešie nodokļi” ietver visus nodokļus par kopējiem ienākumiem, kopējo kapitālu vai ienākumu vai kapitāla daļām, ieskaitot nodokļus par ieguvumiem no īpašuma atsavināšanas, īpašuma, mantojuma un dāvinājuma nodokļus, kopējās algas un uzņēmuma maksātās darba samaksas nodokļus, kā arī kapitāla novērtēšanas nodokļus;
- f) “saimnieciskā darbība” ir jebkura rūpnieciska, komerciāla vai profesionāla rakstura pakalpojums vai darbība vai amatnieku darbības, izņemot pakalpojumus, ko sniedz, vai darbības, ko veic, īstenojot valsts pilnvaras;
- g) “uzņēmums” ir juridiska persona vai filiāle, vai pārstāvniecība;
- h) “Puses uzņēmējs” ir Puses jebkura fiziska vai juridiska persona, kas otras Puses teritorijā vēlas izveidot, izveido vai ir izveidojusi uzņēmumu saskaņā ar i) apakšpunktu;

- i) “izveide” ir juridiskas personas izveide vai iegūšana īpašumā, tostarp ar līdzdalību pamatkapitālā vai izveidojot filiāli vai pārstāvniecību attiecīgi Eiropas Savienībā vai Japānā ar nolūku izveidot vai uzturēt ilgstošu ekonomisku saikni²⁶;
- j) “esošs” nozīmē spēkā esošs šā nolīguma spēkā stāšanās dienā;
- k) “apkalpošana uz zemes” ir šādu pakalpojumu sniegšana par samaksu vai uz līguma pamata lidostā: aviosabiedrību pārstāvēšana, administrēšana un uzraudzība; pasažieru apkalpošana; bagāžas apstrāde; trapa pakalpojumi; ēdināšanas pakalpojumi, izņemot pārtikas sagatavošanu; gaisa kravu un pasta apstrāde; gaisa kuģu uzpilde ar degvielu; gaisa kuģa apkalpošana un tīrīšana; virszemes transports; un lidojuma operācijas, apkalpju administrēšanu un lidojumu plānošana. Apkalpošanā uz zemes neietilpst: pašpakalpojumi; drošība; līnijas tehniskā apkope; gaisa kuģu remonts un apkope vai būtiskas centralizētas lidostas infrastruktūras, piemēram, atledošanas iekārtu, degvielas uzpildes sistēmu, bagāžas apstrādes sistēmu un noteiktas lidostas iekšējās transporta sistēmas pārvaldība vai darbība-;
- l) "juridiska persona" ir jebkurš tiesību subjekts, kas noteiktā kārtībā izveidots vai citādi organizēts saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem peļņas gūšanai vai citā nolūkā un kas pieder privātai personai vai valstij, tostarp jebkāda korporācija, fonds, pilnsabiedrība, kopuzņēmums, viena dalībnieka uzņēmums vai asociācija;

²⁶ Puses saprot, ka jēdziens “paplašināšanās” ir ietverts jēdziena “izveide” definīcijā kā uzņēmuma izveide, ko veic aptverts uzņēmums.

- m) juridiska persona
 - i) “pieder” vienas Puses fiziskām vai juridiskām personām, ja vairāk nekā 50 % tās kapitāla daļu faktiski pieder minētās Puses fiziskām vai juridiskām personām, un
 - ii) ir vienas Puses fizisku vai juridisku personu “kontrolē”, ja minētajām fiziskām vai juridiskām personām ir pilnvaras iecelt vairākumu tās direktoru vai kā citādi likumīgi vadīt tās darbību;
- n) “Puses juridiska persona” ir:
 - i) attiecībā uz Eiropas Savienību — juridiska persona, kas izveidota vai organizēta saskaņā ar Eiropas Savienības vai vienas tās dalībvalsts normatīvajiem aktiem un veic vērienīgu darījumdarbību²⁷ Eiropas Savienības teritorijā, un

²⁷ Atbilstīgi tās paziņojumam PTO par Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu (WT/REG39/1) Eiropas Savienības izpratnē jēdziens “faktiska un pastāvīga saikne” ar kādas Eiropas Savienības dalībvalsts ekonomiku, kas nostiprināts LESD 54. pantā, ir līdzvērtīgs jēdzienam “vērienīga darījumdarbība”.

- ii) attiecībā uz Japānu — juridiska persona, kas izveidota vai organizēta saskaņā ar Japānas normatīvajiem aktiem un veic vērienīgu darījumdarbību Japānas teritorijā;

Neatkarīgi no i) un ii) apakšpunkta šī nodaļa attiecas arī uz tām kuģošanas sabiedrībām, kas izveidotas ārpus Eiropas Savienības vai Japānas un ko kontrolē attiecīgi kādas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Japānas valstspiederīgie, ja šo sabiedrību kuģi ir reģistrēti saskaņā ar Pušu attiecīgajiem tiesību aktiem kādā Eiropas Savienības dalībvalstī vai Japānā un kuģo ar kādas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Japānas karogu;

- o) “Puses pasākumi” ir pasākumi, kurus pieņēmusi vai paturējusi spēkā:

- i) centrālā, reģionālā vai vietējā valdība vai iestādes un

- ii) nevalstiskas organizācijas, kas īsteno centrālās, reģionālās vai vietējās valdības vai iestāžu deleģētās pilnvaras;

- p) “darbība” ir uzņēmuma vadība, pārvaldība, uzturēšana, izmantošana, turēšana īpašumā un pārdošana vai cita veida atsavināšana;

- q) “gaisa pārvadājumu pakalpojumu pārdošana un tirgzinība” ir attiecīgā gaisa pārvadātāja iespējas pārdot un brīvi tirgot savus gaisa pārvadājumu pakalpojumus, tostarp visi tādi tirdzniecības aspekti kā tirgus izpēte, reklāma un izplatīšana; šīs darbības neietver ne gaisa pārvadājumu pakalpojumu cenu noteikšanu, ne arī piemērojamos nosacījumus;
- r) "pakalpojumi" ir jebkurš pakalpojums jebkurā nozarē, izņemot pakalpojumus, ko sniedz, īstenojot valsts pilnvaras;
- s) “pakalpojumi, ko sniedz, vai darbības, ko veic, īstenojot valsts pilnvaras” ir pakalpojumi vai darbības, kuras neveic uz komerciāla pamata vai konkurējot ar vienu vai vairākiem uzņēmējiem;
- t) "pakalpojuma sniedzējs" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas vēlas sniegt vai sniedz pakalpojumu, un
- u) “Puses pakalpojumu sniedzējs” ir Puses jebkura fiziska vai juridiska persona, kas vēlas sniegt vai sniedz pakalpojumu.

8.3. PANTS

Vispārēji izņēmumi

1. Nolīguma B iedaļas nolūkos *GATT* 1994 XX pantu *mutatis mutandis* iekļauj šajā nolīgumā, un tas kļūst par šā nolīguma daļu²⁸.
2. Atbilstoši prasībai par to, ka šādus pasākumus nepiemēro tā, lai izraisītu patvarīgu vai nepamatotu diskrimināciju starp valstīm, kurās dominē līdzīgi apstākļi, vai radītu slēptu ierobežojumu attiecībā uz uzņēmuma izveidi vai pakalpojumu tirdzniecību, neko no B līdz F iedaļā minētā neinterpretē tā, ka Pusei tiek liegts pieņemt vai izpildīt pasākumus, kas:
 - a) nepieciešami sabiedriskās drošības vai sabiedrības morāles aizsardzībai vai sabiedriskās kārtības uzturēšanai²⁹;

²⁸ Puses saprot, ka *GATT* 1994 XX panta b) punktā norādītie pasākumi ietver vides pasākumus, kas nepieciešami cilvēku un dzīvnieku dzīvības vai veselības vai augu aizsardzībai. Puses saprot, ka *GATT* 1994 XX panta g) punkts attiecas uz pasākumiem dzīvo un nedzīvo neatjaunojamo dabas resursu saglabāšanai.

²⁹ Izņēmumus, kas attiecas uz sabiedrisko drošību un sabiedrisko kārtību, var izmantot tikai tādā gadījumā, ja reāli un pietiekami nopietni tiek apdraudētas kādas no sabiedrības pamatinteresēm.

- b) nepieciešami cilvēku un dzīvnieku dzīvības vai veselības vai augu aizsardzībai³⁰;
- c) nepieciešami, lai nodrošinātu atbilstību normatīvajiem aktiem, kas nav nesaderīgi ar šīs nodaļas noteikumiem, ieskaitot tos, kuri attiecas uz:
 - i) krāpnieciskas un maldinošas prakses novēršanu vai līgumsaistību neizpildes sekām;
 - ii) personu privātās dzīves aizsardzību saistībā ar personas datu apstrādi un izplatīšanu un privātā īpašumā esošas dokumentācijas un grāmatvedības konfidencialitātes aizsardzību vai
 - iii) drošību, vai

³⁰ Puses saprot, ka b) apakšpunktā norādītie pasākumi ietver vides pasākumus, kas nepieciešami cilvēku un dzīvnieku dzīvības vai veselības vai augu aizsardzībai.

- d) nav saderīgi ar 8.8. panta 1. punkta un 8.16. panta 1. punkta noteikumiem, ar nosacījumu, ka režīma atšķirības mērķis ir nodrošināt tiešo nodokļu līdztiesīgu vai efektīvu³¹ uzlikšanu vai iekasēšanu attiecībā uz otras Puses saimnieciskajām darbībām, uzņēmējiem, pakalpojumiem vai pakalpojumu sniedzējiem.

³¹ Pasākumiem, kuru mērķis ir nodrošināt līdztiesību vai tiešo nodokļu faktisku uzlikšanu vai iekasēšanu, pieskaitāmi pasākumi, kurus Puse veic atbilstīgi savai nodokļu sistēmai un kuri:

- a) attiecas uz uzņēmējiem un pakalpojumu sniedzējiem, kuri nav rezidenti, atzīstot faktu, ka nodokļu saistības tiem tiek noteiktas attiecībā uz apliekamām vienībām, ko iegūst vai kas atrodas Puses teritorijā;
- b) attiecas uz nerezidentiem, lai nodrošinātu nodokļu uzlikšanu vai iekasēšanu Puses teritorijā;
- c) attiecas uz nerezidentiem vai rezidentiem, lai novērstu nodokļu apiešanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, ietverot atbilstības panākšanas pasākumus;
- d) attiecas uz tādu pakalpojumu patērētājiem, ko sniedz otras Puses teritorijā vai no tās, ar nolūku nodrošināt no Puses teritorijā esošiem avotiem radušos nodokļu uzlikšanu šādiem patērētājiem vai iekasēšanu no tiem;
- e) nošķir uzņēmējus un pakalpojumu sniedzējus, kas ir nodokļu maksātāji par visā pasaulē apliekamiem objektiem, no citiem uzņēmējiem un pakalpojumu sniedzējiem, atzīstot viņu nodokļu bāzes atšķirību, vai
- f) noteic, piešķir vai iedala ienākumus, peļņu, ieguvumus, zaudējumus, atskaitījumus vai kredītu rezidentu vai filiāļu vai ar vienu un to pašu personu saistīto personu vai filiāļu starpā, lai nodrošinātu Puses nodokļu bāzi.

Nodokļu terminus vai jēdzienus 2. punkta d) apakšpunktā un šajā zemspītras piezīmē noteic saskaņā ar nodokļu definīcijām un jēdzieniem vai līdzvērtīgām vai līdzīgām definīcijām un jēdzieniem atbilstīgi tās Puses iekšējiem tiesību aktiem, kura veic pasākumu.

8.4. PANTS

Pakalpojumu tirdzniecības, ieguldījumu liberalizācijas un e-komercijas komiteja

1. Pakalpojumu tirdzniecības, ieguldījumu liberalizācijas un e-komercijas komiteja, kas izveidota saskaņā ar 22.3. pantu (turpmāk šajā nodaļā “komiteja”), ir atbildīga par šīs nodaļas efektīvu īstenošanu un darbību.
2. Komitejai ir šādi uzdevumi:
 - a) pārskatīt un pārraudzīt šīs nodaļas īstenošanu un darbību un neatbilstīgos pasākumus, kas noteikti katras Puses sarakstos 8.-B pielikuma I līdz IV pielikumā;
 - b) apmainīties ar informāciju par visiem jautājumiem saistībā ar šo nodaļu;
 - c) izskatīt iespējamus šīs nodaļas uzlabojumus;
 - d) apspriest visus jautājumus, kas attiecas uz šo nodaļu un par ko var vienoties Pušu pārstāvji, un
 - e) pildīt citas funkcijas, ko tai var deleģēt Apvienotā komiteja saskaņā ar 22.1. panta 5. punkta b) apakšpunktu.

3. Komitejas sastāvā ir Pušu pārstāvji, tai skaitā attiecīgo ministriju vai aģentūru amatpersonas, kas atbildīgas par risināmajiem jautājumiem. Komiteja var uzaicināt attiecīgu iestāžu pārstāvjus, kas nav Pušu valdības iestādes, kuriem ir nepieciešamās zināšanas par risināmajiem jautājumiem.

8.5. PANTS

Pārskatīšana

1. Katra Puse cenšas vajadzības gadījumā samazināt vai likvidēt neatbilstīgus pasākumus, kas noteikti tās attiecīgajos sarakstos 8.-B pielikuma I līdz IV pielikumā.
2. Nolūkā ieviest iespējamus uzlabojumus šīs nodaļas noteikumos un saskaņā ar Pušu saistībām starptautisko nolīgumu ietvaros Puses saskaņā ar 23.1. pantu pārskata savu tiesisko regulējumu attiecībā uz pakalpojumu tirdzniecību, ieguldījumu liberalizāciju, e-komerciju un ieguldījumu vidi, tai skaitā šo nolīgumu.

B IEDAĻA

Ieguldījumu liberalizācija

8.6. PANTS

Darbības joma

1. Šī iedaļa attiecas uz Puses pasākumiem, kurus tā piemēro uzņēmuma izveidei vai saimnieciskai darbībai, ko veic:
 - a) otras Puses uzņēmēji;
 - b) aptvertie uzņēmumi un
 - c) 8.11. panta nolūkos — ikviens uzņēmums tās Puses teritorijā, kas pieņem vai atstāj spēkā pasākumu.

2. Šī iedaļa neattiecas uz:
- a) kabotāžu jūras transporta pakalpojumos³²;
 - b) gaisa pārvadājumu pakalpojumiem vai saistītiem pakalpojumiem gaisa pārvadājumu pakalpojumu atbalstam³³, izņemot šādus:
 - i) gaisa kuģu remonta un apkopes pakalpojumus, kuru laikā gaisa kuģi neizmanto;

³² Attiecībā uz Eiropas Savienību — neskarot to pasākumu darbības jomu, kurus var uzskatīt par kabotāžu saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem, iekšzemes kabotāža jūras transporta pakalpojumos, uz kuru attiecas šī iedaļa, aptver pasažieru vai preču pārvadājumus starp Eiropas Savienības dalībvalsts ostu vai vietu un citu ostu vai vietu, kas atrodas tajā pašā Eiropas Savienības dalībvalstī, ieskaitot tās kontinentālo šelfu, kā noteikts Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijā, un pārvadājumus, kas sākas un beidzas vienā un tajā pašā ostā vai vietā, kura atrodas Eiropas Savienības dalībvalstī.

³³ Lielākai noteiktībai — šī iedaļa neattiecas uz pakalpojumu, kurā izmanto gaisa kuģi, kā galvenais mērķis nav preču vai pasažieru pārvadāšana, piemēram, mācību lidojumiem ugunsgrēka dzēšanai no gaisa, ievērojamu vietu apskati no gaisa, apsmidzināšanu, mērniecību, kartēšanu, fotografēšanu, lēkšanu ar izpletņi, planiera vilkšanu, helikoptera izmantošanu mežizstrādes un celtniecības nozarē un citiem gaisā veiktiem pakalpojumiem lauksaimniecības, rūpniecības un inspicēšanas vajadzībām.

- ii) gaisa pārvadājumu pakalpojumu pārdošanu un tirgzinību;
 - iii) datorizētas rezervēšanas sistēmas (*CRS*) pakalpojumus un
 - iv) apkalpošanu uz zemes un
- c) audiovizuālajiem pakalpojumiem.

8.7. PANTS

Piekļuve tirgum

Attiecībā uz tirgus pieejamību, otras Puses uzņēmējam vai aptvertam uzņēmumam izveidojot uzņēmumu vai veicot saimniecisko darbību, Puse pēc teritoriāla apakšiedalījuma vai visā tās teritorijā nepieņem vai nepatur spēkā pasākumus, kas:

- a) nosaka ierobežojumus³⁴:
 - i) uzņēmumu skaitam skaitlisku kvotu, monopoluzņēmumu, ekskluzīvu tiesību vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasību veidā;

³⁴ Panta a) punkta i) līdz iii) apakšpunkts neattiecas uz pasākumiem, ko veic, lai ierobežotu kādas lauksaimniecības preces ražošanu.

- ii) darījumu vai aktīvu kopējai vērtībai skaitlisku kvotu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasību veidā;
 - iii) darījumu kopskaitam vai sniegto pakalpojumu kopējam daudzumam, kas izteikti noteiktās skaitliskās vienībās kvotu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasību veidā;
 - iv) ārvalstu kapitāla līdzdalībai, kas izpaužas kā ārvalstu akciju daļas vai atsevišķu vai kopējo ārvalstu ieguldījumu maksimālās procentuālās daļas limits, vai
 - v) to fizisko personu kopskaitam, kuras var nodarbināt konkrētā nozarē vai kuras uzņēmums var nodarbināt un kuras ir nepieciešamas ekonomiskās darbības veikšanai un tieši saistītas ar to, izsakot skaitlisku kvotu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasību veidā, vai
- b) ierobežo vai prasa konkrētus tiesību subjektu vai kopuzņēmumu veidus, ar kuru starpniecību otras Puses uzņēmējs var veikt saimniecisku darbību.

8.8. PANTS

Valsts režīms

1. Katra Puse piešķir otras Puses uzņēmējiem un aptvertiem uzņēmumiem ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, ko tā līdzīgās situācijās piešķir saviem uzņēmējiem un viņu uzņēmumiem attiecībā uz uzņēmuma izveidi Puses teritorijā.
2. Katra puse piešķir otras Puses uzņēmējiem un aptvertiem uzņēmumiem ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, ko tā līdzīgās situācijās piešķir saviem uzņēmējiem un viņu uzņēmumiem attiecībā uz saimnieciskās darbības veikšanu Puses teritorijā.
3. Lielākai noteiktībai — 1. un 2. punktu neinterpretē tā, ka Pusei tiek liegts noteikt statistikas formalitātes vai prasības sniegt informāciju saistībā ar aptvertiem uzņēmumiem, ar nosacījumu, ka minētās formalitātes vai prasības nav uzskatāmas par līdzekli, lai apietu Puses saistības saskaņā ar šo pantu.

8.9. PANTS

Lielākās labvēlības režīms

1. Katra Puse piešķir otras Puses uzņēmējiem un aptvertiem uzņēmumiem ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, ko tā līdzīgās situācijās piešķir trešās valsts uzņēmējiem un viņu uzņēmumiem attiecībā uz uzņēmuma izveidi Puses teritorijā.
2. Katra Puse piešķir otras Puses uzņēmējiem un aptvertiem uzņēmumiem ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, ko tā līdzīgās situācijās piešķir trešās valsts uzņēmējiem un viņu uzņēmumiem attiecībā uz saimnieciskās darbības veikšanu Puses teritorijā.
3. Panta 1. un 2. punktu neinterpretē tā, ka Pusei tiek uzlikts pienākums attiecināt uz otras Puses uzņēmējiem un aptvertiem uzņēmumiem režīma priekšrocības, kas izriet no:
 - a) starptautiska nolīguma par nodokļu dubultas uzlikšanas novēršanu vai cita starptautiska nolīguma vai vienošanās, kas pilnīgi vai galvenokārt attiecas uz nodokļiem, vai
 - b) spēkā esošiem vai turpmākiem pasākumiem, kas paredz kvalifikācijas atzīšanu, licences vai piesardzības pasākumus, kas noteikti *GATS* VII pantā vai *GATS* pielikuma par finanšu pakalpojumiem 3. punktā;

4. Lielākai noteiktībai — 1. un 2. punktā minētais režīms neietver procedūras ieguldījumu strīdu izšķiršanai starp ieguldītāju un valsti, kas noteiktas citos starptautiskos nolīgumos.

5. Būtiski noteikumi citos starptautiskos nolīgumos, ko viena Puse ir noslēgusi ar trešo valsti³⁵, paši par sevi nav uzskatāmi par režīmu saskaņā ar šo pantu. Lielākai noteiktībai — Puses darbība vai bezdarbība saistībā ar minētajiem noteikumiem var būt režīms³⁶ un tādējādi iemesls šā panta pārkāpumam, ciktāl pārkāpums nav konstatēts, pamatojoties vienīgi uz minētajiem noteikumiem.

³⁵ Lielākai noteiktībai — šo noteikumu transponēšana iekšzemes tiesību aktos vien nemaina to, ka tie kvalificēti kā starptautisko tiesību noteikumi un līdz ar to uz tiem attiecas šis punkts.

³⁶ Lielākai noteiktībai — otras Puses uzņēmēji vai aptverti uzņēmumi būtu tiesīgi saņemt šo režīmu arī tad, ja laikā, kad veikts salīdzinājums, nebūtu uzņēmumu, ko izveidojuši trešās valsts uzņēmēji.

8.10. PANTS

Augstākā līmeņa vadība un direktoru padomes

Puse neprasa aptvertam uzņēmumam vadošu darbinieku, vadītāju vai direktoru padomes locekļu amatā iecelt konkrētas valstspiederības personas.

8.11. PANTS

Aizliegums izvirzīt veikspējas prasības

1. Puse neizvirza vai neīsteno nekādas turpmāk minētās prasības vai neizpilda nekādas saistības vai apņemšanās attiecībā uz ikviena uzņēmuma izveidi vai saimniecisko darbību Puses teritorijā³⁷:

a) eksportēt konkrētu preču vai pakalpojumu apjomu vai procentuālo daudzumu;

³⁷ Lielākai noteiktībai — nosacījums priekšrocības saņemšanai un turpināšanai, kas minēta 2. punktā, nav prasība vai saistības vai apņemšanās 1. punkta nolūkos.

- b) sasniegt konkrētu iekšzemes satura apjomu vai procentuālo daudzumu;
- c) pirkt vai izmantot tās teritorijā ražotas preces vai sniegtus pakalpojumus vai piešķirt tiem priekšrocību, vai pirkt preces vai pakalpojumus no fiziskām vai juridiskām personām vai citas vienības tās teritorijā;
- d) jebkādā veidā saistīt importa apjomu vai vērtību ar eksporta apjomu vai vērtību vai ar ārvalstu valūtas plūsmu summu, kas saistītas ar šādu uzņēmumu;
- e) ierobežot to preču vai pakalpojumu pārdošanu savā teritorijā, ko saražo vai sniedz šāds uzņēmums, jebkādā veidā attiecinot minēto pārdošanu uz tās eksporta vai ārvalstu valūtas ieņēmumu apjomu vai vērtību;
- f) ierobežot preču eksportu vai pārdošanu eksportam;
- g) nodot tehnoloģiju, ražošanas procesu vai citas savas zināšanas fiziskai vai juridiskai personai vai citai vienībai tās teritorijā;
- h) noteikt, ka šāda uzņēmuma galvenās mītnes konkrētā reģionā vai pasaules tirgū atrašanās vietai jābūt Puses teritorijā;

- i) pieņemt darbā noteiktu skaitu vai procentuālo daļu Puses valstspiederīgo;
- j) sasniegt pētniecības un izstrādes darbību noteiktu apjomu vai vērtību Puses teritorijā;
- k) vienu vai vairākas preces vai pakalpojumus, ko attiecīgi ražo vai sniedz uzņēmums, piegādāt konkrētam reģionam vai pasaules tirgum tikai no Puses teritorijas vai
- l) pieņemt:
 - i) likmi vai licences maksu, kas nepārsniedz noteiktu līmeni; vai
 - ii) konkrētu termiņu licences līguma³⁸ darbībai

attiecībā uz ikvienu licences līgumu, kas ir spēkā laikā, kad tiek izvirzīta vai īstenota prasība vai izpildītas saistības vai apņemšanās, vai attiecībā uz jebkādu turpmāku licences līgumu, kurš brīvi noslēgts starp uzņēmumu un fizisku vai juridisku personu vai citu vienību Puses teritorijā, ja prasību izvirza vai īsteno vai saistības vai apņemšanās izpilda veidā, kas rada tiešu iejaušanos minētajā licences līgumā-, kādai Pusei īstenojot ārpusstiesas valsts pilnvaras³⁹.

³⁸ Šajā daļā minētais “licences līgums” ir ikviens līgums par tehnoloģijas, ražošanas procesa vai citu profesionālo zināšanu licencēšanu.

³⁹ Lielākai noteiktībai — l) apakšpunktu nepiemēro, ja licences līgums ir noslēgts starp uzņēmumu un vienu Pusi.

2. Puse nenosaka, ka priekšrocības saņemšanai un turpināšanai attiecībā uz ikviena uzņēmuma izveidi vai saimniecisko darbību Puses teritorijā ir jāatbilst kādai no šādām prasībām:

- a) sasniegt konkrētu iekšzemes satura apjomu vai procentuālo daudzumu;
- b) pirkt vai izmantot tās teritorijā ražotas preces vai piešķirt tām priekšrocību, vai pirkt preces no fiziskām vai juridiskām personām vai citas vienības tās teritorijā;
- c) jebkādā veidā saistīt importa apjomu vai vērtību ar eksporta apjomu vai vērtību vai ar ārvalstu valūtas plūsmu summu, kas saistītas ar šādu uzņēmumu;
- d) ierobežot to preču vai pakalpojumu pārdošanu savā teritorijā, ko saražo vai sniedz šāds uzņēmums, jebkādā veidā attiecinot minēto pārdošanu uz tās eksporta vai ārvalstu valūtas ieņēmumu apjomu vai vērtību, vai
- e) ierobežot preču eksportu vai pārdošanu eksportam.

3. Neko no 2. punktā minētā neinterpretē tā, ka Pusei tiek liegts noteikt, ka priekšrocības saņemšana vai turpināšana saistībā ar uzņēmuma izveidi vai saimniecisko darbību Puses teritorijā ir atkarīga no atbilstības prasībai par ražošanas izvietojumu, pakalpojuma sniegšanu, darbinieku apmācību vai nodarbināšanu, konkrētas infrastruktūras būvniecību vai paplašināšanu vai pētniecības un attīstības veikšanu tās teritorijā.
4. Panta 1. punkta a) līdz c) apakšpunktu un 2. punkta a) un b) apakšpunktu nepiemēro precēm vai pakalpojumiem izvirzāmām kvalifikācijas prasībām attiecībā uz eksporta veicināšanu un ārvalstu palīdzības programmām.
5. Panta 1. punkta g) un l) apakšpunktu nepiemēro šādos gadījumos:
- a) prasību izvirza vai īsteno vai saistības vai apņemšanos izpilda tiesa, administratīvā tiesa vai konkurences iestāde, lai novērstu konkurences tiesību pārkāpumu, vai
 - b) Puse atļauj izmantot intelektuālā īpašuma tiesības saskaņā ar *TRIPS* līguma 31. vai 31.a pantu, vai pasākumus, ar ko prasa izpaust datus vai personālinformāciju, kas ietilpst *TRIPS* līguma 39. panta 3. punkta darbības jomā un atbilst tam.

6. Panta 1. punkta l) apakšpunktu nepiemēro, ja prasību izvirza vai īsteno vai saistības vai apņemšanos izpilda tiesa kā taisnīgu atlīdzību saskaņā ar attiecīgās Puses tiesību aktiem autortiesību jomā.
7. Panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu nepiemēro prasībām, kuras importētāja Puse izvirzījusi vai īstenojusi attiecībā uz preču sastāvu, kas nepieciešams, lai kvalificētos preferenciāliem tarifiem vai preferenciālām kvotām.
8. Šis pants neskar Pušu tiesības un pienākumus atbilstīgi PTO līgumam.

8.12. PANTS

Neatbilstīgi pasākumi un izņēmumi

1. Nolīguma 8.7. līdz 8.11. pantu nepiemēro
 - a) spēkā esošam neatbilstīgam pasākumam, ko Puse īsteno šādā līmenī:
 - i) Eiropas Savienībā —
 - A) Eiropas Savienība, kā noteikts tās sarakstā 8.-B pielikuma I pielikumā;

- B) kādas Eiropas Savienības dalībvalsts centrālā valdība, kā noteikts Eiropas Savienības sarakstā 8.-B pielikuma I pielikumā;
- C) kādas Eiropas Savienības dalībvalsts reģionālā valdība, kā noteikts Eiropas Savienības sarakstā 8.-B pielikuma I pielikumā, vai
- D) vietējā pašvaldība, kas nav minēta C) apakšpunktā, un

ii) Japānā —

- A) centrālā valdība, kā noteikts Eiropas Savienības sarakstā 8.-B pielikuma I pielikumā;
- B) prefektūra, kā noteikts Japānas sarakstā 8.-B pielikuma I pielikumā, vai
- C) vietējās pašvaldības, izņemot prefektūras;

b) šā punkta a) apakšpunktā norādīta jebkura neatbilstīga pasākuma turpināšanai vai tūlītējai atjaunošanai vai

- c) grozījumiem vai izmaiņām jebkurā neatbilstīgā pasākumā, kas minēts a) un b) apakšpunktā, ar nosacījumu, ka grozījums vai izmaiņas nesamazina pasākuma atbilstību 8.7. līdz 8.11. pantam, kāda tā bijusi tieši pirms grozījumiem vai izmaiņām.
2. Nolīguma 8.7. līdz 8.11. pantu nepiemēro jebkadam Puses pasākumam attiecībā uz nozarēm, apakšnozarēm vai darbībām, kas uzskaitītas tās sarakstā 8.-B pielikuma II pielikumā.
3. Puse nepieprasa ar jebkādu pasākumu, kas pieņemts pēc šā nolīguma stāšanās spēkā un uz ko attiecas tās saraksts 8.-B pielikuma II pielikumā, otras Puses uzņēmējam tā valstspiederības dēļ pārdot vai citādā veidā atsavināt uzņēmumu, kurš pastāv brīdī, kad stājas spēkā pasākums.
4. Nolīguma 8.8. un 8.9. pantu nepiemēro jebkuram pasākumam, kas ir izņēmums vai atkāpe no *TRIPS* līguma 3. vai 4. panta, kā konkrēti noteikts *TRIPS* līguma 3. līdz 5. pantā.
5. Nolīguma 8.7. līdz 8.11. pantu nepiemēro jebkadam Puses pasākumam attiecībā uz publisko iepirkumu.
6. Nolīguma 8.7. līdz 8.10. pantu nepiemēro Pušu piešķirtām subsīdijām.

8.13. PANTS

Priekšrocību liegšana

Puse var liegt šīs nodaļas priekšrocības otras Puses uzņēmējam, kas ir otras Puses juridiska persona, un tā aptvertam uzņēmumam, ja minētā juridiskā persona pieder kādai trešās valsts fiziskai vai juridiskai personai vai ir tās kontrolē un pirmā Puse pieņem vai patur spēkā pasākumus attiecībā uz trešo valsti, kuri:

- a) ir saistīti ar starptautiskā miera un drošības uzturēšanu, tostarp cilvēktiesību aizsardzību, un
- b) aizliedz darījumus ar minēto juridisko personu vai tās aptverto uzņēmumu, vai ja pasākumi tiktu pārkāpti vai apieti, šīs nodaļas priekšrocības piešķirot šai juridiskai personai vai uzņēmumam.

C IEDAĻA

Pakalpojumu pārrobežu tirdzniecība

8.14. PANTS

Darbības joma

1. Šī nodaļa attiecas uz Puses pasākumiem, kas skar pakalpojumu pārrobežu tirdzniecību, kuru veic otras Puses pakalpojumu sniedzējs. Minētie pasākumi cita starpā ir pasākumi, kas skar:
 - a) pakalpojuma izveidi, izplatīšanu, tirgzinību, pārdošanu vai sniegšanu;
 - b) pakalpojuma pirkšanu, izmantošanu vai apmaksu un
 - c) piekļuvi pakalpojumiem, kurus sniedz sabiedrībai kopumā saistībā ar pakalpojuma sniegšanu, un to izmantošanu.

2. Šī iedaļa neattiecas uz:

- a) kabotāžu jūras transporta pakalpojumos⁴⁰;
- b) gaisa pārvadājumu pakalpojumiem vai saistītiem pakalpojumiem gaisa pārvadājumu pakalpojumu atbalstam⁴¹, izņemot šādus:
 - i) gaisa kuģu remonta un apkopes pakalpojumus, kuru laikā gaisa kuģi neizmanto;

⁴⁰ Attiecībā uz Eiropas Savienību — neskarot to pasākumu darbības jomu, kurus var uzskatīt par kabotāžu saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem, iekšzemes kabotāža jūras transporta pakalpojumos, uz kuru attiecas šī iedaļa, aptver pasažieru vai preču pārvadājumus starp Eiropas Savienības dalībvalsts ostu vai vietu un citu ostu vai vietu, kas atrodas tajā pašā Eiropas Savienības dalībvalstī, ieskaitot tās kontinentālo šelfu, kā noteikts Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijā, un pārvadājumus, kas sākas un beidzas vienā un tajā pašā ostā vai vietā, kura atrodas Eiropas Savienības dalībvalstī.

⁴¹ Lielākai noteiktībai — šī iedaļa neattiecas uz pakalpojumu, kurā izmanto gaisa kuģi, kā galvenais mērķis nav preču vai pasažieru pārvadāšana, piemēram, mācību lidojumiem ugunsgrēka dzēšanai no gaisa, ievērojamu vietu apskati no gaisa, apsmidzināšanu, mērniecību, kartēšanu, fotografēšanu, lēkšanu ar izpletņiem, planiera vilkšanu, helikoptera izmantošanu mežizstrādes un celtniecības nozarē un citiem gaisā veiktiem pakalpojumiem lauksaimniecības, rūpniecības un inspicēšanas vajadzībām.

- ii) gaisa pārvadājumu pakalpojumu pārdošanu un tirgzinību;
 - iii) datorizētas rezervēšanas sistēmas (*CRS*) pakalpojumus un
 - iv) apkalpošanu uz zemes;
- c) publisko iepirkumu;
 - d) audiovizuālajiem pakalpojumiem un
 - e) subsīdijām, kā tās definētas un noteiktas 12. nodaļā.

8.15. PANTS

Piekļuve tirgum

Puse pēc teritoriālā apakšiedalījuma vai visā tās teritorijā nepatur spēkā vai nepieņem pasākumus, kas:

- a) nosaka ierobežojumus:
 - i) pakalpojumu sniedzēju skaitam skaitlisku kvotu, monopoluzņēmumu, ekskluzīvu pakalpojumu sniedzēju vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasību veidā⁴²;
 - ii) pakalpojumu darījumu vai aktīvu kopējai vērtībai skaitlisku kvotu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasību veidā vai
 - iii) pakalpojumu darījumu kopskaitam vai sniegto pakalpojumu kopējam daudzumam, kas izteikti noteiktās skaitliskās vienībās kvotu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasību veidā⁴³; vai

⁴² Panta a) punkta i) apakšpunkts ietver Puses pasākumus, ar kuriem tā kā priekšnosacījumu pakalpojumu pārrobežu sniegšanai pieprasa otras Puses pakalpojumu sniedzējam izveidot vai saglabāt jebkādu uzņēmumu veidu vai to, ka viņam jābūt rezidentam Puses teritorijā.

⁴³ Panta a) punkta iii) apakšpunkts neattiecas uz Puses pasākumiem, kas ierobežo sniedzamo pakalpojumu apjomu.

- b) vai ierobežo vai pieprasa īpašus juridiskās personas vai kopuzņēmumu veidus, kuru formā pakalpojumu sniedzējs var sniegt pakalpojumu.

8.16. PANTS

Valsts režīms

1. Katra Puse piešķir otras Puses pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, ko tā piešķir līdzīgiem saviem pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem.
2. Puse var izpildīt 1. punktā norādīto prasību, piešķirot otras Puses pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem vai nu formāli identisku režīmu, vai formāli atšķirīgu režīmu no tā, kādu tā piešķir līdzīgiem saviem pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem.
3. Formāli identisks vai formāli atšķirīgs režīms uzskatāms par mazāk labvēlīgu, ja tas izmaina konkurences apstākļus par labu vienas Puses pakalpojumiem vai pakalpojumu sniedzējiem salīdzinājumā ar otras Puses līdzīgiem pakalpojumiem vai pakalpojumu sniedzējiem.
4. Neko šajā pantā neinterpretē tā, ka Pusei tiek prasīts kompensēt neizdevīgus konkurences apstākļus, kas rodas attiecīgo pakalpojumu vai pakalpojumu sniedzēju ārvalsts statusa dēļ.

8.17. PANTS

Lielākās labvēlības režīms

1. Katra Puse piešķir otras Puses pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, ko tā piešķir līdzīgiem trešās valsts pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem.
2. Panta 1. punktu neinterpretē tā, ka Pusei tiek uzlikts pienākums attiecināt uz otras Puses pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem režīma priekšrocības, kas izriet no:
 - a) starptautiska nolīguma par nodokļu dubultas uzlikšanas novēršanu vai cita starptautiska nolīguma vai vienošanās, kas pilnīgi vai galvenokārt attiecas uz nodokļiem, vai
 - b) spēkā esošiem vai turpmākiem pasākumiem, kas paredz kvalifikācijas atzīšanu, licences vai piesardzības pasākumus, kas noteikti *GATS* VII pantā vai *GATS* pielikuma par finanšu pakalpojumiem 3. punktā.

8.18. PANTS

Neatbilstīgi pasākumi

1. Nolīguma 8.15. līdz 8.17. pantu nepiemēro
 - a) spēkā esošam neatbilstīgam pasākumam, ko Puse īsteno šādā līmenī:
 - i) Eiropas Savienībā —
 - A) Eiropas Savienība, kā noteikts tās sarakstā 8.-B pielikuma I pielikumā;
 - B) kādas Eiropas Savienības dalībvalsts centrālā valdība, kā noteikts Eiropas Savienības sarakstā 8.-B pielikuma I pielikumā;
 - C) kādas Eiropas Savienības dalībvalsts reģionālā valdība, kā noteikts Eiropas Savienības sarakstā 8.-B pielikuma I pielikumā, vai
 - D) vietējā pašvaldība, kas nav minēta C) apakšpunktā, un

ii) Japānā —

A) centrālā valdība, kā noteikts Japānas sarakstā 8.-B pielikuma I pielikumā;

B) prefektūra, kā noteikts Japānas sarakstā 8.-B pielikuma I pielikumā, vai

C) vietējās pašvaldības, izņemot prefektūras;

b) šā punkta a) apakšpunktā norādīta jebkura neatbilstīga pasākuma turpināšanai vai tūlītējai atjaunošanai vai

c) grozījumiem vai izmaiņām jebkurā neatbilstīgā pasākumā, kas minēts a) un b) apakšpunktā, ar nosacījumu, ka grozījums vai izmaiņas nesamazina pasākuma atbilstību 8.15. līdz 8.17. pantam, kāda tā bijusi tieši pirms grozījumiem vai izmaiņām.

2. Nolīguma 8.15. līdz 8.17. pantu nepiemēro jebkādam Puses pasākumam attiecībā uz nozarēm, apakšnozarēm vai darbībām, kas uzskaitītas tās sarakstā 8.-B pielikuma II pielikumā.

8.19. PANTS

Priekšrocību liegšana

Puse var liegt šīs nodaļas priekšrocības otras Puses pakalpojuma sniedzējam, kas ir otras Puses juridiska persona, un šā pakalpojuma sniedzēja pakalpojumiem, ja minētā juridiskā persona pieder kādai trešās valsts fiziskai vai juridiskai personai vai ir tās kontrolē un pirmā Puse pieņem vai patur spēkā pasākumus attiecībā uz trešo valsti, kuri:

- a) ir saistīti ar starptautiskā miera un drošības uzturēšanu, tostarp cilvēktiesību aizsardzību; un
- b) aizliedz darījumus ar šo pakalpojumu sniedzēju, vai ja pasākumi tiktu pārkāpti vai apieti, ja šīs nodaļas priekšrocības tiktu piešķirtas šim pakalpojumu sniedzējam vai tā pakalpojumiem.

D IEDAĻA

Fizisku personu ieceļošana un pagaidu uzturēšanās

8.20. PANTS

Vispārīgi noteikumi un darbības joma

1. Šajā iedaļā ir atspoguļotas nostiprinātās tirdzniecības attiecības starp Pusēm, kā arī Pušu vēlēšanās veicināt fizisko personu ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos darījumu nolūkos, pamatojoties uz savstarpīguma principu, un nodrošināt procesa pārredzamību.
2. Šī iedaļa attiecas uz Puses pasākumiem, kas ietekmē to otras Puses fizisko personu ieceļošanu pirmajā Pusē, kuras ir viesdarbinieki uzņēmējdarbības veikšanas nolūkos, uzņēmuma ietvaros pārcelti darbinieki, ieguldītāji, līgumpakalpojumu sniedzēji, neatkarīgi profesionāļi un īstermiņa viesdarbinieki, un uz pasākumiem, kas skar šo personu darījumdarbību to pagaidu uzturēšanās laikā pirmajā Pusē.
3. Ciktāl šajā nodaļā nav ietvertas saistības, turpina piemērot visas Puses normatīvajos aktos ietvertās prasības attiecībā uz ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos, tostarp noteikumus attiecībā uz uzturēšanās ilgumu.

4. Neatkarīgi no šīs iedaļas noteikumiem turpina piemērot visas prasības, kas paredzētas Puses normatīvajos aktos attiecībā uz nodarbinātību un sociālās nodrošināšanas pasākumiem, tostarp noteikumus par minimālajām algām un koplīgumiem.

5. Saistības attiecībā uz fizisku personu ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos darījumu nolūkos nepiemēro gadījumos, kad ieceļošanas un pagaidu uzturēšanās nolūks vai sekas ir iejaukties vai citādi ietekmēt jebkādu darbinieku vai vadības strīdu vai sarunas vai jebkuras minētajā strīdā iesaistītas fiziskas personas nodarbinātību.

8.21. PANTS

Definīcijas

Šajā iedaļā

- a) “viesdarbinieki uzņēmējdarbības veikšanas nolūkos” ir Puses fiziskas personas, kuras strādā vadošos amatos, atbild par uzņēmuma izveidi, nepiedāvā un nesniedz pakalpojumus, neveic nekādu saimniecisku darbību, izņemot attiecīgajai uzņēmējdarbībai nepieciešamo, un nesaņem atlīdzību otrajā Pusē;

b) “līgumpakalpojumu sniedzēji” ir:

- i) attiecībā uz ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos Eiropas Savienībā — fiziskas personas, ko nodarbina Japānas juridiska persona, kura pati nav darbā iekārtošanas un personāla nodrošināšanas pakalpojumu aģentūra, nav izveidota Eiropas Savienības teritorijā un ir labā ticībā noslēgusi līgumu par pakalpojumu sniegšanu galapatērētājam Eiropas Savienībā, un līguma par pakalpojumu sniegšanu izpildei ir vajadzīga aģentūras darbinieku pagaidu klātbūtne Eiropas Savienībā⁴⁴;
- ii) attiecībā uz ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos Japānā — Eiropas Savienības fiziskas personas, kas ir tādas Eiropas Savienības juridiskas personas darbinieki, kura neveic uzņēmējdarbību Japānā, ar nosacījumu, ka ir izpildītas šādas prasības:
 - A) ir noslēgts pakalpojumu sniegšanas līgums starp Japānas juridisku personu un Eiropas Savienības juridisku personu, kas neveic uzņēmējdarbību Japānā;
 - B) Japānas kompetenta imigrācijas iestāde, ņemot vērā A) apakšpunktā minēto pakalpojumu sniegšanas līgumu, konstatē, ka ir noslēgts darba līgums starp Eiropas Savienības fizisko personu un Japānas juridisko personu, un

⁴⁴ Panta b) punkta i) apakšpunktā minētais līgums par pakalpojumu sniegšanu atbilst normatīvo aktu prasībām, kas ir spēkā līguma izpildes vietā.

C) pakalpojumu sniegšanas līgums, kas minēts A) apakšpunktā, nav pakalpojumu līgums par darbā iekārtošanu un personāla nodrošināšanu (*CPC* 872), un darba līgums, kas minēts B) apakšpunktā, atbilst attiecīgajiem Japānas normatīvajiem aktiem;

c) “neatkarīgi speciālisti” ir:

- i) attiecībā uz ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos Eiropas Savienībā — fiziskas personas, kas nodarbojas ar pakalpojuma sniegšanu un veic uzņēmējdarbību pašnodarbinātu personu statusā Japānas teritorijā, kas neveic uzņēmējdarbību Eiropas Savienības teritorijā un kas ir labā ticībā noslēgušas tādu līgumu (neizmantojot darbā iekārtošanas un personāla nodrošināšanas pakalpojumu aģentūru) par pakalpojumu sniegšanu galapatērētājam Eiropas Savienībā, un līguma par pakalpojumu sniegšanu izpildei ir vajadzīga šo personu pagaidu klātbūtne Eiropas Savienībā⁴⁵, un
- ii) attiecībā uz ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos Japānā — fiziskas personas, kas iesaistīsies darījumdarbībā, sniedzot pakalpojumus, to pagaidu uzturēšanās laikā Japānā, pamatojoties uz personisku līgumu ar Japānas juridisku personu;

⁴⁵ Līgums par pakalpojumu sniegšanu, kas minēts c) punkta i) apakšpunktā, atbilst normatīvo aktu prasībām, kuras ir spēkā līguma izpildes vietā.

d) “uzņēmuma ietvaros pārcelti darbinieki” ir fiziskas personas, kuras ir nodarbinājuši Puses juridiska persona vai kuras ir bijuši tajā partneri uz laikposmu, kas nav mazāks par vienu gadu tieši pirms dienas, kad iesniegts pieteikums par ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos otras Puses teritorijā, un kuras tiek uz laiku pārceltas uz tādu uzņēmumu otras Puses teritorijā, kas ir minētās juridiskās personas uzņēmuma grupas daļa – tā var būt cita starpā pārstāvniecība, meitasuzņēmums, filiāle vai galvenais uzņēmums, ar nosacījumu, ka ir ievēroti šādi nosacījumi:

i) attiecīgajai fiziskajai personai ir jāietilpst vienā no šādām kategorijām:

A) vadītāji — vadošos amatos strādājošas personas, kas galvenokārt virza uzņēmuma vadīšanu, saņemot vispārēju uzraudzību vai norādījumus galvenokārt no uzņēmuma direktoru padomes vai akcionāriem vai tiem līdzvērtīgām personām, un kas pilda vismaz šādas funkcijas:

- 1) vada uzņēmumu vai tā nodaļu;
- 2) pārrauga un kontrolē citu pārraugošo, profesionālo vai vadošo darbinieku darbu vai
- 3) īsteno personiskas pilnvaras pieņemt darbā un atlaist vai ieteikt pieņemt darbā un atlaist darbiniekus, vai veikt citas ar personālu saistītas darbības, vai

- B) speciālisti — personas, kam ir specializētas zināšanas, kuras ir būtiskas uzņēmuma ražošanas procesam, pētnieciskajām iekārtām, metodēm, procesiem, procedūrām vai vadībai, un
- ii) attiecībā uz Eiropas Savienību — novērtējot B) apakšpunkta i) daļā minētās zināšanas, ņem vērā ne tikai uzņēmumam svarīgas zināšanas, bet arī to, vai fiziskajai personai ir augsts kvalifikācijas līmenis saistībā ar darba vai aroda veidu, kurā nepieciešamas specifiskas tehniskas zināšanas, tostarp piederība akreditētai profesijai, un
- e) “ieguldītāji” ir fiziskas personas, kas, darbojoties uzraudzības vai izpildamatā, otrā Pusē izveido tādu uzņēmumu un attīsta vai vada minētā uzņēmuma darbību, kuram minētā persona vai juridiskā persona, kas nodarbina minēto personu, ir nodevusi ievērojamu kapitāla summu vai ir šīs nodošanas procesā.

8.22. PANTS

Vispārīgi pienākumi

1. Puse atļauj ieceļot un tās teritorijā uzturēties pagaidu kārtā otras Puses fiziskām personām darījumu nolūkos saskaņā ar šo iedaļu un 8.-B pielikuma III un IV pielikumu, ar nosacījumu, ka minētās personas ievēro pirmās Puses imigrācijas tiesību aktus un noteikumus, kas piemērojami ieceļošanas un pagaidu uzturēšanās jomā.
2. Katra Puse piemēro tās pasākumus attiecībā uz šīs iedaļas noteikumiem saskaņā ar Pušu vēlni, kas izklāstīta 8.20. panta 1. punktā, un jo īpaši piemēro minētos pasākumus, lai izvairītos no tā, ka nepamatoti tiek pasliktināta vai aizkavēta preču vai pakalpojumu tirdzniecība vai uzņēmuma izveide, vai saimnieciskā darbība saskaņā ar šo nolīgumu.
3. Katras Puses veiktie pasākumi, lai atvieglotu un paātrinātu procedūras saistībā ar otras Puses fizisko personu ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos darījumdarbības nolūkos, atbilst 8.-C pielikumam.

8.23. PANTS

Pārredzamība

1. Puse publisko informāciju par to otras Puses fizisko personu ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos, kas minētas 8.20. panta 2. punktā.
2. Panta 1. punktā minētajā informācijā attiecīgā gadījumā norāda:
 - a) kategoriju, kāda ir vīzām, uzturēšanās atļaujām vai cita veida atļaujām, kas attiecas uz personas ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos;
 - b) nepieciešamo dokumentāciju un nosacījumus, kas jāizpilda;
 - c) metodi pieteikuma aizpildīšanai un iespējas iesnieguma iesniegšanai, piemēram, konsulārajās iestādēs vai tiešsaistē;
 - d) maksu par pieteikuma iesniegšanu un indikatīvu pieteikuma apstrādes grafiku;
 - e) maksimālo uzturēšanās ilgumu katram atļaujas veidam, kas minēts a) apakšpunktā;

- f) iespējamās pagarināšanas vai atjaunošanas nosacījumus;
 - g) noteikumus attiecībā uz pavadošām apgādājamām personām;
 - h) pieejamās pārskatīšanas vai pārsūdzības procedūras un
 - i) attiecīgos vispārpiemērojamos tiesību aktus, kas attiecas uz fizisko personu ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos.
3. Attiecībā uz 1. un 2. punktā minēto informāciju katra Puse cenšas nekavējoties informēt otru Pusi par visām jaunajām prasībām un procedūrām vai izmaiņām prasībās un procedūrās, ko Puse ievieš un kas faktiski ietekmē ieceļošanas un pagaidu uzturēšanās atļauju izsniegšanu un attiecīgā gadījumā — darba atļauju izsniegšanu pirmajā Pusē.

8.24. PANTS

Citās iedaļās noteikti pienākumi

1. Ar šo nolīgumā neuzliek nekādus pienākumus Pusēm attiecībā uz tās imigrācijas pasākumiem, izņemot tos, kas konkrēti noteikti šajā iedaļā.

2. Neskarot nevienu lēmumu, ar kuru otras Puses fiziskai personai atļauj ieceļot atbilstoši šīs iedaļas noteikumiem, tostarp attiecībā uz atļauto uzturēšanās ilgumu atbilstoši šādai atļaujai:

a) pienākumi, kas noteikti 8.7. līdz 8.11. pantā un uz ko attiecas

i) 8.6. pants un

ii) 8.12. pants, ciktāl pasākums ietekmē režīmu, kuru piemēro fiziskām personām, kas darījumu nolūkos atrodas otras Puses teritorijā,

ar šo tiek iekļauti šajā iedaļā, kļūst par tās daļu un attiecas uz pasākumiem, kuri ietekmē režīmu, ko piemēro fiziskām personām, kuras darījumu nolūkos atrodas otras Puses teritorijā kā viesdarbinieki uzņēmējdarbības veikšanas nolūkos, uzņēmuma ietvaros pārcelti darbinieki un ieguldītāji, kā definēts 8.21. pantā-;

b) pienākumi, kas noteikti 8.15. līdz 8.16. pantā un uz ko attiecas

i) 8.14. pants un

ii) 8.18. pants, ciktāl pasākums ietekmē režīmu, kuru piemēro fiziskām personām, kas darījumu nolūkos atrodas otras Puses teritorijā,

ar šo tiek iekļauti šajā iedaļā, kļūst par tās daļu un attiecas uz pasākumiem, kuri ietekmē režīmu, ko piemēro fiziskām personām, kuras darījumu nolūkos atrodas otras Puses teritorijā un ietilpst šādās kategorijās:

i) līgumpakalpojumu sniedzēji un neatkarīgie speciālisti, kā definēts 8.21. pantā, visās nozarēs, kas uzskaitītas 8.-B pielikuma IV pielikumā, un

ii) 8.27. pantā minētie īstermiņa viesdarbinieki — saskaņā ar 8.-B pielikuma III pielikumu, un

c) pienākumi, kas noteikti 8.17. pantā un uz ko attiecas

i) 8.14. pants un

ii) 8.18. pants tiktāl, ciktāl pasākums ietekmē režīmu, kuru piemēro fiziskām personām, kas darījumu nolūkos atrodas otras Puses teritorijā,

ar šo tiek iekļauti šajā iedaļā, kļūst par tās daļu un attiecas uz pasākumiem, kuri ietekmē režīmu, ko piemēro fiziskām personām, kuras darījumu nolūkos atrodas otras Puses teritorijā un ietilpst šādās kategorijās:

i) līgumpakalpojumu sniedzēji un neatkarīgie speciālisti, kā definēts 8.21. pantā, un

ii) 8.27. pantā minētie īstermiņa viesdarbinieki.

3. Lielākai noteiktībai — 2. punktā minētie pienākumi neattiecas uz pasākumiem, ko piemēro, izsniedzot atļaujas ieceļošanai kādā Pusē minētās Puses vai trešās valsts fiziskām personām.

8.25. PANTS

Viesdarbinieki uzņēmējdarbības veikšanas nolūkos, uzņēmuma ietvaros pārcelti darbinieki un ieguldītāji

1. Katra Puse atļauj ieceļot un uzturēties tajā pagaidu kārtā otras Puses viesdarbiniekiem uzņēmējdarbības veikšanas nolūkos, uzņēmuma ietvaros pārceltiem darbiniekiem un ieguldītājiem saskaņā ar 8.-B pielikuma III pielikumu.
2. Puse nepieņem vai neatstāj spēkā ierobežojumus, kuri izteikti skaitlisko kvotu veidā vai kā prasība veikt ekonomiskās nepieciešamības pārbaudi pēc teritoriālā apakšiedalījuma vai visā tās teritorijā, attiecībā uz fizisko personu kopskaitu, kam atļauts ieceļot saskaņā ar 1. punktu, konkrētā nozarē vai apakšnozarē.

8.26. PANTS

Līgumpakalpojumu sniedzēji un neatkarīgie speciālisti

1. Katra Puse atļauj ieceļot un uzturēties tajā pagaidu kārtā otras Puses līgumpakalpojumu sniedzējiem un neatkarīgiem speciālistiem saskaņā ar 8.-B pielikuma IV pielikumu.

2. Ja vien 8.-B pielikuma IV pielikumā nav noteikts citādi, Puse nepieņem vai neatstāj spēkā ierobežojumus skaitlisku ierobežojumu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes veidā attiecībā uz to otras Puses līgumpakalpojumu sniedzēju un neatkarīgo speciālistu kopskaitu, kam atļauta ieceļošana.

8.27. PANTS

Īstermiņa viesdarbinieki

1. Katra Puse atļauj ieceļot un uzturēties tajā pagaidu kārtā otras Puses īstermiņa viesdarbiniekiem saskaņā ar 8.-B pielikuma III pielikumu, ja tiek ievēroti šādi nosacījumi:

- a) īstermiņa viesdarbinieki nav iesaistīti savu preču pārdošanā vai pakalpojumu sniegšanā plašai sabiedrībai;
- b) īstermiņa viesdarbinieki savā vārdā nesaņem atlīdzību no tās Puses, kuras teritorijā tie uzturas pagaidu kārtā, un
- c) īstermiņa viesdarbinieki nav iesaistīti pakalpojumu sniegšanā, izpildot līgumu, kurš noslēgts starp juridisku personu, kas neveic uzņēmējdarbību tās Puses teritorijā, kurā viesdarbinieki uzturas pagaidu kārtā, un patērētāju tajā, izņemot gadījumus, kas paredzēti 8.-B pielikuma III pielikumā.

2. Ja vien 8.-B pielikuma III pielikumā nav noteikts citādi, katra Puse atļauj ieceļot īstermiņa viesdarbiniekiem, neprasot darba atļauju, ekonomisko vajadzību pārbaudi vai citas līdzīga nolūka iepriekšējas apstiprināšanas procedūras.

8.28. PANTS

Kontaktpunkti

Katra Puse, šim nolīgumam stājoties spēkā, norīko kontaktpunktu, lai nodrošinātu šīs nodaļas efektīvu īstenošanu un darbību, un paziņo otrai Pusei kontaktinformāciju, tai skaitā informāciju par attiecīgajām amatpersonām. Puses nekavējoties informē viena otru par visām izmaiņām minētajā kontaktinformācijā.

E IEDAĻA

Tiesiskais regulējums

1. APAKŠIEDAĻA

Iekšzemes regulējums

8.29. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Šo apakšiedaļu piemēro Puses pasākumiem, kas saistīti ar licencēšanas prasībām un procedūrām, kvalifikācijas prasībām un procedūrām un tehniskajiem standartiem⁴⁶, kuri ietekmē:
 - a) pakalpojumu pārrobežu tirdzniecību, kā definēts 8.2. panta d) punktā;
 - b) uzņēmuma izveidi, kā definēts 8.2. panta i) punktā, vai saimniecisko darbību, kā definēts 8.2. panta p) punktā, vai

⁴⁶ Lielākai noteiktībai — ciktāl pasākumi attiecas uz tehniskajiem standartiem, šo apakšiedaļu piemēro tikai tādiem pasākumiem, kas ietekmē pakalpojumu tirdzniecību.

c) pakalpojuma sniegšanu, izmantojot Puses fiziskas personas klātbūtni otras Puses teritorijā saskaņā ar 8.24. pantu.

2. Šo apakšiedaļu nepiemēro šādiem Puses pasākumiem, kas saistīti ar licencēšanas prasībām un procedūrām, kvalifikācijas prasībām un procedūrām un tehniskajiem standartiem:

a) saskaņā ar pasākumu, kas neatbilst 8.7. vai 8.8. pantam un ir noteikts 8.12. panta 1. punkta a) līdz c) apakšpunktā vai neatbilst 8.15. vai 8.16. pantam un ir noteikts 8.18. panta 1. punkta a) līdz c) apakšpunktā, vai

b) saskaņā ar pasākumu, kas minēts 8.12. panta 2. punktā vai 8.18. panta 2. punktā.

3. Šajā apakšiedaļā „kompetentā iestāde” ir centrāla, reģionāla vai vietēja valdība vai iestāde vai nevalstiska organizācija, kura īsteno pilnvaras, ko tai deleģējusi centrālā, reģionālā vai vietējā valdība vai iestāde, un kurai ir tiesības pieņemt lēmumu par atļauju sniegt pakalpojumu, tai skaitā izveidojot uzņēmumu, vai par atļauju izveidot uzņēmumu, lai veiktu saimniecisku darbību, kas nav pakalpojums.

8.30. PANTS

Licencēšanas un kvalificēšanas nosacījumi

Pasākumu, kas attiecas uz katras Puses licencēšanas prasībām un procedūrām un kvalifikācijas prasībām un procedūrām, pamatā ir šādi kritēriji:

- a) skaidrība,
- b) objektivitāte,
- c) pārredzamība,
- d) iepriekšēja publiskošana un
- e) pieejamība.

8.31. PANTS

Licencēšanas un kvalificēšanas procedūras

1. Licencēšanas un kvalificēšanas procedūras ir skaidras, iepriekš publiskas un nodrošina to, ka pieteikumi tiek izskatīti objektīvi un taisnīgi.
2. Licencēšanas un kvalificēšanas procedūras ir iespējami vienkāršas un pašas par sevi nav ierobežojums pakalpojumu sniegšanai vai citas saimnieciskās darbības veikšanai. Jebkādai licencēšanas maksai⁴⁷, ko pieteikuma iesniedzējam var noteikt par tā pieteikumu, vajadzētu būt samērīgai un pārredzamai, un pati par sevi tā nav ierobežojums pakalpojuma sniegšanai vai citas saimnieciskās darbības veikšanai.
3. Kompetentās iestādes licencēšanas procesā izmantotās procedūras un pieņemtie lēmumi ir objektīvi attiecībā uz visiem pieteikuma iesniedzējiem. Kompetentajai iestādei tās lēmuma pieņemšanā vajadzētu būt neatkarīgai un tai nebūtu jāatskaitās nevienai personai, kas sniedz pakalpojumus vai veic citu saimniecisko darbību, kurai nepieciešama licence.

⁴⁷ Licencēšanas maksa neietver maksu par dabas resursu izmantošanu, izsoles maksu, maksu par konkursa rīkošanu vai citām nediskriminējošām koncesiju piešķiršanas metodēm, vai obligātos maksājumus par universālā pakalpojuma sniegšanu.

4. Ja ir noteikts konkrēts laikposms pieteikumu iesniegšanai, kompetentā iestāde atvēl pieteikuma iesniedzējam samērīgu laikposmu pieteikuma iesniegšanai. Kompetentā iestāde sāk pieteikuma izskatīšanu bez liekas vilcināšanās. Ja iespējams, kompetentajai iestādei vajadzētu pieteikumu elektroniskā formātā pieņemt ar tādiem pašiem autentiskuma nosacījumiem kā pieteikumus papīra formā.
5. Kompetentā iestāde pabeidz pieteikuma apstrādi, tostarp pieņem galīgo lēmumu, samērīgā laikposmā no pilnīga pieteikuma iesniegšanas brīža. Katra Puse cenšas izstrādāt indikatīvu grafiku pieteikuma apstrādei un minēto grafiku pēc tā pieņemšanas publisko.
6. Kompetentā iestāde samērīgā laikposmā pēc tāda pieteikuma saņemšanas, ko tā uzskata par nepilnīgu, informē pieteikuma iesniedzēju un, ciktāl iespējams, norāda nepieciešamo papildu informāciju, lai pieteikums būtu pilnīgs, un dod iespēju novērst nepilnības.
7. Kompetentajai iestādei, ja iespējams, būtu jāpieņem apliecinātas kopijas dokumentu oriģinālu vietā.

8. Ja kompetentā iestāde noraida pieteikumu, tā pieteikuma iesniedzēju informē parasti rakstiski un bez liekas vilcināšanās. Pēc pieteikuma iesniedzēja pieprasījuma tā arī informē pieteikuma iesniedzēju par pieteikuma noraidīšanas iemesliem un termiņu minētā lēmuma pārsūdzēšanai.
9. Kompetentā iestāde piešķir licenci, tiklīdz tā pēc pienācīgas pārbaudes konstatē, ka pieteikuma iesniedzējs atbilst nosacījumiem licences saņemšanai.
10. Kompetentā iestāde nodrošina, ka licence pēc tās piešķiršanas stājas spēkā bez liekas kavēšanās un saskaņā ar noteikumiem, kas tajā norādīti.

8.32. PANTS

Tehniskie standarti

Katra Puse mudina savas kompetentās iestādes, tām pieņemot tehniskos standartus, pieņemt tehniskos standartus, kas izstrādāti atklātos un pārredzamos procesos, un mudina visas izraudzītās iestādes tehnisko standartu izstrādē izmantot atklātus un pārredzamus procesus.

2. APAKŠIEDAĻA

Vispārpiemērojami noteikumi

8.33. PANTS

Vispārpiemērojamu pasākumu izpilde

1. Katra Puse nodrošina, ka visi vispārpiemērojami pasākumi, kas ietekmē pakalpojumu tirdzniecību, tiek izpildīti pamatoti, objektīvi un taisnīgi.
2. Panta 1. punktu nepiemēro
 - a) tāda pasākuma aspektiem, kas neatbilst 8.7. vai 8.8. pantam un ir noteikti 8.12. panta 1. punkta a) līdz c) apakšpunktā vai neatbilst 8.15. vai 8.16. pantam un ir noteikti 8.18. panta 1. punkta a) līdz c) apakšpunktā, vai
 - b) pasākumam, kas minēts 8.12. panta 2. punktā vai 8.18. panta 2. punktā.

8.34. PANTS

Procedūra administratīvo lēmumu pārskatīšanai

1. Katra Puse nodrošina vispārējas, arbitrāžas vai administratīvas tiesas vai procedūras, kurās noteikts, ka pēc skarta otras Puses uzņēmēja vai pakalpojumu sniedzēja pieprasījuma tiek ātri pārbaudīti, pamatotos gadījumos nosakot atbilstīgus tiesiskās aizsardzības līdzekļus, administratīvie lēmumi, kas ietekmē:
 - a) pakalpojumu pārrobežu tirdzniecību, kā definēts 8.2. panta d) punktā;
 - b) uzņēmuma izveidi, kā definēts 8.2. panta i) punktā, vai saimniecisko darbību, kā definēts 8.2. panta p) punktā, vai
 - c) pakalpojuma sniegšanu, izmantojot Puses fiziskas personas klātbūtni otras Puses teritorijā saskaņā ar 8.24. pantu.
2. Ja 1. punktā minētās procedūras nav neatkarīgas no iestādes, kurai uzticēts attiecīgais administratīvais lēmums, katra Puse nodrošina, lai procedūras faktiski ļautu izskatīt lietu objektīvi un taisnīgi.

8.35. PANTS

Savstarpēja atzīšana

1. Nekas šajā iedaļā neliedz Pusei pieprasīt, lai fiziskām personām būtu nepieciešamā kvalifikācija vai profesionālā pieredze, kas attiecīgajā darbības nozarē noteikta teritorijā, kurā tiek sniegts pakalpojums.
2. Katra Puse mudina attiecīgās profesionālās struktūras savā teritorijā sniegt ieteikumu komitejai par savstarpējo atzīšanu, lai uzņēmēji un pakalpojumu sniedzēji kopumā vai daļēji izpildītu attiecīgās Puses piemērotos kritērijus uzņēmējiem un pakalpojumu sniedzējiem attiecībā uz atļauju izsniegšanu, licencēšanu, darbību un sertificēšanu un jo īpaši profesionālo pakalpojumu jomā.
3. Saņemot 2. punktā minēto kopīgo ieteikumu, komiteja samērīgā laikposmā izskata minēto ieteikumu, lai noteiktu tā atbilstību šim nolīgumam, un, pamatojoties uz ieteikumā sniegto informāciju, jo īpaši izvērtē:
 - a) kāds ir standartu un kritēriju, ko katra Puse piemēro 2. punktā minēto atļauju izsniegšanai, licencēšanai, darbībai un sertificēšanai, konverģences apmērs un

- b) kāda ir savstarpējas atzīšanas nolīguma iespējamā ekonomiskā vērtība attiecībā uz 2. punktā minēto atļauju izsniegšanu, licencēšanu, darbību un sertificēšanu.
4. Ja minētās prasības ir izpildītas, komiteja sagatavo nepieciešamos pasākumus sarunu risināšanai. Pēc tam Puses ar to kompetento iestāžu starpniecību sāk sarunas par savstarpējas atzīšanas nolīgumu par 2. punktā minēto atļauju izsniegšanu, licencēšanu, darbību un sertificēšanu.
5. Visi savstarpējas atzīšanas nolīgumi, ko Puses var noslēgt, atbilst PTO dibināšanas līguma, jo īpaši *GATS* VII panta attiecīgajiem noteikumiem.

3. APAKŠIEDAĻA

Pasta un kurjeru pakalpojumi

8.36. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Šajā apakšiedaļā izklāstīti regulējuma principi attiecībā uz pasta un kurjeru pakalpojumiem, un tā attiecas uz Puses pasākumiem, kas ietekmē tirdzniecību ar pasta un kurjeru pakalpojumiem.

2. Šajā apakšiedaļā

- a) “licence” ir licence, ko Puses neatkarīga regulatīvā iestāde saskaņā ar attiecīgās Puses normatīvajiem aktiem var pieprasīt individuālam piegādātājam, lai minētais piegādātājs piedāvātu pasta un kurjeru pakalpojumus, un
- b) “universālais pakalpojums” ir noteiktas kvalitātes pastāvīgo pasta pakalpojumu sniegšana par pieņemamām cenām visiem lietotājiem visās vietās kādas Puses teritorijā.

8.37. PANTS

Universālais pakalpojums

1. Katrai Pusei ir tiesības noteikt tās universālā pakalpojuma saistības, kuras tā vēlas saglabāt. Minētās saistības neuzskatīs par konkurenci kropļojošām *per se*, ja tās administrē pārredzami, bez diskriminācijas un neitrāli attiecībā uz konkurenci un ja tās nav vairāk apgrūtināšas, nekā nepieciešams tāda veida universālā pakalpojuma nodrošināšanai, kādu to definējusi Puse attiecībā uz visiem pakalpojumu sniedzējiem, uz kuriem attiecas saistības.

2. Katra Puse nosaka universālā pakalpojuma saistību darbības jomu atbilstoši tās tiesību aktiem pasta jomā vai citiem ierastiem līdzekļiem, pilnībā ņemot vērā minētās Puses lietotāju vajadzības un apstākļus valstī, tostarp tirgus spēkus.

3. Katra Puse nodrošina to, ka pasta un kurjeru pakalpojumu sniedzējs Puses teritorijā, uz kuru attiecas universālā pakalpojuma saistības atbilstoši Puses normatīvajiem aktiem, neveic šādas darbības:

- a) izņemot citu uzņēmumu darbībumdarbības, ko finansē, šķērssubsidējot ar ienākumiem, kuri gūti no universālā pakalpojuma — nesniedz kurjerpasta (*EMS*)⁴⁸ vai jebkurus citus pakalpojumus, kas nav universālais pakalpojums, tādā veidā, ka tas ir privāts monopols, kurš attiecīgi ir pretrunā 3. pantam Japānas Likumā par privāto monopolu aizliegumu un godīgas tirdzniecības saglabāšanu (1947. gada likums nr. 54.), vai tādā veidā, ka tiek ļaunprātīgi izmantots dominējošais stāvoklis tirgū, kas ir pretrunā Savienības konkurences tiesībām⁴⁹; vai

⁴⁸ Šajā daļā “kurjerpasta pakalpojumi (*EMS*)” ir pakalpojumi, kas minēti 1. panta 1.3. apakšpunktā Pasaules Pasta konvencijā, kas noslēgta Stambulā 2016. gada 6. oktobrī.

⁴⁹ Lielākai noteiktībai — uz katras Puses tiesību aktu konkurences jomā un ar tiem saistīto konkurences iestādes lēmumu izpildi attiecas 11. nodaļas noteikumi.

- b) nepamatoti nerada nošķīrumu starp pakalpojumu saņēmējiem, piemēram, liela apjoma sūtītājiem vai konsolidētājiem, ja dominē līdzīgi apstākļi attiecībā uz maksām un noteikumiem par pieņemšanu, piegādi, pārsūtīšanu, atpakaļsūtīšanu un pakalpojuma, uz ko attiecas universālā pakalpojuma saistības, piegādei nepieciešamo dienu skaitu.

8.38. PANTS

Robežprocedūras

1. Robežprocedūras attiecībā uz starptautiskajiem pasta pakalpojumiem un starptautiskajiem kurjeru pakalpojumiem⁵⁰ izpilda saskaņā ar attiecīgajiem starptautiskajiem nolīgumiem un katras Puses normatīvajiem aktiem.

⁵⁰ Šajā pantā "starptautiski pasta pakalpojumi" ir pakalpojumi, ko Pasaules Pasta konvencijas 1. panta 1.12. apakšpunktā noteiktie izraudzītie operatori sniedz saskaņā ar Pasaules Pasta savienības aktiem.

"Starptautiskie kurjeru pakalpojumi" ir pakalpojumi, kas ietver dokumentu, sīkpaku un preču savākšanu, šķirošanu, pārvadāšanu un piegādi uz ārvalstu galamērķiem, un šos pakalpojumus nereglamentē Pasaules Pasta savienības akti.

2. Neskarot 1. punktu, katra Puse nepamatoti nepiešķir mazāk labvēlīgu režīmu attiecībā uz starptautisko kurjeru pakalpojumu robežprocedūrām nekā tas, ko tā piešķir starptautiskiem pasta pakalpojumiem.

8.39. PANTS

Licences

1. Katra Puse var pieprasīt, ka to pakalpojumu sniegšanai, uz ko attiecas šī apakšiedaļa, nepieciešama licence.
2. Ja Puse pieprasa licenci, tā publisko šādu informāciju:
 - a) visus licencēšanas kritērijus un laikposmu, kas parasti vajadzīgs, lai pieņemtu lēmumu par licences pieteikumu, un
 - b) licences noteikumus.

3. Ja kompetentā iestāde noraida pieteikumu, tā pēc pieprasījuma informē pieteikuma iesniedzēju par licences pieteikuma noraidīšanas iemesliem. Katra Puse nodrošina pārsūdzības procedūru, izveidojot neatkarīgu struktūru, kas ir pieejama pieteikuma iesniedzējiem, kuriem atteikta licence. Šāda procedūra ir pārredzama, nediskriminējoša un balstīta uz objektīviem kritērijiem.

8.40. PANTS

Regulatīvās struktūras neatkarība

Katra Puse nodrošina, ka:

- a) tās regulatīvā iestāde⁵¹ attiecībā uz pakalpojumiem, uz kuriem attiecas šī apakšsadaļa, ir juridiski nošķirta no visiem minēto pakalpojumu sniedzējiem un nav pārskatatbildīgas to priekšā, un
- b) saskaņā ar katras Puses normatīvajiem aktiem, regulatīvās iestādes lēmumi un izmantotās procedūras ir objektīvas.

⁵¹ Šajā pantā minētā regulatīvā iestāde neietver katras Puses muitas iestādes.

4. APAKŠIEDAĻA

Telesakaru pakalpojumi

8.41. PANTS

Darbības joma

1. Šajā apakšiedaļā izklāstīti regulējuma principi attiecībā uz visiem telesakaru pakalpojumiem un Puses piemērotiem pasākumiem, kas ietekmē tirdzniecību ar telesakaru pakalpojumiem, kuri ietver signālu, ieskaitot cita starpā video un audio signālu pārraidi (neatkarīgi no protokolu veidiem un izmantotās tehnoloģijas), izmantojot publiskos telesakaru transporta tīklus.
2. Šī apakšiedaļa neattiecas uz pasākumiem, kas ietekmē:
 - a) apraides pakalpojumus, kā tie definēti katras Puses normatīvajos aktos, un
 - b) pakalpojumus, ar ko nodrošina vai veic redakcionālu kontroli pār saturu, kuru pārraida, izmantojot telesakaru transporta tīklus un pakalpojumus.

3. Neatkarīgi no 2. punkta a) apakšpunkta apraides pakalpojumu sniedzēju uzskata par publisko telesakaru transporta pakalpojumu sniedzēju un tā tīklus — par publiskiem telesakaru transporta tīkliem, ja un ciktāl šādus tīklus izmanto arī publisko telesakaru transporta pakalpojumu sniegšanai.
4. Neko šajā apakšsīdāļā neinterpretē tā, ka Pusei tiek prasīts:
- a) atļaut otras Puses pakalpojumu sniedzējam izveidot, uzbūvēt, iegādāties, izīrēt, izmantot vai nodrošināt telesakaru transporta tīklus vai pakalpojumus, kas nav paredzēti šajā nolīgumā, vai
 - b) izveidot, uzbūvēt, iegādāties, izīrēt, izmantot vai nodrošināt telesakaru transporta tīklus vai pakalpojumus, kuri netiek piedāvāti sabiedrībai kopumā, vai uzlikt pienākumu pakalpojumu sniedzējam, kas atrodas Puses jurisdikcijā, to darīt.

8.42. PANTS

Definīcijas

Šajā apakšiedaļā

- a) “saistītas iekārtas” ir pakalpojumi un infrastruktūra, kas saistīta ar publiskajiem telesakaru transporta tīkliem vai pakalpojumiem, kuras ir nepieciešamas pakalpojumu sniegšanai, izmantojot minētos tīklus vai pakalpojumus, piemēram, ēkas (tostarp ieejas mezgļi un vadojums), kabeļu šahtas un sadales skapji, kā arī masti un antenas;
- b) “uz izmaksām vērsts” nozīmē balstīts uz izmaksām un var ietvert saprātīgu peļņu, turklāt attiecībā uz dažādām iekārtām un pakalpojumiem aprēķinam var izmantot dažādas izmaksu metodoloģijas;
- c) “galalietotājs” ir publiska telesakaru transporta tīkla vai pakalpojuma galapatērētājs vai abonents, tostarp tāds pakalpojumu sniedzējs, kas nav publiskā telesakaru transporta tīkla nodrošinātājs vai pakalpojuma sniedzējs;

- d) “būtiskās iekārtas” ir publiska telesakaru transporta tīkla vai pakalpojuma iekārtas, ko:
- i) nodrošina tikai vai galvenokārt viens piegādātājs vai ierobežots skaits piegādātāju un
 - ii) nav ekonomiski vai tehniski izdevīgi aizstāt, lai sniegtu pakalpojumu;
- e) “starpsavienojums” ir saikne⁵² ar pakalpojumu sniedzējiem, kuri nodrošina publiskos telesakaru transporta tīklus vai pakalpojumus, lai viena pakalpojumu sniedzēja lietotāji varētu sazināties ar cita pakalpojumu sniedzēja lietotājiem vai piekļūt jebkura cita pakalpojumu sniedzēja, kam ir piekļuve tīklam, pakalpojumiem;
- f) “starptautisko mobilo sakaru viesabonēšanas pakalpojums” ir komerciāls mobilo sakaru pakalpojums atbilstoši tirdzniecības līgumam starp publisko telesakaru transporta pakalpojumu sniedzējiem, kas dod iespēju galalietotājam izmantot tā mītnes valsts mobilo tālruni vai citu ierīci balss, datu un īsziņu pakalpojumiem, atrodoties ārpus teritorijas, kurā atrodas galalietotāja mītnes valsts publisko telesakaru transporta tīkls;

⁵² Lielākai noteiktībai — saikne pēc vajadzības var ietvert fizisku vai loģisku saikni.

- g) “nomāti sakaru kanāli” ir telesakaru aprīkojums starp diviem vai vairākiem izraudzītiem punktiem, kas rezervēti, lai tos lietotu vai lai tie būtu pieejami konkrētam lietotājam neatkarīgi no izmantotās tehnoloģijas;
- h) “nozīmīgs pakalpojumu sniedzējs” ir pakalpojumu sniedzējs, kurš, ņemot vērā cenu un nodrošinājumu, publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu attiecīgajā tirgū spēj būtiski ietekmēt dalības nosacījumus šādu iemeslu dēļ:
 - i) tam ir kontrole pār būtiskajām iekārtām vai
 - ii) tas izmanto savu stāvokli tirgū;
- i) “nediskriminācija” ir režīms, kas nav mazāk labvēlīgs par režīmu, kuru līdzīgos apstākļos piemēro citiem pakalpojumu sniedzējiem un līdzīgu publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu lietotājiem;
- j) “numuru pārnēsamība” ir iespēja publisko telesakaru transporta pakalpojumu galalietotājiem, kuri pieprasa saglabāt iepriekšējos tālruņu numurus tajā pašā vietā, neradot kvalitātes vai uzticamības pasliktināšanos, mainot vienas kategorijas līdzīgus publisko telesakaru transporta pakalpojumu sniedzējus;

- k) “publiskie telesakaru transporta tīkli” ir publiskā telesakaru infrastruktūra, kas nodrošina telesakarus starp diviem un vairākiem noteiktiem tīkla pieslēguma punktiem;
- l) “publisks telesakaru transporta pakalpojums” ir ikviens telesakaru transporta pakalpojums, ko sniedz sabiedrībai kopumā un kas var cita starpā ietvert telegrāfu, tālruni, teleksu un datu pārraidi, kas parasti ietver klienta sniegtās informācijas pārraidīšanu starp diviem vai vairākiem punktiem bez jebkādām izmaiņām klienta informācijas formā vai saturā;
- m) “regulatīva iestāde” ir struktūra, kas atbild par regulējumu telesakaru jomā;
- n) “telesakari” ir signālu pārraide un saņemšana, izmantojot vadus, radioviļņus, optiskos vai citus elektromagnētiskos līdzekļus, un
- o) “lietotāji” ir galalietotāji vai publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu sniedzēji, kas ir publisko telesakaru transporta tīkla vai pakalpojuma lietotāji vai abonenti.

8.43. PANTS

Pieceja regulējumam

1. Puses atzīst to, cik vērtīgi ir konkurētspējīgi tirgi, lai sniegtu plašu izvēli telesakaru pakalpojumu jomā un palielinātu patērētāju labklājību, un to, ka ekonomisks regulējums var nebūt nepieciešams, ja pastāv pilnvērtīga konkurence. Attiecīgi Puses atzīst to, ka regulatīvas vajadzības un pieejas dažādos tirgos atšķiras, un to, ka Puse var noteikt, kā īstenot savas saistības saskaņā ar šo apakšiedaļu.
2. Šajā sakarā Puses atzīst, ka viena Puse var:
 - a) noteikt tiešu regulējumu, ja Puse vai nu sagaida kāda jautājuma iespējamu rašanos, vai vēlas risināt jautājumu, kas jau pastāv tirgū, vai
 - b) paļauties uz tirgus spēkiem, jo īpaši attiecībā uz konkurētspējīgiem tirgus segmentiem vai tādiem, kuros ir nelieli šķēršļi iekļūšanai tirgū, piemēram, tādu telesakaru pakalpojumu sniedzēju pakalpojumi, kam nepieder savas tīkla iekārtas.
3. Lielākai noteiktībai — Pusei, kas atturas no iesaistīšanās regulējumā saskaņā ar 2. punkta b) apakšpunktu, joprojām ir spēkā saistības saskaņā ar šo apakšiedaļu. Nekas šajā pantā neliedz Pusei piemērot regulējumu attiecībā uz telesakaru pakalpojumiem.

8.44. PANTS

Piekļuve un izmantošana

1. Katra Puse nodrošina, ka otras Puses pakalpojumu sniedzējam piešķir piekļuvi publiskajiem telesakaru transporta tīkliem un pakalpojumiem un iespēju tos izmantot ar noteikumiem, kas ir pamatoti, nediskriminējoši un nav mazāk labvēlīgi kā tie, kurus šis publisko telesakaru transporta tīklu un pakalpojumu sniedzējs piedāvā līdzīgiem saviem pakalpojumiem līdzīgos apstākļos. Šo pienākumu piemēro cita starpā darbībām, kas minētas no 2. līdz 6. punktam.
2. Katra Puse nodrošina, ka otras Puses pakalpojumu sniedzējam piešķir piekļuvi tādiem publiskajiem telesakaru transporta tīkliem un pakalpojumiem un iespēju tos izmantot, kurus nodrošina attiecīgās Puses teritorijā vai ārpus tās robežām, ieskaitot privāti nomātus sakaru kanālus, un šādā nolūkā Puse, ievērojot 5. un 6. punktu, nodrošina, ka šādiem pakalpojumu sniedzējiem ir atļauts:
 - a) pirkt vai nomāt un piesaistītu terminālo vai citas iekārtas, kuras ir savstarpēji saistītas ar tīklu un kuras ir nepieciešamas, lai sniegtu viņu pakalpojumus;
 - b) savstarpēji savienot privāti nomātus vai īpašumā esošus sakaru kanālus ar publiskajiem telesakaru transporta tīkliem un pakalpojumiem vai ar sakaru kanāliem, kurus nomā citi pakalpojumu sniedzēji vai kuri atrodas to īpašumā, un

- c) izmantot darbības protokolus pēc viņu izvēles ikviena pakalpojuma sniegšanā, izņemot tos, kuri nepieciešami, lai nodrošinātu telesakaru transporta tīklus un pakalpojumus sabiedrībai kopumā.
3. Katra Puse nodrošina, ka otras Puses pakalpojumu sniedzēji var izmantot publiskos telesakaru transporta tīklus un pakalpojumus informācijas aprītei attiecīgās Puses teritorijā vai pāri tās robežām, ieskaitot šādu pakalpojumu sniedzēju uzņēmumu iekšējo saziņu, un piekļuvi informācijai, kas atrodas datubāzēs vai citādā mašīnlasāmā formā tiek glabāta kādā Pusē vai citas PTO dalībnieces teritorijā.
4. Neatkarīgi no 3. punkta Puse var veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu sniegto ziņu drošību un konfidencialitāti atbilstoši prasībai, ka minētie pasākumi netiks piemēroti veidā, kas varētu izraisīt patvarīgu vai nepamatotu diskrimināciju vai slēptu pakalpojumu tirdzniecības ierobežojumu.
5. Katra Puse nodrošina, ka nekādi nosacījumi netiek izvirzīti attiecībā uz piekļuvi publiskajiem telesakaru transporta tīkliem un pakalpojumiem un to izmantošanu, izņemot tos, kas nepieciešami:
- a) lai aizsargātu publisko telesakaru transporta tīklu un pakalpojumu publisko pakalpojumu sniedzēju pienākumus, īpaši to spēju padarīt savus tīklus vai pakalpojumus pieejamus sabiedrībai kopumā, vai

b) lai aizsargātu publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu tehnisko integritāti.

6. Ar nosacījumu, ka tie atbilst 5. punktā minētajiem kritērijiem, nosacījumi piekļuvei publiskajiem telesakaru transporta tīkliem un pakalpojumiem un to izmantošanai var ietvert:

a) ierobežojumus attiecībā uz minēto pakalpojumu tālākpārdošanu vai dalītu izmantošanu;

b) prasību izmantot noteiktas tehniskas saskarnes, tostarp saskarņu protokolus, savienojumiem ar publiskajiem telesakaru transporta tīkliem un pakalpojumiem;

c) prasības, ja nepieciešams, par publisko telesakaru transporta pakalpojumu sadarbspēju un mudinājumu sasniegt 8.55. pantā noteiktos mērķus;

d) tipa apstiprinājumu terminālim vai citai iekārtai, kas ir savietojama ar publisko telesakaru transporta tīklu, un tehniskajām prasībām par minēto iekārtu pievienošanu minētajiem tīkliem;

e) ierobežojumus attiecībā uz privāti nomātu vai īpašumā esošu sakaru kanālu un publisko telesakaru transporta tīklu un pakalpojumu savstarpēju savienošanu, vai to savstarpēju savienošanu ar sakaru kanāliem, kurus nomā citi pakalpojumu sniedzēji vai kuri atrodas to īpašumā, vai

f) paziņošanu, atļauju izsniegšanu, reģistrāciju un licencēšanu.

8.45. PANTS

Numuru pārnesamība

Katra Puse nodrošina, ka publisko telesakaru transporta pakalpojumu sniedzēji tās teritorijā laikus un ar samērīgiem noteikumiem nodrošina numuru pārnesamību mobilajiem pakalpojumiem un jebkādiem citiem pakalpojumiem, ko noteikusi minētā Puse.

8.46. PANTS

Tālākpārdošana

Ja Puse pieprasa, lai publisko telesakaru transporta pakalpojumu sniedzējs piedāvātu savus publiskos telesakaru transporta pakalpojumus tālākpārdošanai, minētā Puse nodrošina, ka šāds pakalpojumu sniedzējs neizvirza nepamatotus vai diskriminējošus nosacījumus vai ierobežojumus attiecībā uz savu publisko telesakaru transporta pakalpojumu tālākpārdošanu.

8.47. PANTS

Iespēja izmantot tīkla iekārtas un starpsavienojumu

1. Puses atzīst to, ka par iespēju izmantot tīkla iekārtas⁵³ un starpsavienojumu principā būtu jāvienojas komerciālās sarunās starp attiecīgajiem publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu sniedzējiem.
2. Katra Puse nodrošina, ka ikvienam publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu sniedzējam tās teritorijā ir tiesības un, ja to pieprasa otras Puses publisko telesakaru transporta tīkla vai pakalpojumu sniedzējs, pienākums vienoties par starpsavienojumu, lai nodrošinātu publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumus. Katra Puse nodrošina, ka tās regulatīvajai iestādei ir pilnvaras pieprasīt, lai nepieciešamības gadījumā publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu sniedzējs nodrošina starpsavienojumu ar minētās otras Puses publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu sniedzējiem.

⁵³ Šajā pantā jēdziens “iespēja izmantot tīkla iekārtas” nozīmē to, ka iekārtas vai pakalpojumus ar konkrētiem nosacījumiem dara pieejamus citam publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu sniedzējam, lai sniegtu publiskos telesakaru transporta pakalpojumus. Tas var ietvert aktīvu vai pasīvu tīkla elementu, saistīto iekārtu, virtuālā tīkla pakalpojumu, kopvietošanas vai saistīto iekārtu cita veida koplietošanas, nomātu sakaru kanālu izmantošanu un konkrētu tīkla iekārtu vai elementu, tostarp vietējo sakaru līniju, negrupētu izmantošanu.

3. Puse nepieņem vai neatstāj spēkā nevienu pasākumu, kas uzliek par pienākumu publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu sniedzējiem, kuri dod iespēju izmantot tīkla iekārtas vai starpsavienojumu, piedāvāt atšķirīgus noteikumus dažādiem piegādātājiem, kas sniedz līdzīgus pakalpojumus, vai uzlikt pienākumus, kuri nav saistīti ar sniegtajiem pakalpojumiem.

8.48. PANTS

Saistības attiecībā uz nozīmīgiem pakalpojumu sniedzējiem

1. Katra Puse pieņem vai atstāj spēkā attiecīgus pasākumus, lai nepieļautu, ka pakalpojumu sniedzēji, kas atsevišķi vai kopā ir nozīmīgs pakalpojumu sniedzējs, uzsāk vai turpina pret konkurenci vērstu praksi. Šāda pret konkurenci vērsta prakse jo īpaši ietver:
 - a) iesaistīšanos pret konkurenci vērstā šķērssubsidēšanā;
 - b) no konkurentiem iegūtas informācijas izmantošanu ar rezultātiem, kas vērsti pret konkurenci, un
 - c) liegumu citiem pakalpojumu sniedzējiem savlaicīgi piekļūt tehniskajai informācijai par būtiskām iekārtām un svarīgai komerciālai informācijai, kas tiem vajadzīga pakalpojumu sniegšanai.

2. Katra Puse nodrošina, ka tās regulatīvajai iestādei ir pilnvaras pieprasīt, lai attiecīgā gadījumā nozīmīgie pakalpojumu sniedzēji tās teritorijā piešķir otras Puses publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu sniedzējiem režīmu, kas nav mazāk labvēlīgs par to, kuru attiecīgais pakalpojumu sniedzējiem līdzīgos apstākļos piešķir saviem meitasuzņēmumiem vai saistītajiem uzņēmumiem attiecībā uz:

- a) līdzīgu telesakaru pakalpojumu pieejamību, sniegšanu, likmēm vai kvalitāti un
- b) starpsavienojumam nepieciešamo tehnisko saskarņu pieejamību.

3. Katra Puse nodrošina, ka nozīmīgie pakalpojumu sniedzēji tās teritorijā nodrošina starpsavienojumu ar otras Puses publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu sniedzējiem minētā nozīmīgā pakalpojumu sniedzēja tīkla jebkurā tehniski iespējamā punktā un to, ka attiecīgais nozīmīgais pakalpojumu sniedzējs nodrošina šādu starpsavienojumu:

- a) saskaņā ar noteikumiem, nosacījumiem (tostarp attiecībā uz tehniskajiem standartiem, specifikācijām, kvalitāti un uzturēšanu) un likmēm, kas nav diskriminējošas un mazāk labvēlīgas nekā tās, ko tas līdzīgos apstākļos nosaka saviem pakalpojumiem, un tādā kvalitātē, kura nav sliktāka par to, kādā tas nodrošina savus līdzīgos pakalpojumus, nesaistītu pakalpojumu sniedzēju līdzīgus pakalpojumus, saviem meitasuzņēmumiem vai citiem saistītiem uzņēmumiem;

- b) laikus, ar tādiem noteikumiem (ieskaitot tehniskos standartus, specifikācijas, kvalitāti un uzturēšanu) un tādām uz izmaksām orientētām likmēm, kuras ir pārredzamas, samērīgas, ņemot vērā ekonomisko pamatojumu, un ir pietiekami nodalītas, lai pakalpojumu sniedzējam nevajadzētu maksāt par tīkla komponentiem vai iekārtām, ko viņam attiecīgā pakalpojuma sniegšanai nevajag, un
 - c) pēc pieprasījuma – papildus vairākumam lietotāju piedāvātajiem tīkla pieslēgumpunktiem punktos par maksu, kas atspoguļo nepieciešamā papildaprīkojuma uzstādīšanas izmaksas.
4. Katra Puse nodrošina, ka nozīmīgie pakalpojumu sniedzēji tās teritorijā nodrošina otras Puses publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu sniedzējiem iespēju savstarpēji savienot savas iekārtas un aprīkojumu ar nozīmīga pakalpojumu sniedzēja iekārtām un aprīkojumu, izmantojot:
- a) starpsavienojuma atsauces piedāvājumu vai citu starpsavienojuma standartpiedāvājumu, kurā norāda tarifus un noteikumus, ko nozīmīgais pakalpojumu sniedzējs pamatā piedāvā publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu sniedzējiem, vai
 - b) spēkā esoša starpsavienojuma līguma noteikumus.
5. Katra Puse nodrošina, ka procedūras, kas piemērojamas starpsavienojumam ar nozīmīgiem pakalpojumu sniedzējiem tās teritorijā, tiek publiskotas.

6. Katra Puse nodrošina, lai nozīmīgie pakalpojumu sniedzēji tās teritorijā publisko savus starpsavienojuma līgumus vai starpsavienojuma atsauces piedāvājumus.

7. Katra Puse nodrošina, ka nozīmīgie pakalpojumu sniedzēji tās teritorijā, kuri iegūst informāciju no cita publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu sniedzēja pārrunās par tīkla iekārtu vai starpsavienojuma izmantošanu un šīs izmantošanas rezultātā, izmanto šo informāciju vienīgi mērķim, kam tā sniegta, un vienmēr ievēro nodotās vai uzglabātās informācijas konfidencialitāti.

8. Katra Puse nodrošina, ka nozīmīgie pakalpojumu sniedzēji tās teritorijā dod iespēju izmantot tīkla iekārtas, kas var cita starpā ietvert tīkla elementus un saistītas iekārtas, otras Puses publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu sniedzējiem ar tādiem noteikumiem (tostarp saistībā ar tarifiem, tehniskajiem standartiem, specifikācijām, kvalitāti un uzturēšana), kas ir pārredzami, samērīgi, nediskriminējoši (tostarp attiecībā uz grafikiem) un nav mazāk labvēlīgi par tiem, ko līdzīgos apstākļos piemēro līdzīgiem pašu pakalpojumiem⁵⁴.

⁵⁴ Lielākai noteiktībai — neko šajā punktā neinterpretē tā, ka Pusei tiek liegts atļaut nozīmīgam pakalpojumu sniedzējam tās teritorijā noraidīt kopvietošanu, ja pastāv pamatots iemesls atteikumam, jo īpaši attiecībā uz tehnisko iespējamību.

8.49. PANTS

Regulatīvā iestāde

1. Katra Puse nodrošina, ka tās regulatīvā iestāde ir juridiski nošķirta un funkcionāli neatkarīga⁵⁵ no visiem telesakaru pakalpojumu sniedzējiem, telesakaru tīklu vai telesakaru tīkla iekārtu nodrošinātājiem.
2. Puse, kas saglabā īpašumtiesības vai kontroli pār publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu sniedzēju, nodrošina efektīvu strukturālo nošķirumu starp telesakaru regulatīvo funkciju un darbībām, kas saistītas ar īpašumtiesībām vai kontroli.
3. Katra Puse nodrošina, ka tās regulatīvajai iestādei ir pilnvaras regulēt telesakaru nozari un pildīt tai uzticētos uzdevumus, tai skaitā izpildīt tos pasākumus, kas saistīti ar pienākumiem atbilstoši šai apakšiedaļai. Informāciju par to, kādus uzdevumus veic regulatīvā iestāde, publisko viegli pieejamā un skaidrā formā.

⁵⁵ Lielākai noteiktībai — Puses regulatīvo iestādi neuzskata par tādu, kas nav funkcionāli neatkarīga, pamatojoties tikai uz faktu, ka minētās Puses kādai iestādei (izņemot regulatīvo iestādi) pieder telesakaru pakalpojumu sniedzēja, telesakaru tīklu vai telesakaru tīkla iekārtu nodrošinātāja akcijas vai citas kapitāldaļas.

4. Katra Puse nodrošina, ka regulatīvās iestādes lēmumi un izmantotās procedūras ir objektīvas attiecībā uz visiem tirgus dalībniekiem.
5. Katra Puse nodrošina, ka tās regulatīvā iestāde veic savus uzdevumus pārredzami un, cik vien praktiski iespējams, bez liekas vilcināšanās.
6. Katra Puse nodrošina, ka tās regulatīvajai iestādei ir pilnvaras pieprasīt no telesakaru tīklu un pakalpojumu sniedzējiem visu informāciju, ieskaitot finansiālo informāciju, kura ir nepieciešama, lai iestāde varētu pildīt savus uzdevumus saskaņā ar šo apakšiedaļu. Regulatīvā iestāde nepieprasa plašāku informāciju, nekā tas vajadzīgs, lai iestāde pildītu tās uzdevumus, un rīkojas ar informāciju, kas iegūta no minētajiem pakalpojumu sniedzējiem, saskaņā ar minētās Puses normatīvajiem aktiem, kuri attiecas uz darbūmdarbības konfidencialitāti.

8.50. PANTS

Universālais pakalpojums

1. Katrai Pusei ir tiesības noteikt tās universālā pakalpojuma saistības, kuras tā vēlas saglabāt. Minētos pienākumus neuzskata par konkurenci kropļojošiem *per se*, ja tos administrē pārredzami, objektīvi, bez diskriminācijas un neitrāli attiecībā uz konkurenci un ja tie nav vairāk apgrūtināši, nekā nepieciešams Puses definētajam universālā pakalpojuma veidam.

2. Visiem telesakaru pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu būt tiesīgiem sniegt universālo pakalpojumu. Universālo pakalpojumu sniedzējus izraugās, izmantojot mehānismu, kas ir pārredzams, nediskriminējošs un nav lieki apgrūtināošs.
3. Puses regulatīvā iestāde var noteikt, vai ir vajadzīgs mehānisms, lai kompensētu neto izmaksas, kuras radušās izraudzītajiem universālā pakalpojuma sniedzējiem, ņemot vērā tirgus ieguvumu, ja tāds ir, ko gūst minētie pakalpojumu sniedzēji, vai arī sadalīt universālā pakalpojuma saistību neto izmaksas.

8.51. PANTS

Atļauja nodrošināt telesakaru tīklus un sniegt pakalpojumus

1. Katra Puse atļauj nodrošināt telesakaru tīklus vai pakalpojumus, ciktāl tas iespējams, pēc vienkārša paziņojuma sniegšanas vai reģistrācijas, neprasot regulatīvās iestādes iepriekšēju skaidru lēmumu. Tiesības un pienākumi, kas izriet no šādas atļaujas, tiek publiskoti viegli pieejamā veidā.
2. Ja vajadzīgs, Puse var pieprasīt licenci attiecībā uz tiesībām izmantot radiofrekvences un numurus, jo īpaši lai:
 - a) novērstu kaitīgus traucējumus;

b) nodrošinātu pakalpojuma tehnisku kvalitāti un

c) nodrošinātu efektīvu spektra izmantošanu.

3. Ja Puse pieprasa licenci, minētā Puse publisko šādu informāciju:

a) visi licencēšanas kritēriji un samērīgs laikposms, kas parasti vajadzīgs, lai pieņemtu lēmumu par licenci, un

b) konkrētu licenču izsniegšanas noteikumi.

4. Katra Puse informē pieteikuma iesniedzēju par viņa pieteikuma izskatīšanas rezultātiem bez liekas vilcināšanās pēc tam, kad ir pieņemts lēmums par licenci. Ja tiek pieņemts lēmums noraidīt pieteikumu vai anulēt licenci, katra Puse to dara zināmu pieteikuma iesniedzējam pēc pieprasījuma, parasti rakstiski, norādot atteikuma vai atsaukšanas iemeslus. Tādā gadījumā pieteikuma iesniedzējam ir iespēja vērsties pārsūdzības iestādē, kā minēts 8.54. pantā.

5. Katra Puse nodrošina, ka visas administratīvās maksas, ko iekasē no telesakaru tīklu vai pakalpojumu sniedzējiem, ir objektīvas, pārredzamas un samērīgas ar Puses regulatīvās iestādes administratīvajām izmaksām. Minētās administratīvās maksas neietver maksu par tiesībām izmantot ierobežotos resursus un obligātos maksājumus par universālā pakalpojuma sniegšanu.

8.52. PANTS

Ierobežotu resursu piešķiršana un izmantošana

1. Katra Puse visas procedūras attiecībā uz ierobežotu resursu saistībā ar telesakariem, tostarp frekvenču, numuru un piekļuves tiesību, piešķiršanu un izmantošanu veic objektīvi, savlaicīgi, pārredzami, nediskriminējoši un bez liekiem apgrūtinājumiem.
2. Katra Puse publisko datus par pašreizējo stāvokli attiecībā uz sadalītajām frekvenču joslām, bet tai nav sīkāk jānorāda dati par frekvencēm, kas piešķirtas īpašām valsts pārvaldes vajadzībām.
3. Puses pasākumi spektra piešķiršanai un iedalīšanai un frekvenču pārvaldībai *per se* nav pretrunā ar 8.7. un 8.15. pantu. Tādējādi katra Puse saglabā tiesības noteikt un piemērot savu spektra un frekvenču pārvaldības politiku, kura var ierobežot publisko telesakaru transporta pakalpojumu sniedzēju skaitu, ar nosacījumu, ka Puse to dara veidā, kas atbilst citiem šā nolīguma noteikumiem. Šīs tiesības ietver spēju sadalīt frekvenču joslas, ņemot vērā pašreizējās un nākotnes vajadzības un spektra pieejamību.

8.53. PANTS

Pārredzamība

Katra Puse nodrošina, ka tās pasākumi attiecībā uz piekļuvi publiskajiem telesakaru transporta tīkliem un pakalpojumiem un to izmantošanu tiek publiskoti, tai skaitā pasākumi saistībā ar:

- a) tarifiem un citiem pakalpojumu noteikumiem;
- b) tehniskās saskarnes specifikācijām;
- c) struktūrām, kas atbild par to standartu sagatavošanu, grozīšanu un pieņemšanu, kuri ietekmē piekļuvi un izmantošanu;
- d) nosacījumiem, ko piemēro termināļa vai citas iekārtas pievienošanai publiskajiem telesakaru transporta tīkliem, un
- e) paziņošanas, atļauju izsniegšanas, reģistrācijas vai licencēšanas prasībām, ja tādas ir.

8.54. PANTS

Domstarpību izšķiršana telesakaru jomā

1. Katra Puse saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem nodrošina, ka otras Puses publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu sniedzēji var savlaicīgi vērsties pirmās Puses regulatīvajā iestādē, lai izšķirtu domstarpības saistībā ar minēto pakalpojumu sniedzēju tiesībām un pienākumiem, kas izriet no šīs apakšsadaļas. Šādos gadījumos regulatīvā iestāde cenšas vajadzības gadījumā izdot saistošu lēmumu, lai atrisinātu domstarpības bez liekas kavēšanās.
2. Ja regulatīvā iestāde atsakās rīkoties pēc tam, kad tā ir saņēmusi lūgumu izšķirt domstarpības, tā pēc pieprasījuma un samērīgā laikposmā rakstiski paskaidro savu lēmumu.
3. Regulatīvā iestāde lēmumu domstarpību izšķiršanu dara publiski pieejamu saskaņā ar Puses normatīvajiem aktiem un ņemot vērā darījumdarbības konfidencialitātes prasības.
4. Katra Puse nodrošina, ka publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu sniedzējs, kurš cietis Puses regulatīvās iestādes nolēmuma vai lēmuma rezultātā, var prasīt minētā nolēmuma vai lēmuma pārskatīšanu regulatīvajai iestādei vai neatkarīgai pārsūdzības iestādei, kas var būt arī tiesa.

5. Katra Puse nodrošina, ka publisko telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu sniedzējs, ko skar Puses regulatīvās iestādes vai neatkarīgas pārsūdzības iestādes, ja tā nav tiesa, lēmums, var prasīt minētā lēmuma nākamās instances pārskatīšanu neatkarīgā tiesu iestādē, izņemot gadījumu, kad pakalpojuma sniedzējs ir piekritis procedūrai, kurā regulatīvā iestāde vai neatkarīgā pārsūdzības iestāde pieņem galīgo lēmumu saskaņā ar Puses normatīvajiem aktiem.
6. Puse neļauj iesniegt pieteikumu lēmuma pārskatīšanai pārsūdzības iestādē vai tiesu iestādē, ja tas radītu pamatu neatbilstībai ar regulatīvās iestādes nolēmumu vai lēmumu, izņemot gadījumu, kad attiecīgā pārsūdzības iestāde vai tiesu iestāde aptur, atliek vai atceļ šādu nolēmumu vai lēmumu.
7. Panta 1. līdz 3. punktā minētā procedūra neliedz Pusēm sniegt prasību tiesu iestādēs.

8.55. PANTS

Saistība ar starptautiskām organizācijām

Puses atzīst starptautisko standartu nozīmi telesakaru transporta tīklu un pakalpojumu globālā savietojamībā un savstarpējā sadarbībā un apņemas veicināt minētos standartus ar attiecīgo starptautisko institūciju starpniecību, ieskaitot Starptautisko Telesakaru savienību un Starptautisko Standartizācijas organizāciju.

8.56. PANTS

Informācijas konfidencialitāte

Katra Puse, lieki neierobežojot pakalpojumu tirdzniecību, nodrošina lietotāju telesakaru un saistīto datu plūsmu konfidencialitāti publisko telesakaru transporta tīklos un pakalpojumos.

8.57. PANTS

Starptautisko mobilo sakaru viesabonēšana⁵⁶

1. Katra Puse cenšas sadarboties, lai veicinātu pārredzamus un samērīgus tarifus attiecībā uz starptautiskajiem mobilo sakaru viesabonēšanas pakalpojumiem, lai veicinātu tirdzniecības apjoma palielināšanos starp Pusēm un paaugstinātu patērētāju labklājības līmeni.
2. Katra Puse var nolemt veikt pasākumus, lai palielinātu pārredzamību un konkurenci attiecībā uz starptautisko mobilo sakaru viesabonēšanas tarifiem un tehnoloģiju alternatīvām viesabonēšanas pakalpojumiem, piemēram:
 - a) nodrošinot to, ka informācija par mazumtirdzniecības tarifiem ir viegli pieejama patērētājiem, un
 - b) samazinot šķēršļus tehnoloģisko alternatīvu viesabonēšanai izmantošanai, kad vienas Puses patērētāji, apmeklējot otras Puses teritoriju, var piekļūt telesakaru pakalpojumiem, izmantojot ierīci pēc savas izvēles.

⁵⁶ Šis pants neattiecas uz viesabonēšanas pakalpojumiem Eiropas Savienības iekšienē, kas ir komerciāli mobilo sakaru pakalpojumi atbilstoši tirdzniecības līgumam starp publisko telesakaru transporta pakalpojumu sniedzējiem, kuri dod iespēju galalietotājam izmantot tā mītnes valsts mobilo tālruni vai citu ierīci balss, datu un īsziņu pakalpojumiem Eiropas Savienības dalībvalstī, kas nav tā valsts, kurā atrodas galalietotāja mītnes valsts publisko telesakaru transporta tīkls.

3. Katra Puse mudina publisko telesakaru transporta pakalpojumu sniedzējus Puses teritorijā publiskot informāciju par mazumtirdzniecības tarifiem par starptautiskajiem mobilo sakaru viesabonēšanas pakalpojumiem, ko par balss, datu un īsziņu pakalpojumiem piedāvā galalietotājiem, tiem viesojoties otras Puses teritorijā.

4. Nekas šajā pantā neprasa, lai Puse regulētu starptautisko mobilo sakaru viesabonēšanas pakalpojumu tarifus vai nosacījumus.

5. APAKŠIEDAĻA

Finanšu pakalpojumi

8.58. PANTS

Darbības joma

1. Šī apakšiedaļa attiecas uz Puses pasākumiem, kas ietekmē finanšu pakalpojumu tirdzniecību.

2. Lai piemērotu šīs apakšiedaļas 8.2. panta r) punktu, “pakalpojumi, ko sniedz, vai darbības, ko veic, īstenojot valsts pilnvaras”, ir:

- a) centrālās bankas vai monetārās iestādes vai jebkura cita publiska subjekta veiktas darbības saskaņā ar monetāro vai valūtas maiņas kursa politiku;
- b) darbības, kas ir sociālā nodrošinājuma vai valsts pensionēšanās plānu likumos noteiktās sistēmas daļa, un
- c) citas darbības, ko veic publisks subjekts uz Puses vai tās publisku subjektu rēķina vai ar to garantiju, vai par to finanšu līdzekļiem.

3. Lai piemērotu šīs apakšiedaļas 8.2. panta r) apakšpunktu, ja Puse atļauj kādu no darbībām, kas minēta 2. punkta b) vai c) apakšpunktā, veikt tās finanšu pakalpojumu sniedzējiem, konkurējot ar publisku subjektu vai finanšu pakalpojumu sniedzēju, "pakalpojumi" ietver šādas darbības.

4. Nolīguma 8.2. panta s) punktu nepiemēro pakalpojumiem, uz kuriem attiecas šī apakšiedaļa.

8.59. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā

- a) “finanšu pakalpojums” ir finansiāla rakstura pakalpojums, ko piedāvā vienas Puses finanšu pakalpojumu sniedzējs; finanšu pakalpojumi ietver visus apdrošināšanas un ar apdrošināšanu saistītos pakalpojumus, kā arī visus banku un citus finanšu pakalpojumus (izņemot apdrošināšanu); finanšu pakalpojumi ietver šādas darbības:
 - i) apdrošināšana un ar to saistītie pakalpojumi:
 - A) tiešā apdrošināšana (tostarp līdzapdrošināšana):
 - 1) dzīvības apdrošināšana un
 - 2) nedzīvības apdrošināšana;
 - B) pārāpdrošināšana un retrocesija;
 - C) apdrošināšanas starpniecība, piemēram, apdrošināšanas brokeru un aģentūru darbība un

- D) apdrošināšanas palīgpakalpojumi, piemēram, konsultācijas, aktuāra pakalpojumi, riska izvērtēšanas un pretenziju izskatīšanas pakalpojumi un
- ii) banku un citi finanšu pakalpojumi (izņemot apdrošināšanu):
 - A) noguldījumu un citu atmaksājamu naudas līdzekļu pieņemšana no iedzīvotājiem;
 - B) visu veidu aizdevumi, tai skaitā patēriņa kredīti, hipotekārie kredīti, faktoringa un komercdarījumu finansēšana;
 - C) finanšu noma;
 - D) visi maksājumu un naudas pārskaitījumu pakalpojumi, ietverot kredītkartes, maksājumu kartes un debetkartes, ceļotāju čekus un bankas pārvedu vekselus;
 - E) galvojumi un saistības;
 - F) tirdzniecību savā vārdā vai klientu vārdā biržā vai ārpusbiržas tirgū vai citādi ar turpmāk minēto:
 - 1) naudas tirgus instrumentiem (tai skaitā čeki, vekseļiem un noguldījumu sertifikātiem),

- 2) ārvalstu valūtu;
 - 3) atvasinātajiem instrumentiem, tostarp, bet ne tikai, standartizētiem nākotnes līgumiem un iespēju līgumiem,
 - 4) valūtas kursa un procentu likmju instrumentiem, tostarp ar tādiem produktiem kā mijmaiņas darījumi, nestandardizēti procentu likmes nākotnes līgumi,
 - 5) pārvedamiem vērtspapīriem un
 - 6) citiem apgrozāmiem instrumentiem un finanšu aktīviem, ietverot dārgmetālus;
- G) dalība visu veidu vērtspapīru emisijā, tostarp riska parakstīšana un izvietošana, darbojoties kā aģentam (publiski vai privāti), un pakalpojumu sniegšana saistībā ar šādu emisiju;
- H) starpniecība naudas darījumos;
- I) aktīvu pārvaldīšana, tostarp skaidras naudas vai vērtspapīru portfeļa pārvaldība, visu veidu kolektīvo ieguldījumu pārvaldība, pensiju fondu pārvaldība, pārvaldīšanas, depozitāra un trasta pakalpojumi;

- J) finanšu aktīvu mijieskaits un starpbanku norēķini, tostarp vērtspapīri, atvasinātie instrumenti un citi tirgojami vērtspapīri;
 - K) finanšu informācijas, finanšu datu apstrādes un saistīto programmatūru nodrošināšana un nodošana, ko veic citi finanšu pakalpojumu sniedzēji, un
 - L) konsultatīvi, starpniecības un citi finanšu palīgpakalpojumi, kuri saistīti ar visām A) līdz K) apakšpunktā minētajām darbībām, ieskaitot kredītu datubāzi un analīzi, ieguldījumu un portfeļu analīzi un konsultācijas, konsultācijas par pārņemšanu un par uzņēmumu pārstrukturēšanu un stratēģiju;
- b) “finanšu pakalpojuma sniedzējs” ir jebkura Puses fiziska vai juridiska persona, kas vēlas sniegt vai sniedz finanšu pakalpojumus un kas nav publisks subjekts;
 - c) “jauns finanšu pakalpojums” ir finansiāla rakstura pakalpojums, tostarp pakalpojumi, kuri attiecas uz esošiem un jauniem instrumentiem vai instrumenta sniegšanas veidu, ko nesniedz neviens finanšu pakalpojumu sniedzējs kādas Puses teritorijā, bet kas tiek sniegts otras Puses teritorijā;
 - d) “pasta apdrošināšanas uzņēmums” ir uzņēmums, kas apdrošina un pārdod apdrošināšanas pakalpojumus plašai sabiedrībai un kas tieši vai netieši atrodas kādas Puses pasta struktūras īpašumā vai kontrolē;

e) "publiskis subjekts" ir:

- i) Puses valdība, centrālā banka vai monetārā iestāde, vai Puses īpašumā vai kontrolē esošs subjekts, kas galvenokārt veic valdības funkcijas vai darbības valstiskām vajadzībām, izņemot subjektus, kuri galvenokārt nodarbojas ar finanšu pakalpojumu sniegšanu ar komerciāliem noteikumiem, vai
 - ii) privāts subjekts, kas veic funkcijas, kuras parasti veic centrālā banka vai monetārā iestāde, ja tas pats pilda minētās funkcijas, un
- f) "pašregulējuma organizācija" ir nevalstiska struktūra, tostarp jebkāda vērtspapīru vai standartizētu nākotnes līgumu birža vai tirgus, mijieskaita aģentūra, vai cita organizācija vai asociācija, kas uz Puses deleģējuma pamata īsteno regulatīvas vai uzraudzības pilnvaras pār finanšu pakalpojumu sniedzējiem.

8.60. PANTS

Jauni finanšu pakalpojumi Puses teritorijā

1. Puse ļauj otras Puses finanšu pakalpojumu sniedzējiem, kas izveidoti tās teritorijā, piedāvāt tās teritorijā jebkādu jaunu finanšu pakalpojumu.

2. Neatkarīgi no 8.7. panta b) punkta Puse var noteikt juridisko formu, kādā attiecīgo jauno pakalpojumu var sniegt, un prasīt, ka pakalpojuma sniegšanai nepieciešama atļauja. Ja Puse pieprasa atļauju, tā var atteikt atļaujas izsniegšanu piesardzības apsvērumu dēļ, bet ne tikai tā iemesla dēļ, ka pakalpojumu Puses teritorijā nesniedz neviens finanšu pakalpojumu sniedzējs.

8.61. PANTS

Maksājumu un norēķinu sistēmas

Saskaņā ar noteikumiem, kas atbilst attiecīgās valsts režīmam, katra Puse otras Puses finanšu pakalpojumu sniedzējiem, kas veic uzņēmējdarbību tās teritorijā, piešķir piekļuvi publisko subjektu vadītām maksājumu un norēķinu sistēmām un oficiālām finansēšanas un refinansēšanas iespējām, kuras pieejamas, veicot parastu darījumdarbību. Šis pants neparedz nodrošināt piekļuvi Puses pēdējās instances aizdevēju iespējām.

8.62. PANTS

Pašregulējuma organizācija

Ja Puse pieprasa dalību vai līdzdalību pašregulējuma organizācijā vai piekļuvi tai, lai otras Puses finanšu pakalpojumu sniedzēji varētu sniegt finanšu pakalpojumus vienlīdzīgi ar pirmās Puses finanšu pakalpojumu sniedzējiem, vai ja Puse tieši vai netieši nodrošina pašregulējuma organizācijai privilēģijas vai priekšrocības finanšu pakalpojumu sniegšanā, minētā Puse nodrošina, ka pašregulējuma organizācija pilda 8.8. pantā minētos pienākumus.

8.63. PANTS

Informācijas pārsūtīšana un informācijas apstrāde

1. Puse neveic pasākumus, kuri kavē informācijas pārsūtīšanu vai finanšu informācijas apstrādi, tai skaitā datu pārsūtīšanu elektroniskiem līdzekļiem, vai kuri saskaņā ar importa noteikumiem, kas atbilst starptautiskajiem nolīgumiem, kavē iekārtu nosūtīšanu, ja minētā informācijas pārsūtīšana, finanšu informācijas apstrāde vai iekārtu nosūtīšana ir vajadzīga, lai finanšu pakalpojuma sniedzējs varētu veikt parasto darījumdarbību.

2. Nekas no 1. punktā minētā neierobežo Puses tiesības aizsargāt personas datus, personas privāto dzīvi un personīgo dokumentu un kontu konfidencialitāti, ciktāl šādas tiesības neizmanto, lai apietu B un D iedaļu un šo apakšiedaļu.

8.64. PANTS

Efektīvs un pārredzams regulējums

1. Ja Puse pieprasa licenci finanšu pakalpojumu sniegšanai, tā publisko prasības un procedūras šādas licences saņemšanai.
2. Ja Pusei nepieciešama papildu informācija no pieteikuma iesniedzēja, tā bez liekas vilcināšanās paziņo par to pieteikuma iesniedzējam.
3. Puse cenšas nodrošināt, ka vispārpiemērojami noteikumi, ko pieņēmušas vai atstājušas spēkā pašregulējuma organizācijas minētās Puses teritorijā, tiek nekavējoties publicēti vai citādi darīti pieejami tā, lai dotu iespēju ieinteresētajām personām iepazīties ar tiem.

8.65. PANTS

Piesardzības atkāpe

1. Nekas šajā nolīgumā neliedz kādai Pusei pieņemt vai atstāt spēkā pasākumus piesardzības nolūkos, tai skaitā šādus:
 - a) ieguldītāju, noguldītāju, apdrošinājuma ņēmēju vai tādu personu aizsardzība, pret kurām finanšu pakalpojuma sniedzējam ir fiduciāri pienākumi, vai
 - b) Puses finanšu sistēmas integritātes un stabilitātes nodrošināšana.
2. Ja šādi pasākumi neatbilst šim nolīgumam, tos neizmanto kā līdzekli, lai izvairītos no Puses saistībām saskaņā ar šo nolīgumu.
3. Neko šajā nolīgumā neinterpretē tā, ka Pusei tiek uzlikts pienākums izpaust informāciju, kas attiecas uz klientu darījumiem un rēķiniem, vai jebkādu konfidenciālu vai personālinformāciju, kas ir publisko subjektu rīcībā.

8.66. PANTS

Apdrošināšanas pakalpojumi, ko sniedz pasta apdrošināšanas sabiedrības

1. Šajā pantā ir izklāstīta kārtība, ko piemēro, ja Puse atļauj tās pasta apdrošināšanas sabiedrībai veikt apdrošināšanu un sniegt tiešās apdrošināšanas pakalpojumus plašai sabiedrībai. Pakalpojumi, uz kuriem attiecas šis pants, neietver apdrošināšanas pakalpojumus saistībā ar vēstuļu vai paku savākšanu, pārvadāšanu un piegādi, ko veic Puses pasta apdrošināšanas sabiedrība.
2. Puse nepieņem vai neatstāj spēkā pasākumu, kas rada konkurences nosacījumus, kuri pasta apdrošināšanas sabiedrībai attiecībā uz 1. punktā minēto apdrošināšanas pakalpojumu sniegšanu ir labvēlīgāki, salīdzinot ar līdzīgu apdrošināšanas pakalpojumu privātu sniedzēju Puses tirgū, tai skaitā šādus pasākumus:
 - a) privātam pakalpojumu sniedzējam, lai tas saņemtu licenci apdrošināšanas pakalpojumu sniegšanai, noteikt apgrūtinātākus nosacījumus nekā tie, ko Puse piemēro pasta apdrošināšanas sabiedrībai līdzīgu pakalpojumu sniegšanai, vai
 - b) izplatīšanas kanālu apdrošināšanas pakalpojumu pārdošanai pasta apdrošināšanas sabiedrībai darīt pieejamu ar noteikumiem, kas ir izdevīgāki nekā tie, ko Puse piemēro privātiem līdzīgu pakalpojumu sniedzējiem.

3. Attiecībā uz 1. punktā minēto apdrošināšanas pakalpojumu sniegšanu, ko veic pasta apdrošināšanas sabiedrība, attiecas tie paši noteikumi un izpildes pasākumi, kurus Puse piemēro līdzīgu apdrošināšanas pakalpojumu sniegšanai, ko veic privāti pakalpojumu sniedzēji.
4. Īstenojot savas saistības saskaņā ar 3. punktu, Puse pieprasa pasta apdrošināšanas sabiedrībai, kas sniedz 1. punktā minētos apdrošināšanas pakalpojumus, publicēt gada finanšu pārskatu par minēto pakalpojumu sniegšanu. Pārskatā nodrošina detalizācijas pakāpi un atbilstību revīzijas standartiem saskaņā ar vispārpieņemtajiem grāmatvedības un revīzijas principiem, starptautiski atzītiem grāmatvedības un revīzijas standartiem vai līdzvērtīgiem noteikumiem, ko piemēro Puses teritorijā attiecībā uz biržā kotētiem privātiem uzņēmumiem, kuri sniedz līdzīgus pakalpojumus.
5. Panta 1. līdz 4. punktu nepiemēro pasta apdrošināšanas sabiedrībai Puses teritorijā, ja:
 - a) tā neatrodas Puses tiešā vai netiešā īpašumā vai kontrolē, ciktāl Puse nepatur spēkā nekādas priekšrocības, kas maina konkurences nosacījumus par labu pasta apdrošināšanas sabiedrībai apdrošināšanas pakalpojumu sniegšanai salīdzinājumā ar līdzīgu apdrošināšanas pakalpojumu privātu sniedzēju Puses tirgū, vai
 - b) pasta apdrošināšanas sabiedrības pārdošanas apjoms tiešās dzīvības un nedzīvības apdrošināšanas jomā katram veidam nepārsniedz attiecīgi 10 procentus no kopējo gada prēmiju ienākumiem, ko gūst no tiešās dzīvības un nedzīvības apdrošināšanas Puses tirgū.

8.67. PANTS

Regulatīvā sadarbība finanšu regulējuma jomā

Puses veicina regulatīvo sadarbību finanšu regulējuma jomā saskaņā ar 8.-A pielikumu.

6. APAKŠIEDAĻA

Starptautiskie jūras transporta pakalpojumi

8.68. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Šajā apakšiedaļā ir izklāstīti regulatīvās sistēmas principi attiecībā uz starptautisko jūras transporta pakalpojumu sniegšanu saskaņā ar šīs nodaļas B līdz D iedaļu, un tie attiecas uz Puses pasākumiem, kas ietekmē starptautisko jūras transporta pakalpojumu tirdzniecību.

2. Šajā nodaļā

- a) “konteineru izvietošanas un glabāšanas pakalpojumi” ir darbības, kas ietver konteineru glabāšanu ostas teritorijā vai iekšzemē ar mērķi tos piepildīt vai izkraut, labot un sagatavot pārvadāšanai;
- b) “muitošanas pakalpojumi” ir darbības, kas ietver muitas formalitāšu kārtošānu citas personas vārdā attiecībā uz kravu importu, eksportu vai tranzītu neatkarīgi no tā, vai šis pakalpojums ir pakalpojumu sniedzēja pamatdarbības veids vai daļa no tā pamatdarbības;
- c) “tiešie vai multimodālie pārvadājumi” ir kravas pārvadājumi ar vienotu starptautisku pārvadājumu dokumentu, izmantojot vairāk nekā vienu pārvadājumu veidu, tai skaitā jūras pārvadājumu;
- d) "kravu nosūtīšanas pakalpojumi" ir darbības, kas ietver kravu pārvadājumu organizēšanu un pārraudzību nosūtītāju vārdā, veicot transporta un saistītu pakalpojumu iegādi, sagatavojot dokumentus un sniedzot komercinformāciju;

- e) “starptautiskie jūras transporta pakalpojumi” ir pasažieru vai kravas pārvadājumi ar jūras kuģiem starp vienas Puses ostu un otras Puses vai trešās valsts ostu, un tie ietver tiešus līgumus ar citu transporta pakalpojumu sniedzējiem, lai veiktu tiešus vai multimodālus pārvadājumus ar vienotu transporta dokumentu, bet neietver tiesības sniegt citus šādus transporta pakalpojumus;
- f) “jūras aģentūru pakalpojumi” ir darbības, ko noteiktā ģeogrāfiskā apgabalā veic aģenta statusā, pārstāvēt vienas vai vairāku rēdereju vai kuģniecību darījumdarbības intereses šādiem mērķiem:
 - i) jūras transporta un saistīto pakalpojumu tirgzinība un pārdošana, sākot ar cenas noteikšanu un beidzot ar rēķina izrakstīšanu, konosamentu sagatavošana sabiedrību vārdā, nepieciešamo saistīto pakalpojumu iegūšana un tālākpārdošana, dokumentu sagatavošana un komercinformācijas sniegšana, un
 - ii) rīkošanās uzņēmumu vārdā, organizējot kuģa iebraukšanu ostā vai kravu pārņemšanu, ja vajadzīgs;
- g) “jūras pārvadājumu palīgpakalpojumi” ir jūras kravu apkalpošanas pakalpojumi, glabāšanas un noliktavu pakalpojumi, muitošanas pakalpojumi, konteineru izvietošanas un novietošanas pakalpojumi, jūras aģentūru pakalpojumi un kravu nosūtīšanas pakalpojumi;

- h) “jūras kravu apstrādes pakalpojumi” ir darbības, ko veic stividoru kompānijas, tostarp termināļu apsaimniekotāji, bet ne ostas strādnieku tiešās darbības, ja šis darbaspēks tiek organizēts neatkarīgi no stividoru darbībām vai termināļa apsaimniekošanas uzņēmumiem. Ietvertās darbības ir arī šādu darbību organizēšana un pārraudzība:
- i) kravas iekraušana kuģī vai izkraušana no tā;
 - ii) kravas piestiprināšana vai atsaitēšana un
 - iii) kravas pieņemšana vai nodošana un uzglabāšana pirms nosūtīšanas vai pēc saņemšanas un
- i) “glabāšanas un noliktavu pakalpojumi” ir saldētu vai atdzesētu preču glabāšanas pakalpojumi, šķidrumu vai gāzu uzglabāšanas vairumā pakalpojumi un citu preču, tai skaitā kokvilnas, graudu, vilnas, tabakas, citu lauksaimniecības produktu un citu mājāsaimniecības preču glabāšanas vai noliktavas pakalpojumi.

8.69. PANTS

Pienākumi

Neskarot neatbilstīgus pasākumus vai citus pasākumus, kas minēti 8.12. un 8.18. pantā, katra Puse:

- a) ievēro principu par neierobežotu piekļuvi starptautiskajiem jūrniecības tirgiem un tirdzniecībai uz komerciāla pamata un bez diskriminācijas;
- b) piešķir kuģiem, kas kuģo ar otras Puses karogu vai kurus ekspluatē otras Puses pakalpojumu sniedzēji, tādu režīmu, kurš nav mazāk labvēlīgs par to, kādu Puse piešķir saviem kuģiem, *inter alia* attiecībā uz piekļuvi ostām, ostu infrastruktūras un pakalpojumu izmantošanu un jūras papildpakalpojumu izmantošanu, kā arī saistītām nodevām un maksām, muitas atvieglojumiem un piestātņu un iekraušanas un izkraušanas iekārtu piešķiršanu⁵⁷;

⁵⁷ Piemērojot a) un b) punktā noteiktos principus, katra Puse nepieņem vai neatstāj spēkā kravu dalīšanas pasākumus, kas ietverti jebkurā nolīgumā par starptautiskajiem jūras transporta pakalpojumiem. Stājoties spēkā šim nolīgumam, katra Puse pārtrauc visus šādus pasākumus, kas ietverti jebkurā nolīgumā, kurš ir spēkā vai parakstīts pirms šā nolīguma spēkā stāšanās dienas.

- c) atļauj otras Puses starptautisko jūras transporta pakalpojumu sniedzējiem izveidot un vadīt uzņēmumu Puses teritorijā saskaņā ar tādiem izveides un darbības nosacījumiem, kas nav mazāk labvēlīgi par tiem, kurus Puse piešķir saviem pakalpojumu sniedzējiem, un
- d) otras Puses starptautisko jūras transporta pakalpojumu sniedzējiem ar pieņemamiem un nediskriminējošiem noteikumiem dara pieejamus šādus ostu pakalpojumus: loča pakalpojumus, vilkšanas un velkoņu palīdzību, apgādi, degvielas un ūdens piegādi, atkritumu savākšanu un balasta atlikumu aizvākšanu, ostas kapteiņa pakalpojumus, navigācijas līdzekļus, avārijas remonta iekārtas, enkurvietas, piestātņu un pietauvošanas pakalpojumus, krasta operatīvos pakalpojumus, kas ir būtiski kuģu ekspluatācijai, ietverot sakarus, ūdens un elektrības piegādi.

F IEDAĻA

E-komercija

8.70. PANTS

Mērķis un vispārīgi noteikumi

1. Puses atzīst, ka e-komercija sekmē ekonomikas izaugsmi un palielina tirdzniecības iespējas daudzās nozarēs. Puses arī atzīst, ka ir svarīgi veicināt e-komercijas izmantošanu un pilnveidošanu.

2. Šīs iedaļas mērķis ir dot ieguldījumu tādas vides radīšanā, kurā attiecībā uz e-komercijas izmantošanu valda uzticība un pašāvēība, un veicināt e-komerciju starp Pusēm.
3. Puses atzīst, ka ir svarīgi e-komercijā ievērot tehnoloģiskās neitralitātes principu.
4. Šī iedaļa attiecas uz Puses pasākumiem, kas ietekmē tirdzniecību, izmantojot elektroniskos līdzekļus.
5. Šī iedaļa neattiecas uz azartspēļu un derību pakalpojumiem, apraides pakalpojumiem, audiovizuālajiem pakalpojumiem, notāru vai līdzvērtīgu profesiju pārstāvju pakalpojumiem un juridiskās pārstāvības pakalpojumiem.
6. Ja pastāv neatbilstība starp šīs nodaļas noteikumiem un pārējiem šā nolīguma noteikumiem, minētie pārējie noteikumi prevalē, ciktāl pastāv neatbilstība.

8.71. PANTS

Definīcijas

Šajā iedaļā

- a) “elektroniska autentifikācija” ir process vai darbība, lai pārbaudītu tādas personas identitāti, kura iesaistīta elektroniskos sakaros vai darījumā, vai lai nodrošinātu elektronisko sakaru integritāti, un
- b) „elektroniskais paraksts” ir elektroniski dati, kas pievienoti citiem elektroniskajiem datiem vai ir loģiski saistīti ar tiem un kas izpilda šādas prasības:
 - i) to izmanto persona, lai apliecinātu, ka elektroniskos datus, uz kuriem paraksts attiecas, minētā persona ir izveidojusi vai parakstījusi saskaņā ar katras Puses normatīvajiem aktiem, un
 - ii) tas apliecina, ka elektroniskajos datos ietvertā informācija nav mainīta.

8.72. PANTS

Muitas nodokļi

Puses neuzliek muitas nodokļus par elektronisku nosūtīšanu.

8.73. PANTS

Pirmkods

1. Puse nedrīkst pieprasīt nodot otras Puses personai piederošas programmatūras pirmkodu⁵⁸ vai piekļuvi tam. Nekas šajā punktā neliedz iekļaut vai īstenot noteikumus, kas saistīti ar pirmkoda nodošanu vai piekļuves tam piešķiršanu komercsarunās panāktos līgumos, vai brīvprātīgi nodot pirmkodu vai piešķirt piekļuvi tam, piemēram, saistībā ar publisko iepirkumu.
2. Nekas šajā pantā neietekmē
 - a) tiesas, administratīvās tiesas vai konkurences iestādes prasības labot konkurences tiesību pārkāpumu;

⁵⁸ Lielākai noteiktībai — jēdziens “otras Puses personai piederošas programmatūras pirmkods” ietver produktā iekļautas programmatūras pirmkodu.

b) tiesas, administratīvās tiesas vai konkurences iestādes prasības attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību un piemērošanu tādā apmērā, ciktāl minētās tiesības aizsargā pirmkodus, un

c) Puses tiesības veikt pasākumus saskaņā ar *GPA* III pantu.

3. Lielākai noteiktībai — nekas šajā pantā neliedz Pusei saskaņā ar 1.5., 8.3. un 8.65. pantu pieņemt vai atstāt spēkā pasākumus⁵⁹, kas ir pretrunā ar 1. punktu.

8.74. PANTS

Iekšzemes regulējums

Katra Puse nodrošina, ka visi tās vispārpiemērojamie pasākumi, kas ietekmē e-komerciju, tiek izpildīti pamatoti, objektīvi un taisnīgi.

⁵⁹ Minētie pasākumi ietver pasākumus, lai nodrošinātu drošību un drošumu, piemēram, saistībā ar sertifikēšanas procedūru.

8.75. PANTS

Princips, kas liedz prasīt iepriekšēju atļauju

1. Puses cenšas neizvirzīt prasību par iepriekšēju atļauju vai citas prasības ar līdzvērtīgām sekām attiecībā uz pakalpojumu sniegšanu, izmantojot elektroniskos līdzekļus.
2. Panta 1. punkts neskar atļauju shēmas, kuras nav īpaši un ekskluzīvi vērstas uz pakalpojumiem, ko sniedz, izmantojot elektroniskus līdzekļus, un uz noteikumiem telesakaru jomā.

8.76. PANTS

Līgumu noslēgšana, izmantojot elektroniskos līdzekļus

Ja vien Puses normatīvajos aktos nav noteikts citādi, Puse nepieņem vai neatstāj spēkā pasākumus, ar ko reglamentē elektroniskos darījumus un kas:

- a) noliedz tiesiskās sekas, līguma spēkā esību vai izpildāmību, pamatojoties tikai uz to, ka tas ir noslēgts, izmantojot elektroniskos līdzekļus, vai

- b) citādi rada šķēršļus, kuri neļauj izmantot līgumus, kas noslēgti, izmantojot elektroniskos līdzekļus.

8.77. PANTS

Elektroniskā autentifikācija un elektroniskais paraksts

1. Ja vien Puses normatīvajos aktos nav noteikts citādi, Puse nenoliedz paraksta juridisko spēku, pamatojoties tikai uz to, ka paraksts ir elektroniskā formā.
2. Puse nepieņem vai neatstāj spēkā pasākumus, kas reglamentē elektronisko autentifikāciju un elektronisko parakstu, ja šādi pasākumi:
 - a) aizliedz elektroniska darījuma pusēm savstarpēji noteikt atbilstošās elektroniskās autentifikācijas metodes viņu darījumiem vai
 - b) liedz elektroniska darījuma pusēm iespēju tiesas vai administratīvās iestādēs pierādīt, ka minēto pušu elektroniskajos darījumos ir ievērotas juridiskās prasības attiecībā uz elektronisko autentifikāciju un elektronisko parakstu.

3. Neatkarīgi no 2. punkta katra Puse var pieprasīt, lai attiecībā uz konkrētām darījumu kategorijām autentifikācijas metode atbilstu noteiktiem snieguma standartiem vai būtu sertificēta iestādē, kas akreditēta saskaņā ar Puses normatīvajiem aktiem.

8.78. PANTS

Patērētāju aizsardzība

1. Puses atzīst, ka ir svarīgi pieņemt un atstāt spēkā pārredzamus un efektīvus patērētāju aizsardzības pasākumus, ko piemēro e-komercijai, kā arī pasākumus, kuri veicina patērētāju uzticēšanos e-komercijai.
2. Puses atzīst, ka ir svarīga sadarbība starp to attiecīgajām kompetentajām iestādēm, kas atbild par patērētāju aizsardzību, attiecībā uz darbībām saistībā ar e-komerciju nolūkā veicināt patērētāju aizsardzību.
3. Puses atzīst, ka ir svarīgi saskaņā ar to attiecīgajiem normatīvajiem aktiem pieņemt vai atstāt spēkā pasākumus e-komercijas lietotāju personas datu aizsardzībai.

8.79. PANTS

Nevēlami e-komercpaziņojumi

1. Katra Puse attiecībā uz nevēlamiem e-komercpaziņojumiem pieņem vai atstāj spēkā pasākumus, kas:
 - a) pieprasa, ka nevēlamu e-komercpaziņojumu piegādātājiem ir jāveicina saņēmēju spēja novērst minēto ziņojumu turpmāku saņemšanu, un
 - b) pieprasa, kā noteikts Puses normatīvajos aktos, saņēmēju iepriekšēju piekrišanu e-komercpaziņojumu saņemšanai.
2. Katra Puse nodrošina, ka e-komercpaziņojumi ir skaidri identificējami, tajos skaidri norādīts, kā vārdā tie sūtīti, un vajadzīgā informācija, lai saņēmēji varētu pieprasīt bez maksas un jebkurā laikā pārtraukt to sūtīšanu.
3. Katra Puse nodrošina iespēju vērsties pret nevēlamu e-komercpaziņojumu piegādātājiem, kuri neievēro saskaņā ar 1. un 2. punktu pieņemtos vai spēkā paturētos pasākumus.

8.80. PANTS

Sadarbība e-komercijas jomā

1. Puses vajadzības gadījumā sadarbojas un aktīvi iesaistās daudzpusējos forumos ar mērķi sekmēt e-komercijas pilnveidošanu.
2. Puses vienojas uzturēt dialogu par regulatīviem jautājumiem saistībā ar e-komerciju, lai vajadzības gadījumā apmainītos ar informāciju un pieredzi, tai skaitā par saistītajiem tiesību aktiem, noteikumiem un to īstenošanu, un paraugpraksi saistībā ar e-komerciju, cita starpā it īpaši attiecībā uz:
 - a) patērētāju aizsardzību;
 - b) kibernetisko drošību;
 - c) nevēlamu e-komercpaziņojumu apkarošanu;
 - d) sabiedrībai izsniegto elektronisko parakstu sertifikātu atzīšanu;

- e) mazo un vidējo uzņēmumu problēmām, izmantojot e-komerciju;
- f) pārrobežu sertifikācijas pakalpojumu atvieglināšanu;
- g) intelektuālo īpašumu un
- h) e-pārvaldi.

8.81. PANTS

Datu brīva aprīte

Trīs gadu laikā pēc šā nolīguma stāšanās spēkā Puses atkārtoti novērtē nepieciešamību šajā nolīgumā iekļaut noteikumus par datu brīvu aprīti.

9. NODAĻA

KAPITĀLA APRITE, MAKSĀJUMI UN PĀRVEDUMI UN PAGaidu AIZSARDZĪBAS PASĀKUMI

9.1. PANTS

Norēķinu konti

Neskarot citus šā nolīguma noteikumus, katra Puse atļauj brīvi konvertējamā valūtā⁶⁰ un saskaņā ar piemērojamo Starptautiskā Valūtas fonda Vienošanās līgumu veikt visus tos maksājumus un pārvedumus attiecībā uz darījumiem maksājumu bilances norēķinu kontā, kuri ietilpst šā nolīguma darbības jomā.

⁶⁰ Šajā nodaļā “brīvi konvertējama valūta” ir valūta, ko var brīvi apmainīt pret citu valūtu, ar ko notiek plaša mēroga tirdzniecība starptautiskos ārvalstu valūtas tirgos un kas tiek plaši izmantota starptautiskos darījumos. Lielākai noteiktībai — valūtās, ar ko notiek plaša mēroga tirdzniecība starptautiskos ārvalstu valūtas tirgos un ko plaši izmanto starptautiskos darījumos, ietilpst brīvi konvertējamās valūtas, kuras SVF noteicis saskaņā ar Starptautiskā Valūtas fonda Vienošanās līgumu.

9.2. PANTS

Kapitāla aprite

1. Neskarot citus šā nolīguma noteikumus, katra Puse attiecībā uz darījumiem maksājumu bilances kapitāla un finanšu kontā atļauj brīvu kapitāla apriti nolūkā liberalizēt ieguldījumus un citus darījumus, kā noteikts 8. nodaļā.
2. Puses apspriežas nolūkā sekmēt savstarpējo kapitāla apriti, lai veicinātu tirdzniecību un ieguldījumus.

9.3. PANTS

Normatīvo aktu piemērošana attiecībā uz kapitāla apriti, maksājumiem vai pārvedumiem

1. Nodaļas 9.1. un 9.2. pantu neinterpretē tā, ka Pusei tiek liegts piemērot tās normatīvos aktus attiecībā uz:
 - a) bankrotu, maksātnespēju vai kreditoru tiesību aizsardzību;

- b) vērtspapīru, nākotnes līgumu, iespējas līgumu vai citu atvasināto instrumentu izdošanu, tirdzniecību vai darījumiem ar tiem;
 - c) finanšu pārskatu iesniegšanu vai darījumu uzskaiti par kapitāla apriti, maksājumiem vai pārvedumiem, ja tas nepieciešams, lai sniegtu palīdzību tiesībaizsardzības iestādēm vai finanšu regulatoriem;
 - d) noziedzīgiem nodarījumiem vai kriminālpārkāpumiem, vai krāpniecisku vai maldinošu praksi;
 - e) tiesvedības rezultātā pasludinātu rīkojumu vai spriedumu izpildes nodrošināšanu vai
 - f) sociālo drošību, valsts pensiju vai obligāto uzkrājumu shēmām.
2. Panta 1. punktā minētos normatīvos aktus nepiemēro netaisnīgi, patvaļīgi vai diskriminējoši, kā arī tie nevar radīt slēptus ierobežojumus kapitāla aprītei, maksājumiem vai pārvedumiem.

9.4. PANTS

Pagaidu aizsardzības pasākumi

1. Ārkārtas apstākļos, ja pastāv nopietnas grūtības ekonomikas un monetārās savienības darbībai Eiropas Savienībā, vai šādu grūtību draudi, Eiropas Savienība var pieņemt vai atstāt spēkā absolūti nepieciešamus aizsardzības pasākumus attiecībā uz kapitāla apriti, maksājumiem vai pārvedumiem uz laikposmu, kas nepārsniedz sešus mēnešus. Minētie pasākumi nepārsniedz to, kas ir absolūti nepieciešams, un nav uzskatāmi par līdzekļiem patvaļīgai vai nepamatotai diskriminācijai starp Japānu un kādu trešo valsti līdzīgās situācijās.
2. Puse var pieņemt vai atstāt spēkā ierobežojošus pasākumus attiecībā uz kapitāla apriti, maksājumiem vai pārvedumiem⁶¹, ja:
 - a) rodas nopietnas maksājumu bilances vai ārējas finansiālas grūtības vai to draudi⁶² vai

⁶¹ Attiecībā uz Eiropas Savienību šādus pasākumus Eiropas Savienības dalībvalsts var pieņemt gadījumos, kas nav minēti 1. punktā un kas ietekmē minētās dalībvalsts tautsaimniecību.

⁶² Puses apliecina, ka nopietnas maksājumu bilances vai ārējas finansiālas grūtības vai to draudi, kā minēts 2. punkta a) apakšpunktā, cita starpā var rasties no nopietnām makroekonomiskām problēmām saistībā ar monetārās un valūtas maiņas kursa politiku vai šādu problēmu draudiem, kā minēts 2. punkta b) apakšpunktā.

- b) ārkārtas apstākļos kapitāla aprite, maksājumi vai pārvedumi izraisa vai draud izraisīt nopietnas makroekonomiskas problēmas, kas saistītas ar monetāro un valūtas maiņas kursa politiku.

3. Pasākumi, kas minēti 2. punktā:

- a) attiecīgā gadījumā atbilst Starptautiskā Valūtas fonda Vienošanās līgumam;
- b) nepārsniedz to, kas nepieciešams, lai risinātu 2. punktā aprakstītās situācijas;
- c) ir pagaidu pasākumi, un tos pakāpeniski samazina līdz ar 2. punktā aprakstītās situācijas uzlabošanos;
- d) nerada nevajadzīgu kaitējumu otras Puses komerciālajām, ekonomiskajām un finanšu interesēm un
- e) nav diskriminējoši, salīdzinot ar trešām valstīm līdzīgās situācijās.

4. Katra Puse saskaņā ar 2.20. pantu var pieņemt ierobežojošus pasākumus maksājumu bilances nolūkiem.

5. Katra Puse var pieņemt ierobežojošus pasākumus attiecībā uz pakalpojumu tirdzniecību, lai aizsargātu savu ārējo finanšu pozīciju vai maksājumu bilanci. Minētie pasākumi atbilst nosacījumiem, kas izklāstīti *GATS* XII pantā.

6. Puse, kas ir atstājusi spēkā vai pieņēmusi 1. līdz 3. punktā minētos pasākumus, nekavējoties paziņo par tiem otrai Pusei.

7. Ja saskaņā ar šo pantu pieņem vai atstāj spēkā ierobežojumus, Puses nekavējoties apspriežas Pakalpojumu tirdzniecības, ieguldījumu liberalizācijas un e-komercijas komitejā, kas izveidota saskaņā ar 22.3. pantu, izņemot gadījumus, kad apspriedes notiek citos forumos. Apspriedēs novērtē maksājumu bilances vai ārējās finansiālās grūtības vai citas makroekonomiskās grūtības, kas izraisījušas attiecīgos pasākumus, *inter alia* ņemot vērā šādus faktorus:

- a) grūtību raksturs un apmērs;
- b) ārējā ekonomikas un tirdzniecības vide un
- c) alternatīvie korektīvie pasākumi, kas varētu būt pieejami.

8. Apspriedēs saskaņā ar 7. punktu apspriež ikviena ierobežojošā pasākuma atbilstību 1. līdz 3. punktam. Minētajās apspriedēs balstās uz visiem SVF iesniegtajiem statistikas un citu faktu konstatējumiem, un secinājumos ņem vērā SVF sniegto attiecīgās Puses maksājumu bilances un ārējo finanšu stāvokļa vai citu makroekonomisko problēmu novērtējumu.

10. NODAĻA

PUBLISKAIS IEPIRKUMS

10.1. PANTS

GPA iekļaušana

GPA tiek iekļauts šajā nodaļā un kļūst par tā sastāvdaļu *mutatis mutandis*.

10.2. PANTS

Papildu piemērošanas joma

Noteikumus un procedūras, kas noteiktas *GPA* noteikumos, kuri iekļauti 10. pielikuma 1. daļā, *mutatis mutandis* piemēro iepirkumiem, uz ko attiecas 10. pielikuma 2. daļa.

10.3. PANTS

Papildu noteikumi

Katra Puse piemēro 10.4. līdz 10.12. pantu iepirkumiem, kuri ietverti tās pielikumos *GPA* I papildinājumā, un iepirkumiem, uz ko attiecas 10. pielikuma 2. daļa.

10.4. PANTS

Paziņojumu publicēšana

Paziņojumi par paredzētajiem vai plānotajiem iepirkumiem saskaņā ar *GPA* VII pantu ir pieejami tieši un bez maksas, izmantojot elektroniskos līdzekļus, vienotā piekļuves punktā internetā.

10.5. PANTS

Līdzdalības nosacījumi

1. Papildus *GPA* VIII pantam Puses iepirkuma veicējs neizslēdz piegādātāju, kas veic uzņēmējdarbību otrā Pusē, no dalības iepirkuma procedūrā, pamatojoties uz juridisku prasību, saskaņā ar kuru piegādātājam ir jābūt:

- a) fiziskai personai vai
- b) juridiskai personai.

Šis noteikums neattiecas uz iepirkumu, ko veic saskaņā ar Japānas Likumu par privātās finanšu iniciatīvas veicināšanu (1999. gada likums nr. 117.).

2. Lai arī Puses iepirkuma veicējs, nosakot dalības nosacījumus, var pieprasīt attiecīgu iepriekšēju pieredzi, ja tas ir būtiski, lai izpildītu iepirkuma prasības saskaņā ar *GPA* VIII panta 2. punkta b) apakšpunktu, iepirkuma veicējs neizvirza nosacījumu, ka šādai iepriekšējai pieredzei jābūt iegūtai minētās Puses teritorijā.

10.6. PANTS

Piegādātāju kvalifikācija

1. Ja Puse saglabā piegādātāju reģistrācijas sistēmu, kurā ieinteresētajiem piegādātājiem ir jāreģistrējas un jāsniedz konkrēta informācija, minētie piegādātāji var pieprasīt reģistrāciju jebkurā laikā. Iepirkuma veicējam pietiekami īsā laikā būtu jāinformē minētie piegādātāji par to, vai viņi ir reģistrēti.
2. Ja, lai saņemtu atļauju iesniegt piedāvājumu būvdarbu iepirkumam Japānā, piegādātājam, kas veic uzņēmējdarbību Eiropas Savienībā, tiek prasīts darījumdarbības novērtējums (*Keieijikoshinsa*) (saukts arī *Keishin*) saskaņā ar Japānas Darījumdarbības likumu (1949. gada likums nr. 100.), Japāna nodrošina, ka tās iestādes, veicot šādu novērtējumu:
 - a) nediskriminējošā veidā izvērtē un vajadzības gadījumā atzīst par līdzvērtīgiem Japānā izmantotajiem rādītājiem piegādātāja snieguma ārpus Japānas rādītājus, kuri var ietvert turpmāko:
 - i) tehnisko darbinieku skaits;
 - ii) darba apstākļi;

- iii) būvniecības nozarē nostrādāto gadu skaits;
 - iv) aprēķinu un uzskaites principi būvniecības nozarē;
 - v) pētniecības un izstrādes izdevumu apjoms;
 - vi) ISO9001 vai ISO14001 sertifikāta iegūšana;
 - vii) jaunu inženieru un kvalificētu darbinieku pieņemšana darbā un turpmāka apmācība;
 - viii) pabeigtu būvdarbu pārdošanas apjomi un
 - ix) pabeigtu būvdarbu pārdošanas apjomi, ko piegādātājs veicis kā galvenais līgumslēdzējs,
un
- b) pienācīgi ņem vērā piegādātāja snieguma ārpus Japānas rādītājus, kuri var ietvert turpmāko:
- i) pašu kapitāla apjoms;
 - ii) peļņas apjoms pirms procentu, nodokļu, nolietojuma un amortizācijas atskaitīšanas
(*EBITDA*);

- iii) attiecība starp neto aizdevumu izmaksām un pārdošanas apjomu;
- iv) pasīvu apgrozījuma periods;
- v) attiecība starp bruto peļņu no pārdošanas un bruto kapitālu;
- vi) attiecība starp regulāro peļņu un pārdošanas apjomu;
- vii) attiecība starp pašu kapitālu un pamatlīdzekļiem;
- viii) pašu kapitāla īpatsvars;
- ix) naudas plūsmas no pamatdarbības apjoms un
- x) uzkrātās peļņas apjoms.

10.7. PANTS

Selektīvs konkurss

1. Ja saskaņā ar *GPA* IX panta 4. un 5. punktu iepirkuma veicējs ierobežo pakalpojumu sniedzēju skaitu konkrētā iepirkuma konkursā, to piegādātāju skaits, kuriem atļauts iesniegt piedāvājumu, ir pietiekams, lai nodrošinātu konkurenci, neietekmējot iepirkuma sistēmas darbības efektivitāti.
2. Japānas gadījumā šis pants attiecas tikai uz centrālās pārvaldes iestādēm.

10.8. PANTS

Tehniskās specifikācijas

Ja iepirkuma veicējs piemēro videi draudzīgas tehniskās specifikācijas, kādas noteiktas attiecībā uz vides marķējumu vai definētas attiecīgajos normatīvajos aktos, kas ir spēkā Eiropas Savienībā un Japānā, katra Puse nodrošina, ka minētās specifikācijas:

- a) ir piemērotas tam, lai definētu to preču vai pakalpojumu īpašības, kuri ir līguma priekšmets;

- b) balstītos uz objektīvi pārbaudāmiem un nediskriminējošiem kritērijiem un
- c) ir pieejamas visiem ieinteresētajiem piegādātājiem.

10.9. PANTS

Testa ziņojumi

1. Katra Puse, tai skaitā tās iepirkuma veicēji, var pieprasīt, lai ieinteresētie piegādātāji iesniegtu tai testa ziņojumu, kuru izsniegusi atbilstības novērtēšanas iestāde, vai sertifikātu, kuru izsniegusi šāda iestāde, lai pierādītu atbilstību prasībām vai kritērijiem, kas noteikti tehniskajās specifikācijās, novērtēšanas kritērijos vai jebkuros citos noteikumos vai nosacījumos.
2. Ja tiek prasīts iesniegt testa ziņojumu vai sertifikātu, ko izsniegusi atbilstības novērtēšanas iestāde, katra Puse, tai skaitā tās iepirkuma veicēji:
 - a) atzīst atbilstības novērtēšanas procedūru rezultātus, ko veic otras Puses reģistrētas atbilstības novērtēšanas iestādes saskaņā ar 2. panta 1. punktu Nolīgumā starp Eiropas Kopienu un Japānu par savstarpējo atzīšanu, kas noslēgts Briselē 2001. gada 4. aprīlī, un

- b) pienācīgi ņem vērā jebkādu nolīguma darbības jomas turpmāku paplašināšanu, kas minēta a) apakšpunktā, vai ikvienu turpmāku nolīgumu, kuru Puses noslēgtu ar mērķi savstarpēji atzīt atbilstības novērtēšanas procedūras, kad tas būs stājies spēkā.

10.10. PANTS

Vides nosacījumi

Iepirkuma veicēji var noteikt vides nosacījumus, kas saistīti ar iepirkuma veikšanu, ja minētie nosacījumi ir saderīgi ar šīs nodaļas noteikumiem un ir norādīti paziņojumā par paredzēto iepirkumu vai citā paziņojumā, kuru izmanto paziņojuma par paredzēto iepirkumu vietā, vai konkursa dokumentācijā.

10.11. PANTS

Piedāvājumu izskatīšana un līguma slēgšanas tiesību piešķiršana

1. Papildus *GPA XV* panta 5. punktam un saskaņā ar nosacījumiem, kas noteikti katras Puses normatīvajos aktos, katra Puse nodrošina, ka tās iepirkuma veicēji ir tiesīgi izvēlēties starp diviem kritērijiem, kuri minēti *GPA XV* panta 5. punkta a) un b) apakšpunktā, un ka tās apzinās minēto kritēriju attiecīgās priekšrocības.
2. Papildus *GPA XV* panta 6. punktam, ja iepirkuma veicējs saņem konkursa piedāvājumu, kura cena ir nesamērīgi zemāka par citos iesniegtajos piedāvājumos norādīto cenu, tas var arī apspriesties ar piegādātāju par to, vai cenā ir ņemta vērā subsīdiju piešķiršana.

10.12. PANTS

Iekšzemes pārskatīšanas procedūras

1. Ja Puse izraugās neatkarīgu administratīvo iestādi saskaņā ar *GPA* XVIII panta 4. punktu, minētā Puse nodrošina, ka:
 - a) izraudzītās iestādes pārstāvji ir neatkarīgi, objektīvi un amata pildīšanas laikā brīvi no ārējas ietekmes;
 - b) izraudzītās iestādes pārstāvjus, viņiem esot amatā, nevar atbrīvot pret viņu gribu, izņemot gadījumu, kad viņu atbrīvošanu nosaka noteikumi, kas reglamentē izraudzīto iestādi, un
 - c) attiecībā uz iepirkuma veicējiem, kas ietverti katras Puses 1. un 3. pielikumā *GPA* I papildinājumā, kā arī centrālās pārvaldes iestādēm un visām pārējām iestādēm, izņemot centrālās pārvaldes iestādēm pakļautas iestādes, kuras ietvertas 10. pielikuma 2. daļā, priekšsēdētājam vai vismaz vienam izraudzītās iestādes pārstāvim ir juridiskā un profesionālā kvalifikācija, kas līdzvērtīga tai, kura nepieciešama tiesnešiem, advokātiem vai citiem tiesību speciālistiem, kas ir kvalificēti saskaņā ar Puses normatīvajiem aktiem.

2. Katra Puse pieņem vai atstāj spēkā procedūras, kuras nodrošina ātrus starpposma pasākumus, lai saglabātu piegādātājam iespēju piedalīties iepirkumā. Šādu pagaidu pasākumu, kas noteikti *GPA* XVIII panta 7. punkta a) apakšpunktā, rezultātā var apturēt iepirkuma procesu vai, ja iepirkuma veicējs ir noslēdzis līgumu un ja Puse tā ir noteikusi — apturēt līguma izpildi. Procedūrās var noteikt, ka, pieņemot lēmumu par to, vai šādi pasākumi būtu jāpiemēro, var ņemt vērā sevišķi svarīgas nelabvēlīgas sekas attiecīgām interesēm, ieskaitot sabiedrības intereses. Pamatojumu pasākumu nepiemērošanai sniedz rakstiski.

3. Ja piegādātājs, kas ir ieinteresēts vai piedalās konkursā, ir iesniedzis sūdzību 1. punktā minētajai izraudzītajai iestādei, katra Puse principā nodrošina, ka iepirkuma veicējs neslēdz līgumu, kamēr minētā izraudzītā iestāde saskaņā ar tās noteikumiem un procedūrām nav pieņēmusi lēmumu vai ieteikumu par sūdzību saistībā ar pagaidu pasākumiem, korektīvu pasākumu vai kompensāciju par zaudējumiem vai nodarīto kaitējumu, kā minēts 2., 5. un 6. punktā. Katra Puse var noteikt, ka nenovēršamos un pietiekami pamatotos apstākļos līgumu tomēr var noslēgt.

4. Katra Puse var noteikt:

- a) nogaidīšanas periodu starp lēmumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu un līguma noslēgšanu, lai dotu pietiekamu laiku konkursā neuzvarējušajiem piegādātājiem izvērtēt, vai ir lietderīgi sākt pārskatīšanas procedūru, vai

b) pietiekamu laikposmu, lai ieinteresētais piegādātājs iesniegtu sūdzību, kas var būt par pamatu līguma izpildes apturēšanai.

5. Korektīvi pasākumi saskaņā ar *GPA* XVIII panta 7. punkta b) apakšpunktu var ietvert vienu vai vairākus šādus pasākumus:

- a) diskriminējošu tehnisko, ekonomisko vai finansiālo specifikāciju svītrotšana uzaicinājumā uz konkursu, līguma dokumentos vai jebkurā citā dokumentā, kas attiecas uz konkursa procedūru, un jaunas iepirkuma procedūras veikšana;
- b) iepirkuma procedūras atkārtošana, nemainot nosacījumus;
- c) lēmuma par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu atcelšana un jauna lēmuma par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu pieņemšana;
- d) līguma izbeigšana vai pasludināšana par spēkā neesošu vai
- e) citu pasākumu pieņemšana ar mērķi novērst šīs nodaļas noteikumu pārkāpumu, piemēram, rīkojums samaksāt konkrētu naudas summu, līdz pārkāpums tiek efektīvi novērsts.

6. Saskaņā ar *GPA* XVIII panta 7. punkta b) apakšpunktu katra Puse var noteikt kompensāciju par zaudējumiem vai nodarīto kaitējumu. Šajā sakarā, ja Puses pārskatīšanas iestāde nav tiesa un ja piegādātājs uzskata, ka ir pārkāpti iekšzemes normatīvie akti, ar kuriem īsteno šajā nodaļā noteiktos pienākumus, piegādātājs var vērsties tiesā, tostarp, lai iegūtu kompensāciju saskaņā ar Puses tiesu procedūrām.

7. Katra Puse pieņem vai atstāj spēkā nepieciešamās procedūras, ar kurām tiek efektīvi īstenoti pārskatīšanas iestāžu lēmumi vai ieteikumi vai tiek efektīvi izpildīti tiesu iestāžu nolēmumi pārsūdzības gadījumā.

10.3. PANTS

Statistikas vākšana un paziņošana

Katra Puse paziņo otrai Pusei pieejamus un salīdzināmus statistikas datus, kas ir būtiski iepirkumam, uz kuru attiecas 10. pielikuma 2. daļa.

10.14. PANTS

Piemērošanas jomas grozījumi un labojumi

1. Puse var grozīt vai labot savus saistības 10. pielikuma 2. daļā.
2. Ja grozījums vai labojums kādas Puses pielikumos *GPA* I papildinājumā stājas spēkā saskaņā ar *GPA* XIX pantu, tas automātiski stājas spēkā šā nolīguma mērķiem.
3. Ja Puse vēlas grozīt tās saistības 2. pielikuma 10. daļā, Puse:
 - a) rakstiski informē otru Pusi un
 - b) iekļauj paziņojumā priekšlikumu par atbilstīgiem kompensējošiem pielāgojumiem otrai Pusei, lai saglabātu piemērošanas jomas līmeni, kas pielīdzināms tam, kāds tas bijis pirms grozījumiem.
4. Neatkarīgi no 3. punkta b) apakšpunkta Pusei nav jāparedz kompensējoši pielāgojumi, ja grozījums attiecas uz iepirkuma veicēju, attiecībā uz kura iepirkumu Puse faktiski ir atcēlusi savu kontroli vai ietekmi.

5. Ja Publiskā iepirkuma komiteja, kas izveidota ar *GPA XXI* pantu, pieņem kritērijus saskaņā ar *GPA XIX* panta 8. punkta b) un c) apakšpunktu, minētos kritērijus piemēro arī saistībā ar šo pantu.

6. Ja otra Puse iebilst, ka:

a) saskaņā ar 3. punkta b) apakšpunktu ierosinātais pielāgojums ir nepietiekams, lai saglabātu abpusēji saskaņotas piemērošanas jomas salīdzināmu līmeni, vai

b) panta 4. punktā minētie plānotie grozījumi attiecas uz iepirkuma veicēju, attiecībā uz kura iepirkumu Puse faktiski nav atcēlusi savu kontroli vai ietekmi saskaņā ar 4. punktu,

tā Pusei, kas paredzējusi grozīt savas saistības, iesniedz rakstisku iebildumu 45 dienu laikā no dienas, kad saņemts 3. punkta a) apakšpunktā minētais paziņojums, vai arī tiek uzskatīts, ka Puse ir piekritusi pielāgojumam vai grozījumam.

7. Šādas izmaiņas Puses saistībās 10. pielikuma 2. daļā uzskata par labojumu:

a) izmaiņas iepirkuma veicēja nosaukumā;

b) divu vai vairāku to iepirkuma veicēju apvienošana, kuri uzskaitīti 2. pielikuma 10. daļas vienā un tajā pašā punktā;

- c) iepirkuma veicēja, kas uzskaitīts 10. pielikuma 2. daļā, sadalīšana divos vai vairākos iepirkuma veicējos, kuri tiek pievienoti iepirkuma veicēju sarakstam minētās daļas tai pašā punktā, un
- d) indikatīvo sarakstu atjaunināšana, piemēram, sarakstu 10. pielikuma 2. daļas A iedaļas 3. punktā, 10. pielikuma 2. daļas B iedaļas 1. punkta b) apakšpunktā vai Eiropas Savienības sarakstus *GPA* I papildinājuma 2. un 3. pielikumā.

8. Ja ir paredzēti labojumi pēc šā nolīguma stāšanās spēkā, Puse rakstiski informē otru Pusi reizi divos gados saskaņā ar paziņojumu ciklu, kas noteikts Publiskā iepirkuma komitejas lēmumā, kurš pieņemts 2012. gada 30. martā (GPA/113), par paziņošanas prasībām saskaņā ar nolīguma XIX un XXII pantu.

9. Otra Puse var 45 dienu laikā no dienas, kad saņemts paziņojums saskaņā ar 8. punktu, iesniegt rakstisku iebildumu Pusei, kas paredzējusi labot savas saistības. Puse, kas iesniedz iebildumu, izklāsta iemeslus, kādēļ tā uzskata, ka ierosinātais labojums nav 7. punktā noteiktais grozījums, un raksturo ierosinātā labojuma ietekmi uz šajā nolīgumā abpusēji saskaņoto piemērošanas jomu. Ja šāds rakstisks iebildums netiek iesniegts 45 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas dienas, paredzēto labojumu uzskata par apstiprinātu.

10. Ja Puse iebilst pret iecerēto grozījumu vai labojumu, vai ierosināto kompensējošo pielāgojumu, Puses cenšas atrisināt šo jautājumu, apspriežoties. Ja starp Pusēm netiek panākta vienošanās 150 dienu laikā no dienas, kad ir saņemts paziņojums par iebildumu, Puse, kas vēlas grozīt vai labot savus saistības, var izmantot domstarpību izšķiršanas procedūru saskaņā ar 21. nodaļu, lai noteiktu iebilduma pamatotību. Iecerētu grozījumu vai labojumu, pret kuru ir iesniegts iebildums, uzskata par pieņemtu tikai tad, ja Puses par to vienojas apspriedē vai tā nolemj saskaņā ar 21.7. pantu izveidotā šķīrējtiesa.

10.15. PANTS

Sadarbība

Puses cenšas sadarboties nolūkā gūt labāku sapratni par to attiecīgajiem publiskā iepirkuma tirgiem. Puses arī atzīst, ka minētā mērķa sasniegšanai ir svarīga Pušu saistīto nozaru iesaiste, izmantojot tādus līdzekļus kā dialogi.

10.16. PANTS

Publiskā iepirkuma komiteja

1. Publiskā iepirkuma komiteja, kas izveidota saskaņā ar 22.3. pantu (turpmāk šajā pantā “komiteja”), ir atbildīga par šīs nodaļas efektīvu īstenošanu un darbību.
2. Komitejai ir šādi uzdevumi:
 - a) sniegt ieteikumus Apvienotajai komitejai pieņemt lēmumus par 10. pielikuma 2. daļas grozīšanu, lai atspoguļotu grozījumus vai labojumus, kas pieņemti saskaņā ar 10.14. pantu, vai saskaņotos kompensējošos pielāgojumus;
 - b) pieņemt kārtību, kādā paziņo statistikas datus saskaņā ar 10.13. pantu, ja to uzskata par nepieciešamu;
 - c) izskatīt ar publisko iepirkumu saistītus jautājumus, ko tai iesniegusi Puse, un
 - d) apmainīties ar informāciju, kas attiecas uz publiskā iepirkuma iespējām katrā Pusē, aptverot arī centrālajam līmenim pakļautos līmeņus.

10.17. PANTS

Kontaktpunkti

Katra Puse, šim nolīgumam stājoties spēkā, norīko kontaktpunktu, lai nodrošinātu šīs nodaļas īstenošanu, un paziņo otrai Pusei kontaktinformāciju, tai skaitā informāciju par attiecīgajām amatpersonām. Puses nekavējoties informē viena otru par visām izmaiņām minētajā kontaktinformācijā.

11. NODAĻA

KONKURENCES POLITIKA

11.1. PANTS

Principi

Puses atzīst, cik svarīga to tirdzniecības un ieguldījumu attiecībās ir godīga un brīva konkurence. Puses apliecina to, ka pret konkurenci vērsta prakse potenciāli var izkropļot tirgu pareizu darbību un kopumā mazina ieguvumus, ko sniedz tirdzniecības un ieguldījumu liberalizācija.

11.2. PANTS

Pret konkurenci vērsta prakse

Lai sasniegtu šā nolīguma mērķus, katra Puse saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem veic pasākumus, ko tā uzskata par piemērotiem cīņā ar praksi, kura vērsta pret konkurenci.

11.3. PANTS

Tiesiskais un normatīvais regulējums

1. Katra Puse nodrošina, ka tās tiesību akti konkurences jomā attiecas uz visiem uzņēmumiem visās ekonomikas nozarēs un efektīvi risina problēmas, ko rada šāda pret konkurenci vērsta prakse:

a) Eiropas Savienībā:

- i) nolīgumi starp uzņēmumiem, uzņēmumu apvienību lēmumi un saskaņotas darbības, kuru mērķis ir novērst, ierobežot vai izkropļot konkurenci;
- ii) viena vai vairāku uzņēmumu dominējošā stāvokļa izmantošana un

- iii) uzņēmumu apvienošana vai koncentrācija, kas būtiski traucētu efektīvai konkurencei,
un

b) Japānā:

- i) privātu monopolu veidošana;
- ii) nepamatoti tirdzniecības ierobežojumi;
- iii) negodīga tirdzniecības prakse un
- iv) uzņēmumu apvienošanās vai pārņemšana, kas būtiski ierobežotu konkurenci konkrētajā tirdzniecības jomā.

2. Katra Puse piemēro tās tiesību aktus konkurences jomā visiem uzņēmumiem — kā privātiem, tā publiskiem —, kas veic saimniecisko darbību. Tas neliedz vienai Pusei noteikt atbrīvojumus no tās tiesību aktiem konkurences jomā ar nosacījumu, ka šādi izņēmumi ir pārredzami un ierobežoti, ciktāl tas nepieciešams sabiedrības interešu nodrošināšanai. Šādi atbrīvojumi nepārsniedz to, kas ir absolūti nepieciešams, lai sasniegtu sabiedrības interešu mērķus, ko noteikusi minētā Puse.

3. Šajā nodaļā “saimnieciskas darbības” ir darbības, kas attiecas uz preču un pakalpojumu piedāvāšanu tirgū.

11.4. PANTS

Darbības neatkarība

Katra Puse nodrošina iestādi, kuras darbība ir neatkarīga un kura ir kompetenta un atbildīga par Puses tiesību aktu konkurences jomā efektīvu piemērošanu.

11.5. PANTS

Nediskriminācija

Piemērojot savus tiesību aktus konkurences jomā, katra Puse ievēro nediskriminācijas principu attiecībā uz visiem uzņēmumiem neatkarīgi no uzņēmuma piederības valsts un īpašumtiesību veida.

11.6. PANTS

Procesuālais taisnīgums

Piemērojot savus tiesību aktus konkurences jomā, katra Puse ievēro procesuālā taisnīguma principu attiecībā uz visiem uzņēmumiem neatkarīgi no uzņēmuma piederības valsts un īpašumtiesību veida.

11.7. PANTS

Pārredzamība

Katra Puse savus tiesību aktus konkurences jomā piemēro pārredzami. Katra Puse veicina pārredzamību savā konkurences politikā.

11.8. PANTS

Sadarbība izpildes jomā

1. Lai sasniegtu šā nolīguma mērķus un veicinātu katras Puses tiesību aktu konkurences jomā efektīvu īstenošanu, Puses atzīst, ka to kopīgās interesēs ir veicināt sadarbību un koordināciju starp konkurences iestādēm attiecībā uz attīstības tendencēm konkurences politikā un izpildes darbībās saskaņā ar Nolīgumu starp Eiropas Kopienas un Japānas valdību par sadarbību pret konkurenci vērstas rīcības jomā, kas parakstīts Briselē 2003. gada 10. jūlijā (turpmāk šajā nodaļā “Nolīgums par sadarbību pret konkurenci vērstas rīcības jomā”).
2. Lai sekmētu 1. punktā minēto sadarbību un koordināciju, Pušu konkurences iestādes var apmainīties ar informāciju vai citādi to paziņot saskaņā ar Nolīgumu par sadarbību pret konkurenci vērstas rīcības jomā.

11.9. PANTS

Domstarpību izšķiršana

Uz šīs nodaļas noteikumiem neattiecas domstarpību izšķiršanas procedūra atbilstīgi 21. nodaļai.

12. NODAĻA

SUBSĪDIJAS

12.1. PANTS

Principi

Puses atzīst, ka Puse var piešķirt subsīdijas, ja tās ir vajadzīgas, lai sasniegtu sabiedriskās politikas mērķus. Tomēr dažas subsīdijas potenciāli var izkropļot tirgu pareizu darbību un kopumā mazina ieguvumus, ko sniedz tirdzniecības un ieguldījumu liberalizācija. Principā Pusei nevajadzētu piešķirt subsīdijas, ja tā konstatē, ka tām ir vai varētu būt būtiska negatīva ietekme uz tirdzniecību vai ieguldījumiem Pušu starpā.

12.2. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā

- a) “saimnieciskas darbības” ir darbības, kas attiecas uz preču un pakalpojumu piedāvāšanu tirgū;
- b) “subsīdija” ir pasākums, kas *mutatis mutandis* atbilst nosacījumiem, kuri noteikti SKP nolīguma 1.1. pantā, neatkarīgi no tā, vai subsīdiju saņēmēji pārdod preces vai pakalpojumus, un
- c) “īpaša subsīdija” ir subsīdija, kas saskaņā ar SKP nolīguma 2. pantu *mutatis mutandis* ir noteikta kā īpaša.

12.3. PANTS

Darbības joma

1. Šī nodaļa attiecas uz īpašām subsīdijām, ciktāl tās ir saistītas ar saimnieciskām darbībām⁶³.

⁶³ Lielākai noteiktībai — izglītību, ko sniedz saskaņā ar katras Puses valsts izglītības sistēmu, neuzskata par saimniecisku darbību.

2. Šī nodaļa neattiecas uz subsīdijām, ko piešķir uzņēmumiem, kuriem valdība uzticējusi sniegt pakalpojumus sabiedrībai kopumā sabiedriskās politikas mērķu sasniegšanai. Šādi izņēmumi no subsīdiju noteikumiem ir pārredzami un nepārsniedz tiem nospraustos sabiedriskās politikas mērķus.
3. Šī nodaļa neattiecas uz subsīdijām, kuras piešķir, lai kompensētu kaitējumu, kas nodarīts dabas katastrofu vai citu ārkārtēju notikumu rezultātā.
4. Nodaļas 12.5. un 12.6. pantu nepiemēro subsīdijām, kuru kumulatīvā summa vai budžets ir mazāks nekā 450 000 speciālo aizņēmuma tiesību (turpmāk “SDR”) vienam saņēmējam trīs gadus pēc kārtas.
5. Nodaļas 12.6. un 12.7. pantu nepiemēro subsīdijām, kas saistītas ar tādu preču tirdzniecību, uz kurām attiecas Lauksaimniecības nolīguma 1. pielikums, un subsīdijām, kas saistītas ar tirdzniecību ar zivīm un zivju produktiem.
6. Nodaļas 12.7. pants neattiecas uz subsīdijām, ko piešķir uz laiku, lai reaģētu uz valsts vai globāla mēroga ārkārtas stāvokli ekonomikā⁶⁴. Šādas subsīdijas ir mērķorientētas, ekonomiskas, efektīvas un lietderīgas, lai novērstu konstatēto pagaidu valsts vai globāla mēroga ārkārtas stāvokli ekonomikā.

⁶⁴ Lielākai noteiktībai — ārkārtas stāvoklis ir tāds stāvoklis, kas ietekmē Puses ekonomiku kopumā. Attiecībā uz Eiropas Savienību Puses ekonomika ir Eiropas Savienības ekonomika kopumā vai vismaz vienas Eiropas Savienības dalībvalsts ekonomika kopumā.

7. Šī nodaļa neattiecas uz audiovizuālajiem pakalpojumiem.

8. Nodaļas 12.7. pants neattiecas uz subsīdijām, ko piešķir katras Puses centrālās pārvaldes iestādēm pakļautas iestādes. Pildot savus pienākumus saskaņā ar šo nodaļu, katra Puse veic tādus pamatotus pasākumus, kādi tai var būt pieejami, lai nodrošinātu, ka šīs nodaļas noteikumus ievēro minētās Puses centrālās pārvaldes iestādēm pakļautās iestādes.

12.4. PANTS

Saistība ar PTO līgumu

Nekas šajā nodaļā neietekmē Pušu tiesības un pienākumus saskaņā ar SKP nolīgumu, *GATT* 1994 XVI pantu un *GATS* XV pantu.

12.5. PANTS

Ziņošana

1. Katra Puse angļu valodā sniedz otram Pusei informāciju par katru īpašo subsīdiju, ko paziņotāja Puse piešķirusi vai atstāj spēkā⁶⁵, norādot tās juridisko pamatu, veidu, summu vai budžetu un, ja iespējams, saņēmēja vārdu vai nosaukumu, un šādu paziņojumu pēc šā nolīguma stāšanās spēkā sniedz ik pēc diviem gadiem. Tomēr pirmo paziņojumu sniedz ne vēlāk kā trīs gadus pēc šā nolīguma stāšanās spēkā.
2. Ja Puse oficiālā tīmekļa vietnē publisko 1. punktā norādīto informāciju, uzskata, ka 1. punktā minētais paziņojums ir sniegts. Ja Puse paziņo subsīdiju saskaņā ar SKP nolīguma 25.2. pantu, uzskata, ka Puse ir izpildījusi 1. punkta prasības attiecībā uz šādām subsīdijām.

⁶⁵ Piemērojot šo punktu, iepriekš paziņotu subsīdiju gadījumā atjauninātajā paziņojumā informāciju var sniegt, vien norādot, vai ir veiktas izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo paziņojumu.

3. Attiecībā uz subsīdijām, kas ir saistītas ar pakalpojumiem, šo pantu piemēro tikai šādām nozarēm: arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi, banku pakalpojumi, datorpakalpojumi, būvniecības pakalpojumi, energopakalpojumi, vides pakalpojumi, eksprespiegādes pakalpojumi, apdrošināšanas pakalpojumi, telesakaru pakalpojumi un transporta pakalpojumi.

12.6. PANTS

Apspriedes

1. Ja Puse uzskata, ka otras Puses subsīdijai ir vai varētu būt būtiska negatīva ietekme uz pirmās minētās Puses interesēm tirdzniecības vai ieguldījumu jomā saskaņā ar šo nodaļu, pirmā minētā Puse var iesniegt rakstisku pieprasījumu apspriesties. Puses sāk apspriedes ar nolūku atrisināt konkrēto jautājumu, ar nosacījumu, ka pieprasījumā ir paskaidrots, kā subsīdijai ir vai varētu būt būtiska negatīva ietekme uz tirdzniecību vai ieguldījumiem Pušu starpā.

2. Apspriežu laikā Puse, kas saņēmusi pieprasījumu sākt apspriedes, apsver iespēju sniegt informāciju par subsīdiju, ja to pieprasa otra Puse, piemēram:

a) juridiskais pamats un politikas mērķi vai subsīdijas mērķi;

- b) subsīdiiju veids, piemēram, dotācija, aizdevums, garantija, atmaksājams avanss, pašu kapitāla iepludināšana vai nodokļu atvieglojums;
- c) subsīdijas ilgums, datumi un visi citi termiņi saistībā ar to;
- d) atbilstības nosacījumi attiecībā uz subsīdiiju;
- e) subsīdijas kopsumma vai gada budžetā paredzētā summa un iespēja samazināt subsīdiiju;
- f) ja iespējams, subsīdiiju saņēmējs un
- g) jebkāda cita informācija, tostarp statistikas dati, kas ļauj novērtēt subsīdijas ietekmi uz tirdzniecību vai ieguldījumiem.

3. Lai sekmētu apspriedes, pieprasījuma saņēmēja Puse sniedz attiecīgo informāciju par konkrēto subsīdiiju rakstiski ne vēlāk kā 90 dienu laikā pēc 1. punktā minētā pieprasījuma saņemšanas dienas.

4. Ja pieprasījuma saņēmēja Puse nav sniegusi 2. punktā minēto informāciju, minētā Puse rakstiskā atbildē paskaidro, kādēļ šāda informācija nav sniegta.

5. Ja pēc apspriedēm pieprasījuma iesniedzēja Puse joprojām uzskata, ka subsīdijai ir vai varētu būt būtiska negatīva ietekme uz tās interesēm tirdzniecības vai ieguldījumu jomā saskaņā ar šo nodaļu, pieprasījuma saņēmēja Puse ar izpratni izturas pret pieprasītājas Puses bažām. Pieprasījuma saņēmēja Puse jebkādu risinājumu uzskata par īstenojamu un pieņemamu.

12.7. PANTS

Aizliegtas subsīdijas

Ir aizliegtas šādas Puses subsīdijas, kam ir vai varētu būt būtiska negatīva ietekme uz tirdzniecību vai ieguldījumiem Pušu starpā:

- a) juridiskas vai citas vienošanās, kuru rezultātā valdība vai publiska iestāde uzņemas atbildību par garantijām attiecībā uz uzņēmumu parādiem vai saistībām bez jebkādiem ierobežojumiem attiecībā uz šādu garantiju apmēru un ilgumu, un

- b) subsīdijas grūtībās nonākušā vai maksātnespējīga uzņēmuma pārstrukturēšanai, ja uzņēmums nav sagatavojis ticamu pārstrukturēšanas plānu. Šādu pārstrukturēšanas plānu sagatavo samērīgā laikposmā pēc tam, kad šāds uzņēmums ir saņēmis īslaicīgu atbalstu likviditātei⁶⁶. Pārstrukturēšanas plāna pamatā ir reālistiski pieņēmumi, lai samērīgā laikposmā nodrošinātu grūtībās nonākušā vai maksātnespējīga uzņēmuma dzīvotspējas atjaunošanu ilgtermiņā. Pats uzņēmums vai tā īpašnieki nodrošina ievērojamu līdzekļus vai aktīvus pārstrukturēšanas izmaksu segšanai.

12.8. PANTS

Subsīdiju izmantošana

Katra Puse nodrošina, ka uzņēmumi izmanto subsīdijas tikai konkrētajam mērķim, kuram subsīdijas piešķirtas.

⁶⁶ Lielākai noteiktībai — nekas šajā pantā neliedz Pusei piešķirt subsīdijas kā īslaicīgu atbalstu likviditātei aizdevumu garantiju vai aizdevumu veidā, kuru apmērs nepārsniedz summu, kas nepieciešama uzņēmuma darbības turpināšanai laikā, kamēr tiek izstrādāts pārstrukturēšanas vai likvidācijas plāns.

12.9. PANTS

Vispārēji izņēmumi

Šīs nodaļas nolūkos *GATT* 1994 XX pantu un *GATS* XIV pantu *mutatis mutandis* iekļauj šajā nolīgumā, un tas kļūst par šā nolīguma daļu.

12.10. PANTS

Domstarpību izšķiršana

Uz 12.6. panta 5. punktu neattiecas domstarpību izšķiršanas procedūra atbilstīgi 21. nodaļai.

13. NODAĻA

VALSTS UZŅĒMUMI, UZŅĒMUMI, KAM PIEŠĶIRTAS ĪPAŠAS TIESĪBAS VAI PRIVILĒĢIJAS, UN IZRAUDZĪTI MONOPOLI

13.1. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā

- a) “Vienošanās” ir Vienošanās par pamatnostādnēm attiecībā uz oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem, kas izstrādāta Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (turpmāk “ESAO”), vai turpmākas saistības, kas izstrādātas ESAO ietvaros vai ārpus tās un ko ir apstiprinājušas vismaz 12 PTO sākotnējās dalībnieces, kas bija arī 1979. gada 1. janvāra Vienošanās dalībnieces;

- b) “komercdarbība” ir darbības, kuras uzņēmums veic ar nolūku gūt peļņu⁶⁷ un kuru rezultātā tiek saražotas preces vai sniegts pakalpojums, kas tiks pārdots patērētājam attiecīgajā tirgū uzņēmuma noteiktos daudzumos un par uzņēmuma noteiktu cenu;
- c) “komerciāli apsvērumi” ir cena, kvalitāte, pieejamība, pārdošanas iespējamība, transportēšana un citi pirkšanas vai pārdošanas noteikumi vai citi faktori, kas parasti būtu jāņem vērā komerciālu lēmumu pieņemšanā privātā uzņēmumā, kurš attiecīgajā darījumdarbības jomā vai rūpniecības nozarē darbojas saskaņā ar tirgus ekonomikas principiem;
- d) “izraudzīties monopolu” nozīmē izveidot vai atļaut monopolu vai paplašināt monopola tvērumu, lai ietvertu papildu preci vai pakalpojumu;
- e) “izraudzīts monopols” ir vienība, tostarp konsorcijs, kas vienas Puses teritorijā konkrētajā tirgū ir izraudzīts kā vienīgais preču vai pakalpojumu piegādātājs vai pircējs, bet neietver vienību, kurai ir piešķirtas ekskluzīvas intelektuālā īpašuma tiesības, tikai pamatojoties uz šo piešķirumu;

⁶⁷ Lielākai noteiktībai — darbības, ko veic uzņēmums, kurš darbojas pēc bezpeļņas vai izmaksu segšanas principa, nav darbības, ko veic ar nolūku gūt peļņu.

- f) “uzņēmums, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas” ir publisks vai privāts uzņēmums, tostarp tā meitasuzņēmumi, kuriem Puse ir piešķīrusi īpašas tiesības vai privilēģijas; Puse piešķir īpašas tiesības vai privilēģijas, ja tā izraugās ierobežotu uzņēmumu skaitu, kam ir atļauts piedāvāt kādu preci vai sniegt pakalpojumu, un Puse to nedara saskaņā ar objektīviem, samērīgiem un nediskriminējošiem kritērijiem, tādējādi būtiski ietekmējot jebkura cita uzņēmuma spēju piedāvāt to pašu preci vai sniegt to pašu pakalpojumu tajā pašā ģeogrāfiskajā apgabalā būtībā līdzvērtīgos apstākļos;
- g) “pakalpojums, ko sniedz, īstenojot valsts pilnvaras” ir pakalpojums, ko sniedz, īstenojot valsts pilnvaras, kā tas definēts *GATS* un attiecīgā gadījumā *GATS* pielikumā par finanšu pakalpojumiem, un
- h) “valsts uzņēmums” ir uzņēmums, kurš nodarbojas ar komercdarbību un kurā Pusei:
- i) tieši pieder vairāk nekā 50 procenti no pamatkapitāla;
 - ii) ir kontrole — tieša vai netieša, izmantojot īpašumtiesības, — pār vairāk nekā 50 procentiem balsstiesību;

- iii) ir pilnvaras iecelt vairākumu locekļu direktoru padomē vai jebkādā citā līdzvērtīgā vadības struktūrā vai
- iv) ir tiesības likumīgi vadīt uzņēmuma darbības vai citādi īstenot līdzvērtīgu kontroli saskaņā ar Puses normatīvajiem aktiem.

13.2. PANTS

Darbības joma

1. Šī nodaļa attiecas uz valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un izraudzītiem monopoliem, kas ir iesaistīti komercdarbībā. Ja tie iesaistās gan komercdarbībā, gan nekomerciālā darbībā, šī nodaļa attiecas tikai uz komercdarbību.
2. Šī nodaļa attiecas uz valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un izraudzītiem monopoliem visos pārvaldes līmeņos.

3. Šī nodaļa neattiecas uz situācijām, kad valsts uzņēmumi, uzņēmumi, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai izraudzīti monopoli darbojas kā iepirkuma veicēji, uz kuriem attiecas Pušu pielikumi *GPA* I papildinājumā vai 10. pielikuma 2. daļa, un veic iepirkumu valsts pārvaldes vajadzībām, nevis komerciālas tālākpārdošanas nolūkā vai arī nolūkā to izmantot preču ražošanā vai pakalpojumu sniegšanā komerciālai pārdošanai.
4. Šī nodaļa neattiecas uz pakalpojumiem, ko sniedz, īstenojot valsts pilnvaras.
5. Šī nodaļa neattiecas uz valsts uzņēmumu, uzņēmumu, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai izraudzītu monopolu, ja kādā no trim iepriekšējiem secīgiem finanšu gadiem gada ieņēmumi, kurus attiecīgais uzņēmums vai monopols guvis no komercdarbības, bijuši mazāki par 200 miljoniem *SDR*.
6. Nodaļas 13.5. pantu nepiemēro attiecībā uz finanšu pakalpojumiem, ir valsts uzņēmums sniedz saskaņā ar valdības pilnvarojumu, ja minētā finanšu pakalpojumu sniegšana:
- a) atbalsta eksportu vai importu, ar nosacījumu, ka minētie pakalpojumi:
- i) nav paredzēti komercfinansējuma aizstāšanai vai
 - ii) netiek piedāvāti ar noteikumiem, ka ir labvēlīgāki par tiem, ko varētu saņemt par salīdzināmiem finanšu pakalpojumiem komercirtgū;

- b) atbalsta privātos ieguldījumus ārpus Puses teritorijas, ar nosacījumu, ka minētie pakalpojumi:
 - i) nav paredzēti komercfinansējuma aizstāšanai vai
 - ii) netiek piedāvāti ar noteikumiem, ka ir labvēlīgāki par tiem, ko varētu saņemt par salīdzināmiem finanšu pakalpojumiem komercirtgū, vai
 - c) tiek piedāvāta ar noteikumiem, kas atbilst Vienošanās noteikumiem, ar nosacījumu, ka tā ietilpst Vienošanās darbības jomā.
7. Nodaļas 13.5. pantu nepiemēro nozarēm, kas minētas 8.6. panta 2. punktā.
8. Nodaļas 13.5. pantu nepiemēro, ciktāl Puses valsts uzņēmums, uzņēmums, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai izraudzīts monopols iepērk un pārdod preces vai pakalpojumus saskaņā ar:
- a) jebkuru spēkā esošu neatbilstošu pasākumu atbilstoši 8.12. panta 1. punktam un 8.18. panta 1. punktam, un Puse šo pasākumu atstāj spēkā, turpina, atjauno, groza vai maina, kā izklāstīts tās sarakstā 8.-B pielikuma I pielikumā, vai
 - b) jebkuru Puses neatbilstošu pasākumu atbilstoši 8.12. panta 2. punktam un 8.18. panta 2. punktam attiecībā uz nozarēm, apakšnozarēm vai darbībām, kā izklāstīts tās sarakstā 8.-B pielikuma II pielikumā.

13.3. PANTS

Saistība ar PTO līgumu

Puses apstiprina savas tiesības un saistības saskaņā ar 1. līdz 3. punktu *GATT* 1994 XVII pantā, Vienošanās par 1994. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību XVII panta interpretāciju, kā arī *GATS* VIII panta 1., 2. un 5. punktu.

13.4. PANTS

Vispārīgi noteikumi

1. Neskarot katras Puses tiesības un pienākumus saskaņā ar šo nodaļu, nekas šajā nodaļā neliedz Pusei izveidot vai saglabāt valsts uzņēmumu, piešķirt kādam uzņēmumam īpašas tiesības vai privilēģijas vai izraudzīties monopolu.
2. Puse valsts uzņēmumam, uzņēmumam, kuram piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai izraudzītam monopolam nepieprasa vai nemudina to rīkoties veidā, kas nav saderīgs ar šo nodaļu.

13.5. PANTS

Nediskriminējoša attieksme un komerciāli apsvērumi

1. Katra Puse nodrošina, tās valsts uzņēmumi, uzņēmumi, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un izraudzītie monopoli, iesaistoties komercdarbībā:
 - a) darbojas saskaņā ar komercapsvērumiem, pērkot vai pārdodot preces vai pakalpojumus, izņemot, ja tas notiek, lai izpildītu to sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas uzdevumus, kuri nav pretrunā ar b) vai c) apakšpunktu;
 - b) pērkot preces vai pakalpojumus:
 - i) piešķir otras Puses uzņēmuma piegādātām precēm vai sniegtiem pakalpojumiem ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, ko tā piešķir Puses pašas uzņēmumu piegādātām līdzīgām precēm vai sniegtiem līdzīgiem pakalpojumiem, un
 - ii) piešķir aptverta uzņēmuma, kā tas definēts 8.2. panta c) punktā, piegādātām precēm vai sniegtiem pakalpojumiem režīmu, kas nav mazāk labvēlīgs par to, kādu tā piešķir līdzīgām precēm vai līdzīgiem pakalpojumiem, ko attiecīgi piegādā vai sniedz Puses uzņēmēju uzņēmumi attiecīgajā Puses tirgū, un

c) pārdodot preces vai pakalpojumus:

- i) piešķir otras Puses uzņēmumam ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, ko tā piešķir Puses pašas uzņēmumiem, un
- ii) piešķir aptvertam uzņēmumam, kā tas definēts 8.2. panta c) punktā, ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, ko tā piešķir Puses uzņēmēju uzņēmumiem attiecīgajā Puses tirgū⁶⁸.

2. Panta 1. punkta b) un c) apakšpunkts neliedz valsts uzņēmumam, uzņēmumam, kam piešķirtas īpašas tiesības, vai privilēģijas vai izraudzītam monopolam:

- a) pirkt vai pārdot preces vai pakalpojumus uz atšķirīgiem noteikumiem, tostarp attiecībā uz cenu, ja šie atšķirīgie noteikumi ir balstīti uz komercapsvērumiem, vai
- b) atteikties pirkt vai pārdot preces vai pakalpojumus, ja šāds atteikums ir balstīts uz komercapsvērumiem.

⁶⁸ Lielākai noteiktībai — šis punkts neattiecas uz kapitāla daļu, akciju vai cita veida pašu kapitāla pirkšanu vai pārdošanu, ko veic valsts uzņēmums, uzņēmums, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai izraudzīts monopols, atsavinot savu līdzdalību cita uzņēmuma pašu kapitālā.

13.6. PANTS

Tiesiskais regulējums

1. Puses ievēro un maksimāli izmanto attiecīgos starptautiskos standartus, tai skaitā *inter alia* ESAO Pamatnostādnes par valsts uzņēmumu korporatīvo pārvaldību.
2. Katra Puse nodrošina, ka ikviena regulatīva iestāde vai jebkura cita iestāde, kas īsteno regulatīvās funkcijas un ko izveido vai saglabā Puse, nav atkarīga un pārskatatbildīga nevienam no uzņēmumiem, kurus minētā iestāde regulē, un līdzīgos apstākļos tā izturas objektīvi⁶⁹ pret visiem uzņēmumiem, ko minētā iestāde regulē, tai skaitā pret valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kuriem piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un izraudzītiem monopoliem⁷⁰.
3. Katra Puse savus normatīvos aktus valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un izraudzītiem monopoliem piemēro konsekventi un nediskriminējoši.

⁶⁹ Lielākai noteiktībai — objektivitāte, ar kādu iestāde īsteno savas regulatīvās funkcijas, ir jāvērtē, ņemot vērā minētās iestādes parasto darbības modeli vai praksi.

⁷⁰ Lielākai noteiktībai — tajās nozarēs, kurās Puses 8. nodaļā ir vienojušās par īpašām saistībām attiecībā uz šādu iestādi, prevalē attiecīgie 8. nodaļas noteikumi.

13.7. PANTS

Informācijas apmaiņa

1. Puse, kurai ir iemesls uzskatīt, ka tās intereses saskaņā ar šo nodaļu negatīvi ietekmē komercdarbība, ko veic otras Puses valsts uzņēmums, uzņēmums, kuram piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai izraudzīts monopols (turpmāk šajā pantā “uzņēmums”), var pieprasīt otrai Pusei saskaņā ar 2. punktu sniegt rakstisku informāciju par attiecīgā uzņēmuma komercdarbību, kas saistīta ar šīs nodaļas noteikumu izpildi.
2. Pieprasījuma saņēmēja Puse sniedz šādu informāciju, ar nosacījumu, ka pieprasījumā ir paskaidrots, kā uzņēmuma darbības var ietekmēt pieprasījuma iesniedzējas Puses intereses saskaņā ar šo nodaļu, un norādīts, kura no turpmāk minētās informācijas ir sniedzama:
 - a) uzņēmuma organizatoriskā struktūra un tā direktoru padomes vai jebkādas citas līdzvērtīgas vadības struktūras sastāvs;

- b) akciju vai kapitāldaļu procentuālā daļa, kas uzņēmumā pieder pieprasījuma saņēmējam Pusei, tās valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kuriem piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai izraudzītiem monopoliem kopā, un balsstiesību procentuālā daļa, kas tiem kumulatīvi pieder;
- c) apraksts par jebkādam īpašām akcijām vai īpašām balsstiesībām vai citām tiesībām, kuru turētājs ir pieprasījuma saņēmēja Puse, tās valsts uzņēmumi, uzņēmumi, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un izraudzītie monopoli, ja šādas tiesības atšķiras no tiesībām, kuras nodrošina uzņēmuma vispārējās parastās akcijas;
- d) apraksts par valdības struktūrvienībām vai valsts iestādes, kas regulē uzņēmumu, apraksts par ziņošanas prasībām, kuras uzņēmumam izvirzījušas minētās struktūrvienības vai valsts iestādes, ja iespējams — apraksts par minēto struktūrvienību vai valsts iestāžu tiesībām un praksi attiecībā uz augstākā līmeņa vadītāju un direktoru padomes vai jebkādas citas līdzvērtīgas vadības struktūras locekļu iecelšanu amatā, atbrīvošanu no amata vai atalgojumu;
- e) uzņēmuma gada ieņēmumi un kopējie aktīvi par to pēdējo trīs gadu laikposmu, par kuriem informācija ir pieejama;

- f) visi izņēmumi, atbrīvojumi un saistītie pasākumi, no kuriem uzņēmums gūst labumu saskaņā ar pieprasījuma saņēmējas Puses normatīvajiem aktiem, un
- g) jebkāda papildu informāciju par uzņēmumu, kas ir publiski pieejama, tostarp gada finanšu pārskati un trešo personu veiktu revīziju atzinumi.

13.8. PANTS

Vispārēji izņēmumi

Šīs nodaļas nolūkos *GATT* 1994 XX pantu un *GATS* XIV pantu *mutatis mutandis* iekļauj šajā nolīgumā, un tie kļūst par šā nolīguma daļu.

14. NODAĻA

INTELEKTUĀLAIS ĪPAŠUMS

A IEDAĻA

Vispārīgi noteikumi

14.1. PANTS

Sākuma noteikumi

1. Lai atvieglotu radošu un inovatīvu produktu ražošanu un komercializāciju un pakalpojumu sniegšanas starp Pusēm, un palielinātu ieguvumus no tirdzniecības un ieguldījumiem, Puses piešķir un nodrošina pienācīgu, efektīvu un nediskriminējošu intelektuālā īpašuma aizsardzību un nosaka pasākumus intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanai, vēršoties pret to pārkāpumiem, tostarp viltošanu un pirātismu, saskaņā ar šīs nodaļas noteikumiem un starptautiskajiem nolīgumiem, kuru dalībnieces ir Puses.

2. Puse saskaņā ar tās tiesību aktiem var, bet tai nav pienākuma, noteikt intelektuālā īpašuma tiesību plašāku aizsardzību vai piemērošanu par šajā nodaļā noteikto, ar nosacījumu, ka šāda aizsardzība vai piemērošana nav pretrunā ar šīs nodaļas noteikumiem.

3. Šajā nodaļā “intelektuālā īpašuma tiesības” aptver visas intelektuālā īpašuma kategorijas, uz kurām attiecas šīs nodaļas 14.8. līdz 14.39. pants vai *TRIPS* līguma II daļas 1. līdz 7. iedaļa. Intelektuālā īpašuma aizsardzība ietver aizsardzību pret negodīgu konkurenci, kā minēts 10.a pantā Parīzes Konvencijā par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību, kas noslēgta Parīzē 1883. gada 20. martā (turpmāk “Parīzes konvencija”)⁷¹.

4. Mērķi un principi, kas izklāstīti *TRIPS* līguma I daļā un jo īpaši 7. un 8. punktā, *mutatis mutandis* attiecas uz šo nodaļu.

14.2. PANTS

Pieņemtie principi

Ņemot vērā iekšzemes sistēmu pamatā esošos sabiedriskās politikas mērķus, Puses atzīst nepieciešamību:

a) veicināt jauninājumus un radošumu;

⁷¹ Lielākai noteiktībai — Parīzes konvencija ir Parīzes konvencija par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību, kas noslēgta 1883. gada 20. martā, pārskatīta Briselē 1900. gada 14. decembrī, Vašingtonā 1911. gada 2. jūnijā, Hāgā 1925. gada 6. novembrī, Londonā 1934. gada 2. jūnijā, Lisabonā 1958. gada 31. oktobrī un Stokholmā 1967. gada 14. jūlijā un grozīta 1979. gada 28. septembrī.

b) sekmēt informācijas, zināšanu, tehnoloģiju, kultūras un mākslas izplatīšanu un

c) veicināt konkurenci un atvērtus un produktīvus tirgus,

izmantojot Pušu attiecīgās intelektuālā īpašuma sistēmas, vienlaikus cita starpā ievērojot pārredzamības un nediskriminācijas principus un ņemot vērā attiecīgo ieinteresēto personu, tai skaitā tiesību subjektu un lietotāju, intereses.

14.3. PANTS

Starptautiski nolīgumi

1. Šīs nodaļas noteikumi papildina Pušu tiesības un pienākumus, kas izriet no citiem starptautiskiem līgumiem intelektuālā īpašuma jomā, kuros abas Puses ir dalībnieces.

2. Puses apstiprina savu apņemšanos izpildīt saistības, kas noteiktas starptautiskajos nolīgumos intelektuālo īpašuma jomā, kuros abas Puses ir dalībnieces⁷² dienā, kad stājas spēkā šis nolīgums, tai skaitā šādus nolīgumus:

a) *TRIPS* līgums;

⁷² Šajā punktā minētie starptautiskie nolīgumi intelektuālo īpašuma jomā ietver tos nolīgumus, kuru dalībnieces ir Eiropas Savienības dalībvalstis.

- b) Parīzes konvencija;
- c) Starptautiskā Konvencija par izpildītāju, fonogrammu producentu un raidorganizāciju tiesību aizsardzību, kas parakstīta Romā 1961. gada 26. oktobrī (turpmāk “Romas konvencija”);
- d) Bernes Konvencija par literāro un mākslas darbu aizsardzību, kas parakstīta Bernē 1886. gada 9. septembrī (turpmāk “Bernes konvencija”)⁷³;
- e) Vispasaules intelektuālā īpašuma organizācijas (*WIPO*) līgums par autortiesībām, kas pieņemts Ženēvā 1996. gada 20. decembrī;
- f) *WIPO* līgums par izpildījumu un fonogrammām, kas pieņemts Ženēvā 1996. gada 20. decembrī;
- g) Budapeštas līgums par mikroorganismu deponēšanas starptautisko atzīšanu patentu izskatīšanas procedūras vajadzībām, kas noslēgts Budapeštā 1977. gada 28. aprīlī;
- h) Starptautiskā jaunu augu šķirņu aizsardzības konvencija, kas parakstīta Parīzē 1961. gada 2. decembrī (turpmāk “1991. Gada UPOV konvencija”)⁷⁴;

⁷³ Lielākai noteiktībai — Bernes konvencija ir 1886. gada 9. septembra Bernes Konvencijas par literāro un mākslas darbu aizsardzību, kas pabeigta Parīzē 1896. gada 4. maijā, pārskatīta Berlīnē 1908. gada 13. novembrī, pabeigta Bernē 1914. gada 20. martā, pārskatīta Romā 1928. gada 2. jūnijā, Briselē 1948. gada 26. jūnijā, Stokholmā 1967. gada 14. jūlijā un Parīzē 1971. gada 24. jūlijā un grozīta 1979. gada 28. septembrī.

⁷⁴ Lielākai noteiktībai — 1991. gada *UPOV* konvencija ir 1961. gada 2. decembra Starptautiskā jaunu augu šķirņu aizsardzības konvencija, kas pārskatīta Ženēvā 1991. gada 19. martā.

- i) Madrides nolīguma par preču zīmju starptautisko reģistrāciju Madrides protokols, kas pieņemts Madridē 1989. gada 27. jūnijā, un
 - j) Nolīgums par sadarbību patentu jomā, kas noslēgts Vašingtonā 1970. gada 19. jūnijā.
3. Katra Puse dara visu iespējamo, lai ratificētu turpmāk minētos daudzpusējos nolīgumus vai pievienotos tiem, ja dienā, kad stājas spēkā šis nolīgums, tā vēl nav minēto nolīgumu dalībniece⁷⁵:
- a) Līgums par patentu tiesībām, kas pieņemts Ženēvā 2000. gada 1. jūnijā;
 - b) Preču zīmju līgums, kas pieņemts Ženēvā 1994. gada 27. oktobrī;
 - c) Singapūras līgums par preču zīmēm, kas pieņemts Singapūrā 2006. gada 27. martā;
 - d) Hāgas vienošanās par dizainparaugu starptautisko reģistrāciju Ženēvas akts, kas pieņemts Ženēvā 1999. gada 2. jūlijā;

⁷⁵ Attiecībā uz Eiropas Savienību tas ietver to, ka šajā punktā minētos daudzpusējos nolīgumus ratificē vai tiem pievienojas dalībvalstis.

- e) Pekinas līgums par audiovizuālo izpildījumu, kas pieņemts Pekinā 2012. gada 24. jūnijā, un
- f) Marrākešas līgums, kas atvieglo piekļuvi iespieddarbiem personām, kuras ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai drukas lasītnespēju citu iemeslu dēļ, kas pieņemts Marrākešā 2013. gada 27. jūnijā.

14.4. PANTS

Valsts režīms

1. Attiecībā uz visām intelektuālā īpašuma kategorijām, kuras ietvertas šajā nodaļā, katra Puses otras Puses valstspiederīgajiem⁷⁶ piešķir ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, ko tā piešķir saviem valstspiederīgajiem attiecībā uz intelektuālā īpašuma aizsardzību⁷⁷, ievērojot izņēmumus, kuri jau noteikti attiecīgi Parīzes konvencijā, Bernes konvencijā, Romas konvencijā un Līgumā par intelektuālo īpašumu attiecībā uz integrālajām shēmām, kas pieņemts Vašingtonā 1989. gada 26. maijā. Attiecībā uz izpildītājiem, fonogrammu producentiem un apraides organizācijām šī saistība ir spēkā vienīgi uz tiesībām, kas noteiktas šajā nolīgumā.

⁷⁶ Šajā pantā un 14.5. pantā jēdzienam “valstspiederīgie” ir tāda pati nozīme kā *TRIPS* līgumā.

⁷⁷ Šajā pantā un 14.5. pantā jēdziens "aizsardzība" ietver jautājumus, kuri skar intelektuālā īpašuma tiesību pieejamību, iegūšanu, apjomu, uzturēšanu un piemērošanu, kā arī tos jautājumus, kas ietekmē to intelektuālā īpašuma tiesību lietošanu, kuras īpaši minētas šajā nodaļā.

2. Uz 1. punktā minētajām saistībām arī attiecas izņēmumi, kas noteikti *TRIPS* līguma 5. pantā.

14.5. PANTS

Lielākās labvēlības režīms

Katra Puse nekavējoties un bez nosacījumiem attiecībā uz intelektuālā īpašuma aizsardzību piešķir otras Puses valstspiederīgajiem ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, ko Puse piešķir trešās valsts valstspiederīgajiem, ņemot vērā izņēmumus, kuri paredzēti *TRIPS* līguma 4. un 5. pantā.

14.6. PANTS

Procedūras jautājumi un pārredzamība

1. Katra Puse dara visu iespējamo, lai veicinātu tās intelektuālā īpašuma tiesību sistēmas efektivitāti un pārredzamību.

2. Savas intelektuālā īpašuma tiesību sistēmas efektīvai pārvaldībai katra Puse veic atbilstošus pasākumus, lai atbilstoši starptautiskiem standartiem uzlabotu to administratīvo procedūru efektivitāti, kas attiecas uz intelektuālā īpašuma tiesībām.

3. Lai vēl vairāk veicinātu pārredzamību savas intelektuālā īpašuma sistēmas pārvaldībā, katra Puse dara visu iespējamo nolūkā veikt atbilstošus pieejamus pasākumus, lai:

- a) publicētu informāciju par konkrētām lietām un publiskotu tajās esošu informāciju par:
 - i) patentu pieteikumiem un izsniegtajiem patentiem;
 - ii) reģistrētajiem rūpnieciskajiem dizainparaugiem;
 - iii) preču zīmju pieteikumiem un reģistrētajām preču zīmēm;
 - iv) reģistrētām jaunām augu šķirnēm un
 - v) reģistrētām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm;
- b) publiskotu informāciju par kompetento iestāžu veiktajiem pasākumiem, kas pieņemti kā 14.51. pantā noteikts robežpasākums, to preču izlaišanas apturēšanai, ar kurām pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības;

- c) publiskotu informāciju par tās centieniem nodrošināt intelektuālā īpašuma tiesību efektīvu piemērošanu un citu informāciju par tās intelektuālā īpašuma tiesību sistēmu un
- d) publiskotu informāciju par attiecīgajiem normatīvajiem aktiem, galīgajiem tiesu spriedumiem un vispārpiemērojamajiem administratīvajiem nolēmumiem, kas attiecas uz intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu.

14.7. PANTS

Sabiedrības izpratnes par intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību veicināšana

Katra Puse veic nepieciešamos pasākumus, lai turpinātu veicināt sabiedrības izpratni par intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību, tostarp īstenojot izglītojošus un izplatīšanas projektus par intelektuālā īpašuma izmantošanu, kā arī par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu.

B IEDAĻA

Intelektuālā īpašuma tiesību standarti

1. APAKŠIEDAĻA

Autortiesības un blakustiesības

14.8. PANTS

Autori

Katra Puse paredz autoriem ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt:

- a) viņu darbu pilnīgu vai daļēju, tiešu vai netiešu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā;

- b) viņu darbu oriģinālu vai kopiju publisku izplatīšanu jebkādā veidā, tās pārdodot vai kā citādi; katra Puse var paredzēt nosacījumus, ar kādiem šajā pantā noteiktās tiesības ir izsmeltas pēc tam, kad darba oriģināls vai kopija ar autora piekrišanu pirmo reizi ir pārdota vai tā īpašumtiesības ir kā citādi nodotas, un
- c) viņu darbu publiskošanu pa vadiem vai ar bezvadu līdzekļiem, ieskaitot viņu darbu publiskošanu tā, lai sabiedrības locekļi tiem var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlēta laikā.

14.9. PANTS

Izpildītāji

Katra Puse paredz izpildītājiem ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt:

- a) viņu sniegtā izpildījuma fiksāciju;
- b) viņu sniegtā izpildījuma fiksāciju pilnīgu vai daļēju, tiešu vai netiešu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā;

- c) viņu sniegto izpildījumu fiksāciju fonogrammās izplatīšanu sabiedrībai, tās pārdodot vai kā citādi; katra Puse var paredzēt nosacījumus, ar kādiem šajā pantā noteiktās tiesības ir izsmeltas pēc tam, kad fiksēta izpildījuma oriģināls vai kopija ar izpildītāja piekrišanu pirmo reizi ir pārdota vai tā īpašumtiesības ir kā citādi nodotas;
- d) viņu sniegtā izpildījuma fiksāciju publiskošanu pa vadiem vai ar bezvadu līdzekļiem tā, lai sabiedrības locekļi tām var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētajā laikā, un
- e) apraidi bez vadiem un viņu izpildījumu publiskošanu, izņemot gadījumus, kad šis izpildījums ir jau pārraidīts vai arī tas izdarīts no fiksācijas.

14.10. PANTS

Fonogrammu producenti

Katra Puse paredz fonogrammu producentiem ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt:

- a) viņu fonogrammu pilnīgu vai daļēju, tiešu vai netiešu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā;

- b) viņu fonogrammu, tostarp to kopiju, izplatīšanu sabiedrībai, tās pārdodot vai kā citādi; katra Puse var paredzēt nosacījumus, ar kādiem šajā pantā noteiktās tiesības ir izsmeltas pēc tam, kad fonogrammas oriģināls vai kopija ar fonogrammu producenta piekrišanu pirmo reizi ir pārdota vai tā īpašumtiesības ir kā citādi nodotas, un
- c) viņu fonogrammu publiskošanu pa vadiem vai ar bezvadu līdzekļiem tā, lai sabiedrības locekļi tām var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā.

14.11. PANTS

Raidorganizācijas

Katra Puse paredz raidorganizācijām ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt:

- a) savu raidījumu fiksāciju;
- b) savu raidījumu fiksāciju pavairošanu;

- c) to savu raidījumu publiskošanu⁷⁸ pa vadiem vai ar bezvadu līdzekļiem, kas ir sagatavoti pēc kāda sabiedrības locekļa pieprasījuma⁷⁹;
- d) savu raidījumu retranslāciju bez vadiem un
- e) savu raidījumu publiskošanu, ja šāda publiskošana notiek vietās, kas pieejamas sabiedrībai par ieejas maksu; katra Puse var noteikt nosacījumus, ar kuriem šīs ekskluzīvās tiesības var īstenot.

14.12. PANTS

Fonogrammu izmantošana

Puses vienojas turpināt apspriesties, kā nodrošināt atbilstīgu aizsardzību saistībā ar fonogrammu izmantošanu dažādā saziņā ar sabiedrību, pienācīgi ņemot vērā to, cik svarīgi starptautiskie standarti fonogrammu izmantošanas aizsardzībai.

⁷⁸ Lielākai noteiktībai — attiecībā uz Eiropas Savienību šīs tiesības ir ierobežotas ar situācijām, kad pieteikumu iesniedz no tādas vietas un tādā laikā, ko individuāli izvēlēties kāds sabiedrības loceklis.

⁷⁹ Lielākai noteiktībai — attiecībā uz Japānu šo apakšpunktu piemēro publisku pārraižu veidiem, kas notiek automātiski, reaģējot uz sabiedrības pieprasījumu, izņemot tos veidus, kuri notiek manuāli.

14.13. PANTS

Aizsardzības termiņš

1. Literāra darba vai mākslas darba autora tiesību aizsardzības periods saskaņā ar Bernes konvencijas 2. pantu ir autora mūžs un 70 gadi pēc autora nāves, neatkarīgi no tā, kad darbs ir likumīgi darīts pieejams sabiedrībai. Ja šādu tiesību aizsardzības periodu aprēķina, izmantojot citu pamatojumu, kas nav fiziskas personas mūža ilgums, šāds periods ir ne mazāk kā 70 gadi pēc tam, kad darbs ir likumīgi publiskots. Ja darbs nav publiskots 70 gadu laikā pēc tā radīšanas, aizsardzības periods ir ne mazāk kā 70 gadi pēc darba radīšanas.
2. Izpildītāju tiesību aizsardzības periods ir ne mazāk kā 50 gadi pēc priekšnesuma.
3. Fonogrammu producentu tiesību aizsardzības periods ir ne mazāk kā 70 gadi pēc fonogrammas publiskošanas. Ja fonogramma nav publiskota 50 gadu laikā pēc tās fiksēšanas, aizsardzības periods ir ne mazāk kā 50 gadi pēc darba fiksēšanas⁸⁰.

⁸⁰ Puse var pieņemt efektīvus pasākumus, lai nodrošinātu to, ka peļņa, kas gūta to 20 aizsardzības gadu laikā, kas sākas pēc 50 gadiem, tiek taisnīgi sadalīta starp izpildītājiem un fonogrammu producentiem.

4. Apraides tiesību aizsardzības termiņš ir ne mazāk kā 50 gadi pēc raidījuma pirmās pārraides.
5. Šajā pantā noteiktos periodus sāk skaitīt no 1. janvāra nākamajā gadā pēc notikuma, kas tos ierosinājis.

14.14. PANTS

Ierobežojumi un izņēmumi

Katra Puse var paredzēt ierobežojumus vai izņēmumus tiesībām, kuras izklāstītas 14.8. līdz 14.12. pantā, tikai dažos īpašos gadījumos, kas nav pretrunā ar tiesību objekta parastu izmantošanu un nepamatoti neskar tiesību subjektu likumīgās intereses saskaņā ar konvencijām un starptautiskajiem nolīgumiem, kuru dalībnieces ir Puses.

14.15. PANTS

Mākslinieku mākslas darbu tālākpārdošanas tiesības

Puses vienojas apmainīties ar viedokļiem un informāciju par jautājumiem, kas saistīti ar tiesībām un interesi tālākpārdot mākslas darbu oriģinālus un stāvokli šajā jomā Eiropas Savienībā un Japānā.

14.16. PANTS

Kolektīvs pārvaldījums

Puses:

- a) atzīst to, cik svarīgi ir veicināt sadarbību starp to attiecīgajām kolektīvā pārvaldījuma organizācijām;
- b) vienojas veicināt kolektīvā pārvaldījuma organizāciju pārredzamību un
- c) tiecas veicināt kolektīvā pārvaldījuma organizāciju nediskriminējošu attieksmi pret tiesību subjektiem, ko tās pārstāv tieši vai netieši ar citas kolektīvā pārvaldījuma organizācijas starpniecību.

14.17. PANTS

Esoša tiesību objekta aizsardzība

1. Katra Puse Bernes konvencijas 18. pantu un *TRIPS* līguma 14. pantu 6. punktu *mutatis mutandis* piemēro darbiem, izpildījumiem un fonogrammām, un šiem tiesību objektiem nodrošinātajām tiesībām un aizsardzībai, kā tas prasīts šajā apakšiedaļā.

2. Pusei nav pienākuma atjaunot tāda tiesību objekta aizsardzību, kas dienā, kad stājas spēkā šis nolīgums, tās teritorijā ir kļuvis par neaizsargātu darbu.

2. APAKŠIEDAĻA

Preču zīmes

14.18. PANTS

Tiesības, ko piešķir preču zīme

Katra Puse nodrošina, ka reģistrētas preču zīmes īpašniekam ir ekskluzīvas tiesības neļaut visām trešām personām bez īpašnieka piekrišanas tirdzniecībā izmantot⁸¹ identisku vai līdzīgu apzīmējumu precēm vai pakalpojumiem, kas ir identiski vai līdzīgi tiem, attiecībā uz kuriem šī preču zīme ir reģistrēta, ja šāda izmantošana radītu iespēju maldināt sabiedrību. Ja identiskām precēm vai pakalpojumiem tiek izmantotas identiskas zīmes, prezumē iespēju maldināt sabiedrību. Iepriekšminētās tiesības nekaitē nevienām pastāvošām pirmtiesībām, kā arī neietekmē Puses iespējas piešķirt tiesības, pamatojoties uz zīmes lietošanu.

⁸¹ Šajā pantā šādas zīmes “izmantošana” ietver vismaz šādas zīmes piestiprināšanu importētām un eksportētām precēm vai preču iepakojumiem.

14.19. PANTS

Izņēmumi

Katra Puse nosaka ierobežotus izņēmumus no preču zīmes piešķirtajām tiesībām, piemēram, aprakstošu apzīmējumu godīga izmantošana⁸², un var noteikt arī citus ierobežotus izņēmumus, ar nosacījumu, ka minēto izņēmumu gadījumā tiek ievērotas preču zīmes īpašnieka un trešo personu likumīgās intereses.

14.20. PANTS

Par pārkāpumu uzskatāmas sagatavošanas darbības

Attiecībā uz etiķetēm un iepakojumu katra Puse nodrošina, ka vismaz katra no turpmāk minētajām sagatavošanas darbībām tiek uzskatīta par pārkāpumu pret reģistrētu preču zīmi, ja darbība ir veikta bez reģistrētās preču zīmes īpašnieka piekrišanas, proti:

- a) ražot;
- b) importēt un

⁸² Aprakstošu apzīmējumu godīga izmantošana ietver tādas zīmes, kura norāda preču vai pakalpojumu ģeogrāfisko izcelsmi, izmantošanu saskaņā ar godīgu praksi rūpniecībā un komercietās.

c) prezentēt⁸³

etiķetes vai iepakojumu, kas ir marķēts⁸⁴ ar apzīmējumu, kurš ir identisks vai līdzīgs reģistrētai preču zīmei, un tas darīts nolūkā izmantot šādu apzīmējumu vai radīt pamatu tā izmantošanai tādu preču vai pakalpojumu tirdzniecībā, kas ir identiski vai līdzīgi tiem, attiecībā uz kuriem šī preču zīme ir reģistrēta.

14.21. PANTS

Plaši pazīstamas preču zīmes

Lai nodrošinātu plaši pazīstamu preču zīmju aizsardzību, kā noteikts Parīzes konvencijas 6.a pantā un *TRIPS* līguma 16. panta 2. un 3. punktā, Puses apstiprina to, cik svarīga ir Vienotā rekomendācija par plaši pazīstamu preču zīmju aizsardzības noteikumiem, ko pieņēmusi Parīzes Savienības rūpnieciskā īpašuma aizsardzībai asambleja un *WIPO* Ģenerālā asambleja *WIPO* dalībvalstu asambleju 34. sanāksmju kārtā 1999. gadā.

⁸³ Piemērojot šo pantu, Eiropas Savienība uzskata, ka jēdziens “prezentēt” atbilst piedāvāšanai vai laišanai tirgū, un Japāna uzskata, ka jēdziens “prezentēt” atbilst piešķiršanai.

⁸⁴ Piemērojot šo pantu, Japāna uzskata, ka jēdziens “marķēts” nozīmē "apzīmēts".

3. APAKŠIEDAĻA

Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes

14.22. PANTS

Darbības joma

1. Šī apakšiedaļa attiecas uz to ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu atzīšanu un aizsardzību attiecībā uz vīniem, stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem un citiem alkoholiskiem dzērieniem⁸⁵, kā arī lauksaimniecības produktiem⁸⁶, kuru izcelsme ir Pušu teritorijā.
2. Šajā nodaļā “ģeogrāfiskās izcelsmes norādes” ir norādes, kas identificē preces izcelsmi Puses teritorijā vai minētās Puses teritorijas reģionā vai apvidū, ja konkrēta preces īpatnība, tās reputācija vai citas tās īpašības ir galvenokārt saistāmas ar tās ģeogrāfisko izcelsmi.

⁸⁵ Šajā apakšiedaļā attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību Japānā “alkoholiskie dzērieni” ir dzērieni, kas satur vienu procentu alkohola vai vairāk.

⁸⁶ Šajā apakšiedaļā attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību Japānā “lauksaimniecības produkti” ir lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības produkti, kā arī pārtikas produkti, izņemot alkoholiskos dzērienus.

3. Puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, kas uzskaitītas 14.-B pielikumā, otra Puse aizsargā saskaņā ar šo nolīgumu, ja tās ietilpst pie to preču veidiem, kuras otra Puse aizsargā saskaņā ar saviem normatīvajiem aktiem, kas uzskaitīti 14.-A pielikumā.

14.23. PANTS

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības sistēma

1. Katra Puse izveido vai uztur sistēmu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu reģistrēšanai⁸⁷ un aizsardzībai Puses teritorijā.
2. Sistēmā, kas minēta 1. punktā, ir vismaz šādi elementi:
 - a) oficiāls līdzeklis visu reģistrēto ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksta publiskošanai;

⁸⁷ Šajā apakšiedaļā attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību Japānā jēdzienus “reģistrācija” un “reģistrēt” var attiecīgi uzskatīt par sinonīmiem jēdzieniem “nosaukums” vai “aizsardzības apstiprinājums” un “apzīmēt” vai „apstiprināt aizsardzību” saskaņā ar attiecīgajiem normatīvajiem aktiem.

- b) administratīvs process, kurā verificē, ka ģeogrāfiskās izcelsmes norāde, kas jāreģistrē saskaņā ar a) apakšpunktu, identificē preces izcelsmi Puses teritorijā vai Puses reģionā vai apvidū, ja kāda preces īpatnība, reputācija vai citas tās īpašības ir galvenokārt saistāmas ar tās ģeogrāfisko izcelsmi;
- c) iebildumu procedūra, kas ļauj ņemt vērā trešo personu likumīgās intereses, un
- d) procedūru ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsardzības atcelšanai⁸⁸, ņemot vērā trešo personu likumīgās intereses un konkrētās reģistrēto ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu lietotāju likumīgās intereses⁸⁹.

⁸⁸ Šajā apakšiedaļā attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību Japānā jēdzienu “atcelšana” var uzskatīt par sinonīmu jēdzienam “netiek aizsargāts” saskaņā ar attiecīgajiem normatīvajiem aktiem.

⁸⁹ Neskarot Puses normatīvos aktus attiecībā uz 1. punktā minēto sistēmu, katra Puse nodrošina tiesiskos līdzekļus ģeogrāfiskās izcelsmes norādes reģistrāciju atzīšanai par nederīgu.

14.24. PANTS

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksts

1. Pēc tam, kad ir pabeigta iebildumu procedūra un pēc Eiropas Savienības ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu, kas minētas 14.-B pielikuma 1. daļas A iedaļā un 2. daļas A iedaļā, pārbaudes Japāna atzīst, ka minētās norādes ir ģeogrāfiskās izcelsmes norādes *TRIPS* līguma 22. panta 1. punkta nozīmē un ka tās ir reģistrētas Eiropas Savienībā atbilstoši 14.23. pantā minētajai sistēmai. Japāna aizsargā minētās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes saskaņā ar šo apakšiedaļu.
2. Pēc tam, kad ir pabeigta iebildumu procedūra un pēc Japānas ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu, kas minētas 14.B pielikuma 1. daļas B iedaļā un 2. daļas B iedaļā, pārbaudes Eiropas Savienība atzīst, ka minētās norādes ir ģeogrāfiskās izcelsmes norādes *TRIPS* līguma 22. panta 1. punkta nozīmē un ka tās ir reģistrētas Japānā atbilstoši 14.23. pantā minētajai sistēmai. Eiropas Savienība aizsargā minētās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes saskaņā ar šo apakšiedaļu.

14.25. PANTS

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības tvērums

1. Ievērojot 14.29. pantu, katra Puse attiecībā uz otras Puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kas uzskaitītas 14.-B pielikumā, nodrošina ieinteresētajām personām tiesiskos līdzekļus, lai nepieļautu, ka Puses teritorijā⁹⁰:

- a) preces identifikācijai izmantotu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi izmanto līdzīgas preces⁹¹ identifikācijai, neievērojot ģeogrāfiskās izcelsmes norādes specifikāciju piemērojamo prasību pat tad, ja:
 - i) ir norādīta preces īstā izcelsme;

⁹⁰ Piemērojot 1. punktu un neatkarīgi no C iedaļas 2. apakšiedaļas Puses var nodrošināt izpildi ar administratīviem pasākumiem.

⁹¹ Šajā punktā, 14.27. panta 4. punktā un 14.29. panta 1. un 2. punktā jēdziens “līdzīga prece” saistībā ar precī, kam Puses sistēmā, kura minēta 14.23. panta 2. punktā, ir aizsargāta ģeogrāfiskas izcelsmes norāde, nozīmē precī, kas Puses reģistrā varētu ietilpt tajā pašā preču kategorijā, kurā ietilpst prece, kam minētajā Pusē ir reģistrēta ģeogrāfiskās izcelsmes norāde.

- ii) ģeogrāfiskās izcelsmes norāde ir izmantota⁹², to tulkojot vai transliterējot⁹³, vai
 - iii) ģeogrāfiskās izcelsmes norāde lietota kopā ar tādiem vārdiem kā “veids”, “tips”, “stils”, “imitācija” vai tamlīdzīgiem;
- b) preču aprakstā vai noformējumā izmanto tādus līdzekļus, kuri norāda vai vedina uz domām, ka konkrētās preces izcelsme ir ģeogrāfiskā teritorijā, kas nav īstā preces izcelsmes vieta, un tādējādi sabiedrība tiek maldināta attiecībā uz preces ģeogrāfisko izcelsmi vai būtību, un
 - c) norādi izmanto jebkādā citā veidā, kas ir negodīgas konkurences darbība Parīzes konvencijas 10.a panta nozīmē.
2. Katra Puse var noteikt praktiskos nosacījumus, saskaņā ar kuriem Puses teritorijā konkrētās homonīmās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes tiek atšķirtas cita no citas, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt objektīvu attieksmi pret attiecīgajiem ražotājiem un novērst patērētāju maldināšanu.

⁹² Lielākai noteiktībai — tiek uzskatīts, ka to novērtē katrā gadījumā atsevišķi. Šo noteikumu nepiemēro, ja tiek sniegti pierādījumi, ka nav saiknes starp aizsargāto nosaukumu un tulkoto vai transliterēto apzīmējumu.

⁹³ Šajā apakšiedaļā transliterācija aptver rakstzīmju pārveidošanu atbilstoši oriģinālvalodas vai attiecīgās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes valodas fonētikas principiem.

3. Ja Puse grasās saskaņā ar starptautisku nolīgumu aizsargāt trešās valsts ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kas ir homonīma ar otras Puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kura ir aizsargāta saskaņā ar šo nolīgumu, pirmā Puse ne vēlāk kā iebilduma publicēšanas dienā informē otru Pusi par iespēju sniegt piezīmes, ar nosacījumu, ka šāda iebildumu procedūra attiecībā uz attiecīgo aizsargājamo trešās valsts ģeogrāfiskās izcelsmes norādi tiek sākta pēc dienas, kad stājas spēkā šis nolīgums.

4. Iebildumu procedūrā un pārbaudē, kas minētas 14.24. pantā, katra Puse var apsvērt turpmāk minētos pamatojumus, kuru dēļ minētajai Pusei nevar prasīt aizsargāt nosaukumu kā ģeogrāfiskās izcelsmes norādi 14.-B pielikumā:

- a) minētais nosaukums konfliktē ar augu šķirnes vai dzīvnieku šķirnes nosaukumu un tāpēc var maldināt patērētāju attiecībā uz preces patieso izcelsmi un
- b) minētais nosaukums ir parasts apzīmējums ikdienas valodā, ko lieto kā sugas vārdu, ar kuru apzīmē attiecīgo preci.

5. Neatkarīgi no ģeogrāfiskās izcelsmes norādes specifikācijām, kas minētas 1. punkta a) apakšpunktā, uz septiņiem gadiem no dienas, kad stājas spēkā šis nolīgums, šajā apakšiedaļā noteikto aizsardzību attiecībā uz konkrētu Eiropas Savienības ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kas minēta 14.-B pielikumā, neliedz attiecībā uz precī ar šādu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi izmantot iespēju, ka šādas darbības — rīvēšanu, griešanu šķēlēs un iepakojšanu, tai skaitā sadalīšanu porcijās un saiņošanu iekšējā iepakojumā —, varētu veikt Japānas teritorijā ar nosacījumu, ka šādas preces ir paredzētas Japānas tirgum nevis reeksportam.

6. Puses pārskata 5. punkta noteikumu īstenošanu ne vēlāk kā trīs gadus pēc šā nolīguma stāšanās spēkā, lai panāktu savstarpēji pieņemamu risinājumu pirms šajā punktā minētā septiņu gadu laikposma beigām.

14.26. PANTS

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu izmantošanas tvērums

1. Ikviens persona var izmantot ikvienu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kas ir aizsargāta saskaņā ar šo apakšiedaļu, ja to izmanto saistībā ar precēm, kuras identificētas ar minēto ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, un ievērojot šajā nolīgumā noteikto aizsardzības tvērumu.

2. Ja Puses ģeogrāfiskās izcelsmes norāde ir aizsargāta saskaņā ar šo nolīgumu, šāda aizsargāta nosaukuma izmantošanai nav nepieciešama jebkāda lietotāju reģistrācija vai papildu maksas otras Puses teritorijā.

14.27. PANTS

Saistība ar preču zīmēm

1. Ja ģeogrāfiskās izcelsmes norāde ir aizsargāta saskaņā ar šo apakšiedaļu, katra Puse atsaka tādas preču zīmes reģistrāciju, kuras izmantošana varētu maldināt par preces kvalitāti, ar nosacījumu, ka pieteikums par preču zīmes reģistrāciju ir iesniegts pēc ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsardzības piemērošanas dienas attiecīgajā teritorijā⁹⁴, kā noteikts 2. un 3. punktā. Preču zīmes, kas reģistrētas, pārkāpjot šo punktu, anulē.
2. Attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kas noteiktas 14.24. pantā un uzskaitītas 14.-B pielikumā dienā, kad stājas spēkā šis nolīgums, aizsardzības piemērošanas diena ir tā diena, kad stājas spēkā šis nolīgums.

⁹⁴ Piemērojot 1. punktu, preču zīmes pieteikuma izvērtēšanā, kas ir iesniegts kādā Pusē pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas vai iebildumu par ģeogrāfiskās izcelsmes norādi publicēšanas dienas, kā noteikts 14.24. pantā — atkarībā no tā, kura diena iestājas vēlāk —, ņem vērā iebildumu pret ģeogrāfiskās izcelsmes norādi publicēšanu.

3. Attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kas noteiktas 14.30. pantā un nav uzskaitītas 14.-B pielikumā dienā, kad stājas spēkā šis nolīgums, aizsardzības piemērošanas diena ir tā diena, kad stājas spēkā 14.-B pielikuma grozījums.

4. Puses atzīst, ka iepriekšēja konfliktējoša preču zīme kādā Pusē pilnībā neizslēdz citas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsardzību saskaņā ar šo nolīgumu attiecībā uz līdzīgām precēm minētajā Pusē⁹⁵.

5. Ja par preču zīmi labticīgi iesniegts reģistrācijas pieteikums vai tā labticīgi reģistrēta vai iedibināta kādas Puses teritorijā pirms ģeogrāfiskās izcelsmes norāde minētajā Pusē ir kļuvusi aizsargājama saskaņā ar šo nolīgumu, pasākumi, kas pieņemti šīs apakšdaļas īstenošanai, neierobežo tiesības uz preču zīmes reģistrāciju vai tās derīgumu vai tiesības izmantot preču zīmi, pamatojoties uz to, ka šāda preču zīme ir identiska vai līdzīga ģeogrāfiskās izcelsmes norādei.

⁹⁵ Kompetentās iestādes var noteikt konkrētus nosacījumus tādas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsardzībai, kas konfliktē ar iepriekšēju preču zīmi.

14.28. PANTS

Aizsardzības izpildes panākšana

Katra Puse saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem atļauj tās kompetentajām iestādēm veikt atbilstošus pasākumus *ex officio* vai pēc ieinteresētas personas pieprasījuma, lai aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, kas uzskaitītas 14.-B pielikumā.

14.29. PANTS

Izņēmumi

1. Neatkarīgi no 14.25. panta 1. punkta Puse nepieļauj, ka tās teritorijā konkrētu otras Puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kas uzskaitīta 14.-B pielikumā, attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem turpina izmantot lauksaimniecības produktu identifikācijai par līdzīgu precī pēc pārejas perioda, kura maksimālais ilgums ir septiņi gadi no dienas, kad pirmā Puse noteikusi minētās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsardzību. Uz pirmajā Puse ražotām precēm ar šādu izmantojumu skaidri un redzami norāda patieso ģeogrāfisko izcelsmi.

2. Neatkarīgi no 14.25. panta 1. punkta — izņemot gadījumus, kad piemērojams *TRIPS* līgums 24. panta 4. punkts —, Puse nepieļauj, ka tās teritorijā konkrētu otras Puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kas uzskaitīta 14.-B pielikumā, attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem turpina izmantot vīnu, stipro alkoholisko dzērienu vai citu alkoholisko dzērienu identifikācijai par līdzīgu precī pēc pārejas perioda, kura maksimālais ilgums ir pieci gadi no dienas, kad pirmā Puse noteikusi minētās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsardzību. Uz pirmajā Puse ražotām precēm ar šādu izmantojumu skaidri un redzami norāda patieso ģeogrāfisko izcelsmi.
3. Katra Puse var noteikt praktiskus nosacījumus, saskaņā ar kuriem šāds 1. un 2. punktā minēts izmantojums tiks atšķirts no ģeogrāfiskās izcelsmes norādes tās teritorijā, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt to, lai netiek maldināti patērētāji.
4. Panta 1. punktā minēto pārejas periodu nepiemēro, ja tam, lai izmantotu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi attiecīgajai precei, ko ražo otras Puses teritorijā, kā minēts 1. punktā, nav jāievēro attiecīgie normatīvie akti, kuri uzskaitīti 14.-A pielikumā un kuri ir piemērojami minētās Puses teritorijā.
5. Nekas šajā apakšiedaļā neierobežo personas tiesības tirdzniecības gaitā izmantot savu vai savu priekšgājēju vārdu darījumdarbībā, izņemot gadījumus, kad šo vārdu izmanto tādā veidā, ka tiek maldināta sabiedrība.

14.30. PANTS

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksta grozījums

1. Puses vienojas par iespēju grozīt ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu sarakstu 14.-B pielikumā saskaņā ar 14.53. panta 3. un 4. punktu pēc tam, kad abām Pusēm pieņemami ir pabeigta iebildumu procedūra un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu pārbaude, kā minēts 14.24. pantā.
2. Nolīguma 14.25. panta 4. punktu piemēro attiecībā uz tāda nosaukuma pievienošanu 14.-B pielikumā, kurš jāaizsargā kā ģeogrāfiskās izcelsmes norāde.
3. Nekas šajā apakšiedaļā neuzliek Pusei pienākumu aizsargāt otras Puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kura nav aizsargāta vai kura vairs nav aizsargāta saskaņā ar otras Puses normatīvajiem aktiem. Puse informē otru Pusi, ja ģeogrāfiskās izcelsmes norāde vairs netiek aizsargāta izcelsmes Puses teritorijā.
4. Pēc vienas Puses pieprasījuma Puses apspriežas par 14.-B pielikuma grozījumiem attiecībā uz jebkuru jautājumu, kas ietekmē minētajā pielikumā uzskaitīto ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību, lai panāktu savstarpēji pieņemamu risinājumu.

4. APAKŠIEDAĻA

Rūpnieciskie dizainparaugi⁹⁶

14.31. PANTS

Rūpnieciskie dizainparaugi

1. Katra Puse nodrošina aizsardzību neatkarīgi radītiem rūpnieciskiem dizainparaugiem, kas ir jauni un oriģināli, tai skaitā produkta daļas dizainparaugi⁹⁷, neatkarīgi no tā, vai daļu var atdalīt no produkta vai ne. Aizsardzību nodrošina ar reģistrāciju, un tā dod reģistrācijas turētājiem ekskluzīvas tiesības saskaņā ar šo pantu.

⁹⁶ Piemērojot šo apakšiedaļu, attiecībā uz Eiropas Savienību jēdziens “rūpnieciskie dizainparaugi” attiecas uz reģistrētiem dizainparaugiem.

⁹⁷ Šajā punktā un 2. punktā attiecībā uz Japānu jēdzienu “produkts” interpretē kā “prece”.

2. Dizainparaugu, ko izmanto vai iekļauj produktā, kurš ir kompleksa produkta sastāvdaļa, uzskata par jaunu un oriģinālu šādos apstākļos⁹⁸:

- a) ja sastāvdaļa, kad tā ir iekļauta kompleksajā produktā, paliek redzama minētā produkta parastās izmantošanas laikā⁹⁹, un
- b) tiktāl, ciktāl šīs sastāvdaļas minētās redzamās iezīmes pašas par sevi atbilst novitātes un oriģinalitātes prasībām.

3. Katra Puse var noteikt ierobežotus izņēmumus rūpniecisko dizainparaugu aizsardzībai, ievērojot *TRIPS* līguma 26. panta 2. punktu.

4. Šā panta noteikumi neskar šīs nodaļas noteikumus vai katras Puses normatīvos aktus, kas attiecas uz cita veida intelektuālo īpašumu, tostarp produktu, preču zīmju vai citu atšķirības zīmju un patentu neregistrētu ārējo izskatu.

⁹⁸ Kā alternatīvu apstākļiem, kuri paredzēti a) un b) apakšpunktā, Puse var uzskatīt, ka dizainparaugs, kas izmantots vai iekļauts produktā, kurš ir kompleksa produkta sastāvdaļa, ir jauns un oriģināls apstākļos atbilstoši Puses normatīvajiem aktiem.

⁹⁹ Šajā punktā jēdziens “parastā izmantošana” ir tiešā lietotāja veikta izmantošana, izņemot apkopi, apkalpošanu vai remontu.

5. Katra Puse nodrošina, ka aizsargāta rūpnieciskā dizaina parauga īpašniekam ir vismaz tiesības atturēt trešās personas, kurām nav dota īpašnieka atļauja, no tādu produktu izgatavošanas, pārdošanas, ievešanas vai izvešanas, kuri ir dizainparaugs vai kuri iemieso tādu dizainparaugu, kas ir identisks aizsargātajam dizainparaugam vai tam līdzīgs, ja šāda darbība tiek veikta komerciālos nolūkos.
6. Katra Puse nodrošina, ka pieteikuma par rūpniecisko dizainparaugu reģistrāciju iesniedzējs var pieprasīt, lai kompetentā iestāde nodrošina, ka dizainparaugs netiek publiskots pieteikuma iesniedzēja noteiktā laikposmā, kas nepārsniedz Puses normatīvajos aktos noteikto periodu.
7. Katra Puse nodrošina, ka rūpnieciskiem dizainparaugiem pieejamais kopējais aizsardzības laikposms nav mazāks par 20 gadiem.

5. APAKŠIEDAĻA

Produktu neregistrēts ārējais izskats

14.32. PANTS

Produktu neregistrēts ārējais izskats

1. Puses atzīst, ka produktu ārējo izskatu var aizsargāt, izmantojot tiesību aktus rūpniecisko dizainparaugu, autortiesību vai negodīgas konkurences novēršanas jomā.
2. Katra Puse tās normatīvajos aktos paredzētajā apmērā nodrošina tiesiskos līdzekļus, lai nepieļautu produkta neregistrēta ārējā izskata izmantošanu, ja šāda izmantošana rodas, kopējot produkta neregistrētu ārējo izskatu. Šāda izmantošana ietver vismaz produkta piedāvāšanu pārdošanā, laišanu tirgū, importu vai eksportu¹⁰⁰.
3. Aizsardzības laikposms, kas pieejams neregistrētam produkta ārējam izskatam, ir vismaz trīs gadi saskaņā ar Pušu attiecīgajiem normatīvajiem aktiem.

¹⁰⁰ Šajā pantā jēdzienus “kopēšana”, “ārējais izskats”, “piedāvāšana” un “laišana tirgū” Puse var uzskatīt par attiecīgi sinonīmiem jēdzieniem “atdarināšana”, “konfigurācija”, “izrādīšana” un “pārdošana”.

6. APAKŠIEDAĻA

Patenti

14.33. PANTS

Patenti

1. Katra Puse nodrošina, ka patents piešķir tā īpašniekam šādas ekskluzīvas tiesības:
 - a) ja patenta tiesību objekts ir produkts — neļaut trešām personām bez īpašnieka piekrišanas minēto produktu izgatavot, lietot, piedāvāt pārdošanai¹⁰¹, pārdot vai importēt šiem mērķiem, un
 - b) ja patenta tiesību objekts ir process — neļaut trešām personām bez īpašnieka piekrišanas minēto procesu izmantot, un piedāvāt tirdzniecībai, pārdot vai importēt šiem mērķiem vismaz produktu, kas iegūts tieši minētā procesa rezultātā.

¹⁰¹ Šajā punktā jēdziens “piedāvāšana pārdošanai” var ietvert eksportēšanu.

2. Katra Puse var piešķirt ierobežotus izņēmumus attiecībā uz ekskluzīvajām tiesībām, ko sniedz patents, ar nosacījumu, ka šādi izņēmumi bez iemesla nerada pretrunu ar patenta parastu izmantošanu un bez iemesla neierobežo patenta īpašnieka likumīgās intereses, ņemot vērā trešo personu likumīgās intereses.
3. Puses atzīst to, cik svarīgi ir nodrošināt to teritorijā vienotu patentu aizsardzības sistēmu, tostarp vienotu tiesu sistēmu.
4. Puses turpina sadarboties, lai uzlabotu starptautisku materiālo patentu tiesību saskaņošanu, cita starpā attiecībā uz pagarinājuma periodu, lietotāju pirmtiesībām un izskatāmo patentu pieteikumu publicēšanu.
5. Puses pienācīgi apsver sadarbību, lai uzlabotu meklēšanas un pārbaudes rezultātu savstarpēju izmantošanu, piemēram, pamatojoties uz Nolīgumu par sadarbību patentu jomā, un jebkādu citu izmantošanu¹⁰², lai dotu iespēju pretendentiem iegūt patentus efektīvi un bez kavēšanās, neskarot Pušu attiecīgās patentu pārbaudes pēc būtības.

¹⁰² Šāda izmantošana var ietvert izmantošanu, pamatojoties uz vienošanos par patentu paātrinātu lietvedību (*Patent Prosecution Highway* jeb *PPH*).

14.34. PANTS

Patenti un sabiedrības veselība

1. Puses atzīst PTO Ministru konferencē 2001. gada 14. novembrī pieņemtās Dohas Deklarācijas par *TRIPS* līgumu un sabiedrības veselību nozīmi. Interpretējot un īstenojot tiesības un pienākumus saskaņā ar šo nodaļu, Puses nodrošina, ka tiek ievērota minētā deklarācija.
2. Puses ievēro PTO Ģenerālpadomes 2003. gada 30. augusta lēmumu par Dohas Deklarācijas par *TRIPS* līgumu un sabiedrības veselību 6. punkta īstenošanu un sekmē tā īstenošanu.

14.35. PANTS

Aizsardzības perioda pagarināšana, kas piešķirts ar zāļu patentu¹⁰³
un lauksaimniecības ķīmisko produktu patentu¹⁰⁴

Attiecībā uz patentu, kas piešķirts izgudrojumiem saistībā ar zālēm vai lauksaimniecības ķīmiskajiem produktiem, katra Puse, ievērojot tās piemērojamo normatīvo aktu noteikumus, nosaka kompensējošu aizsardzības periodu uz laikposmu, kurā patentēta izgudrojuma izstrādi nevar turpināt tirdzniecības atļaujas piešķiršanas procedūras dēļ. No šā nolīguma parakstīšanas dienas kompensējošais maksimālais periods ir pieci gadi¹⁰⁵, ko nosaka katras Puses attiecīgajos normatīvajos aktos.

¹⁰³ Attiecībā uz Eiropas Savienību jēdziens “zāles” šajā pantā attiecas uz zālēm, kā tās definētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 469/2009 (2009. gada 6. maijs) par papildu aizsardzības sertifikātu zālēm.

¹⁰⁴ Attiecībā uz Eiropas Savienību jēdziens “lauksaimniecības ķīmiskie produkti” šajā pantā attiecas uz augu aizsardzības līdzekļiem, kā tie definēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1610/96 (1996. gada 23. jūlijs) par papildu aizsardzības sertifikāta ieviešanu attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļiem.

¹⁰⁵ Eiropas Savienībā ir iespējams noteikt sešu mēnešu pagarinājumu attiecībā uz zālēm, par kurām ir veikti pediatriski pētījumi, kā rezultāti ir iekļauti zāļu informācijas lapā.

7. APAKŠIEDAĻA

Komercnoslēpumi un neizpausti testu rezultāti vai citi dati

14.36. PANTS

Komercnoslēpumu aizsardzības tvērums

1. Katra Puse nodrošina, ka tās normatīvajos aktos atbilstoši un efektīvi tiek aizsargāti komercnoslēpumi saskaņā ar *TRIPS* līguma 39. panta 2. punktu.
2. Šajā pantā un C iedaļas 3. apakšiedaļā:
 - a) “komercnoslēpums” ir informācija:
 - i) kas ir slepena tajā nozīmē, ka tā nav (kā veselums vai precīzs tās komponentu izvietojums un salikums) vispārzināma vai pieejama gatavā veidā tādu aprindu personām, kuras parasti izmanto šāda veida informāciju;
 - ii) ar komerciālu vērtību, jo informācija ir slepena, un

iii) kas attiecīgajos apstākļos ir bijusi pakļauta samērīgiem slepenības uzturēšanas pasākumiem, kurus veic persona, kas likumīgi kontrolē informāciju, un

b) “komercnoslēpuma turētājs” ir ikviena persona, kura ir komercnoslēpuma likumīgs valdītājs.

3. Šā panta un C iedaļas 3. apakšiedaļas nolūkos katra Puse saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem nodrošina vismaz to, ka turpmāk minētā rīcība tiek uzskatīta par tādu, kas ir pretrunā ar godīgu komercpraksi:

a) komercnoslēpuma iegūšana bez komercnoslēpuma turētāja piekrišanas, ja tas notiek ar neatļautiem līdzekļiem vai neatļauti piekļūstot, piesavinoties vai kopējot dokumentus, objektus, materiālus, vielas vai elektroniskas datnes, kas ir komercnoslēpuma turētāja likumīgā valdījumā un kas satur komercnoslēpumu vai no kā šo komercnoslēpumu var izsecināt;

b) komercnoslēpuma izmantošana vai izpaušana, ja to bez komercnoslēpuma turētāja piekrišanas izdarījusi persona, par kuru konstatēts, ka tā atbilst kādam no turpmāk minētajiem nosacījumiem:

i) tā ieguvusi komercnoslēpumu kādā no a) apakšpunktā minētajiem veidiem;

- ii) tā pārkāpusi konfidencialitātes līgumu vai jebkādu citu pienākumu neizpaust komercnoslēpumu, to darot ar nodomu gūt negodīgu peļņu vai nodarīt kaitējumu komercnoslēpuma turētājam, vai
 - iii) tā pārkāpusi līgumisku vai jebkādu citu pienākumu ierobežot komercnoslēpuma izmantošanu, to darot ar nodomu gūt negodīgu peļņu vai nodarīt kaitējumu komercnoslēpuma turētājam, un
- c) komercnoslēpuma iegūšana, izmantošana vai izpaušana, ja to izdara persona, kas iegūšanas, izmantošanas vai izpaušanas brīdī zināja vai kam attiecīgajos apstākļos būtu vajadzējis zināt¹⁰⁶, ka komercnoslēpums ir tieši vai netieši iegūts no citas personas, kura komercnoslēpumu izpaudusi kādā no b) apakšpunktā minētajiem veidiem, tostarp, ja persona ir mudinājusi kādu citu personu veikt b) apakšpunktā minētās darbības.
4. Nekas šajā apakšiedaļā neuzliek Pusei pienākumu uzskatīt, ka kāda no turpmāk minētajām darbībām ir pretrunā godīgai komercpraksei vai attiecībā uz minētajām darbībām piemērot pasākumus, procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas minēti C iedaļas 3. apakšiedaļā:
- a) attiecīgās informācijas neatkarīga atklāšana vai radīšana, ko veic kāda persona;

¹⁰⁶ Šajā pantā jēdzienu “būtu vajadzējis zināt” Puse var interpretēt kā “nezināšana ir rupja nolaidība”.

- b) produkta reversā inženierija, ko veic persona, kurai produkts likumīgi pieder un kurai nav nekāda juridiski saistoša pienākuma ierobežot attiecīgās informācijas iegūšanu;
- c) informācijas iegūšana, izmantošana vai izpaušana, ko prasa vai atļauj Puses attiecīgie normatīvie akti;
- d) gadījums, kad darbinieki izmanto pieredzi un prasmes, ko tie godīgā veidā ieguvuši, veicot savus parastos darba pienākumus, vai
- e) informācijas izpaušana, izmantojot tiesības uz vārda un informācijas brīvību.

14.37. PANTS

Testa datu apstrāde tirdzniecības atļaujas piešķiršanas procedūrā

1. Katra Puse personai, kas iesniegusi pieteikumu tādu zāļu tirdzniecības atļaujas piešķiršanai¹⁰⁷, kurās tiek izmantotas jaunas aktīvās farmaceitiskās vielas, liedz paļauties vai atsaukties uz neizpaustiem testu rezultātiem vai citiem datiem, ko savai kompetentajai iestādei ir iesniedzis pirmais pieteikuma iesniedzējs, un liegums ir spēkā konkrētu laikposmu, kuru skaita no minētā pieteikuma apstiprināšanas dienas. No šā nolīguma spēkā stāšanās dienas šāds laikposms ir noteikts ne mazāk kā seši gadi, ko nosaka katras Puses attiecīgajos normatīvajos aktos.

¹⁰⁷ Attiecībā uz Eiropas Savienību jēdziens “zāles” šajā pantā attiecas uz zālēm, kā tās definētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 469/2009 (2009. gada 6. maijs) par papildu aizsardzības sertifikātu zālēm.

2. Ja Puse kā nosacījumu tādu lauksaimniecības ķīmisko produktu tirdzniecības atļaujas apstiprināšanai¹⁰⁸, kuros tiek izmantotas jaunas ķīmiskas vielas, prasa iesniegt neizpaustus testu rezultātus vai citus datus, kuru iegūšana ir saistīta ar ievērojamām grūtībām, minētā Puse nodrošina, ka saskaņā ar tās attiecīgajiem normatīvajiem aktiem, personām, kas iesniedz pieteikumu tirdzniecības atļaujas piešķiršanai:

- a) ir liegts paļauties vai atsaukties uz šādiem datiem, ko savai kompetentajai iestādei ir iesniedzis pirmais pieteikuma iesniedzējs, un liegums ir spēkā vismaz 10 gadus, skaitot no minētā pieteikuma apstiprināšanas dienas, vai
- b) ir vispārējs pienākums iesniegt visus testu datus pat gadījumos, kad bijis iesniegts iepriekšējs pieteikums par to pašu produktu, un liegums ir spēkā vismaz 10 gadus, skaitot no iepriekšējā pieteikuma apstiprināšanas dienas.

¹⁰⁸ Attiecībā uz Eiropas Savienību jēdziens “lauksaimniecības ķīmiskie produkti” šajā pantā attiecas uz augu aizsardzības līdzekļiem, kā tie definēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1610/96 (1996. gada 23. jūlijs) par papildu aizsardzības sertifikāta ieviešanu attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļiem.

8. APAKŠIEDAĻA

Jaunas augu šķirnes

14.38. PANTS

Jaunas augu šķirnes

Katra Puse saskaņā ar tās tiesībām un pienākumiem atbilstoši 1991. gada *UPOV* konvencijai nodrošina jaunu augu šķirņu aizsardzību attiecībā uz visām ģintīm un sugām.

9. APAKŠIEDAĻA

Negodīga konkurence

14.39. PANTS

Negodīga konkurence

1. Katra Puse saskaņā ar Parīzes Konvenciju¹⁰⁹ nodrošina efektīvu aizsardzību pret negodīgu konkurenci.

¹⁰⁹ Lielākai noteiktībai — Parīzes konvencijas 10.a pants aptver negodīgas konkurences darbības attiecībā uz pakalpojumu sniegšanu saskaņā ar Pušu attiecīgajiem normatīvajiem aktiem.

2. Saistībā ar attiecīgajām Eiropas Savienības un Japānas sistēmām valsts kodu augstākā līmeņa domēnu (*ccTLD*) domēna nosaukumu pārvaldību¹¹⁰ ir pieejami atbilstoši tiesiskās aizsardzības līdzekļi¹¹¹ saskaņā ar Pušu attiecīgajiem normatīvajiem aktiem vismaz gadījumos, kad kāda persona ļaunprātīgā nolūkā gūt peļņu reģistrē vai tur valdījumā domēna nosaukumu, kas ir identisks ar preču zīmi vai maldinoši līdzīgs tai.
3. Katra Puse nodrošina efektīvu aizsardzību pret neatļautu preču zīmes izmantošanu, īstenojot Parīzes konvencijas 6.f panta 2. punktu.

¹¹⁰ Lielākai noteiktībai — attiecībā uz Eiropas Savienību šis punkts attiecas tikai uz „.eu” domēna nosaukumiem.

¹¹¹ Puses saprot, ka šādi tiesiskās aizsardzības līdzekļi var ietvert, cita starpā, reģistrētā domēna nosaukuma atsaukšanu, atcelšanu un nodošanu, tiesas priekšrakstu pret personu, kas reģistrējusi vai tur valdījumā reģistrēto domēna nosaukumu, un pret domēna nosaukumu reģistru, vai prasību par zaudējumu atlīdzību pret personu, kas reģistrējusi vai tur valdījumā domēna nosaukumu.

C IEDAĻA

Tiesībaizsardzība

1. APAKŠIEDAĻA

Vispārīgi noteikumi

14.40. PANTS

Tiesībaizsardzība — vispārīgi noteikumi

1. Puses apstiprina savas saistības atbilstoši *TRIPS* līgumam un jo īpaši tā III daļai. Katra Puse nodrošina šādus papildpasākumus, procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļus¹¹², kas vajadzīgi, lai piemērotu intelektuālā īpašuma tiesības. Šie pasākumi, procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir taisnīgi un samērīgi un nav nevajadzīgi sarežģīti vai dārgi, un ar tiem nav saistāmi nesamērīgi termiņi vai nepamatotas kavēšanās.

¹¹² Neskarot šajā nodaļā paredzētos civiltiesību un administratīvos pasākumus, kārtību un aizsardzības līdzekļus, intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu gadījumos Puse var noteikt citas atbilstošas sankcijas.

2. Pasākumi, procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kas minēti 1. punktā, ir iedarbīgi, samērīgi un atturoši¹¹³, un tos piemēro tā, lai izvairītos no šķēršļu radīšanas likumīgai tirdzniecībai un nodrošinātu, ka tos neizmanto ļaunprātīgi.

3. Katra Puse dara visu iespējamo, lai:

- a) mudinātu dibināt publiskas vai privātas padomdevēju grupas ar mērķi risināt jautājumus, kas skar vismaz viltošanu un pirātismu, un
- b) nodrošinātu iekšēju koordināciju starp Puses attiecīgajām kompetentajām iestādēm, kuras piemēro intelektuālā īpašuma tiesības, un sekmētu šo iestāžu kopīgas darbības, ņemot vērā to pieejamos resursus.

14.41. PANTS

Tiesīgie prasītāji

Katra Puse par personām, kas ir tiesīgas prasīt šajā iedaļā minēto pasākumu, kārtības un aizsardzības līdzekļu piemērošanu, atzīst:

- a) intelektuālā īpašuma tiesību turētājus saskaņā ar Puses normatīvajiem aktiem;

¹¹³ Šajā pantā jēdzienu “atturošs” Puses var uzskatīt par sinonīmu jēdzienam “preventīvs” atbilstoši *TRIPS* līguma 41. pantam.

- b) komercnoslēpumu turētājus, kas minēti 14.36. pantā, un
- c) visas citas personas un vienības, ciktāl tas atļauts un ir saskaņā ar Puses normatīvajiem aktiem.

2. APAKŠIEDAĻA

Tiesībaizsardzība — civiltiesiskās aizsardzības līdzekļi^{114 115}

14.42. PANTS

Pasākumi pierādījumu saglabāšanai

1. Katras Puses tiesu iestādēm ir pilnvaras norīkot tūlītējus un efektīvus pagaidu pasākumus, lai saglabātu būtiskos pierādījumus attiecībā uz iespējamo pārkāpumu, ievērojot procedūras, kas atbilstoši nodrošina konfidencialas informācijas aizsardzību.

¹¹⁴ Šo apakšiedaļu piemēro intelektuālā īpašuma tiesībām, kas aprakstītas B iedaļas 1. līdz 9. apakšiedaļā, izņemot 7. apakšiedaļu.

¹¹⁵ Attiecībā uz Japānu civiltiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērošana attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm tiks noteikta saskaņā ar Parīzes konvencijas 10.a pantu un *TRIPS* līguma 22. pantu.

2. Katras Puses tiesu iestādēm ir pilnvaras vajadzības gadījumā pieņemt pagaidu pasākumus *inaudita altera parte*, jo īpaši tad, ja kavēšanās var radīt nelabojamu kaitējumu tiesību subjektam vai ja pastāv uzskatāms risks, ka pierādījumi var tikt iznīcināti.

3. Gadījumos, kad tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, katra Puse nodrošina, ka civiltiesvedībā tās tiesu iestādēm ir pilnvaras dot rīkojumu konfiscēt vai citādi arestēt aizdomīgas preces, materiālus un instrumentus, kas saistīti ar pārkāpumu, un dokumentāros pierādījumus — oriģinālus vai to kopijas —, kas saistīti ar pārkāpumu.

14.43. PANTS

Tiesības uz informāciju

Neskarot tiesību aktus, kas reglamentē priekšrocības, informācijas avotu konfidencialitātes aizsardzību vai personas datu apstrādi, katra Puse nodrošina, ka saistībā ar civilo tiesvedību, kas attiecas uz intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu, tās tiesu iestādēm ir pilnvaras pēc tiesību subjekta pamatota pieprasījuma likt pārkāpējam vai iespējamajam pārkāpējam sniegt tiesību subjektam vai tiesu iestādēm (vismaz nolūkā iegūt pierādījumus) pārkāpēja vai iespējamā pārkāpēja īpašumā vai rīcībā esošo attiecīgo informāciju, kā paredzēts Puses piemērojamajos normatīvajos aktos. Šāda informācija var ietvert informāciju par ikvienu personu, kas iesaistīta kādā pārkāpuma vai iespējamā pārkāpuma aspektā, un attiecībā uz pārkāpuma vai iespējamā pārkāpuma preču vai pakalpojumu radīšanas līdzekļiem vai izplatīšanas kanāliem, tostarp to trešo personu noteikšanu, kuras, iespējams, ir iesaistītas šādu preču vai pakalpojumu radīšanā vai izplatīšanā, un attiecībā uz izplatīšanas kanāliem.

14.44. PANTS

Pagaidu un piesardzības pasākumi

1. Katra Puse nodrošina, ka pēc prasītāja pieprasījuma tiesu iestādes var attiecībā uz iespējamo pārkāpēju izdot iepriekšēju izpildrakstu, lai novērstu iespējamus intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumus vai lai uz pagaidu laiku aizliegtu iespējamo tiesību pārkāpumu turpināšanu, attiecīgā gadījumā, ja to paredz Puses normatīvie akti, iekasējot periodisku soda maksājumu, vai lai šādas rīcības turpināšanu pieļautu tikai tad, ja ir dota garantija, kas paredzēta kompensācijas nodrošināšanai tiesību subjektam. Iepriekšēju izpildrakstu var arī izdot — attiecīgos gadījumos ar tādiem pašiem nosacījumiem — pret trešo personu¹¹⁶, kura ir attiecīgās tiesu iestādes jurisdikcijā un kuras pakalpojumus izmanto intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpšanā.
2. Iepriekšēju izpildrakstu var arī izdot, lai dotu rīkojumu arestēt vai nogādāt atpakaļ preces, ar kurām, iespējams, pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, ar mērķi novērst to nokļūšanu vai apriti tirdzniecības kanālos.

¹¹⁶ Piemērojot šo pantu, Puse var noteikt, ka jēdziens “trešā persona” ietver starpniekus.

3. Ja iespējams pārkāpums ir izdarīts komerciālā mērogā, katra Puse nodrošina, ka tad, ja prasītājs norāda uz apstākļiem, kas var traucēt zaudējumu piedziņu, tās tiesu iestādes var dot rīkojumu kā piesardzības pasākumu piemērot iespējamā pārkāpēja kustamā un nekustamā īpašuma arestu, tostarp viņa bankas kontu un citu aktīvu bloķēšanu.

14.45. PANTS

Korektīvi pasākumi

1. Katra Puse nodrošina, ka tās tiesu iestādes — pēc prasītāja pieprasījuma un neskarot pārkāpuma dēļ tiesību subjektam radīto zaudējumu atlīdzināšanu un neparedzot nekādu kompensāciju — var dot rīkojumu vismaz galīgi izņemt no tirdzniecības kanāliem vai iznīcināt, izņemot ārkārtas apstākļus, preces, par kurām tās ir konstatējušas, ka tās pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Attiecīgos gadījumos tiesu iestādes var arī dot rīkojumu iznīcināt materiālus un darbarīkus, ko galvenokārt izmanto šo preču radīšanā vai ražošanā.
2. Puses tiesu iestādēm ir pilnvaras dot rīkojumu veikt minētos pasākumus uz pārkāpēja rēķina, ja vien nav īpašu iemeslu tā nedarīt.

14.46. PANTS

Izpildraksti

Katra Puse nodrošina, ka tad, ja tiesas nolēmumā ir konstatēts intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums, tās tiesu iestādes var izdot izpildrakstu pret pārkāpēju, lai aizliegtu turpināt pārkāpumu, kā arī attiecīgos gadījumos pret trešo personu¹¹⁷, kura ir attiecīgās tiesu iestādes jurisdikcijā un kuras pakalpojumus izmanto intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpšanā.

14.47. PANTS

Zaudējumi

1. Katra Puse nodrošina, lai civiltiesvedībā tās tiesu iestādēm ir pilnvaras dot rīkojumu pārkāpējam, kurš — apzinoties savu rīcību, vai, ja tam ir saprātīgs pamats apzināties savu rīcību — ir iesaistījies darbībās, ar kurām pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, atlīdzināt tiesību subjektam zaudējumus apmērā, kas kompensē tiesību subjektam pārkāpuma rezultātā nodarīto kaitējumu.

¹¹⁷ Piemērojot šo pantu, Puse var noteikt, ka jēdziens “trešā persona” ietver starpniekus.

2. Nosakot zaudējumu summu par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem, katras Puses tiesu iestādes cita starpā var apsvērt jebkādu likumīgu vērtības norādīšanas līdzekli, ko var iesniegt tiesību subjekts, tostarp zaudēto peļņu.
3. Puse tās normatīvajos aktos var noteikt pieņēmumus¹¹⁸ 1. punktā minēto zaudējumu apmēra noteikšanai.

¹¹⁸ Tas var ietvert pieņēmumu, ka zaudējumu apjoms ir:

- a) vismaz summa, ko tiesību subjekts būtu bijis tiesīgs saņemt par savu intelektuālā īpašuma tiesību izmantošanu, kas var ietvert samērīgu atlīdzību kā kompensāciju tiesību subjektam par neatļautu viņa intelektuālā īpašuma tiesību izmantošanu;
- b) pārkāpēja peļņa, ko viņš guvis pārkāpuma rezultātā, vai
- c) to preču daudzums, ar kurām kas pārkāpj tiesību subjekta intelektuālā īpašuma tiesības un kuras faktiski ir nodotas trešām personām, šo daudzumu reizinot ar peļņas apmēru no katras preču vienības, ko būtu pārdevis tiesību īpašnieks, ja nebūtu noticis pārkāpums.

14.48. PANTS

Izmaksas

Katra Puse nodrošina, ka tās tiesu iestādēm attiecīgos gadījumos pēc tam, kad pabeigta civiltiesvedība attiecībā uz autortiesību vai blakustiesību pārkāpumu, ir pilnvaras dot rīkojumu, lai zaudētāja puse samaksā uzvarētājai pusei tās tiesas izdevumus vai maksas un advokātu honorārus vai citus izdevumus saskaņā ar Puses normatīvajiem aktiem.

14.49. PANTS

Pieņemums par autortiesībām vai īpašuma tiesībām

1. Katra Puse nodrošina, ka ir pietiekami, ja literāra darba vai mākslas darba autora vārds parastā veidā tiek norādīts uz darba, lai attiecīgo personu uzskatītu par autoru, ja vien nav pierādījumu par pretējo, un tādējādi minētā persona būtu tiesīga uzsākt tiesvedību.

2. Puse var 1. punktu *mutatis mutandis* piemērot blakustiesību subjektiem attiecībā uz to aizsargāto tiesību objektu.

3. APAKŠIEDAĻA

Aizsardzības pret komercnoslēpumu piesavināšanos nodrošināšana

14.50. PANTS

Civilprocess un tiesiskās aizsardzības līdzekļi

1. Katra Puse nodrošina atbilstīgas civiltiesiskās procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļus, lai komercnoslēpuma turētājs varētu novērst komercnoslēpuma iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, kad tas notiek veidā, kas ir pretrunā ar godīgu komercpraksi, un panākt savu tiesību aizsardzību.

2. Katra Puse saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem nodrošina, ka tās tiesu iestādēm ir pilnvaras dot rīkojumu, ka pusēm, to advokātiem un citām personām, kuras iesaistītas attiecīgajā civiltiesvedībā, nav atļauts izmantot vai izpaust nevienu komercnoslēpumu vai iespējamo komercnoslēpumu, kuru tiesu iestādes, reaģējot uz ieinteresētas personas pienācīgi pamatotu pieteikumu, ir identificējušas kā konfidenciālu¹¹⁹ un par kuru minētajām pusēm, advokātiem un citām personām ir kļuvis zināms, piedaloties šādā civiltiesvedībā.

3. Attiecīgajā civiltiesvedībā katra Puse nodrošina, ka tās tiesu iestādēm ir vismaz šādas pilnvaras:

- a) dot rīkojumu par tiesas priekšrakstu, lai novērstu komercnoslēpuma iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu veidā, kas ir pretrunā godīgai komercprakse;
- b) dot rīkojumu personai, kura zināja vai kurai būtu vajadzējis zināt¹²⁰, ka tā iegūst, izmanto vai izpauž komercnoslēpumu veidā, kas ir pretrunā godīgai komercprakse, maksāt komercnoslēpuma turētājam kaitējuma atlīdzību, kura atbilst šādas iegūšanas, izmantošanas vai izpaušanas rezultātā nodarītajam faktiskajam kaitējumam;

¹¹⁹ Lielākai noteiktībai — Puse var noteikt, ka tās tiesu iestādes var identificēt komercnoslēpumu par konfidenciālu, izmantojot aizsardzības rīkojumu.

¹²⁰ Šajā pantā jēdzienu “būtu vajadzējis zināt” Puse var interpretēt kā “nezināšana ir rupja nolaidība”.

- c) veikt īpašus pasākumus, lai saglabātu tāda komercnoslēpuma vai iespējama komercnoslēpuma konfidencialitāti, kurš noteikts civiltiesvedībā saistībā ar komercnoslēpuma iegūšanu, izmantošanu un izpaušanu veidā, kas ir pretrunā godīgai komercpraksei; Šādi īpaši pasākumi var ietvert — saskaņā ar Puses normatīvajiem aktiem — iespēju pilnībā vai daļēji ierobežot piekļuvi noteiktiem dokumentiem; ierobežot piekļuvi tiesas sēdēm un to attiecīgajiem ierakstiem vai protokoliem; darīt pieejamu tiesas lēmuma nekonfidenciālu versiju, kurā komercnoslēpumu saturošās daļas ir svītrotas vai rediģētas, un
 - d) noteikt sankcijas pusēm, to advokātiem un citām personām, kuras iesaistītas attiecīgajā civiltiesvedībā, par to tiesas rīkojumu pārkāpumiem, kas minēti 2. punktā un attiecas uz komercnoslēpuma aizsardzību vai iespējamu komercnoslēpumu, kurš noteikts minētajā tiesvedībā.
4. Pusēm nav pienākuma nodrošināt civiltiesiskās procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas minēti 1. punktā, ja rīcību, kura ir pretrunā godīgai komercpraksei, veic saskaņā ar tās attiecīgajiem normatīvajiem aktiem ar mērķi atklāt pārkāpumu, ļaundarību vai nelikumīgu darbību vai aizsargāt tiesību aktos atzītas likumīgas intereses.

4. APAKŠIEDAĻA

Tiesībaizsardzības pasākumi uz robežas

14.51. PANTS

Tiesībaizsardzības pasākumi uz robežas

1. Attiecībā uz importētām vai eksportētām precēm¹²¹ katra Puse pieņem vai atstāj spēkā procedūras, saskaņā ar kurām tiesību subjekts var iesniegt pieteikumus, pieprasot Puses muitas dienestam apturēt preču izlaišanu vai aizturēt savā muitas teritorijā preces, par kurām pastāv aizdomas, ka ar tām tiek pārkāptas tiesības saistībā ar preču zīmēm, autortiesībām un blakustiesībām, ģeogrāfiskajām norādēm, patentiem¹²², funkcionāliem modeļiem, dizainparaugiem un augu šķirņu aizsardzību (turpmāk šajā pantā “aizdomīgas preces”).

¹²¹ Piemērojot šo pantu, attiecībā uz Eiropas Savienību “importētas vai eksportētas preces” ir preces muitas kontrolē, kuras tiek ievestas Savienības muitas teritorijā vai izvestas no tās, atrodas muitas teritorijā pagaidu uzglabāšanā, kurām piemēro muitas procedūru vai kuras reeksportē.

¹²² Attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm Japāna var izpildīt šajā pantā noteiktos pienākumus, nosakot administratīvus pasākumus, lai saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem novērstu, ka tās attiecīgās kompetentās iestādes iekšzemes tirgū izlaiž aizdomīgas preces.

2. Katra Puse ievieš elektronisku sistēmu, ko tās muitas dienests izmanto 1. punktā minēto pieteikumu pārvaldībai pēc tam, kad tie ir apmierināti vai reģistrēti.
3. Katras Puses muitas dienests samērīgā laikposmā pēc pieteikuma iesniegšanas dienas pieņem lēmumu par 1. punktā minēto pieteikumu apmierināšanu vai reģistrēšanu.
4. Katra Puse nosaka, ka 1. punktā minētos pieteikumus attiecina uz vairākiem sūtījumiem.
5. Attiecībā uz importētām vai eksportētām precēm katras Puses muitas dienestam ir tiesības rīkoties pēc savas iniciatīvas, lai atliktu aizdomīgo preču izlaišanu vai aizturētu aizdomīgās preces minētās Puses muitas teritorijā¹²³.

¹²³ Piemērojot šo punktu, Japāna var paredzēt sankcijas, kas piemērojamas pārkāpuma preču muitas tranzīta vai pārkraušanas gadījumos. Šim nolūkam:

- a) "muitas tranzīts" ir muitas procedūra, kurā preces muitas kontrolē tiek pārvadātas no vienas muitas iestādes uz otru, un
- b) "pārkraušana" ir muitas procedūra, kurā preces muitas uzraudzībā no importētāja transportlīdzekļa pārkrauj eksportētāja transportlīdzeklī vienas muitas iestādes teritorijā, kas ir gan importēšanas, gan eksportēšanas iestāde.

6. Nodaļas 4.9. pants attiecas uz šajā pantā minēto aizdomīgo preču atklāšanu.
7. Neskarot Puses normatīvos aktus, kas attiecas uz privātumu vai informācijas konfidencialitāti, Puse var atļaut tās muitas dienestam sniegt tiesību subjektam informāciju par tām precēm, tai skaitā to aprakstu un daudzumu, un, ja zināms — sūtītāja, importētāja, eksportētāja vai saņēmēja vārdu vai nosaukumu un adresi un preču izcelsmes valsti, kuru izlaišana ir apturēta vai kuras ir aizturētas.
8. Puse var pieņemt vai atstāt spēkā procedūras, ar kurām kompetentās iestādes var samērīgā laikposmā pēc 1. un 5. punktā aprakstīto procedūru ierosināšanas noteikt, vai aizdomīgās preces rada tiesību pārkāpumu. Šādā gadījumā kompetentajām iestādēm ir pilnvaras dot rīkojumu preces iznīcināt pēc tam, kad ir konstatēts, ka preces ir pārkāpuma preces. Puse var ieviest procedūras, kas ļauj iznīcināt aizdomīgas preces bez nepieciešamības oficiāli noteikt pārkāpumu, ja attiecīgās personas tam piekrīt vai neiebilst pret preču iznīcināšanu.
9. Ja Puse pieprasa tiesību subjektam segt izmaksas, kas faktiski radušās, uzglabājot vai iznīcinot preces, kuru izlaišana ir apturēta vai kuras ir aizturētas saskaņā ar 1. un 5. punktu, minētās izmaksas atbilst sniegtajiem pakalpojumiem par preču uzglabāšanu vai iznīcināšanu.

10. Nav pienākuma šo pantu attiecināt uz tādu preču importu, ko tiesību subjekts laidis tirgū citā valstī, vai ja tas darīts ar viņa piekrišanu. Katra Puse var noteikt, ka šo pantu nepiemēro nelieliem nekomerciāla rakstura preču daudzumiem, kas ietilpst ceļotāja personīgajā bagāžā.

11. Apspriedēs, kas noteiktas 4.3. panta 4. punktā, apskata arī pasākumus uz robežas, kurus veic katras Puses muitas dienesti saskaņā ar šo pantu.

12. Pušu muitas dienesti var sadarboties, uz robežas īstenojot pasākumus pret intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem, uz ko attiecas šī apakšiedaļa.

13. Neskarot 14.53. pantā minētās Intelektuālā īpašuma komitejas pienākumus, 4.14. pantā minētā Izcelsmes noteikumu un muitas jautājumu komiteja var izskatīt iespēju sadarboties šādos jautājumos:

- a) apmainīties ar vispārīgu informāciju par pārkāpuma preču vai aizdomīgu preču konfiskāciju un
- b) uzturēt dialogu par kopīgu interešu jautājumiem jo īpaši attiecībā uz:
 - i) vispārīgu informāciju par riska pārvaldības sistēmu izmantošanu aizdomīgu preču atklāšanā un

- ii) vispārīgu informāciju par riska analīzi cīņā pret pārkāpuma precēm.

D IEDAĻA

Sadarbība un institucionālā kārtība

14.52. PANTS

Sadarbība

1. Puses, atzīstot to, ka, turpinot veicināt tirdzniecību un ieguldījumus Pušu starpā, palielinās intelektuālā īpašuma aizsardzības nozīmi, sadarbojas intelektuālā īpašuma jomā, tostarp — saskaņā ar Pušu attiecīgajiem normatīvajiem aktiem un ņemot vērā pieejamos resursus —, apmainoties ar informāciju par Puses attiecībām ar trešām valstīm jautājumos, kas skar intelektuālā īpašuma tiesības.
2. Īstenojot 1. punktu, sadarbība var ietvert informācijas apmaiņu, dalīšanos pieredzē un prasmēs un cita veida sadarbību vai pasākumus, par kuriem Puses vienojušās. Šāda sadarbība var attiekties uz šādām jomām:
 - a) attīstības tendences iekšzemes un starptautiskajā intelektuālā īpašuma politikas jomā;

- b) intelektuālā īpašuma pārvaldības un reģistrācijas sistēmas;
- c) izglītošana un informēšana par intelektuālo īpašumu;
- d) intelektuālā īpašuma tiesību jautājumi, kas saistīti ar:
 - i) maziem un vidējiem uzņēmumiem;
 - ii) darbībām zinātnes, tehnoloģijas un jauninājumu jomā un
 - iii) tehnoloģiju radīšanu, nodošanu un izplatīšanu;
- e) politikas jomas, kurās izmanto intelektuālo īpašumu pētniecībai, inovācijai un ekonomikas izaugsmei;
- f) daudzpusējo nolīgumu par intelektuālā īpašuma jomā īstenošana, piemēram, nolīgumu, kas noslēgti vai ko administrē *WIPO* aizbildnībā, īstenošana;
- g) tehniskā palīdzība jaunattīstības valstīm;
- h) paraugprakse, projekti un programmas, kas saistītas ar cīņu pret intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem, un

i) iespēju izpēte turpmākam darbam pie kopīgiem centieniem cīņā pret intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem visā pasaulē.

3. Puses cenšas sadarboties attiecībā uz darbībām, ar kurām uzlabot starptautisko intelektuālā īpašuma regulējumu, tostarp mudinot turpināt ratificēt spēkā esošos starptautiskos nolīgumus un veicinot intelektuālā īpašuma tiesību saskaņošanu, pārvaldību un piemērošanu starptautiskā mērogā, un darbībām starptautiskās organizācijās, tostarp PTO un *WIPO*.

14.53. PANTS

Intelektuālā īpašuma komiteja

1. Intelektuālā īpašuma komiteja, kas izveidota saskaņā ar 22.3. pantu (turpmāk šajā pantā “komiteja”), ir atbildīga par šīs nodaļas efektīvu īstenošanu un darbību.

2. Komitejai ir šādi uzdevumi:

a) pārskatīt un pārraudzīt šīs nodaļas īstenošanu un darbību;

- b) attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību saskaņā ar šo nolīgumu apmainīties ar informāciju par legislatīvām un politikas attīstības tendencēm ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jomā un par jebkuru citu abpusējas intereses jautājumu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jomā, tostarp par jebkuru jautājumu, kas izriet no piemērojamajām ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu specifikāciju prasībām, kuras uzskaitītas 14.-B pielikumā;
 - c) apspriest visus jautājumus saistībā ar intelektuālo īpašumu, lai uzlabotu intelektuālā īpašuma aizsardzību un intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu un veicinātu intelektuālā īpašuma sistēmu efektīvu un pārredzamu pārvaldību;
 - d) ziņot par tās konstatējumiem un apspriežu secinājumiem Apvienotajai komitejai un
 - e) pildīt citas funkcijas, ko tai var deleģēt Apvienotā komiteja saskaņā ar 22.1. panta 5. punkta b) apakšpunktu.
3. Pēc vienas Puses pieprasījuma komiteja sniedz Apvienotajai komitejai ieteikumus par grozījumiem 14.-A un 14.-B pielikumā.
4. Katra Puse izskata ikvienu otras Puses pieprasījumu saistībā ar 14.-B pielikuma grozījumu saskaņā ar 14.30. pantu.
5. Komiteja var uzaicināt attiecīgu iestāžu (kas nav Pušu iestādes) pārstāvjus, tai skaitā no privātā sektora, kuriem ir nepieciešamās zināšanas par apspriežamajiem jautājumiem.

14.54. PANTS

Ar drošību saistīti izņēmumi

Šīs nodaļas nolūkos *TRIPS* līguma 73. pantu *mutatis mutandis* iekļauj šajā nolīgumā, un tas kļūst par šā nolīguma daļu.

14.55. PANTS

Domstarpību izšķiršana

Uz 14.52. pantu neattiecas domstarpību izšķiršanas procedūra atbilstīgi 21. nodaļai.

15. NODAĻA

KORPORATĪVĀ PĀRVALDĪBA

15.1. PANTS

Mērķi

1. Puses atzīst to, cik svarīgs ir efektīvs korporatīvās pārvaldības regulējums, lai panāktu ekonomisko izaugsmi, izmantojot labi funkcionējošus tirgus un pareizas finanšu sistēmas, kuru pamatā ir pārredzamība, efektivitāte, uzticēšanās un godīgums.

2. Katra Puse veic atbilstošus pasākumus, lai izstrādātu efektīvu korporatīvās pārvaldības regulējumu tās teritorijā, atzīstot, ka minētie pasākumi piesaistīs un veicinās ieguldījumus, pastiprinot ieguldītāju uzticēšanos un uzlabojot konkurētspēju, un tādējādi ļaus labāk izmantot iespējas, ko sniedz Pušu attiecīgās tirgus pieejamības saistības.
3. Neierobežojot katras Puses spējas izstrādāt pašai savu juridisko, institucionālo un tiesisko regulējumu attiecībā uz biržas sarakstā iekļauto uzņēmumu korporatīvo pārvaldību, Puses apņemas ievērot principus un ievērot šīs nodaļas noteikumus, ciktāl tie atvieglo piekļuvi otras Puses tirgum, kā noteikts šajā nolīgumā.
4. Puses sadarbojas jautājumos, kas saistīti ar efektīva korporatīvās pārvaldības regulējuma izstrādi un kas ietilpst šīs nodaļas darbības jomā.

15.2. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā

- a) “valde” ir biržā kotēta uzņēmuma pārvaldības struktūra ar lēmumu pieņemšanas pilnvarām attiecībā uz uzņēmuma darbības uzraudzību, kuras locekļus (direktorus) ievēl — parasti sabiedrības akcionāri — ar mērķi pārvaldīt uzņēmumu;

- b) “korporatīvā pārvaldība” ir attiecību kopums starp uzņēmuma vadītājiem, tā valdi, akcionāriem un citām ieinteresētajām personām; tā arī nodrošina struktūru, ko izmanto uzņēmuma vadīšanai un kontrolēšanai, jo īpaši nosakot, kā tiek nosprausti uzņēmuma mērķi un izraudzīti līdzekļi šo mērķu sasniegšanai, kā arī pārbaugot uzņēmuma sniegumu;
- c) “korporatīvās pārvaldības regulējums” ir Puses principi un noteikumi — saistoši vai nesaistoši — attiecībā uz biržas sarakstā iekļautu uzņēmumu korporatīvo pārvaldību, kas piemērojami atbilstoši minētās Puses kompetencei un tiesību aktiem, un
- d) “biržas sarakstā iekļauts uzņēmums” ir juridiska persona, kuras akcijas ir iekļautas biržas sarakstā vai kotētas publiskai tirdzniecībai biržā vai regulētā tirgū, kā definēts Puses tiesību aktos.

15.3. PANTS

Vispārēji principi

1. Puses atzīst, cik svarīga loma ir korporatīvās pārvaldības regulējumam, kas sniedz savlaicīgu un precīzu informāciju par visiem būtiskiem jautājumiem attiecībā uz biržā kotētiem uzņēmumiem to attiecīgajās jurisdikcijās, tostarp par minēto uzņēmumu finansiālo stāvokli, sniegumu, īpašumtiesībām un pārvaldību.

2. Puses arī atzīst, cik svarīga loma ir korporatīvās pārvaldības regulējumam, kas nodrošina vadības un valdes atbilstošu pārskatatbildību akcionāriem, to, ka valdes lēmumi tiek pieņemti atbildīgi, balstoties uz neatkarīgu un objektīvu viedokli, un to, ka tiek nodrošināta vienlīdzīga attieksme pret vienas kategorijas akcionāriem.
3. Lielākai noteiktībai — Puses korporatīvās pārvaldības regulējuma noteikumus, kas minēti 15.4. un 15.5. pantā, var īstenot, vai nu ieviešot juridiski saistošus mehānismus, vai izmantojot nesaistošus līdzekļus, piemēram, pamatojoties uz principu „ievēro vai paskaidro”.
4. Puse var noteikt, ka dažus korporatīvās pārvaldības principus vai noteikumus nepiemēro konkrētiem uzņēmumiem¹²⁴, ja tas pamatojams ar objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, piemēram, to, ka uzņēmums atrodas attīstības sākumposmā, vai uzņēmuma lielumu.

¹²⁴ Piemērs, kādiem uzņēmumiem Eiropas Savienība var nepiemērot dažus korporatīvās pārvaldības principus un noteikumus, ir ārpus regulētā tirgus kotēti uzņēmumi.

15.4. PANTS

Akcionāru tiesības un īpašumtiesību funkcijas

1. Katras Puses korporatīvās pārvaldības regulējums ietver noteikumus, kuru mērķis ir aizsargāt un veicināt biržas sarakstā iekļautu sabiedrību akcionāru tiesību efektīvu izmantošanu. Minētās tiesības attiecīgā gadījumā ietver tiesības piedalīties un balsot akcionāru kopsapulcē, kā arī valdes locekļu ievēlēšanā un atcelšanā saskaņā ar korporatīvās pārvaldības struktūru, lai ļautu akcionāriem pārraudzīt valdes darbību¹²⁵ un iesaistīties uzņēmumam svarīgu lēmumu pieņemšanā.
2. Katras Puses korporatīvās pārvaldības regulējums ietver noteikumus, kuru mērķis ir rosināt tādas informācijas atklāšanu attiecībā uz kontroli uzņēmumā, kura var būt vērtīga un noderīga ieguldītājiem. Minētā informācija ietver, piemēram, kapitāla struktūru, vajadzības gadījumā ar norādi uz dažādām akciju kategorijām, par būtiskām uzskatāmas tieši un netieši piederošas akciju paketes un īpašas kontroles tiesības.

¹²⁵ Lielākai noteiktībai — tam, lai “pārraudzītu valdes darbību”, nav nepieciešams, lai akcionāri katru dienu uzraudzītu valdes darbību.

15.5. PANTS

Valdes funkcijas

Lai šāda sistēma sekmētu atbildīgu lēmumu pieņemšanu, katras Puses korporatīvās pārvaldības regulējums ietver noteikumus, kuru mērķi ir šādi:

- a) efektīvi pārraudzīt valdes darbību no neatkarīga un objektīva skatupunkta, ko var panākt, piemēram, efektīvi izmantojot pietiekamu skaitu neatkarīgu direktoru¹²⁶;
- b) nodrošināt valdes pārskatatbildību akcionāriem un
- c) nodrošināt pietiekamu informācijas atklāšanu, kas ir noderīga ieguldītājiem, piemēram, attiecībā uz valdes sastāvu, valdes komitejām un direktoru neatkarību.

¹²⁶ Katra Puse var noteikt, kāds tās jurisdikcijā ir “pietiekams skaits neatkarīgu direktoru” kvalitatīvā vai kvantitatīvā izteiksmē.

15.6. PANTS

Pārņemšana

Katra Puse paredz noteikumus un procedūras, kas reglamentē biržā kotētu uzņēmumu pārņemšanu. Šādu noteikumu un procedūru mērķis ir ļaut, ka šie darījumi notiek ar pārredzamām cenām un taisnīgiem nosacījumiem.

15.7. PANTS

Domstarpību izšķiršana

Uz šīs nodaļas noteikumiem neattiecas domstarpību izšķiršanas procedūra atbilstīgi 21. nodaļai.

16. NODAĻA

TIRDZNIECĪBA UN ILGTSPĒJĪGA ATTĪSTĪBA

16.1. PANTS

Konteksts un mērķi

1. Puses atzīst, cik svarīgi ir veicināt starptautiskās tirdzniecības attīstību tādā veidā, kas sekmē ilgtspējīgu attīstību un pašreizējo un nākamo paaudžu labklājību, ņemot vērā Darba kārtību 21, ko Apvienoto Nāciju Organizācijas Konference par vidi un attīstību pieņēma 1992. gada 14. jūnijā, SDO Deklarāciju par pamatprincipiem un pamattiesībām darbā un tās izpildes pasākumiem, ko 1998. gada 18. jūnijā pieņēma Starptautiskā darba konference, Īstenošanas plānu, ko 2002. gada 4. septembrī pieņēma Pasaules ilgtspējīgas attīstības samitā, Ministru deklarāciju „Tādas vides radīšana valstu un starptautiskā līmenī, kas sekmē pilnīgu un produktīvu nodarbinātību un pienācīgu darbu visiem, un tās ietekme uz ilgtspējīgu attīstību”, ko 2006. gada 5. jūlijā pieņēma Apvienoto Nāciju Organizācijas Ekonomikas un sociālo lietu padome, SDO Deklarāciju par sociālo taisnīgumu godīgas globalizācijas kontekstā, ko 2008. gada 10. jūnijā pieņēma Starptautiskā darba konference, ilgtspējīgai attīstībai veltītās Apvienoto Nāciju Organizācijas konferences noslēguma dokumentu „Nākotne, kuru vēlamies”, ko 2012. gada 27. jūlijā pieņēma Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālā asambleja, un Apvienoto Nāciju Organizācijas samita par attīstības programmu laikposmam pēc 2015. gada pieņemšanu noslēguma dokumentu „Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam”, ko 2015. gada 25. septembrī pieņēma Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālā asambleja.

2. Puses atzīst šā nolīguma devumu tādas ilgtspējīgas attīstības veicināšanā, kurā ekonomikas attīstība, sociālā attīstība un vides aizsardzība ir savstarpēji pastiprinošas sastāvdaļas. Puses arī atzīst, ka šīs nodaļas mērķis ir stiprināt tirdzniecības attiecības un sadarbību starp Pusēm veidos, kas veicina ilgtspējīgu attīstību, un mērķis nav saskaņot Pušu standartus vides vai nodarbinātības jomā.

16.2. PANTS

Regulējuma tiesības un aizsardzības līmeņi

1. Atzīstot katras Puses tiesības noteikt tās ilgtspējīgas attīstības politikas nostādnes un prioritātes, noteikt savu iekšzemes vides un darba aizsardzības līmeni un attiecīgi pieņemt vai grozīt to attiecīgos normatīvos aktus saskaņā ar tās apņemšanos ievērot starptautiski atzītos standartus un starptautiskos nolīgumus, kuru dalībniece ir Puse, katra Puse cenšas nodrošināt, ka tās tiesību normatīvajos aktos un saistītajās politikas nostādnēs ir noteikts augsts vides un darba aizsardzības līmenis, un cenšas turpināt uzlabot minētos normatīvos aktus un to pamatā esošos aizsardzības līmeņus.

2. Puses nesekmē tirdzniecību vai ieguldījumus, vājinot vai pazeminot aizsardzības līmeni, kas noteikts to attiecīgajos normatīvajos aktos vides vai darba tiesību jomā. Šim nolūkam Puses neatsakās vai citādi neatkāpjas no minētajiem normatīvajiem aktiem un nepieļauj to, ka šie akti netiek efektīvi īstenoti ilglaicīgas vai regulāras darbības vai bezdarbības dēļ, kā rezultātā tiek ietekmēta tirdzniecība vai ieguldījumi Pušu starpā.

3. Puses neizmanto to attiecīgos normatīvos aktus vides vai darba tiesību jomā tādā veidā, kas varētu izraisīt patvaļīgu vai nepamatotu otras Puses diskrimināciju vai slēptu starptautiskās tirdzniecības ierobežojumu.

16.3. PANTS

Starptautiskie darba standarti un konvencijas

1. Puses atzīst, ka pilnīga un produktīva nodarbinātība un pienācīgs darbs visiem ir galvenie elementi, lai reaģētu uz izaicinājumiem ekonomikas, nodarbinātības un sociālajā jomā. Puses tāpat atzīst, cik svarīgi ir veicināt starptautiskās tirdzniecības attīstību veidā, kas sekmē pilnīgu un produktīvu nodarbinātību un pienācīgu darbu visiem. Minētajam nolūkam Puses ar viedokļiem un informāciju par abpusējas intereses ar tirdzniecību saistītiem nodarbinātības jautājumiem apmainās Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komitejā, kas izveidota saskaņā ar 22.3. pantu, un attiecīgā gadījumā citos forumos.

2. Puses atkārtoti apstiprina savus pienākumus, kas izriet no dalības Starptautiskajā Darba organizācijā (turpmāk “SDO”)¹²⁷. Tāpat Puses atkārtoti apstiprina savas attiecīgās apņemšanās attiecībā uz SDO Deklarāciju par pamatprincipiem un pamattiesībām darbā un tās izpildes pasākumiem. Tādēļ Puses ievēro, veicina un īsteno savos normatīvajos aktos un praksē starptautiski atzītos principus, kuri attiecas uz pamattiesībām darbā, proti:

- a) biedrošanās brīvību un tiesību uz koplīguma slēgšanu faktisku atzīšanu;
- b) jebkāda piespiedu vai obligātā darba izskaušanu;
- c) bērnu darba reālu likvidēšanu un
- d) diskriminācijas izskaušanu attiecībā uz nodarbinātību un profesiju.

3. Katra Puse nepārtraukti un neatlaidīgi cenšas pēc savas iniciatīvas tupināt ratificēt SDO pamatkonvencijas un citas SDO konvencijas, ja Puse uzskata par lietderīgu tās ratificēt.

¹²⁷ Attiecībā uz Eiropas Savienību “dalība SDO” ir Eiropas Savienības dalībvalstu dalība SDO.

4. Puses apmainās ar informāciju par to, kāda ir situācija attiecībā uz SDO konvenciju un protokolu, tostarp SDO pamatkonvenciju, ratifikāciju.
5. Katra Puse atkārtoti apstiprina savu apņemšanos efektīvi īstenot savos normatīvajos aktos un praksē SDO konvencijas, ko attiecīgi ratificējusi Japānas un Eiropas Savienības dalībvalstis.
6. Puses atzīst, ka uz starptautiski atzītu principu, kuri attiecas uz pamattiesībām darbā un minēti 2. punktā, pārkāpumiem nevar atsaukties un tos nevar izmantot kā likumīgu salīdzinošu priekšrocību, un ka darba standartus nevajadzētu izmantot tirdzniecības protekcionisma nolūkā.

16.4. PANTS

Daudzpusēji nolīgumi vides jomā

1. Puses uzsver to, cik svarīgi ir daudzpusējie nolīgumi vides jomā, jo īpaši tie, kuros abas Puses ir dalībnieces, un ka tie ir starptautiskās sabiedrības līdzeklis daudzpusējai vides pārvaldībai, lai risinātu globālas vai reģionālas vides problēmas. Tāpat Puses uzsver, cik svarīgi ir panākt to, ka tirdzniecība un vide savstarpēji atbalsta viena otru. Šim nolūkam Puses ar viedokļiem un informāciju par abpusējas intereses ar tirdzniecību saistītiem vides jautājumiem apmainās Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komitejā un attiecīgā gadījumā citos forumos.
2. Katra Puse atkārtoti apstiprina savu apņemšanos efektīvi ieviest savos normatīvajos aktos un praksē daudzpusējos nolīgumus vides jomā, kuru dalībiece tā ir.
3. Katra Puse ar otru Pusi apmainās ar informāciju par aktuālo situāciju un progresu attiecībā uz daudzpusējo nolīgumu vides jomā ratificēšanu, pieņemšanu vai apstiprināšanu, vai pievienošanos tiem, tai skaitā to grozījumiem, kā arī šādu nolīgumu īstenošanā, un katra Puse izraugās nolīgumus, ko tā uzskata par piemērotiem, lai atzītu par saistošiem.

4. Puses atzīst, cik svarīgi ir sasniegt galīgo mērķi, kas izvirzīts Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā konvencijā par klimata pārmaiņām, kura parakstīta Ņujorkā 1992. gada 9. maijā (turpmāk “*UNFCCC*”), lai pievērstos neatliekami risināmajiem klimata pārmaiņu draudiem, un tirdzniecības nozīmi šim nolūkam. Puses atkārtoti apstiprina savas saistības efektīvi īstenot *UNFCCC* un Parīzes nolīgumu, kas parakstīts Parīzē 2015. gada 12. decembrī *UNFCCC* 21. pušu konferencē. Puses sadarbojas, lai veicinātu konstruktīvu tirdzniecības ieguldījumu pārejā uz zemu siltumnīcefekta gāzu emisiju līmeni un attīstību, kas spēj pielāgoties klimata pārmaiņām. Puses apņemas kopīgi rīkoties, lai risinātu klimata pārmaiņas nolūkā sasniegt *UNFCCC* galīgo mērķi un Parīzes nolīguma mērķi.

5. Nekas šajā nolīgumā neliedz nevienai Pusei pieņemt vai atstāt spēkā pasākumus, ar ko īsteno daudzpusējos nolīgumus vides jomā, kuru dalībiece tā ir, ja šādus pasākumus nepiemēro tā, ka tie izraisa patvaļīgu vai nepamatotu otras Puses diskrimināciju vai slēptu tirdzniecības ierobežojumu.

16.5. PANTS

Ilgospējīgu attīstību veicinoša tirdzniecība un ieguldījumi

Puses atzīst to, cik svarīgi ir pastiprināt tirdzniecības un ieguldījumu devumu ilgtspējīgas attīstības mērķa sasniegšanai ekonomikā, sociālajā un vides jomā. Puses attiecīgi:

- a) atzīst, cik svarīgi ir principi par pamattiesībām darba vietā, pienācīgu darbu visiem, un tādas pamatvērtības kā brīvība, cilvēka cieņa, sociālais taisnīgums, drošība un nediskriminācija ilgtspējīgai ekonomikas un sociālajai attīstībai un efektivitātei, kā arī cik svarīgi ir centieni labāk integrēt minētos principus tirdzniecības un ieguldījumu politikas jomās;
- b) ar šo nolīgumu saderīgā veidā cenšas sekmēt tirdzniecību un ieguldījumus vides preču un pakalpojumu jomā;
- c) ar šo nolīgumu saderīgā veidā cenšas sekmēt tirdzniecību un ieguldījumus tādu preču un pakalpojumu jomā, kuri ir īpaši nozīmīgi klimata pārmaiņu mazināšanai, piemēram, ilgtspējīgi atjaunojamie energoresursi un energoefektīvas preces un pakalpojumi;

- d) cenšas veicināt tirdzniecību un ieguldījumus tādu preču jomā, kuras palīdz uzlabot sociālos apstākļus un videi draudzīgu praksi, tostarp preču, uz kurām attiecas marķējuma shēmas, jomā, un atzīt citu brīvprātīgu iniciatīvu, tai skaita privātu iniciatīvu, devumu ilgtspējas nodrošināšanā un
- e) veicina korporatīvo sociālo atbildību un apmainās ar viedokļiem un informāciju par šo jautājumu Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komitejā un attiecīgā gadījumā arī citos forumos. Šim nolūkam Puses atzīst to, cik svarīgi ir attiecīgie starptautiski atzītie principi un pamatnostādnes, tai skaitā ESAO Pamatnostādnes daudznacionāliem uzņēmumiem, kas ir daļa no ESAO Deklarācijas par starptautiskajiem ieguldījumiem un daudznacionālajiem uzņēmumiem, kuru ESAO pieņēma 1976. gada 21. jūnijā, un Trīspusējā deklarācija par principiem attiecībā uz daudznacionāliem uzņēmumiem un sociālo politiku, ko 1977. gada novembrī pieņēma Starptautiskā Darba biroja vadības struktūra.

16.6. PANTS

Bioloģiskā daudzveidība

1. Katra Puse atzīst tirdzniecības un ieguldījumu nozīmīgumu un lomu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā un ilgtspējīgā izmantošanā saskaņā ar attiecīgajiem starptautiskajiem nolīgumiem, kuru dalībnieces ir Puses, jo īpaši Konvenciju par bioloģisko daudzveidību, kas parakstīta Riodežaneiro 1992. gada 5. jūnijā, un tās protokoliem, un Konvenciju par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām, kura parakstīta Vašingtonā 1973. gada 3. martā (turpmāk “CITES”).
2. Minētajā nolūkā katra Puse:
 - a) mudina izmantot produktus, kuri iegūti, ilgtspējīgi izmantojot dabas resursus, un kuri veicina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu, tostarp izmantojot marķējuma sistēmas, ņemot vērā šādu produktu tirdzniecības nozīmīgumu;
 - b) īsteno efektīvus pasākumus, piemēram, pārraudzības un izpildes pasākumus, un izpratnes veicināšanas pasākumus, lai apkarotu nelikumīgu tirdzniecību ar apdraudētām savvaļas dzīvnieku un augu sugām, kas uzskaitītas *CITES*, un attiecīgā gadījumā tirdzniecību ar citām apdraudētām sugām;

- c) attiecīgā gadījumā īsteno lēmumus, kas pieņemti saskaņā ar 1. punktā minētajiem starptautiskajiem nolīgumiem, tostarp izmantojot normatīvos aktus, stratēģijas, plānus un programmas, un
- d) apmainās ar informāciju un divpusējā un daudzpusējā līmenī apspriežas ar otru Pusi par jautājumiem, kas attiecas uz šo pantu, tostarp par tirdzniecību ar savvaļas dzīvnieku un augu izcelsmes produktiem, ekosistēmu vērtēšanu, kartēšanu un izvērtēšanu un saistītiem pakalpojumiem, piekļuvi ģenētiskajiem resursiem un to izmantošanas rezultātā iegūto labumu godīgu un vienlīdzīgu sadali.

16.7. PANTS

Ilgspējīga mežu apsaimniekošana un kokmateriālu un koka izstrādājumu tirdzniecība

1. Puses atzīst tirdzniecības un ieguldījumu nozīmīgumu un lomu mežu saglabāšanā un ilgtspējīgā apsaimniekošanā.
2. Minētajā nolūkā Puses:
 - a) veicina mežu saglabāšanu un ilgtspējīgu apsaimniekošanu un tādu kokmateriālu un koka izstrādājumu tirdzniecību, kas iegūti saskaņā ar ieguves valsts normatīvajiem aktiem;

- b) sekmē cīņu pret nelikumīgu mežizstrādi un ar to saistīto tirdzniecību, tostarp tirdzniecību ar trešām valstīm, un
- c) divpusējā un daudzpusējā līmenī apmainās ar informāciju un dalās pieredzē, lai veicinātu mežu saglabāšanu un ilgtspējīgu apsaimniekošanu un likumīgi iegūtu kokmateriālu un koka izstrādājumu tirdzniecību, kā arī apkarotu nelikumīgu mežizstrādi.

16.8. PANTS

Tirdzniecība un zvejas resursu ilgtspējīga izmantošana un ilgtspējīga akvakultūra

1. Puses atzīst tirdzniecības un ieguldījumu nozīmīgumu un lomu zivju resursu saglabāšanā un ilgtspējīgā izmantošanā un pārvaldībā, jūras ekosistēmu aizsardzībā un atbildīgas un ilgtspējīgas akvakultūras veicināšanā.

2. Minētajā nolūkā Puses:

- a) ievēro Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvenciju, Nolīgumu par zvejas kuģu atbilstības veicināšanu starptautiskajiem saglabāšanas un pārvaldības pasākumiem atklātā jūrā, kas parakstīts Romā 1993. gada 24. novembrī, un Nolīgumu par ANO 1982. gada 10. decembra Jūras tiesību konvencijas noteikumu īstenošanu attiecībā uz mainīgas dislokācijas un tālu migrējošo zivju sugu krājumu saglabāšanu un apsaimniekošanu, kas parakstīts Ņujorkā 1995. gada 4. augustā, pieņem pasākumus, lai sasniegtu mērķus un principus, kas noteikti Atbildīgas zivsaimniecības rīcības kodeksā, kuru pieņēmusi ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas konference 1995. gada 31. oktobrī; mudina īstenot ostas valsts pasākumus globālā un reģionālā mērogā un attiecīgā gadījumā mudina trešās valstis ratificēt, pieņemt, apstiprināt attiecīgos starptautiskos nolīgumus, kuru dalībnieces ir abas Puses, vai pievienoties tiem;
- b) veicina zivju resursu saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu, izmantojot attiecīgas starptautiskas organizācijas vai struktūras, kuru dalībnieces ir abas Puses, tai skaitā reģionālās zvejniecības pārvaldības organizācijas (turpmāk "RZPO"), attiecīgos gadījumos nodrošinot RZPO rezolūciju, ieteikumu vai pasākumu efektīvu uzraudzību, kontroli vai izpildi, un to nozvejas dokumentācijas vai sertifikācijas shēmu īstenošanu;

- c) pieņem un ievieš savus atbilstošus efektīvus rīkus cīņai pret nelegālu, neregistrētu un neregulētu (turpmāk “NNN”) zveju, tai skaitā pieņemot juridiskus instrumentus un vajadzības gadījumā — kontroles, uzraudzības un izpildes un kapacitātes pārvaldības pasākumus, atzīstot, ka brīvprātīga informācijas apmaiņa par NNN zveju palielinās šo instrumentu efektivitāti cīņā pret NNN zveju, un uzsverot izšķirīgo lomu, kāda RZPO locekļiem ir galvenajos zivsaimniecības nozares tirgos, lai panāktu zivju resursu ilgtspējīgu izmantošanu, un
- d) veicina ilgtspējīgas un atbildīgas akvakultūras attīstību, ņemot vērā tās ekonomiskos, sociālos un vides aspektus.

16.9. PANTS

Zinātniskā informācija

Sagatavojot un īstenojot pasākumus, kuru mērķis ir aizsargāt vidi un darba apstākļus, kas var ietekmēt tirdzniecību vai ieguldījumus, Puses ņem vērā pieejamo zinātnisko un tehnisko informāciju un attiecīgā gadījumā — saistītos starptautiskos standartus, pamatnostādnes vai ieteikumus un piesardzīgo pieeju.

16.10. PANTS

Pārredzamība

Katra Puse nodrošina, ka ikvienu vispārpiemērojamu pasākumu šīs nodaļas mērķu sasniegšanai izpilda pārredzami un saskaņā ar Puses normatīvajiem aktiem un 17. nodaļu, tostarp sniedzot sabiedrībai samērīgas iespējas un pietiekami daudz laika iesniegt piezīmes un publiskojot šos pasākumus.

16.11. PANTS

Ilgspējas ietekmes pārskatīšana

Puses atzīst, cik svarīgi ir kopīgi vai atsevišķi pārskatīt, pārraudzīt un novērtēt to, kā šā nolīguma īstenošana ietekmē ilgspējīgu attīstību, izmantojot Pušu attiecīgos procesus un iestādes un ar šo nolīgumu izveidotos procesus un iestādes.

16.12. PANTS

Sadarbība

Atzīstot to, cik svarīga ir sadarbība vides un nodarbinātības politikas aspektos, kas saistīti ar tirdzniecību un ieguldījumiem, lai sasniegtu šā nolīguma mērķus, Puses cita starpā var:

- a) sadarboties divpusējā vai daudzpusējā līmenī vides aizsardzības un nodarbinātības jomās, tai skaitā ar attiecīgo starptautisko organizāciju vai struktūru starpniecību, kurās abas Puses ir dalībnieces;
- b) sadarboties tirdzniecības un vides, kā arī tirdzniecības un nodarbinātības savstarpējās ietekmes izvērtēšanā, kā arī veidu apzināšanā, kā šādu ietekmi uzlabot, novērst vai mazināt, ņemot vērā Pušu veiktās pārraudzības rezultātus un novērtējumu, piemēram, Eiropas Savienības novērtējumus par ietekmi uz ilgtspējību;
- c) sadarboties, lai ar šo nolīgumu saderīgā veidā sekmētu tirdzniecību un ieguldījumus vides preču un pakalpojumu jomā, tai skaitā apmainoties ar informāciju;
- d) sadarboties marķējuma shēmu jomā, tostarp apmainoties ar informāciju par ekomarķējumu, kā arī veicot citus pasākumus un iniciatīvas, kas veicina ilgtspēju, cita starpā attiecīgā gadījumā ieviešot godīgas un ētiskas tirdzniecības shēmas;

- e) sadarboties, lai veicinātu uzņēmumu sociālo atbildību, jo īpaši apmainoties ar informāciju un paraugpraksi, tai skaitā par starptautiski saskaņotu vadlīniju un principu ievērošanu, īstenošana, pēcpasākumiem un izplatīšanu;
- f) sadarboties ar tirdzniecību saistītu aspektu jomā, kas iekļauti SDO Pienācīga darba nodrošināšanas programmā;
- g) sadarboties ar tirdzniecību saistītu aspektu jomā, kas iekļauti daudzpusējos nolīgumos vides jomā, tostarp apmainoties ar viedokļiem un informāciju par *CITES* īstenošanu un izmantojot tehnisko un muitas sadarbību;
- h) sadarboties ar tirdzniecību saistītu aspektu jomā, kas saistīti ar starptautisko klimata pārmaiņu režīmu, tostarp par iespējam veicināt mazoglekļa tehnoloģijas, citas klimatam labvēlīgas tehnoloģijas un energoefektivitāti;
- i) sadarboties, lai veicinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu, tai skaitā apkarotu nelikumīgu tirdzniecību ar apdraudētām savvaļas dzīvnieku un augu sugām;
- j) sadarboties, lai veicinātu mežu saglabāšanu un ilgtspējīgu apsaimniekošanu un likumīgi iegūtu kokmateriālu un koka izstrādājumu tirdzniecību, kā arī apkarotu nelikumīgu mežizstrādi, un

- k) sadarboties divpusēji vai attiecīgās starptautiskās organizācijās vai struktūrās, kuru dalībnieces ir abas Puses, lai veicinātu ilgtspējīgu zvejas un akvakultūras praksi un tirdzniecību ar likumīgi iegūtiem zvejas resursiem, kā arī apkarotu NNN zveju.

16.13. PANTS

Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komiteja

1. Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komiteja, kas izveidota saskaņā ar 22.3. pantu (turpmāk šajā nodaļā “komiteja”), ir atbildīga par šīs nodaļas efektīvu īstenošanu un darbību.
2. Komitejai ir šādi uzdevumi:
 - a) pārskatīt un pārraudzīt šīs nodaļas īstenošanu un darbību un vajadzības gadījumā sniegt Apvienotajai komitejai izskatīšanai atbilstošus ieteikumus saistībā ar 22.1. panta 5. punkta d) apakšpunktu;
 - b) pēc Pušu vienošanās izskatīt jebkādus citus jautājumus saistībā ar šo nodaļu;

- c) kontaktēties ar pilsonisko sabiedrību¹²⁸ jautājumos par šīs nodaļas īstenošanu;
 - d) pildīt citas funkcijas, ko tai var deleģēt Apvienotā komiteja saskaņā ar 22.1. panta 5. punkta b) apakšpunktu, un
 - e) meklēt risinājumus, tai skaitā izmantojot procedūras atbilstoši 16.17. pantam¹²⁹, lai novērstu domstarpības starp Pusēm par šīs nodaļas interpretāciju vai piemērošanu.
3. Komiteja sanāk gada laikā no šā nolīguma spēkā stāšanās dienas. Pēc tam komiteja sanāk saskaņā ar 22.3. panta 3. punkta a) apakšpunktu, neskarot procedūras atbilstoši 16.17. panta 5. punktam.
4. Komiteja centīsies panākt saskaņotību un mijiedarbību starp komitejas, SDO un attiecīgo daudzpusējo vides organizāciju vai struktūru darbībām.

¹²⁸ Šajā nodaļā “pilsoniskā sabiedrība” ir neatkarīgas ekonomikas, sociālās jomas un vides ieinteresētās personas, tai skaitā darba devēju un darba ņēmēju organizācijas un vides aizsardzības grupas.

¹²⁹ Lielākai noteiktībai — padomu, kas sniegts saskaņā ar 16.17. panta 4. punktu, komiteja ņem vērā savā darbā, kuru tā veic saskaņā ar šo apakšpunktu.

16.14. PANTS

Kontaktpunkti

Katra Puse, šim nolīgumam stājoties spēkā, norīko kontaktpunktu, lai veicinātu saziņu starp Pusēm par jebkuru jautājumu saistībā ar šo nodaļu, un paziņo otrai Pusei kontaktinformāciju, tai skaitā informāciju par attiecīgajām amatpersonām. Puses nekavējoties informē viena otru par visām izmaiņām minētajā kontaktinformācijā.

16.15. PANTS

Vietējā padomdevēju grupa

1. Katra Puse sasauc jaunas(-u) vai pastāvošas(-u) vietējo padomdevēju grupas vai grupu sanāksmes ekonomikas, sociālajos un vides jautājumos saistībā ar šo nodaļu un apspriežas ar grupu vai grupām saskaņā ar Puses normatīvajiem aktiem un praksi.

2. Katra Puse ir atbildīga par to, ka padomdevēju grupā vai grupās ir līdzsvaroti pārstāvētas neatkarīgas ekonomikas, sociālās un vides jomas ieinteresētās personas, tai skaitā darba devēju un darba ņēmēju organizācijas un vides aizsardzības grupas.

3. Katras Puses padomdevēja grupa vai grupas var sanākt pēc savas iniciatīvas un paust savu viedokli par šīs nodaļas īstenošanu neatkarīgi no Puses un iesniegt minētos atzinumus attiecīgajai Pusei.

16.16. PANTS

Kopīgs dialogs ar pilsonisko sabiedrību

1. Puses, iesaistot arī 16.15. pantā minēto Pušu vietējo padomdevēju grupu pārstāvjus, noorganizē kopīgu dialogu ar Pušu teritorijā esošajām pilsoniskās sabiedrības organizācijām (turpmāk “kopīgais dialogs”), lai apspriestu šo nodaļu.

2. Puses sekmē to, ka kopīgajā dialogā ir līdzsvaroti pārstāvētas ieinteresētās personas, tai skaitā neatkarīgas organizācijas, kas pārstāv ekonomikas, sociālās un vides intereses, kā arī citas atbilstīgas organizācijas.

3. Kopīgo dialogu uzsāk ne vēlāk kā trīs gadus pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas. Pēc tam, ja vien Puses nevienojas citādi, uz kopīgo dialogu sanāk regulāri. Puses vienojas par kopīgā dialoga darbību pirms kopīgā dialoga pirmās sanāksmes. Dalība kopīgajā dialogā var notikt, izmantojot visus piemērotos saziņas līdzekļus, par ko Puses vienojušās.

4. Puses kopīgā dialogā nodrošinās informāciju par šīs nodaļas īstenošanu. Kopīgajā dialogā sniegtos viedokļus un atzinumus var iesniegt komitejai un publiskot.

16.17. PANTS

Apspriešanās ar valdību

1. Ja Pušu starpā rodas domstarpības par jebkuru jautājumu saistībā ar šīs nodaļas interpretāciju vai piemērošanu, Puses to izšķiršanai izmanto tikai šajā pantā un 16.18. pantā minētās procedūras. Uz šīs nodaļas noteikumiem neattiecas domstarpību izšķiršanas procedūra atbilstīgi 21. nodaļai.

2. Puse var rakstiski pieprasīt apspriešanos ar otru Pusi par jebkuru jautājumu, kas skar šīs nodaļas interpretāciju un piemērošanu. Puse, kas pieprasa apspriešanos, izklāsta pieprasījuma iemeslus, tai skaitā aprakstot jautājumu un tā faktu pamatu un juridisko pamatu, un norāda attiecīgos šīs nodaļas noteikumus.
3. Kad Puse pieprasa apspriešanos saskaņā ar 2. punktu, otra Puse atbild nekavējoties un sāk apspriešanos, lai panāktu savstarpēji pieņemamu jautājuma risinājumu.
4. Apspriešanās laikā katra Puse sniedz pietiekamu informāciju, kas dod iespēju pilnībā izskatīt risināmo jautājumu. Puses ņem vērā darbības, ko veic SDO un citas attiecīgās starptautiskās organizācijas vai struktūras, kurās abas Puses ir dalībnieces, un pēc Pušu pieprasījuma uz *ad hoc* pamata var lūgt padomu minētajām starptautiskajām organizācijām vai struktūrām vai citiem ekspertiem. Puses apspriež atbilstīgus pasākumus, kas jāīsteno, ņemot vērā minēto padomu.
5. Ja apspriešanās laikā saskaņā ar 2. līdz 4. punktu nav panākts risinājums, pēc Puses pieprasījuma nevilcinoties sasauk komitejas sēdi attiecīgā jautājuma izskatīšanai.
6. Puses nodrošina, ka saskaņā ar šo pantu veiktās apspriešanās laikā rastie risinājumi kopīgi tiek publiskoti, ja vien Puses nevienojas citādi.

16.18. PANTS

Ekspertu grupa

1. Ja ne vēlāk kā 75 dienas pēc vienas Puses pieprasījuma sasaukt komiteju saskaņā ar 16.17. panta 5. punktu Puses nepanāk savstarpēji pieņemamu risinājumu jautājumam par šīs nodaļas attiecīgo pantu interpretāciju vai piemērošanu, Puse var pieprasīt, ka tiek sasaukta ekspertu grupa, lai izskatītu jautājumu saskaņā ar 2. punktā minēto darba uzdevumu. Šādu pieprasījumu rakstiski iesniedz 16.14. pantā minētajam otras Puses kontaktpunktam un tajā izklāsta pieprasījuma iemeslus, tai skaitā aprakstot risināmo jautājumu un tā faktu pamatu un juridisko pamatu.

2. Komiteja viena gada laikā pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas pieņem ekspertu grupas reglamentu un darba uzdevumu. Reglamentā nosaka procedūras nepieciešamās informācijas atrašanai. Ekspertu grupa interpretē šīs nodaļas attiecīgos pantus saskaņā ar parastajiem starptautisko publisko tiesību interpretācijas noteikumiem, tostarp tiem, kas kodificēti 1969. gada 23. maija Vīnes Konvencijā par starptautisko līgumu tiesībām. Kamēr nav pieņemts minētais reglaments un darba uzdevums, *mutatis mutandis* piemēro 21.30. pantā minēto reglamentu, un, ja vien Puses nevienojas citādi, darba uzdevums ne vēlāk kā piecas dienas pēc ekspertu grupas izveides ir šāds:

“ņemot vērā attiecīgos 16. nodaļas pantus, izskatīt jautājumu, kas norādīts pieprasījumā par ekspertu grupas izveidi, un saskaņā ar 16.18. panta 5. punktu sniegt ziņojumu, kurā ietverti ieteikumi jautājuma risināšanai”.

3. Ekspertu grupa var iegūt informāciju no jebkura avota, ko tā uzskata par piemērotu. Jautājumos, kas saistīti ar SDO aktiem vai daudzpusējiem nolīgumiem vides jomā, tā lūdz informāciju un padomu attiecīgajām starptautiskajām organizācijām vai struktūrām. Jebkādu informāciju, kas iegūta saskaņā ar šo punktu, nodod Pusēm piezīmju sniegšanai.

4. Ekspertu grupā ir trīs eksperti. Tos izraugās atbilstoši a) līdz e) apakšpunktā noteiktajai kārtībai.

- a) Ekspertiem ir attiecīgās tehniskās vai juridiskās zināšanas jautājumos, uz ko attiecas šī nodaļa. Viņi ir neatkarīgi un nav saistīti ar kādu no Pusēm, un nesaņem norādes no tām. Viņi rīkojas patstāvīgi un nepieņem norādījumus no organizācijām vai valdībām, un nekādā statusā nav bijuši iesaistīti attiecīgajā jautājumā.
- b) Katra Puse ne vēlāk kā 45 dienas pēc tam, kad ir saņemts pieprasījums sasaukt ekspertu grupu, ieceļ vienu ekspertu, kurš var būt minētās Puses valstspiederīgais, un ierosina ne vairāk kā trīs kandidātus ekspertu grupas priekšsēdētāja amatam. Priekšsēdētājs nevar būt kādas Puses valstspiederīgais. Puses vienojas par priekšsēdētāju un ieceļ viņu, izraugoties no ierosinātajiem kandidātiem ne vēlāk kā 15 dienas pēc 45 dienu perioda beigām.
- c) Ja kāda Puse nav iecēlusi ekspertu vai ja Puses nav vienojušās par priekšsēdētāju vai nav viņu iecēlušas saskaņā ar b) apakšpunktu, tad trūkstošos ekspertus vai priekšsēdētāju izraugās ne vēlāk kā 15 dienas pēc tam, kad beidzies b) apakšpunktā noteiktais 15 dienu termiņš, lozējot no to kandidātu vidus, kas ierosināti saskaņā ar d) apakšpunktu.

- d) Komiteja viena gada laikā pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas izveido sarakstu, kurā ir vismaz desmit personas, kas vēlas un spēj darboties kā eksperti saskaņā ar šo pantu un kas atbilst a) apakšpunktā noteiktajām prasībām. Saraksts sastāv no trīs daļām: viena daļa katrai Pusei un viena — personām, kas nav nevienas Puses valstspiederīgie un kas var pildīt ekspertu grupas priekšsēdētāja pienākumus. Katra Puse savai saraksta daļai izraugās vismaz trīs kandidātus, kas var darboties kā eksperti. Ja vien Puses nevienojas citādi, tās kopīgi izraugās četras personas priekšsēdētāja amata kandidātu saraksta daļai. Komiteja nodrošinās to, ka personu skaits sarakstā vienmēr tiek aktualizēts atbilstoši šim apakšpunktam.
- e) Ekspertu grupas izveides diena ir diena, kad ir iecelts priekšsēdētājs.

5. Ekspertu grupa sniedz Pusēm starpposma un gala ziņojumu, izklāstot konstatētos faktus, attiecīgo pantu interpretāciju vai piemērojamību un visu konstatējumu un ieteikumu loģisko pamatojumu. Ne vēlāk kā 45 dienas pēc dienas, kad saņemts starpposma ziņojums, kuru sagatavo ne vēlāk kā 90 dienas pēc ekspertu grupas izveides dienas, Puses var iesniegt rakstiskas piezīmes par minēto ziņojumu. Pēc šādu rakstisku piezīmju izvērtēšanas ekspertu grupa var grozīt ziņojumu un veikt papildu izskatīšanu, kādu tā uzskata par piemērotu. Gala ziņojumu sagatavo ne vēlāk kā 180 dienas pēc ekspertu grupas izveides dienas, izņemot gadījumus, kad ekspertu grupas priekšsēdētājs rakstiski informē Puses par to, ka noteikto termiņu nevar ievērot. Šādā gadījumā gala ziņojumu sagatavo ne vēlāk kā 200 dienas pēc ekspertu grupas izveides dienas, ja vien Puses nevienojas citādi. Gala ziņojumu publisko. Puses nodrošina konfidencialas informācijas aizsardzību.

6. Puses apspriež darbības vai pasākumus, lai atrisinātu attiecīgo jautājumu, ņemot vērā ekspertu grupas gala ziņojumu un tās ieteikumus. Katra Puse otru Pusi un savu vietējo padomdevēju grupu vai grupas par jebkādam turpmākām darbībām vai pasākumiem informē ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc dienas, kurā sniegts gala ziņojums. Turpmākās darbības vai pasākumus pārtrauga komiteja. Vietējā padomdevēju grupa vai grupas un kopīgā dialoga dalībnieki var iesniegt Komitejai savus apsvērumus par iepriekš minēto.

16.19. PANTS

Pārskatīšana

1. Komiteja vajadzības gadījumā pārrunā to, kā tiek īstenoti un darbojas 16.13, 16.17. un 16.18. pantā ietvertie institucionālie noteikumi un noteikumi par apspriešanos, ņemot vērā cita starpā pieredzi, kas gūta, īstenojot šo nodaļu un tās darbībā un katras Puses attiecīgo politikas jomu attīstību. Šādas pārrunas var attiekties uz šo pantu iespējamiem grozījumiem.
2. Ņemot vērā 1. punktā minēto pārrunu rezultātus, komiteja saskaņā ar 16.13. panta 2. punkta a) apakšpunktu var ieteikt Apvienotajai komitejai veikt grozījumus 1. punktā minētajos pantos.

17. NODAĻA

PĀRREDZAMĪBA

17.1. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā “vispārpiemērojams pasākums” ir jebkurš tiesību akts, noteikums, administratīvs vai tiesas nolēmums, administratīva vai tiesas procedūra, kas ir vispārpiemērojama attiecībā uz jebkuru jautājumu, uz kuru attiecas šis nolīgums.

17.2. PANTS

Pārredzama regulatīvā vide

Atzīstot ietekmi, kāda regulatīvai videi var būt uz tirdzniecību un ieguldījumiem starp Pusēm, Puses nodrošina pārredzamu regulatīvo vidi, kas ir efektīva un paredzama personām, tai skaitā uzņēmējiem, jo īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem.

17.3. PANTS

Publicēšana

Pieņemot vai grozot vispārpiemērojamus pasākumus, katra Puse:

- a) nekavējoties publicē minētos vispārpiemērojamus pasākumus vai kā citādi tos publisko, pievienojot paskaidrojumu par to mērķi un loģisko pamatojumu, un, ja tas ir lietderīgi, izmantojot elektroniskos līdzekļus, piemēram, tīmekļa vietni angļu valodā, un
- b) cenšas nodrošināt samērīgu laikposmu starp dienu, kad minētie vispārpiemērojamie pasākumi ir publicēti vai publiskoti, un dienu, kad tie stājas spēkā, izņemot pienācīgi pamatotus gadījumus.

17.4. PANTS

Jautājumi

1. Katra Puse pēc otras Puses pieprasījuma samērīgā laikposmā termiņā atbild uz specifiskiem otras Puses jautājumiem un sniedz tai informāciju attiecībā uz Puses vispārpiemērojamajiem pasākumiem.

2. Katra Puse dara publiski viegli pieejamus to kompetento iestāžu nosaukumus un adreses, kas atbild par Puses vispārpiemērojamajiem pasākumiem.

3. Katra Puse izveido vai patur spēkā atbilstīgus mehānismus atbilžu sniegšanai personu pieprasījumiem attiecībā uz Puses vispārpiemērojamajiem pasākumiem.

4. Puses atzīst, ka atbildes, kas sniegtas uz 3. punktā minētajiem jautājumiem, var nebūt galīgas vai juridiski saistošas, bet izmantojamas tikai informatīvos nolūkos, ja vien katras Puses normatīvajos aktos nav noteikts citādi.

17.5. PANTS

Vispārpiemērojamu pasākumu pārvaldība

1. Katra Puse visus vispārpiemērojamus pasākumus administrē vienoti, objektīvi, taisnīgi un saprātīgi.

2. Katra Puse, piemērojot administratīvajā tiesvedībā otras Puses personām, precēm vai pakalpojumiem konkrētās lietās vispārpiemērojamus pasākumus, saskaņā ar Puses normatīvajiem aktiem sniedz personām, kuras tieši skar minētā administratīvā tiesvedība, šādu informāciju:

- a) savlaicīgi paziņojumu par to, kad tiesvedība ir sākta, norādot arī tās juridisko pamatu un tiesvedības būtības, faktu un jautājumu aprakstu, un
- b) pienācīgu iespēju iesniegt faktus un argumentus Puses nostājas pamatošanai, pirms tiek pieņemts galīgs administratīvais lēmums; izņēmums ir steidzamība.

17.6. PANTS

Pārskatīšana un pārsūdzēšana

1. Katra Puse izveido vai saglabā tiesu iestādes, šķīrējtiesas vai administratīvās tiesas vai procedūras ar nolūku ātri pārskatīt vai pārsūdzēt un attiecīgos gadījumos koriģēt administratīvu rīcību vai — kā noteikts tās normatīvajos aktos — bezdarbību attiecībā uz jebkuru jautājumu, uz kuru attiecas šis nolīgums. Minētās tiesas vai procedūras ir objektīvas un neatkarīgas no iestādes vai amatpersonas, kurai uzticēta šādu darbību administratīvā izpilde, un tās nav pēc būtības ieinteresētas lietas iznākumā.

2. Katra Puse nodrošina, ka pusēm, kas iesaistītas tiesvedībā vai 1. punktā minētajās procedūrās, ir nodrošinātas tiesības uz

- a) pienācīgu iespēju pamatot vai aizstāvēt savu nostāju un
- b) lēmumu, kura pamatā ir pierādījumi un iesniegtie dokumenti.

3. Katra Puse nodrošina, ņemot vērā turpmāku pārskatīšanu vai pārsūdzību, kas noteikta Puses normatīvajos aktos, ka 2. punkta b) apakšpunktā minēto lēmumu par konkrēto administratīvo darbību īsteno attiecīgās iestādes.

17.7. PANTS

Sadarbība lielākas pārredzamības veicināšanai

Puses attiecīgos gadījumos vienojas sadarboties divpusējos, reģionālos un daudzpusējos forumos, lai veicinātu pārredzamību attiecībā uz starptautisko tirdzniecību un ieguldījumiem.

17.8. PANTS

Saistība ar citām nodaļām

Šo nodaļu piemēro, neskarot nevienu konkrētu noteikumu citās šā nolīguma nodaļās.

18. NODAĻA

LABA REGULATĪVĀ PRAKSE UN REGULATĪVĀ SADARBĪBA

A IEDAĻA

Laba regulatīvā prakse un regulatīvā sadarbība

1. APAKŠIEDAĻA

Vispārīgi noteikumi

18.1. PANTS

Mērķi un vispārīgi principi

1. Šīs sadaļas mērķi ir sekmēt labu regulatīvo praksi un regulatīvo sadarbību starp Pusēm nolūkā uzlabot divpusējo tirdzniecību un ieguldījumus šādā veidā:
 - a) veicinot efektīvu, pārredzamu un paredzamu normatīvo vidi;
 - b) veicinot saderīgas regulatīvās pieejas izmantošanu un samazinot nevajadzīgu slogu, dublējošas vai atšķirīgas regulatīvās prasības;

c) apspriežot Pušu regulatīvos pasākumus, praksi un pieejas, tostarp to, kā uzlabot to efektīvu piemērošanu, un

d) pastiprinot divpusējo sadarbību starp Pusēm starptautiskos forumos.

2. Nekas šajā iedaļā neietekmē Puses tiesības noteikt vai regulēt savu aizsardzības līmeni, tiecoties sasniegt vai sekmējot sabiedriskās politikas mērķu sasniegšanu šādās jomās:

a) sabiedrības veselība;

b) cilvēku un dzīvnieku dzīvības vai veselības vai augu aizsardzība;

c) arodveselība un darba drošība;

d) darba apstākļi;

e) vide, tai skaitā klimata pārmaiņas;

f) patērētāji;

g) sociālā aizsardzība un sociālā drošība;

h) personas dati un kibersdrošība;

i) kultūras daudzveidība;

j) finanšu stabilitāte un

k) enerģētiskā drošība.

3. Neko šajā apakšiedaļā neinterpretē tā, ka Pusei tiek liegts:

a) pieņemt, atstāt spēkā un piemērot regulatīvus pasākumus saskaņā ar tās tiesisko regulējumu, principiem¹³⁰ un termiņiem, lai sasniegtu savus sabiedriskās politikas mērķus tādā aizsardzības līmenī, kādu tā uzskata par atbilstošu, un

b) sniegt un atbalstīt vispārējas nozīmes pakalpojumus, tostarp tādus, kas saistīti ar ūdeni, veselības aprūpi, izglītību vai sociālajiem pakalpojumiem.

4. Regulatīvie pasākumi nerada slēptu šķērsli tirdzniecībai.

5. Neko šajā iedaļā neinterpretē tā, Pusei tiek uzlikts par pienākumu sasniegt kādu konkrētu regulējuma rezultātu.

¹³⁰ Attiecībā uz Eiropas Savienību šādi principi ietver tos, kas noteikti LESD, kā arī regulās un direktīvās, kuras pieņemtas saskaņā ar LESD 289. pantu.

18.2. PANTS

Definīcijas

Šajā iedaļā

- a) "regulatīva iestāde" ir:
 - i) attiecībā uz Eiropas Savienību — Eiropas Komisija; un
 - ii) attiecībā uz Japānu — Japānas valdība; un
- b) "regulatīvi pasākumi" ir vispārpiemērojami pasākumi:
 - i) attiecībā uz Eiropas Savienību:
 - A) regulas un direktīvas, kā noteikts LESD 288. pantā, un
 - B) īstenošanas un deleģētie akti, kā noteikts LESD 290. un 291. pantā, un

ii) Japānā:

- A) likumi;
- B) Ministru kabineta noteikumi un
- C) ministru rīkojumi.

18.3. PANTS

Darbības joma

1. Šo iedaļu piemēro regulatīviem pasākumiem, ko izdevusi kādas Puses regulatīva iestāde par jebkuru jautājumu, uz kuru attiecas šis nolīgums.
2. Iedaļas 3. un 4. apakšiedaļu piemēro citiem vispārpiemērojamiem pasākumiem, ko izdevusi kādas Puses regulatīva iestāde un kas ir būtiski regulatīvās sadarbības pasākumiem, piemēram, pamatnostādņēm, politikas dokumentiem vai ieteikumiem papildus 1. punktā minētajiem regulatīvajiem pasākumiem.

2. APAKŠIEDAĻA

Laba regulatīvā prakse

18.4. PANTS

Iekšējā koordinācija

Katra Puse nodrošina iekšējās koordinācijas procesus vai mehānismus, tai skaitā šajā iedaļā noteiktos, labas regulatīvās prakses veicināšanai.

18.5. PANTS

Regulatīvie procesi un mehānismi

Katra Puse publisko to procesu un mehānismu aprakstu, saskaņā ar kuriem tās regulatīvās iestādes sagatavo, izvērtē un pārskata savus regulatīvos pasākumus. Minētajos aprakstos izmanto attiecīgās vadlīnijas, noteikumus vai procedūras, tostarp tās, kuras attiecas uz sabiedrības iespējām izteikt piezīmes.

18.6. PANTS

Sākotnējā informāciju par plānotu regulatīvo pasākumu

Katras Puses regulatīvā iestāde vismaz reizi gadā publisko sarakstu ar tās plānotajiem nozīmīgākajiem¹³¹ regulatīvajiem pasākumiem, sniedzot īsu aprakstu par pasākumu tvērumu un mērķiem, tai skaitā paredzamo grafiku to pieņemšanai, ja tāds ir pieejams. Alternatīvi, ja vienas Puses regulatīvā iestāde šādu sarakstu nepublisko, minētā Puse katru gadu un cik drīz vien iespējams iesniedz Regulatīvās sadarbības komitejai, kas izveidota saskaņā ar 22.3. pantu, sarakstu kopā ar īsu aprakstu. Minēto sarakstu kopā ar īso aprakstu, izņemot kā konfidenciālu norādīto informāciju, katras Puses regulatīvā iestāde var publiskot.

¹³¹ Katras Puses regulatīvā iestāde var noteikt, kas ir “nozīmīgs” regulatīvs pasākums, lai izpildītu savas saistības saskaņā ar šo iedaļu.

18.7. PANTS

Sabiedriskā apspriešana

1. Sagatavojot nozīmīgus regulatīvus pasākumus katras Puses regulatīvā iestāde attiecīgos gadījumos un saskaņā ar saistītajiem noteikumiem un procedūrām:
 - a) publicē regulatīvo pasākumu projektu vai apspriešanas dokumentus, kuros sniedz pietiekamu informāciju par izstrādājamo regulatīvo pasākumu, lai ikvienai personai dotu iespēju novērtēt, vai pasākums var būtiski ietekmēt šīs personas intereses un kā;
 - b) bez diskriminācijas piedāvā pienācīgas iespējas ikvienai personai sniegt piezīmes un
 - c) izskata saņemtās piezīmes.
2. Katras Puses regulatīvajai iestādei būtu jāizmanto elektroniskie saziņas līdzekļi un jācenšas uzturēt šim mērķim paredzēts vienotas piekļuves tīmekļa portāls, lai sniegtu informāciju un saņemtu piezīmes saistībā ar sabiedrisko apspriešanu.

3. Katras Puses regulatīvā iestāde publisko visas saņemtās piezīmes vai apspriešanās rezultātu kopsavilkumu. Šo pienākumu nepiemēro, ciktāl tas nepieciešams konfidencialas informācijas aizsardzībai, personas datu vai nepiemērota satura neizpaušanai vai citu pamatotu iemeslu dēļ, piemēram, sakarā ar risku nodarīt kaitējumu trešās personas interesēm.

18.8. PANTS

Ietekmes novērtējums

1. Katras Puses regulatīvā iestāde cenšas saskaņā ar attiecīgiem noteikumiem un procedūrām sistemātiski veikt ietekmes novērtējumu par nozīmīgākajiem regulatīvajiem pasākumiem, kuri tiek gatavoti.
2. Veicot ietekmes novērtējumu, katras Puses regulatīvā iestāde ievieš un uztur procedūras un mehānismus, saskaņā ar kuriem tiek apskatīti šādi faktori:
 - a) regulatīvā pasākuma nepieciešamība, tostarp tā jautājuma būtība un nozīme, ko paredzēts risināt ar regulatīvo pasākumu;
 - b) jebkādas lietderīgas un piemērotas regulatīvas vai neregulatīvas alternatīvas, tai skaitā, ja pieejama — iespēja nereglamentēt, kas sasniegtu Puses sabiedriskās politikas mērķus;

- c) tiktāl, ciktāl tas ir iespējams un vajadzīgs, šādu alternatīvu iespējamā sociālā ietekme un ietekme uz ekonomiku un vidi, tai skaitā uz tirdzniecību un maziem un vidējiem uzņēmumiem, un
 - d) attiecīgā gadījumā — kā apskatītie risinājumi ir saistīti ar attiecīgajiem starptautiskajiem standartiem, tostarp norādot pamatojumu jebkādam atšķirībām.
3. Katras Puses regulatīvā iestāde publicē tās ietekmes novērtējuma konstatējumus ne vēlāk, kā tiek publicēts saistītais ierosinātais vai galīgais regulatīvais pasākums.

18.9. PANTS

Retrospektīvs izvērtējums

1. Katras Puses regulatīvā iestāde uztur procedūras vai mehānismus, lai sekmētu spēkā esošo regulatīvo pasākumu regulāru retrospektīvu izvērtējumu.
2. Katras Puses regulatīvā iestāde publisko savus plānus šādu retrospektīvu izvērtējumu veikšanai un to rezultātus, ciktāl tas ir saderīgi ar attiecīgajiem noteikumiem un procedūrām.

18.10. PANTS

Iespēja iesniegt piezīmes

Katras Puses regulatīvā iestāde, neskarot tiekšanos sasniegt katras Puses sabiedriskās politikas mērķus, sniedz iespēju ikvienai personai iesniegt piezīmes par spēkā esošo regulatīvo pasākumu uzlabojumiem, tostarp ierosinājumiem tos vienkāršot vai samazināt nevajadzīgu slogu.

18.11. PANTS

Informācijas apmaiņa par labu regulatīvo praksi

Regulatīvās iestādes cenšas apmainīties ar informāciju, tostarp Regulatīvās sadarbības komitejā, par labu regulatīvo praksi, kā minēts šajā apakšiedaļā, piemēram, praksi attiecībā uz ietekmes novērtējumiem, tostarp novērtējumu par ietekmi uz tirdzniecību un ieguldījumiem, vai praksi attiecībā uz retrospektīviem novērtējumiem.

3. APAKŠIEDAĻA

Regulatīvā sadarbība

18.12. PANTS

Regulatīvās sadarbības pasākumi

1. Katra Puse var otrai Pusei ierosināt regulatīvās sadarbības pasākumu. Tā iesniedz minēto priekšlikumu ar tā kontaktpunkta starpniecību, kas izraudzīts saskaņā ar 18.15. pantu.
2. Otrā Puse pienācīgi izskata priekšlikumu un informē iesniedzēju Pusi par to, vai tā uzskata ierosināto pasākumu par piemērotu regulatīvai sadarbībai.
3. Pēc vienas Puses pieprasījuma Regulatīvās sadarbības komiteja apspriež priekšlikumu par 1. punktā minētajiem pasākumiem regulatīvās sadarbības jomā.
4. Lai noteiktu regulatīvai sadarbībai piemērotus pasākumus, Puses ņem vērā:
 - a) sarakstu, kas iekļauts 18.6. pantā, un

- b) priekšlikumus par regulatīvās sadarbības pasākumiem, kurus Puses iesniegušas personas un kuriem pievienota attiecīgā informācija, kas ir to pamatā.
5. Ja Puses nolemj iesaistīties regulatīvās sadarbības pasākumā, katras Puses regulatīvā iestāde:
- a) informē otras Puses regulatīvo iestādi par jauna pasākuma izstrādi vai esošu pasākumu pārskatīšanu, kuri ir nozīmīgi konkrētajai regulatīvajai sadarbībai;
 - b) pēc pieprasījuma sniedz informāciju un apspriež pasākumus, kuri ir nozīmīgi konkrētajai regulatīvajai sadarbībai, un
 - c) izstrādājot jaunus vai pārskatot spēkā esošus regulatīvos vai citus pasākumus, ņem vērā, ciktāl iespējams, ikvienu otras Puses regulatīvu pieeju tam pašam vai saistītam jautājumam.
6. Puses var brīvprātīgi iesaistīties regulatīvās sadarbības pasākumos. Puse var atteikties iesaistīties vai izstāties no dalības regulatīvās sadarbības pasākumā. Pusei, kas atsakās iesaistīties vai izstājas no dalības regulatīvās sadarbības pasākumā, vajadzētu paskaidrot otrai Pusei sava lēmuma iemeslus.
7. Attiecīgā gadījumā regulatīvās iestādes savstarpēji vienojoties var uzticēt regulatīvās sadarbības pasākuma īstenošanu attiecīgām Pušu iestādēm.

18.13. PANTS

Laba prakse regulatīvās saderības veicināšanā

Katras Puses regulatīvā iestāde nolūkā veicināt regulatīvo saderību cita starpā apsver šādas darbības:

- a) veicināt kopējus principus, vadlīnijas, rīcības kodeksus, līdzvērtīgu pasākumu un īstenošanas instrumentu savstarpēju atzīšanu, novērst regulatīvu prasību, piemēram, testēšanas, kvalificēšanas, revīziju vai pārbaūžu, nevajadzīgu dublēšanos un
- b) īstenot divpusēju sadarbību un sadarbību ar trešām valstīm attiecīgos starptautiskos forumos, tostarp, ja iespējams, iesniedzot kopīgas iniciatīvas un priekšlikumus ar mērķi attīstīt un veicināt starptautisku regulatīvo standartu, pamatnostādņu vai citu pieeju pieņemšanu un īstenošanu.

4. APAKŠIEDAĻA

Institucionālie noteikumi

18.14. PANTS

Regulatīvās sadarbības komiteja

1. Regulatīvās sadarbības komiteja, kas izveidota saskaņā ar 22.3. pantu, uzlabo un veicina labu regulatīvo praksi un regulatīvo sadarbību starp Pusēm saskaņā ar šīs iedaļas noteikumiem.
2. Regulatīvās sadarbības komiteja var uzaicināt ieinteresētās personas piedalīties savās sanāksmēs.
3. Regulatīvās sadarbības komiteja var jo īpaši:
 - a) apspriest regulatīvās sadarbības pasākumu priekšlikumus;
 - b) apmainīties ar informāciju un veicināt labu regulatīvo praksi;

- c) ieteikt regulatīvās sadarbības pasākumus jautājumos, kas interesē abas Puses, tostarp pirmsreglamentācijas izpēti;
- d) sekmēt divpusējās regulatīvās sadarbības pasākumus ar mērķi veicināt saderīgus regulējuma rezultātus katrā Pusē, jo īpaši jomās, kurās nav regulatīvu pasākumu vai to attīstība ir sākumposmā;
- e) atbalstīt praktisku mehānismu, īstenošanas rīku un paraugprakses izstrādi, lai veicinātu labu regulatīvo praksi un regulatīvo sadarbību;
- f) mudināt uz regulatīvo sadarbību un koordināciju starptautiskos forumos, tostarp regulāru divpusēju informācijas apmaiņu par saistītām notiekošām vai plānotām darbībām;
- g) regulāri apzināt un apstiprināt prioritārās jomas regulatīvai sadarbībai;
- h) ja nepieciešams, nodrošināt vadlīnijas, kas palīdzētu vienkāršot regulatīvo sadarbību, kuru īsteno 22.3. pantā minētās pārējās īpašās komitejas un citi divpusējās regulatīvās sadarbības forumi;
- i) izskatīt ziņojumu par 18.16. panta 8. punktā minētās apspriešanās rezultātiem un pārskatīt progresu, kas panākts 18.16. panta 6. punktā minētā apmierinošā risinājuma īstenošanā, un

j) izveidot, ja nepieciešams, *ad hoc* darba grupas ar mērķi veikt konkrētus regulatīvās sadarbības pasākumus, un šīs darba grupas ziņo Regulatīvās sadarbības komitejai.

4. Regulatīvās sadarbības komiteja:

a) rīko sanāksmi viena gada laikā pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas un vismaz reizi gadā pēc tam, ja vien Pušu pārstāvji nenolemj citādi, un

b) pirmajā sanāksmē pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas pieņem savu reglamentu.

18.15. PANTS

Kontaktpunkti

Katra Puse, šim nolīgumam stājoties spēkā, norīko kontaktpunktu, lai nodrošinātu šīs nodaļas īstenošanu un apmainītos ar informāciju saskaņā ar 18.16. pantu, un paziņo otrai Pusei kontaktinformāciju, tai skaitā informāciju par attiecīgajām amatpersonām. Puses nekavējoties informē viena otru par visām izmaiņām minētajā kontaktinformācijā.

18.16. PANTS

Informācijas apmaiņa par plānotiem vai spēkā esošiem regulatīviem pasākumiem

1. Puse var iesniegt otrai Pusei pieprasījumu sniegt informāciju un skaidrojumus par plānotiem vai spēkā esošiem otras Puses regulatīviem pasākumiem. Puse, kurai pieprasījums ir adresēts, cenšas reaģēt ātri.
2. Puse var iesniegt otrai Pusei pieprasījumu ņemt vērā tās bažas attiecībā uz plānotu vai spēkā esošu otras Puses regulatīvu pasākumu. Savā pieprasījumā iesniedzēja Puse norāda strīdīgo regulatīvo pasākumu, apraksta savas bažas un attiecīgā gadījumā iesniedz jautājumus.
3. Atbildētāja Puse iespējami drīz un ne vēlāk kā 60 dienas pēc pieprasījuma saņemšanas, izņemot pamatotus gadījumus, sniedz rakstisku skaidrojumu attiecībā uz pieprasījuma iesniedzējas Puses bažām, kas izklāstītas saskaņā ar 2. punktu. Minētajā skaidrojumā, ciktāl tas iespējams, *inter alia* norāda regulatīvā pasākuma politikas mērķi un loģisko pamatojumu un attiecīgā gadījumā paskaidro, kādēļ nav pieņemts tirdzniecību vai ieguldījumus mazāk ierobežojošs pasākums, ar ko tikpat efektīvi varētu sasniegt to pašu politikas mērķi. Atbildētāja Puse atbild uz visiem neskaidrajiem jautājumiem, ko tai uzdevusi pieprasījuma iesniedzēja Puse.

4. Pieprasījuma iesniedzēja Puse var pieprasīt apspriešanos ar atbildētāju Pusi:
 - a) pēc tam, kad tā saņēmusi 3. punktā minēto rakstisko skaidrojumu, vai
 - b) pēc tam, kad ir beidzies 3. punktā minētais laikposms, ja atbildētāja Puse minētajā termiņā nesniedz rakstisku skaidrojumu.
5. Apspriedes var notikt, rīkojot sanāksmes klātienē vai izmantojot elektroniskos līdzekļus. Katra Puse ieceļ personu, kas atbildīga par sanāksmēm.
6. Apspriešanās laikā Puses godprātīgi izskata iespēju rast apmierinošu risinājumu pieprasījuma iesniedzējas Puses bažu kļiedēšanai, tostarp priekšlikumus par strīdīgā regulatīvā pasākuma labojumu vai, ja nepieciešams — tirdzniecību vai ieguldījumus mazāk ierobežojoša regulatīva pasākuma pieņemšanu.
7. Pusēm nav pienākuma izpaust konfidenciālu vai sensitīvu informāciju vai datus.
8. Pieprasījuma iesniedzēja Puse, apspriežoties ar atbildētāju Pusi, sagatavo ziņojumu par apspriešanās rezultātiem. Pieprasījuma iesniedzējas Puses kontaktpunkts nosūta ziņojumu Regulatīvās sadarbības komitejai izskatīšanai.

9. Pieprasījumu, kas minēts 2. punktā, var iesniegt arī gadījumos, kad attiecīgās īpašās komitejas līmenī nav panākts apmierinošs risinājums, un tas neskar Pušu tiesības un pienākumus saskaņā ar 21. nodaļu vai domstarpību izšķiršanas procedūru saskaņā ar jebkuru citu piemērojamu nolīgumu.

10. Pieprasījumā, kas minēts 2. punktā, neliek atbildētājai Pusei panākt konkrētu regulatīvu rezultātu un nekavē regulatīvā pasākuma pieņemšanu.

B IEDAĻA

Dzīvnieku labturība

18.17. PANTS

Dzīvnieku labturība

1. Abpusēji izdevīgos nolūkos un ar mērķi uzlabot savstarpējo izpratni par Pušu attiecīgajiem normatīvajiem aktiem Puses sadarbosies dzīvnieku labturības jautājumos, īpašu uzmanību pievēršot lauksaimniecības dzīvniekiem.

2. Šajā nolūkā Puses, abpusēji vienojoties, var pieņemt darba plānu, kurā noteiktas prioritātes un dzīvnieku kategorijas, uz ko attiecas šis pants, un izveidot Dzīvnieku labturības tehnisko darba grupu, lai apmainītos ar informāciju, zināšanām un pieredzi dzīvnieku labturības jomā un izpētītu iespēju veicināt turpmāku sadarbību.

C IEDAĻA

Nobeiguma noteikumi

18.18. PANTS

A iedaļas piemērošana

1. A iedaļas noteikumi neattiecas uz B iedaļu un uz regulatīvo sadarbību finanšu regulējuma jomā, kas minēta 8. nodaļas E iedaļas 5. apakšiedaļā.
2. Neatkarīgi no 18.3. panta visi šā nolīguma citu nodaļu īpašie noteikumi prevalē pār A iedaļas noteikumiem, ciktāl tas vajadzīgs īpašo noteikumu piemērošanai.

18.19. PANTS

Domstarpību izšķiršana

Uz šīs nodaļas noteikumiem neattiecas domstarpību izšķiršanas procedūra atbilstīgi 21. nodaļai.

19. NODAĻA

SADARBĪBA LAUKSAIMNIECĪBAS JOMĀ

19.1. PANTS

Mērķi

Puses atzīst, ka tirdzniecības ar lauksaimniecības produktiem¹³² un pārtikas produktiem veicināšana Pušu starpā ir abu Pušu interesēs, un tiecas veicināt sadarbību ilgtspējīgas lauksaimniecības, tostarp lauku attīstības jomā, un apmainīties ar tehnisko informāciju un paraugpraksi, lai nodrošinātu drošu un kvalitatīvu pārtiku patērētājiem Eiropas Savienībā un Japānā.

¹³² Šajā nodaļā “lauksaimniecības produkti” neietver mežsaimniecības vai zivsaimniecības produktus.

19.2. PANTS

Darbības joma

1. Jomās, kas minētas 19.1. pantā, Puses sadarbojas saskaņā ar to attiecīgajiem normatīvajiem aktiem. Puses sekmē un atvieglo sadarbību starp attiecīgajām Pušu grupām, vienībām, kompetentajām iestādēm un citām organizācijām.

2. Panta 1. punktā minētā sadarbība ietver:

- a) lauksaimniecības produktu un pārtikas tirdzniecības veicināšanu, tostarp dialogu par saistīto regulējumu;
- b) sadarbību ar mērķi uzlabot lauku saimniecību pārvaldību, ražīgumu un konkurētspēju, tai skaitā apmaiņu ar paraugpraksi ilgtspējīgas lauksaimniecības jomā, kā arī par jauno tehnoloģiju un jauninājumu izmantošanu;
- c) sadarbību lauksaimniecības un pārtikas ražošanas un tehnoloģiju jomā;
- d) sadarbību lauksaimniecības produktu kvalitātes politikas jomā, tostarp attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm¹³³, ar nosacījumu, ka šāda sadarbība nepārkļājas ar tiem uzdevumiem saistībā ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kurus veic Intelektuālā īpašuma komiteja, kas izveidota saskaņā ar 22.3. pantu;

¹³³ Šajā nodaļā “lauksaimniecības produktu kvalitātes politika” attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm nozīmē lauksaimniecības produktu kvalitātes politiku attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm produktiem, uz kuriem attiecas 14.22. pants.

- e) sadarbību un apmaiņu ar paraugpraksi lauku attīstības veicināšanai, piemēram, par politikas virzieniem, kuru mērķis ir noturēt ražotājus un jaunus lauksaimniekus lauku apvidos, un
- f) pēc Pušu vienošanās — apspriešanos par citiem jautājumiem, uz kuriem attiecas 19.1. pants.

19.3. PANTS

Sadarbība darījumdarbības vides uzlabošanai

1. Katra Puse saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem veic attiecīgus pasākumus, lai vēl vairāk uzlabotu darījumdarbības vidi lauksaimniecības un pārtikas produktu jomā otras Puses personām, kas veic darījumdarbību pirmajā Pusē.
2. Lai vēl vairāk uzlabotu darījumdarbības vidi, Puses saskaņā ar to attiecīgajiem normatīvajiem aktiem veicina sadarbību starp Pušu publiskajām iestādēm un attiecīgo lauksaimniecības un pārtikas nozaru pārstāvjiem.

19.4. PANTS

Informācijas pieprasījums

Katra Puse var iesniegt otrai Pusei pieprasījumu sniegt informāciju un skaidrojumus par pasākumiem saistībā ar lauksaimniecību vai pārtiku. Pieprasījuma saņēmēja Puse iespējami drīz, bet ne vēlāk kā 60 dienas pēc pieprasījuma saņemšanas, ja vien Puses nevienojas citādi, sniedz rakstisku informāciju attiecībā uz pieprasījuma iesniedzējas Puses iesniegto pieprasījumu.

19.5. PANTS

Komiteja sadarbībai lauksaimniecības jomā

1. Komiteja sadarbībai lauksaimniecības jomā, kas izveidota saskaņā ar 22.3. pantu (turpmāk šajā nodaļā “komiteja”), ir atbildīga par šīs nodaļas efektīvu īstenošanu un darbību.
2. Komitejai ir šādi uzdevumi:
 - a) nodrošināt un pārskatīt šīs nodaļas īstenošanu un darbību;
 - b) apspriest visus jautājumus saistībā ar šo nodaļu;

- c) ziņot par komitejas konstatējumiem Apvienotajai komitejai;
- d) sekmēt tādu sadarbību starp Pušu privātajiem sektoriem, kas veicina šīs nodaļas mērķu sasniegšanu, un
- e) pildīt citas funkcijas, ko tai var deleģēt Apvienotā komiteja saskaņā ar 22.1. panta 5. punkta b) apakšpunktu.

3. Komiteja pieņem savu reglamentu un sākāku izklāstu šajā nodaļā minētās sadarbības īstenošanai.

4. Komiteja ar vienbalsīgu lēmumu var uzaicināt to attiecīgo iestāžu pārstāvjus, kuras nav Eiropas Komisijas un Japānas valdības iestādes, kam ir nepieciešamās zināšanas par apspriežamajiem jautājumiem.

19.6. PANTS

Kontaktpunkti un saziņa

1. Katra Puse, šim nolīgumam stājoties spēkā, norīko vismaz vienu kontaktpunktu, lai veicinātu saziņu starp Pusēm par jebkuru jautājumu saistībā ar šo nodaļu, un paziņo otrai Pusei kontaktinformāciju, tai skaitā informāciju par attiecīgajām amatpersonām. Puses nekavējoties informē viena otru par visām izmaiņām minētajā kontaktinformācijā.
2. Pieprasījumus attiecībā uz šo nodaļu, ko iesniedz vienas Puses attiecīgās iestādes, izņemot Eiropas Komisiju un Japānas valdību, minētās Puses kontaktpunkts samērīgā laikposmā paziņo otras Puses kontaktpunktam, kas minēts šajā pantā.
3. Šajā nodaļā minētā saziņa notiek angļu valodā.

19.7. PANTS

Saistība ar citām nodaļām

1. Ja vien Puses nevienojas citādi, šo nodaļu nepiemēro jautājumiem, uz ko attiecas 2., 6., 7. vai 14. nodaļa.
2. Nekas šajā nodaļā neietekmē Pušu tiesības un pienākumus, kas izriet no 2., 6., 7. un 14. nodaļas.

19.8. PANTS

Domstarpību izšķiršana

Uz šīs nodaļas noteikumiem neattiecas domstarpību izšķiršanas procedūra atbilstīgi 21. nodaļai.

20. NODAĻA

MAZIE UN VIDĒJIE UZŅĒMUMI

20.1. pants

Mērķis

Puses atzīst, cik svarīgi ir šīs nodaļas noteikumi, kā arī citi šā nolīguma noteikumi, kuru mērķis ir stiprināt sadarbību starp Pusēm jautājumos, kas ir būtiski mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (turpmāk šajā nodaļā “MVU”) vai kas citādā veidā var dot īpašu labumu MVU.

20.2. PANTS

Informācijas apmaiņa

1. Katra Puse izveido vai uztur savu publiski pieejamu tīmekļa vietni, kurā sniegta informācija par šo nolīgumu, tai skaitā:
 - a) šā nolīguma teksts, tostarp visi pielikumi, jo īpaši tarifu saraksti un konkrētiem produktiem piemērojamie izcelsmes noteikumi;

- b) šā nolīguma kopsavilkums un
 - c) MVU paredzēta informācija, kas ietver:
 - i) to šā nolīguma noteikumu aprakstu, kurus Puse uzskata par būtiskiem MVU, un
 - ii) jebkādu papildu informāciju, ko Puse uzskata par lietderīgu MVU, kuri vēlas gūt labumu no šā nolīguma sniegtajām iespējām.
2. Katra Puse 1. punktā minētajā tīmekļa vietnē iekļauj saites uz:
- a) otras Puses līdzvērtīgu tīmekļa vietni;
 - b) Puses valdības iestāžu un to citu attiecīgo struktūru tīmekļa vietnēm, kuras sniedz informāciju, ko Puse uzskata par lietderīgu personām, kuras vēlas nodarboties ar tirdzniecību, ieguldījumiem vai darījumdarbību minētajā Pusē, un
 - c) ES un Japānas Rūpniecības sadarbības centra vai tā tiesību pārņēmējas organizācijas tīmekļa vietni.

3. Katra Puse nodrošina, ka 2. punkta b) apakšpunktā minētajās saistītajās tīmekļa vietnēs sniedz informāciju par:

- a) muitas tiesību aktiem un procedūrām, kā arī to procedūru aprakstu, praktiskos pasākumus, veidlapas, dokumentus un citu informāciju, kas nepieciešama preču importam minētās Puses teritorijā, eksportam no tās vai tranzītam caur to;
- b) normatīvajiem aktiem, tostarp procedūrām attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesībām;
- c) tehniskajiem noteikumiem un atbilstības novērtēšanas procedūrām;
- d) sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem saistībā ar importu un eksportu;
- e) publisko iepirkumu paziņojumu publicēšanu saskaņā ar 10.4. pantu, kā arī citu būtisku informāciju;
- f) uzņēmuma reģistrācijas procedūrām;
- g) ja piemērojami — nodokļiem, ko iekasē importa procedūru laikā, un
- h) citu informāciju, ko Puse uzskata par lietderīgu MVU.

4. Katra Puse 1. punktā minētajā tīmekļa vietnē iekļauj saiti uz datu bāzi, kurā meklēšanu veic elektroniski pēc tarifa nomenklatūras koda, un, ja attiecīgā Puse uzskata par noderīgu — šādu informāciju attiecībā uz piekļuvi tās tirgum:

- a) muitas nodokļa likmes, kas Pusei jāpiemēro otras Puses noteiktas izcelsmes precēm, lielākās labvēlības režīma piemērotā muitas nodokļa likmes un Puses noteiktās tarifa kvotas;
- b) muitas vai citas maksas, tostarp konkrētiem produktiem piemērojamas nodevas, ko piemēro preču importam un eksportam vai saistībā ar to;
- c) citi tarifa pasākumi;
- d) izcelsmes noteikumi;
- e) nodokļu atmaksa, atlikšana vai cita veida atbalsts, kura rezultātā samazina vai atmaksā muitas nodokļus vai atbrīvo no tiem,
- f) kritēriji, ko izmanto preču muitas vērtības noteikšanai;
- g) izcelsmes valsts marķēšanas prasības, tostarp marķējuma novietojums un uzlikšanas metode, un
- h) citi attiecīgi pasākumi.

5. Katra Puse regulāri vai pēc otras Puses pieprasījuma pārskata 1. līdz 4. punktā minēto informāciju un saites, lai nodrošinātu, ka tās ir atjauninātas un precīzas.
6. Katra Puse cenšas nodrošināt, ka saskaņā ar šo pantu sniegtā informācija ir formulēta tādā veidā, ko viegli var izmantot MVU. Katra Puse cenšas nodrošināt, ka informācija ir pieejama angļu valodā.
7. Nevienas Puses personai nav jāmaksā nodeva par piekļuvi informācijai, kas sniegta saskaņā ar 1. līdz 4. punktu.

20.3. PANTS

MVU kontaktpunkti

1. Katra Puse, šim nolīgumam stājoties spēkā, norīko kontaktpunktu, lai nodrošinātu šīs nodaļas īstenošanu (turpmāk šajā nodaļā “MVU kontaktpunkti”), un paziņo otrai Pusei kontaktinformāciju, tai skaitā informāciju par attiecīgajām amatpersonām. Puses nekavējoties informē viena otru par visām izmaiņām minētajā kontaktinformācijā.

2. MVU kontaktpunkti saskaņā ar katras Puses noteikumiem un procedūrām, pilda šādas funkcijas:

- a) nodrošina, ka, īstenojot šo nolīgumu, tiek ņemtas vērā MVU vajadzības;
- b) apsver veidus, kā nostiprināt Pušu sadarbību MVU nozīmīgos jautājumos ar mērķi palielināt MVU iespējas nodarboties ar tirdzniecību un ieguldījumiem;
- c) nosaka veidus un apmainās ar informāciju, lai katras Puses MVU dotu iespēju pilnībā izmantot jaunās iespējas, ko sniedz šis nolīgums;
- d) pārbauda 20.2. panta īstenošanu un nodrošina, ka katras Puses sniegtā informācija ir aktuāla un nozīmīga MVU;
- e) regulāri sniedz ziņojumu par savu darbību un atbilstīgus ieteikumus Apvienotajai komitejai un
- f) izskata jebkuru citu MVU nozīmīgu jautājumu, uz ko attiecas šis nolīgums.

3. MVU kontaktpunkti var saskaņā ar katras Puses noteikumiem un procedūrām, ieteikt Apvienotajai komitejai iekļaut papildu informāciju Pušu attiecīgajās tīmekļa vietnes, kas minētas 20.2. pantā.
4. MVU kontaktpunkti cenšas risināt jebkādos citus jautājumus, kas interesē MVU saistībā ar šā nolīguma īstenošanu, tostarp:
 - a) apmainoties ar informāciju, lai palīdzētu Pusēm pārraudzīt šā nolīguma īstenošanu MVU nozīmīgos jautājumos;
 - b) piedaloties to īpašo komiteju un darba grupu darbā, kas izveidotas saskaņā ar šo nolīgumu, tostarp par regulatīvās sadarbības un ar tarifiem nesaistītiem jautājumiem, un iesniegt minētajām īpašajām komitejām un darba grupām to attiecīgajās kompetences jomās konkrētus jautājumus, kuri jo īpaši interesē MVU, vienlaikus izvairoties no darba dublēšanās, un
 - c) izskata savstarpēji pieņemamus risinājumus, lai uzlabotu MVU spējas iesaistīties tirdzniecībā un ieguldījumu veikšanā starp Pusēm.

5. MVU kontaktpunkti tiekas pēc nepieciešamības un veic savas darbības, izmantojot piemērotus saziņas kanālus, kas var ietvert elektronisko pastu, videokonferenci vai citus līdzekļus.

6. MVU kontaktpunkti, veicot savas darbības, var censties sadarboties attiecīgi ar ekspertiem MVU jomā un ārējām organizācijām.

20.4. PANTS

Domstarpību izšķiršana

Uz šīs nodaļas noteikumiem neattiecas domstarpību izšķiršanas procedūra atbilstīgi 21. nodaļai.

21. NODAĻA

DOMSTARPĪBU IZŠĶIRŠANA

A IEDAĻA

Mērķis, darbības joma un definīcijas

21.1. PANTS

Mērķis

Šīs nodaļas mērķis ir noteikt efektīvu un lietderīgu mehānismu, lai izšķirtu starp Pusēm domstarpības par to, kā interpretēt un piemērot šā nolīguma noteikumus nolūkā rast savstarpēji saskaņotu risinājumu.

21.2. PANTS

Darbības joma

Ja vien šajā nolīgumā nav noteikts citādi, šo nodaļu piemēro attiecībā uz visu to domstarpību starp Pusēm izšķiršanu, kuras skar šā nolīguma noteikumu interpretāciju un piemērošanu.

21.3. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā

- a) “šķīrējtiesnesis” ir šķīrējtiesas loceklis;
- b) “steidzami gadījumi” un “steidzami jautājumi” ietver pasākumus, kas saistīti ar precēm vai pakalpojumiem, kas īsā laikposmā ātri zaudē savu kvalitāti, pašreizējo stāvoklī vai komerciālo vērtību;
- c) “rīcības kodekss” ir Šķīrējtiesnešu rīcības kodekss, kas minēts 21.30. pantā;
- d) “prasītāja Puse” ir Puse, kas pieprasa izveidot šķīrējtiesu saskaņā ar 21.7. pantu;
- e) “aptvertie noteikumi” ir šā nolīguma noteikumi, uz kuriem saskaņā ar 21.2. pantu attiecas šī nodaļa;
- f) “*DSB*” ir PTO Strīdu izšķiršanas padome;

- g) “šķīrējtiesa” ir šķīrējtiesa, kas izveidota saskaņā ar 21.7. pantu;
- h) “atbildētāja Puse” ir Puse, pret kuru vēršas šķīrējtiesā saskaņā ar 21.7. pantu, un
- i) “Reglaments” ir Šķīrējtiesas reglaments, kas minēts 21.30. pantā.

B IEDAĻA

Apspriešanās un mediācija

21.4. PANTS

Informācijas pieprasījums

Pirms saskaņā ar attiecīgi 21.5. panta vai 21.6. pantu tiek iesniegts pieprasījums par apspriešanos vai mediāciju, Puse var rakstiski pieprasīt jebkādu būtisku informāciju par strīdīgo pasākumu. Puse, pie kuras vēršas ar pieprasījumu, cenšas darīt visu iespējamo, lai sniegtu pieprasīto informāciju rakstiskā atbildē, kas jāiesniedz ne vēlāk kā 20 dienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas dienas.

21.5. PANTS

Apspriešanās

1. Puses cenšas atrisināt visas 21.2. pantā minētās domstarpības, godprātīgi apspriežoties ar mērķi panākt savstarpēji saskaņotu risinājumu.
2. Puse var pieprasīt apspriešanos, iesniedzot rakstisku pieprasījumu otrai Pusei. Puse, kura pieprasījusi apspriešanos, pieprasījumā izklāsta šādas prasības iemeslus, tai skaitā identificē strīdīgo pasākumu un norāda tā faktu pamatu un juridisko pamatu, precizējot attiecīgos aptvertos noteikumus.
3. Apspriešanās laikā katra Puse sniedz pietiekošu informāciju, lai varētu pilnībā izvērtēt strīdīgo pasākumu, tostarp to, kā minētais pasākums varētu ietekmēt šā nolīguma darbību un piemērošanu.

4. Puse, kam iesniegts pieprasījums par apspriešanos, sniedz atbildi uz pieprasījumu ne vēlāk kā 10 dienas pēc pieprasījuma saņemšanas dienas. Puses sāk apspriešanos ne vēlāk kā 30 dienas pēc pieprasījuma saņemšanas dienas. Apspriešanos uzskata par pabeigtu ne vēlāk kā 45 dienas pēc pieprasījuma saņemšanas dienas, ja vien Puses nevienojas citādi. Ja abas Puses uzskata, ka lieta ir saistīta ar steidzamiem jautājumiem, apspriešanos uzskata par pabeigtu ne vēlāk kā 25 dienas pēc pieprasījuma saņemšanas dienas, ja vien Puses nevienojas citādi.

5. Apspriešanās var notikt klātienē vai izmantojot jebkākus citus Pušu saskaņotus saziņas līdzekļus. Ja vien Puses nevienojas citādi, apspriešanās klātienē notiek Pusē, kurai ir iesniegts pieprasījums.

6. Apspriešanās, tai skaitā visa izpaustā informācija un nostājas, ko šajā procesā ieņem Puses, ir slepenas un neskar Pušu tiesības jebkādā turpmākā tiesvedībā.

21.6. PANTS

Mediācija

1. Puse jebkurā laikā var pieprasīt otrai Pusei iesaistīties mediācijas procedūrā par ikvienu jautājumu, uz ko attiecas šī nodaļa un kas skar pasākumu, kurš nelabvēlīgi ietekmē tirdzniecību vai ieguldījumus Pušu starpā.
2. Puses jebkurā laikā var vienoties sākt mediācijas procedūru, ko ierosina, veic un izbeidz saskaņā ar mediācijas procedūras kārtību, kuru pieņem Apvienotā komiteja savā pirmajā sanāksmē saskaņā ar 22.1. panta 4. punkta f) apakšpunktu.
3. Ja Puses vienojas, mediācijas procedūru var turpināt, kamēr turpinās C iedaļā izklāstītā šķīrējtiesas procedūra.

C IEDAĻA

Šķīrējtiesas procedūra

21.7. PANTS

Šķīrējtiesas izveide

1. Puse, kas pieprasījusi apspriešanos saskaņā ar 21.5. pantu, var pieprasīt izveidot šķīrējtiesu šādos gadījumos:
 - a) otra Puse neatbild uz pieprasījumu par apspriešanos 10 dienu laikā pēc tā saņemšanas dienas vai nesāk apspriešanos 30 dienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas dienas;
 - b) Puses vienojas nesākt apspriešanos vai
 - c) Pusēm apspriežoties nav izdevies atrisināt domstarpības 45 dienu laikā vai steidzamos gadījumos — 25 dienu laikā pēc pieprasījuma par apspriešanos saņemšanas, ja vien Puses nevienojas citādi.

2. Pieprasījumu par šķīrējtiesas izveidi saskaņā ar 1. punktu iesniedz rakstveidā atbildētājam Pusei. Savā sūdzībā prasītāja Puse nepārprotami norāda:

- a) strīdīgo pasākumu;
- b) juridisko pamatu, precizējot attiecīgos aptvertos noteikumus tādā veidā, kas skaidri parāda, kā šāds pasākums ir pretrunā ar minētajiem noteikumiem, un
- c) faktu pamatu.

21.8. PANTS

Šķīrējtiesas sastāvs

- 1. Šķīrējtiesā ir trīs tiesneši.
- 2. Ne vēlāk kā 10 dienas pēc tam, kad atbildētāja Puse ir saņēmusi pieprasījumu par šķīrējtiesas izveidi, Puses apspriežas nolūkā panākt vienošanos par šķīrējtiesas sastāvu.

3. Ja Puses par šķīrējtiesas sastāvu nevienojas 2. punktā noteiktajā laikposmā, katra Puse ne vēlāk kā piecas dienas pēc 2. punktā noteiktā laikposma beigām ieceļ šķīrējtiesnesi, izraugoties no minētās Puses kandidātu saraksta daļas, kas sagatavota saskaņā ar 21.9. pantu. Ja Puse minētajā laikposmā neieceļ šķīrējtiesnesi, prasītājas Puses ieceltais Apvienotās komitejas līdzpriekšsēdētājs ne vēlāk kā piecas dienas pēc laikposma beigām lozējot izraugās šķīrējtiesnesi no Puses, kura nav iecēlusi šķīrējtiesnesi, kandidātu saraksta daļas, kas sagatavota saskaņā ar 21.9. pantu. Prasītājas Puses ieceltais Apvienotās komitejas līdzpriekšsēdētājs var deleģēt savam vietniekam uzdevumu lozējot izraudzīties šķīrējtiesnesi.

4. Ja Puses par šķīrējtiesas priekšsēdētāju nevienojas 2. punktā noteiktajā laikposmā, pēc vienas Puses pieprasījuma prasītājas Puses ieceltais Apvienotās komitejas līdzpriekšsēdētājs ne vēlāk kā piecas dienas pēc pieprasījuma iesniegšanas lozējot izraugās šķīrējtiesas priekšsēdētāju no priekšsēdētāju kandidātu saraksta daļas, kas sagatavota saskaņā ar 21.9. pantu. Minēto pieprasījumu vienlaicīgi paziņo otrai Pusei. Prasītājas Puses ieceltais Apvienotās komitejas līdzpriekšsēdētājs var deleģēt savam vietniekam uzdevumu lozējot izraudzīties šķīrējtiesas priekšsēdētāju.

5. Ja nav sagatavoti 21.9. pantā minētie saraksti vai tajos nav iekļautas vismaz deviņas personas, kā minēts minētajā pantā, piemēro šādu procedūru:

a) lai izraudzītos priekšsēdētāju:

- i) ja priekšsēdētāja kandidātu saraksta daļā ir vismaz divas personas, par kurām Puses ir vienojušās, prasītājas Puses ieceltais Apvienotās komitejas līdzpriekšsēdētājs ne vēlāk kā piecas dienas pēc 4. punktā minētā pieprasījuma iesniegšanas dienas lozējot izraugās priekšsēdētāju no minēto personu vidus;
- ii) ja priekšsēdētāja kandidātu saraksta daļā ir viena persona, par kuru Puses ir vienojušās, minētā persona darbojas kā priekšsēdētājs vai
- iii) ja Puses neizraugās priekšsēdētāju saskaņā ar i) vai ii) punktu vai ja priekšsēdētāja kandidātu saraksta daļā nav nevienas personas, par kuru Puses ir vienojušās, prasītājas Puses ieceltais Apvienotās komitejas līdzpriekšsēdētājs ne vēlāk kā piecas dienas pēc 4. punktā minētā pieprasījuma iesniegšanas dienas lozējot izraugās priekšsēdētāju no to personu vidus, kuras kāda Puse oficiāli ir ierosinājusi kā priekšsēdētāja amata kandidātus laikā, kad tika sagatavots vai atjaunināts šķīrējtiesnešu kandidātu saraksts, kas minēts 21.9. pantā. Puse var ierosināt jaunu kandidātu, ja vairs nav pieejams kandidāts, ko minētā Puse oficiāli bija ierosinājusi kā priekšsēdētāja amata kandidātu, un

b) lai izraudzītos šķīrējtiesnesi, kas nav priekšsēdētājs:

- i) ja Puses saraksta daļā ir vismaz divas personas, par kurām Puses ir vienojušās, minētā Puse ne vēlāk kā piecas dienas pēc 2. punktā minētā laikposma beigām izraugās šķīrējtiesnesi no minēto personu vidus;
- ii) ja Puses saraksta daļā ir viena persona, par kuru Puses ir vienojušās, minētā persona darbojas kā šķīrējtiesnesis vai
- iii) ja šķīrējtiesnesi nevar izraudzīties saskaņā ar i) vai ii) punktu vai ja Puses šķīrējtiesnešu saraksta daļā nav nevienas personas, par kuru Puses ir vienojušās, prasītājas Puses ieceltais Apvienotās komitejas līdzpriekšsēdētājs izraugās šķīrējtiesnesi, *mutatis mutandis* piemērojot a) apakšpunktā minēto procedūru.

6. Šķīrējtiesas izveides diena ir diena, kad pēdējais no trim šķīrējtiesnešiem ir paziņojis Pusēm par to, ka viņš piekrīt savai iecelšanai.

21.9. PANTS

Šķīrējtiesnešu saraksts

1. Apvienotā komiteja savā pirmajā sanāksmē saskaņā ar 22.1. panta 2. punktu sagatavo sarakstu, kurā ir vismaz deviņas personas, kas vēlas un spēj darboties kā šķīrējtiesneši. Saraksts sastāv no trīs daļām: viena daļa katrai Pusei un viena — personas, kas nav nevienas Puses valstspiederīgie un kas var pildīt šķīrējtiesas priekšsēdētāja pienākumus. Katrā no šīm daļām iekļauj vismaz trīs personas. Priekšsēdētāja kandidātu saraksta daļās sagatavošanai vai atjaunināšanai katra Puse var ierosināt ne vairāk kā trīs kandidātus. Apvienotā komiteja nodrošinās to, ka kandidātu skaits šķīrējtiesnešu sarakstā vienmēr tiek aktualizēts atbilstoši šim punktam.
2. Apvienotā komiteja var sagatavot papildu sarakstu, kas sastāv no personām, kurām ir pieredze konkrētās jomās, uz ko attiecas šis nolīgums, un kuras var iesaistīt šķīrējtiesas izveidē.

21.10. PANTS

Šķīrējtiesnešu kvalifikācija

Visi šķīrējtiesneši:

- a) ir apliecinājuši zināšanas tieslietās, starptautiskajā tirdzniecībā un citos jautājumos, uz ko attiecas šis nolīgums, un priekšsēdētāja amata kandidāti — arī pieredzi šķīrējtiesas procesos;
- b) ir neatkarīgi un nav saistīti ar kādu no Pusēm, un nesaņem norādes no tām;
- c) rīkojas patstāvīgi un nesaņem norādījumus no kādas organizācijas vai valdības jautājumos, kas attiecas uz domstarpībām, un
- d) ievēro rīcības kodeksu.

21.11. PANTS

Šķīrējtiesnešu aizstāšana

Ja šķīrējtiesas procesā saskaņā ar šo nodaļu kāds tiesnesis no šķīrējtiesas sākotnējā sastāva nevar piedalīties, atsauc savu kandidatūru vai ir jāaizstāj, jo minētais tiesnesis neatbilst rīcības kodeksa prasībām, piemēro 21.8. pantā noteikto procedūru.

21.12. PANTS

Šķīrējtiesas funkcijas

Šķīrējtiesa, kas izveidota saskaņā ar 21.7. pantu:

- a) objektīvi izvērtē tai izskatīšanai iesniegto jautājumu, tostarp objektīvi izvērtē lietas apstākļus un strīdīgo pasākumu piemērojamību un atbilstību aptvertajiem noteikumiem;
- b) savos lēmumos izklāsta faktu un tiesību konstatējumus un visu tās izdarīto konstatējumu un secinājumu loģisko pamatojumu un
- c) tai vajadzētu regulāri apspriesties ar Pusēm un sniegt pietiekamas iespējas, lai panāktu savstarpēji saskaņotu risinājumu.

21.13. PANTS

Darba uzdevums

1. Ja vien ne vēlāk kā 10 dienas pēc šķīrējtiesas izveides Puses nevienojas citādi, tās darba uzdevums ir šāds:

“ņemot vērā šā nolīguma attiecīgos aptvertos noteikumus, uz kuriem atsaucas Puses, izskatīt pieprasījumā par šķīrējtiesas izveidi minētos jautājumus, lemt par strīdīgo pasākumu atbilstību šā nolīguma attiecīgajiem aptvertajiem noteikumiem un sagatavot ziņojumu saskaņā ar 21.18. un 21.19. pantu”.

2. Ja Puses vienojas par citu darba uzdevumu nekā 1. punktā minētais, tās par saskaņoto darba uzdevumu informē šķīrējtiesu ne vēlāk kā trīs dienas pēc Pušu vienošanās.

21.14. PANTS

Lēmums par steidzamību

Ja to pieprasa viena Puse, šķīrējtiesa ne vēlāk kā 15 dienas pēc tās izveides dienas pieņem lēmumu par to, vai domstarpības attiecas uz steidzamiem jautājumiem.

21.15. PANTS

Šķīrējtiesas process

1. Visas šķīrējtiesas sēdes ir atklātas, izņemot gadījumus, kad Puses nevienojas citādi vai Puses iesniegtie dokumenti un argumenti ietver konfidenciālu informāciju. Slēgtā sēdē notikusi uzklausišana ir konfidenciāla.
2. Ja vien Puses nevienojas citādi, sēžu norises vieta ir pārmaiņus katrā no Pusēm, un pirmā tiesas sēde notiek atbildētājā Pusē.
3. Šķīrējtiesa un Puses tur slepenībā informāciju, kuru Puse ir iesniegusi šķīrējtiesai un uz kuras konfidenciālo raksturu minētā Puse ir norādījusi. Ja Puse šķīrējtiesai iesniedz tās rakstiski sniegto materiālu konfidenciālu versiju, tā pēc otras Puses pieprasījuma sniedz arī sniegtās informācijas nekonfidenciālu kopsavilkumu, ko varētu izpaust plašākai sabiedrībai, kā arī paskaidrojumu, kāpēc neizpaustā informācija ir konfidenciāla.
4. Šķīrējtiesnešu apspriešanās notiek konfidenciāli.

5. Pusēm dod iespēju piedalīties visās prezentācijās, paziņojumu sniegšanā un argumentu vai atspēkojumu sniegšanā tiesvedības laikā. Puses viena otrai dara pieejamu jebkādu informāciju vai šķīrējtiesai iesniegtus rakstiskus materiālus, tostarp jebkādos komentārus par starpposma ziņojuma aprakstošo daļu, atbildes uz šķīrējtiesas jautājumiem un rakstiskas piezīmes par minētajām atbildēm.
6. Starpposma ziņojumu un gala ziņojumu sagatavo, neiesaistot Puses un ņemot vērā sniegto informāciju un paziņojumus. Šķīrējtiesneši uzņemas pilnu atbildību par ziņojumu sagatavošanu un nedelegē šo pienākumu citai personai.
7. Šķīrējtiesa cenšas vienprātīgi pieņemt savus lēmumus, tai skaitā gala ziņojumu. Tā var arī savus lēmumus, tai skaitā galīgo ziņojumu, pieņemt ar balsu vairākumu, ja lēmumu nevar pieņemt vienprātīgi. Šķīrējtiesnešu atšķirīgie viedokļi netiek publiskoti.
8. Šķīrējtiesas lēmumi ir galīgi un saistoši Pusēm. Puses tos atzīst beznosacījumu kārtā. Tie nepaplašina un nesašaurina Pušu tiesības un pienākumus saskaņā ar šo nolīgumu. Tos neinterpretē tā, ka tie personām piešķirtu tiesības un uzliktu pienākumus.

21.16. PANTS

Interpretācijas noteikumi

Šķīrējtiesa interpretē šā nolīguma aptvertos noteikumus saskaņā ar parastajiem starptautisko publisko tiesību interpretācijas noteikumiem, tostarp tiem, kas kodificēti Vīnes Konvencijā par starptautisko līgumu tiesībām. Šķīrējtiesa arī ņem vērā šķīrējtiesas attiecīgās interpretācijas un apelācijas institūcijas ziņojumus, ko pieņēmusi *DSB*.

21.17. PANTS

Informācijas saņemšana

1. Pēc vienas Puses pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas šķīrējtiesa var prasīt Pusēm sniegt būtisku informāciju, ko tā uzskata par nepieciešamu un atbilstošu. Uz ikvienu šķīrējtiesas pieprasījumu sniegt informāciju Puses atbild nekavējoties un pilnībā.
2. Pēc vienas Puses pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas šķīrējtiesa var jebkuram avotam prasīt informāciju, tai skaitā konfidencialu, ko tā uzskata par un atbilstošu. Šķīrējtiesai ir arī tiesības lūgt ekspertu viedokli, ko tā uzskata par un atbilstošu.

3. Puses fiziskas personas vai juridiskas personas, kas veic uzņēmējdarbību kādā Pusē, var iesniegt šķīrējtiesai *amicus curiae* rezumējumus saskaņā ar reglamentu.

4. Visu informāciju, ko šķīrējtiesa ir ieguvusi saskaņā ar šo pantu, dara pieejamu Pusēm, un Puses var iesniegt šķīrējtiesai savas piezīmes par minēto informāciju.

21.18. PANTS

Starpposma ziņojums

1. Šķīrējtiesa ne vēlāk kā 120 dienas pēc šķīrējtiesas izveides dienas sniedz Pusēm starpposma ziņojumu, izklāstot aprakstošo daļu un konstatējumus un secinājumus tādā veidā, kas ļauj Pusēm to izskatīt. Ja šķīrējtiesa uzskata, ka šo termiņu nevar ievērot, šķīrējtiesas priekšsēdētājs par to rakstveidā paziņo Pusēm, norādot kavēšanās iemeslus un dienu, kad šķīrējtiesa plāno sniegt starpposma ziņojumu. Kavēšanās nekādā gadījumā nepārsniedz 30 dienas pēc noteiktā termiņa.

2. Katra Puse ne vēlāk kā 15 dienas pēc starpposma ziņojuma sniegšanas dienas šķīrējtiesai var iesniegt rakstiskas piezīmes un rakstisku pieprasījumu pārskatīt konkrētus starpposma ziņojuma aspektus. Pēc tam, kad šķīrējtiesa ir izskatījusi Pušu rakstiskās piezīmes un pieprasījumus saistībā ar starpposma ziņojumu, tā var grozīt starpposma ziņojumu un veikt turpmāku pārbaudi pēc saviem ieskatiem.

3. Steidzamos gadījumos

- a) šķīrējtiesa dara visu iespējamo, lai starpposma ziņojumu sniegtu ne vēlāk kā 60 dienas pēc šķīrējtiesas izveides, un nekādā gadījumā gala ziņojumu nesniedz vēlāk nekā 75 dienas pēc šķīrējtiesas izveides, un
- b) katra Puse ne vēlāk kā septiņas dienas pēc starpposma ziņojuma sniegšanas dienas šķīrējtiesai var iesniegt rakstiskas piezīmes un rakstisku pieprasījumu pārskatīt konkrētus starpposma ziņojuma aspektus.

21.19. PANTS

Gala ziņojums

- 1. Šķīrējtiesa sniedz savu gala ziņojumu Pusēm ne vēlāk kā 30 dienas pēc starpposma ziņojumu sniegšanas dienas. Ja šķīrējtiesa uzskata, ka šo termiņu nevar ievērot, šķīrējtiesas priekšsēdētājs par to rakstveidā paziņo Pusēm, norādot kavēšanās iemeslus un dienu, kad šķīrējtiesa plāno sniegt gala ziņojumu. Kavēšanās nekādā gadījumā nepārsniedz 30 dienas pēc noteiktā termiņa.

2. Steidzamos gadījumos šķīrējtiesa dara visu iespējamo, lai sniegtu gala ziņojumu ne vēlāk kā 15 dienas pēc starpposma ziņojuma sniegšanas un nekādā gadījumā nesniedz gala ziņojumu vēlāk nekā 30 dienas pēc starpposma ziņojuma sniegšanas.
3. Gala ziņojumā iekļauj atbilstošu apspriešanu par rakstiskajām piezīmēm un pieprasījumiem, ko Puses iesniegušas par starpposma ziņojumu. Šķīrējtiesa savā gala ziņojumā var ierosināt veidus, kā varētu īstenot gala ziņojumu.
4. Puses ne vēlāk kā 10 dienas pēc gala ziņojuma sniegšanas dienas to pilnībā publisko, izņemot gadījumus, kad konfidencialas informācijas aizsardzības nolūkā Puses nolemj publicēt tikai gala ziņojuma daļas vai nublicēt gala ziņojumu.

21.20. PANTS

Gala ziņojuma izpilde

1. Atbildētāja Puse veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nekavējoties un godprātīgi izpildītu gala ziņojumu, kas sagatavots saskaņā ar 21.19. pantu.

2. Atbildētāja Puse ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc gala ziņojuma sniegšanas dienas paziņo prasītājai Pusei, kāds ir samērīgais laikposms, lai nodrošinātu gala ziņojuma izpildi, un Puses cenšas vienoties par samērīgo laikposmu, kas nepieciešams izpildei. Ja starp Pusēm ir domstarpības par samērīgo laikposmu, prasītāja Puse ne vēlāk kā 20 dienas pēc paziņojuma saņemšanas, ko saskaņā ar šo punktu sniegusi atbildētāja Puse, var rakstveidā pieprasīt šķīrējtiesai tās sākotnējā sastāvā noteikt samērīgā laikposma ilgumu. Šādu pieprasījumu vienlaicīgi paziņo atbildētājai Pusei. Šķīrējtiesa sākotnējā sastāvā paziņo savu nolēmumu Pusēm ne vēlāk kā 30 dienas pēc pieprasījuma iesniegšanas dienas.
3. Samērīgo laikposmu gala ziņojuma izpildei var pagarināt, Pusēm savstarpēji vienojoties.
4. Ja vien Puses nevienojas citādi, par panākto progresu gala ziņojuma izpildē atbildētāja Puse rakstiski informē prasītāju Pusi vismaz vienu mēnesi pirms beidzas samērīgais laikposms gala ziņojuma izpildei.

21.21. PANTS

Izpildes pārbaude

1. Atbildētāja Puse ne vēlāk kā dienā, kad beidzas samērīgais laikposms galīgā ziņojuma izpildei, paziņo prasītājai Pusei par visiem pasākumiem, kas veikti galīgā ziņojuma izpildei.
2. Ja ir domstarpības par to, vai ir veikti pasākumi gala ziņojuma izpildei, vai arī par to atbilstību attiecīgajiem aptvertajiem noteikumiem, prasītāja Puse var rakstiski pieprasīt šķīrējtiesai sākotnējā sastāvā šo jautājumu izskatīt. Minēto pieprasījumu vienlaicīgi paziņo atbildētājai Pusei.
3. Panta 2. punktā minētajā pieprasījumā sniedz faktu un juridisko pamatu, tostarp konkrētos strīdīgos pasākumus tādā veidā, kas skaidri raksturo, kā šie pasākumi ir pretrunā ar attiecīgajiem aptvertajiem noteikumiem.
4. Šķīrējtiesa paziņo savu nolēmumu Pusēm ne vēlāk kā 90 dienas pēc dienas, kad tā saņēmusi jautājumu izskatīšanai.

21.22. PANTS

Pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļi neizpildes gadījumā

1. Atbildētāja Puse pēc prasītājas Puses pieprasījuma sāk apspriešanos nolūkā vienoties par abpusēji pieņemamu kompensāciju vai jebkādu alternatīvu pasākumu, ja:
 - a) saskaņā ar 21.21. pantu šķīrējtiesa sākotnējā sastāvā konstatē, ka atbildētājas Puses paziņotie pasākumi, kas veikti gala ziņojuma izpildei, neatbilst attiecīgajiem aptvertajiem noteikumiem;
 - b) atbildētāja Puse nepaziņo par ikvienu pasākumu, kas veikts gala ziņojuma izpildei, pirms samērīgā laikposma beigām, kurš noteikts saskaņā ar 21.20. panta 2. punktu, vai
 - c) atbildētāja Puse paziņo prasītājai Pusei, ka praktiski nav iespējams izpildīt gala ziņojumu samērīgajā laikposmā, kas noteikts saskaņā ar 21.20. panta 2. punktu.

2. Ja prasītāja Puse nolemj neiesniegt pieprasījumu saskaņā ar 1. punktu vai ja šāds pieprasījums ir iesniegts un nav panākta vienošanās par abpusēji pieņemamu kompensāciju vai jebkādu alternatīvu pasākumu 20 dienu laikā pēc dienas, kad saņemts saskaņā ar 1. punktu iesniegtais pieprasījums, prasītāja Puse var rakstiski paziņot atbildētājai Pusei, ka tā plāno apturēt koncesiju piemērošanu atbildētājai Pusei vai citu saistību izpildi saskaņā ar aptvertajiem noteikumiem. Paziņojumā norāda to, kādā līmenī paredzēts apturēt koncesijas vai citu saistību izpildi.
3. Prasītājai Pusei ir tiesības apturēt koncesijas vai citu saistību izpildi, kā minēts iepriekšējā punktā, 15 dienu laikā pēc atbildētājas Puses paziņojuma saņemšanas dienas, izņemot gadījumu, kad atbildētāja Puse ir pieprasījusi šķīrējtiesu saskaņā ar 6. punktu.
4. Koncesiju vai citu saistību izpildes apturēšanu:
- a) veic tādā līmenī, kas ir līdzvērtīgs izraisītajam zudumam vai samazinājumam, kas radies tādēļ, ka atbildētāja Puse nav izpildījusi gala ziņojumu, un
 - b) var piemērot nozarēs, uz kurām attiecas noteikumi par domstarpību izšķiršanu saskaņā ar 21.2. pantu, izņemot nozari vai nozares, kurās šķīrējtiesa ir konstatējusi zudumu vai samazinājumu, jo īpaši gadījumā, ja prasītāja Puse uzskata, ka šāda apturēšana ir efektīva, lai panāktu izpildi.

5. Koncesiju vai citu saistību izpildes apturēšanu vai kompensāciju un jebkākus alternatīvus pasākumus, kas minēti šajā pantā, nosaka uz laiku, un tos piemēro tikai līdz brīdim, kad ir novērsta gala ziņojumā konstatētā neatbilstība starp pasākumu un attiecīgajiem aptvertajiem noteikumiem, vai arī līdz brīdim, kad Puses ir vienojušās par abpusēji pieņemamu kompensāciju vai jebkādu alternatīvu pasākumu.

6. Ja atbildētāja Puse uzskata, ka koncesiju vai citu saistību izpildes apturēšana neatbilst 4. punktam, minētā Puse var rakstveidā pieprasīt šķīrējtiesai sākotnējā sastāvā izskatīt jautājumu ne vēlāk kā 15 dienas pēc paziņojuma saņemšanas. Minēto pieprasījumu vienlaicīgi paziņo prasītājam Pusei. Šķīrējtiesa sākotnējā sastāvā paziņo savu lēmumu Pusēm ne vēlāk kā 30 dienas pēc pieprasījuma iesniegšanas dienas. Koncesijas vai citu saistību izpildi neaptur, kamēr šķīrējtiesa sākotnējā sastāvā nav paziņojusi savu lēmumu. Koncesijas vai citu saistību izpildi aptur saskaņā ar lēmumu.

21.23. PANTS

Izpildes pārbaude pēc pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļu pieņemšanas

1. Atbildētājam Pusei paziņojot prasītājam Pusei pasākumu, kas veikts gala ziņojuma izpildei:
 - a) situācijā, kad prasītāja Puse ir izmantojusi tiesības apturēt koncesijas vai citu saistību izpildi saskaņā ar 21.22. pantu, prasītāja Puse var izbeigt koncesiju vai citu saistību izpildes apturēšanu ne vēlāk kā 30 dienas pēc paziņojuma saņemšanas dienas, izņemot 2. punktā minētos gadījumus, vai
 - b) situācijā, kad ir panākta vienošanās par abpusēji pieņemamu kompensāciju vai alternatīvu pasākumu, atbildētāja Puse var izbeigt šādas kompensācijas vai pasākuma piemērošanu vai ne vēlāk kā 30 dienas pēc paziņojuma saņemšanas dienas, izņemot 2. punktā minētos gadījumus.

2. Ja Puses 30 dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas dienas nevienojas par to, vai saskaņā ar 1. punktu paziņotais pasākums atbilst attiecīgajiem aptvertajiem noteikumiem, prasītāja Puse rakstveidā pieprasa šķīrējtiesai sākotnējā sastāvā izskatīt šo jautājumu. Minēto pieprasījumu vienlaicīgi paziņo atbildētājai Pusei. Šķīrējtiesas lēmumu paziņo Pusēm ne vēlāk kā 45 dienas pēc pieprasījuma iesniegšanas dienas. Ja šķīrējtiesa nolemj, ka saskaņā ar 1. punktu paziņotais pasākums atbilst attiecīgajiem aptvertajiem noteikumiem, koncesiju vai citu saistību pārtraukšana vai kompensācijas vai alternatīvu pasākumu piemērošana tiek izbeigta ne vēlāk kā 15 dienas pēc lēmuma pieņemšanas dienas. Attiecīgā gadījumā koncesiju vai citu saistību izpildes apturēšanu vai kompensāciju un alternatīvos pasākumus attiecīgi pielāgo, ņemot vērā šķīrējtiesas lēmumu.

21.24. PANTS

Tiesvedības apturēšana vai izbeigšana

Pēc Pušu kopīga pieprasījuma šķīrējtiesa jebkurā brīdī aptur tiesvedību uz laikposmu, par ko vienojušās Puses un kas nepārsniedz 12 secīgus mēnešus. Šādas apturēšanas gadījumā saistītos laikposmus pagarina par laikposmu, uz kuru apturēts šķīrējtiesas process. Šķīrējtiesa atsāk tiesvedību jebkurā laikā pēc Pušu kopīga pieprasījuma vai tad, kad ir beidzies saskaņotais apturēšanas laikposms pēc vienas Puses rakstiska pieprasījuma. Pieprasījumu iesniedz šķīrējtiesas priekšsēdētājam, kā arī attiecīgā gadījumā par to informē otru Pusi. Ja šķīrējtiesas process ir apturēts uz vairāk nekā 12 secīgiem mēnešiem, šķīrējtiesas pilnvaras izbeidzas un šķīrējtiesas procesu izbeidz. Puses var vienoties jebkurā laikā izbeigt šķīrējtiesas procesu. Puses par šādu vienošanos kopīgi paziņo šķīrējtiesas priekšsēdētājam.

D IEDAĻA

Vispārīgi noteikumi

21.25. PANTS

Domstarpību izšķiršanas procedūras administrēšana

1. Katra Puse:

- a) izraugās biroju, kas ir atbildīgs par domstarpību izšķiršanas procedūras administrēšanu saskaņā ar šo nodaļu;
- b) ir atbildīga par tās izraudzītā biroja darbību un izmaksām un
- c) rakstiski paziņo otrai Pusei biroja atrašanās vietu un kontaktinformāciju ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc šā nolīguma stāšanās spēkā.

2. Neatkarīgi no 1. punkta Puses var vienoties kopīgi uzticēt ārējai organizācijai pienākumu sniegt atbalstu konkrētu administratīvo uzdevumu veikšanai attiecībā uz domstarpību izšķiršanas procedūru saskaņā ar šo nodaļu.

21.26. PANTS

Savstarpēji saskaņots risinājums

1. Puses jebkurā laikā var panākt savstarpēji saskaņotu risinājumu attiecībā uz jebkurām domstarpībām, kas minētas 21.2. pantā.
2. Ja šķīrējtiesas procesā vai mediācijas procedūrā tiek panākts savstarpēji saskaņots risinājums, Puses kopīgi paziņo saskaņoto risinājumu kolēģijas priekšsēdētājam vai mediatoram. Pēc šāda paziņojuma šķīrējtiesas process vai mediācijas procedūra tiek izbeigta.
3. Katra Puse veic vajadzīgos pasākumus, lai īstenotu savstarpēji saskaņoto risinājumu termiņā, par kuru tās vienojušās.
4. Ne vēlāk kā līdz termiņa, par kuru Puses vienojušās, beigām īstenojošā Puse rakstiski informē otru Pusi par visiem pasākumiem, ko tā veikusi, lai īstenotu savstarpēji saskaņoto risinājumu.

21.27. PANTS

Foruma izvēle

1. Ja domstarpības rodas attiecībā uz konkrēta pasākuma iespējamo neatbilstību šajā nolīgumā noteiktam pienākumam un pēc būtības līdzvērtīgam pienākumam, kas noteikts jebkurā citā starptautiskā nolīgumā, kura dalībnieces ir abas Puses, tostarp PTO līgumā, prasītāja Puse var izvēlēties forumu domstarpību izšķiršanai.
2. Ja Puse izvēlējusies forumu un sākusi domstarpību izšķiršanas procedūru saskaņā ar šo nodaļu vai saskaņā ar citiem starptautiskiem nolīgumiem attiecībā uz 1. punktā minēto konkrēto pasākumu, minētā Puse attiecībā uz minēto konkrēto pasākumu nevar sākt domstarpību izšķiršanas procedūru citā forumā, ja vien sākotnēji izvēlētais forums juridisku vai procesuālu iemeslu dēļ nevar izdarīt konstatējumus par strīdīgajiem jautājumiem.
3. Panta 2. punkta nolūkos uzskata, ka:
 - a) domstarpību izšķiršanas procedūra saskaņā ar šo nodaļu ir ierosināta, kad Puse pieprasa izveidot šķīrējtiesu atbilstīgi 27.1. panta 1. punktam;
 - b) domstarpību izšķiršanas procedūra saskaņā ar PTO līgumu ir ierosināta, kad Puse pieprasa izveidot šķīrējtiesu atbilstīgi VSI 6. pantam, un

c) domstarpību izšķiršanas procedūra saskaņā ar jebkuru citu nolīgumu ir ierosināta, kad Puse pieprasa izveidot domstarpību izšķiršanas kolēģiju saskaņā ar minētā nolīguma noteikumiem.

4. Nekas šajā nolīgumā neliedz Pusei īstenot koncesiju vai citu saistību izpildes apturēšanu, ko atļāvusi *DSB*. Puse neatsaucas uz PTO līgumu nolūkā neļaut otrai Pusei apturēt koncesijas vai citas saistības saskaņā ar aptvertajiem noteikumiem.

21.28. PANTS

Laikposmi

1. Visus šajā nodaļā noteiktos laikposmus sāk skaitīt no dienas, kura seko tās darbības vai fakta dienai, uz ko tie attiecas.

2. Visus šajā nodaļā noteiktos laikposmus var grozīt konkrētu domstarpību gadījumā, Pusēm savstarpēji vienojoties. Šķīrējtiesa jebkurā laikā var ierosināt Pusēm grozīt jebkuru šajā nodaļā minēto laikposmu, norādot priekšlikuma iemeslus. Pēc Puses pieprasījuma šķīrējtiesa pieņem lēmumu par to, vai grozīt laikposmu, kas minēts 2. punktā un 21.18. panta 3. punkta b) apakšpunktā, izklāstot sava lēmuma pamatojumu, *inter alia* ņemot vērā konkrēto domstarpību sarežģītību.

21.29. PANTS

Izmaksas

Ja vien Puses nevienojas citādi, šķīrējtiesas izmaksas, tai skaitā šķīrējtiesnešu atalgojumu, Puses sedz vienādās daļās saskaņā ar reglamentu.

21.30. PANTS

Reglaments un rīcības kodekss

Šajā nodaļā noteiktais šķīrējtiesas process notiek saskaņā ar Šķīrējtiesas reglamentu un Šķīrējtiesnešu ētikas kodeksu, ko pieņem Apvienotā komiteja savā pirmajā sanāksmē saskaņā ar 22.1. panta 4. punkta f) apakšpunktu.

22. NODAĻA

INSTITUCIONĀLIE NOTEIKUMI

22.1. PANTS

Apvienotā komiteja

1. Ar šo Puses izveido Apvienoto komiteju, kuras sastāvā ir abu Pušu pārstāvji.
2. Apvienotās komitejas pirmā sanāksme notiek trīs mēnešu laikā no šā nolīguma spēkā stāšanās dienas. Pēc tam Apvienotā komiteja, ja vien Pušu pārstāvji nevienojas citādi, sanāk reizi gadā, vai steidzamos gadījumos — pēc vienas Puses pieprasījuma. Apvienotās komitejas sanāksmes var rīkot klātienē, vai izmantojot citus līdzekļus pēc Pušu pārstāvju vienošanās.
3. Apvienotās komitejas sanāksmes notiek pārmaiņus Eiropas Savienībā un Japānā, ja vien Pušu pārstāvji nevienojas citādi. Apvienotās komitejas līdzpriekšsēdētāji ir Eiropas Komisijas pārstāvis un Japānas pārstāvis ministru līmenī, kas ir atbildīgs par šā nolīguma jautājumiem, vai viņu attiecīgi deleģētas personas.

4. Lai nodrošinātu šā nolīguma pareizu un efektīvu darbību, Apvienotā komiteja:
- a) pārskata un pārrauga šā nolīguma īstenošanu un darbību un, ja vajadzīgs, sniedz attiecīgus ieteikumus Pusēm;
 - b) pārrauga un attiecīgā gadījumā koordinē visu īpašo komiteju, darba grupu un citu saskaņā ar šo nolīgumu izveidoto struktūru darbu, un iesaka tām jebkādas nepieciešamās darbības;
 - c) neskarot 21. nodaļu, cenšas risināt problēmas, kas var rasties saskaņā ar šo nolīgumu, vai izšķirt domstarpības, kuras var rasties saistībā ar šā nolīguma interpretāciju vai piemērošanu;
 - d) izskata jebkādus citus jautājumus saistībā ar šo nodaļu, kā Pušu pārstāvji par to var vienoties;
 - e) pirmajā sanāksmē pieņem savu reglamentu un
 - f) pirmajā sanāksmē pieņem Šķīrējtiesas reglamentu un Šķīrējtiesnešu ētikas kodeksu, kā minēts 21.30. pantā, kā arī mediācijas procedūras kārtību, kas minēta 21.6. panta 2. punktā.

5. Lai nodrošinātu šā nolīguma pareizu un efektīvu darbību, Apvienotā komiteja var:
- a) izveidot vai likvidēt īpašas komitejas, darba grupas vai citas struktūras, izņemot 22.3. un 22.4. pantā minētās, un noteikt to sastāvu, funkcijas un uzdevumus;
 - b) noteikt īpašo komiteju, darba grupu vai citu struktūru pienākumus;
 - c) sniegt sabiedrībai informāciju par jautājumiem, kas ietilpst šā nolīguma darbības jomā;
 - d) ieteikt Pusēm jebkādus grozījumus šajā nolīgumā vai pieņemt lēmumus grozīt šo nolīgumu gadījumos, kas īpaši noteikti 23.2. panta 4. punktā;
 - e) pieņemt šā nolīguma noteikumu interpretācijas, kas ir saistošas Pusēm un visām īpašajām komitejām, darba grupām un citām saskaņā ar šo nolīgumu izveidotām struktūrām, ieskaitot saskaņā ar 21. nodaļu izveidotajai šķīrējtiesai, un
 - f) veikt citas darbības, kuras vajadzīgas tās funkciju izpildei pēc Pušu vienošanās.

22.2. PANTS

Apvienotās komitejas lēmumi un ieteikumi

1. Apvienotā komiteja var pieņemt lēmumus, ja tas paredzēts šajā nolīgumā. Pieņemtie lēmumi ir saistoši Pusēm. Katra Puse veic vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu pieņemtos lēmumus.
2. Apvienotā komiteja var sniegt ieteikumus, kas būtiski šā nolīguma īstenošanai un darbībai.
3. Visus Apvienotās komitejas lēmumus un ieteikumus pieņem vienprātīgi, un tos var pieņemt sanāksmē klātienē vai rakstiski.

22.3. PANTS

Īpašās komitejas

1. Ar šo Apvienotās komitejas aizbildnībā tiek izveidotas šādas īpašās komitejas:
 - a) Preču tirdzniecības komiteja;

- b) Izcelsmes noteikumu un muitas jautājumu komiteja;
- c) Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteja;
- d) Tehnisko šķēršļu tirdzniecībai komiteja;
- e) Pakalpojumu tirdzniecības, ieguldījumu liberalizācijas un e-komercijas komiteja;
- f) Publiskā iepirkuma komiteja;
- g) Intelektuālā īpašuma komiteja;
- h) Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komiteja;
- i) Regulatīvās sadarbības komiteja un
- j) Komiteja sadarbībai lauksaimniecības jomā.

2. Panta 1. punktā minēto īpašo komiteju pienākumi un funkcijas ir noteiktas šā nolīguma attiecīgajās nodaļās, un tās var grozīt ar Apvienotās komitejas lēmumu, taču to pienākumi joprojām paliek to nodaļu darbības jomā, par kuru īstenošanu darbību komiteja ir atbildīga.

3. Ja vien šajā nolīgumā nav noteikts citādi:

- a) īpašās komitejas tiekas vienu reizi gadā, ja vien Pušu pārstāvji īpašajās komitejās nevienojas citādi, vai pēc vienas Puses vai Apvienotās komitejas pieprasījuma;
- b) to sastāvā ir Pušu pārstāvji;
- c) tās kopīgi vada Pušu atbilstoša līmeņa pārstāvji;
- d) to sanāksmes notiek pārmaiņus Eiropas Savienībā un Japānā, ja vien Pušu pārstāvji īpašajās komitejās nevienojas citādi, vai izmantojot jebkurus citus piemērotus saziņas līdzekļus;
- e) tās vienprātīgi vienojas par sanāksmju grafiku un nosaka to darba kārtību un
- f) tās vienprātīgi pieņem visus lēmumus un sniedz ieteikumus sanāksmē klātienē vai rakstiski.

4. Īpašās komitejas var pieņemt savu reglamentu. Kamēr to reglaments nav pieņemts, *mutatis mutandis* piemēro Apvienotās komitejas reglamentu.
5. Īpašās komitejas var iesniegt priekšlikumus lēmumiem, kas jāpieņem Apvienotajai komitejai, vai pieņemt lēmumus saskaņā ar šā nolīguma attiecīgajiem noteikumiem.
6. Pēc vienas Puses pieprasījuma vai attiecīgās īpašās komitejas ieteikuma Apvienotā komiteja var izskatīt jautājumus, kurus nav atrisinājusi attiecīgā īpašā komiteja.
7. Katra īpašā komiteja savlaicīgi informē Apvienoto komiteju par savu sanāksmju grafikiem un darba kārtību un ziņo Apvienotajai komitejai par katras sanāksmes rezultātiem un secinājumiem.
8. Īpašās komitejas pastāvēšana neliedz Pusei iesniegt jautājumus izskatīšanai tieši Apvienotajā komitejā.

22.4. PANTS

Darba grupas

1. Ar šo Preču tirdzniecības komitejas aizbildnībā izveido Darba grupu vīna jautājumos un Mehānisko transportlīdzekļu un detaļu darba grupu. Šo darba grupu pienākumus un funkcijas ir noteiktas 2.35. pantā un 2.-C pielikuma 20. pantā.
2. Saskaņā ar attiecīgajām nodaļām var izveidot šādas darba grupas:
 - a) *ad hoc* darba grupas Sanitāro un fitosanitāro jautājumu komitejas aizbildnībā;
 - b) tehnisko jautājumu *ad hoc* darba grupas Tehnisko šķēršļu tirdzniecībai komitejas aizbildnībā;
 - c) *ad hoc* darba grupas Regulatīvās sadarbības komitejas aizbildnībā un
 - d) Dzīvnieku labturības tehnisko darba grupu Apvienotās komitejas aizbildnībā.

3. Ja vien šajā nolīgumā nav noteikts citādi vai Pušu pārstāvji darba grupās nevienojas citādi, darba grupas:

- a) tiekas reizi gadā pēc vienas Puses vai Apvienotās komitejas pieprasījuma;
- b) kopīgi vada Pušu atbilstoša līmeņa pārstāvji;
- c) sanāk pārmaiņus Eiropas Savienībā un Japānā vai izmantojot jebkurus citus piemērotus saziņas līdzekļus, par ko vienojušies Pušu pārstāvji darba grupās;
- d) vienprātīgi vienojas par sanāksmju grafiku un nosaka to darba kārtību un
- e) vienprātīgi pieņem visus lēmumus un sniedz ieteikumus sanāksmē klātienē vai rakstiski.

4. Darba grupas var pieņemt savu reglamentu. Kamēr nav pieņemts darba grupas reglaments, *mutatis mutandis* piemēro Apvienotās komitejas reglamentu.

5. Darba grupas atbilstīgi informē attiecīgās īpašās komitejas vai Apvienoto komiteju par to grafiku un darba kārtību pietiekami savlaicīgi pirms sanāksmēm. Tās atbilstoši atskaitās par savu darbu katrā attiecīgās īpašās komitejas vai Apvienotās komitejas sanāksmē.

6. Darba grupas pastāvēšana neliedz Pusei iesniegt jautājumus izskatīšanai tieši Apvienotajā komitejā vai attiecīgajā īpašajā komitejā.

22.5. PANTS

Īpašo komiteju, darba grupu un citu struktūru darbība

Pildot savas funkcijas, īpašās komitejas, darba grupas un citas saskaņā ar šo nolīgumu izveidotas struktūras izvairās no to darba dublēšanās.

22.6. PANTS

Kontaktpunkti

1. Katra Puse, šim nolīgumam stājoties spēkā, norīko kontaktpunktu, lai nodrošinātu šā nolīguma īstenošanu, un paziņo otrai Pusei kontaktinformāciju, tai skaitā informāciju par attiecīgajām amatpersonām. Puses nekavējoties informē viena otru par visām izmaiņām minētajā kontaktinformācijā.

2. Kontaktpunkti:

- a) ja vien šajā nolīgumā nav noteikts citādi, piegādā un pieņem visus paziņojumus un informāciju, kas jāiesniedz Pusēm saskaņā ar šo nolīgumu;
- b) atvieglo citu saziņu starp Pusēm par jebkuru jautājumu saistībā ar šo nolīgumu un
- c) koordinē sagatavošanos Apvienotās komitejas sanāksmēm.

23. NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

23.1. PANTS

Vispārēja pārskatīšana

Neskarot citu nodaļu noteikumus par pārskatīšanu, Puses veic šā nolīguma īstenošanas un darbības vispārēju pārskatīšanu desmitajā gadā pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas vai laikā, par kuru Puses var vienoties.

23.2. PANTS

Grozījumi

1. Šo nolīgumu var grozīt, Pusēm vienojoties.
2. Šādi grozījumi stājas spēkā otrā mēneša pirmajā dienā vai vēlākā datumā, par kuru Puses var vienoties, pēc dienas, kad Puses viena otrai paziņo, ka ir pabeigtas to attiecīgās piemērojamās likumiskās prasības un procedūras, lai šādi grozījumi stātos spēkā. Puses šādu paziņojumu izdara, apmainoties ar diplomātiskajām notām starp Eiropas Savienību un Japānas valdību.
3. Saskaņā ar Pušu attiecīgajām iekšējām juridiskajām procedūrām Apvienotā komiteja var pieņemt lēmumus grozīt šo nolīgumu gadījumos, kas noteikti 4. punktā. Neatkarīgi no 2. punkta šādus grozījumus apstiprina un tie stājas spēkā, apmainoties ar diplomātiskajām notām starp Eiropas Savienību un Japānas valdību, ja vien Puses nevienojas citādi.

4. Šā panta 3. punktu piemēro:
- a) 2.-A pielikumam ar nosacījumu, ka grozījumi ir izdarīti saskaņā ar Harmonizētās sistēmas grozījumiem un neietver nekādas izmaiņas muitas nodokļu likmēs, ko Puse piemēro otras Puses noteiktas izcelsmes precēm saskaņā ar 2.-A pielikumu;
 - b) 2.-C pielikumam, 2-C-1. un 2-C-2. papildinājumam;
 - c) 2.-E pielikumam;
 - d) 3. nodaļai, 3.-A līdz 3.-F pielikumam un 3-B-1. papildinājumam;
 - e) 10. pielikumam;
 - f) 14.-A pielikumam;
 - g) 14.-B pielikumam un
 - h) šā nolīguma noteikumiem, kas attiecas uz starptautisku nolīgumu noteikumiem vai iekļauj tos šajā nolīgumā, ja ir pieņemti to grozījumi vai noslēgti aizstājoši nolīgumi.

23.3. PANTS

Stāšanās spēkā

Šis nolīgums stājas spēkā otrā mēneša pirmajā dienā pēc dienas, kad Puses viena otrai paziņo, ka ir pabeigtas to attiecīgās piemērojamās likumiskās prasības un procedūras, lai šis nolīgums stātos spēkā, ja vien Puses nevienojas citādi. Puses šādu paziņojumu izdara, apmainoties ar diplomātiskajām notām starp Eiropas Savienību un Japānas valdību.

23.4. PANTS

Nolīguma izbeigšana

1. Šis nolīgums ir spēkā, ja vien tas netiek izbeigts saskaņā ar 2. punktu.
2. Ikviena Puse var otrai Pusei rakstiski paziņot par savu nodomu izbeigt šo nolīgumu. Izbeigšana stājas spēkā sešus mēnešus pēc dienas, kad otra Puse ir saņēmusi paziņojumu, ja vien Puses nevienojas citādi.

23.5. PANTS

Tiešas ietekmes uz personām neesība

Neko šajā nolīgumā neinterpretē tā, ka personām piešķir tiesības vai uzliek pienākumus, neskarot šo personu tiesības un pienākumus saskaņā ar starptautiskajām publiskajām tiesībām.

23.6. PANTS

Pielikumi, papildinājumi un zemspītras piezīmes

Šā nolīguma pielikumi un papildinājumi ir tā neatņemama sastāvdaļa. Lielākai noteiktībai — zemspītras piezīmes arī ir šā nolīguma neatņemama sastāvdaļa.

23.7. PANTS

Turpmāka pievienošanās Eiropas Savienībai

1. Eiropas Savienība paziņo Japānai par ikvienu kādas valsts lūgumu pievienoties Eiropas Savienībai.

2. Sarunu laikā starp Eiropas Savienību un 1. punktā minēto trešo valsti Eiropas Savienība:
 - a) pēc Japānas pieprasījuma iespējamā apmērā sniedz jebkādu informāciju par jautājumiem, uz kuriem attiecas šis nolīgums, un
 - b) ņem vērā Japānas paustās bažas.
3. Apvienotā komiteja pietiekami savlaicīgi pirms pievienošanās dienas pārbauda, kādu ietekmi uz šo nolīgumu var radīt trešās valsts pievienošanās Eiropas Savienībai.
4. Ciktāl nepieciešams, Puses pirms līguma par trešās valsts pievienošanos Eiropas Savienībai stāšanās spēkā:
 - a) groza šo nolīgumu saskaņā ar 23.2. pantu vai
 - b) ar Apvienotās komitejas lēmumu veic jebkurus citus nepieciešamos pielāgojumus vai pārejas pasākumus attiecībā uz šo nolīgumu.

23.8. PANTS

Autentiskie teksti

1. Šis nolīgums ir sagatavots divos eksemplāros angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, holandiešu, horvātu, igauņu, itāliešu, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu, zviedru un japāņu valodā, un visi teksti ir vienlīdz autentiski, izņemot 2.- A pielikuma 2. daļu, Eiropas Savienības sarakstus I līdz IV pielikumā un 10. pielikuma 2. daļas A iedaļu — šie teksti ir sagatavoti divos eksemplāros angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, holandiešu, horvātu, igauņu, itāliešu, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu un zviedru valodā, un visi teksti ir vienlīdz autentiski.

2. Atšķirīgas interpretācijas gadījumā noteicošais ir teksts valodā, kurā tika risinātas sarunas par šo nolīgumu.

TO APLIECINOT, šo nolīgumu ir parakstījušas attiecīgi pilnvarotas personas.

[VIETA] [GADS] gada [DIENA] [MĒNESIS].

Eiropas Savienības vārdā —

Japānas vārdā —